

FREMTIDENS IDRÆTTSFACILITETER I FREDERIKSBERG KOMMUNE

Baggrundsrapport/ September 2016

Peter Forsberg &
Christian Gjersing Nielsen

Idrættens
Analyseinstitut

**FREMTIDENS
IDRÆTSFACILITETER
I FREDERIKSBERG
KOMMUNE
BAGGRUNDSRAPPORT**

Titel

Fremtidens idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune - baggrundsrapport

Forfatter

Peter Forsberg og Christian Gjersing Nielsen

Øvrige bidragydere

Aline van Bedaf, Camilla Friberg, Josefine Aaris, Daniel Hayman og Andreas Lund Gregersen

Rekvirent

Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Peter Forsberg

Print

Mercoprint Digital A/S

Udgave

1. udgave, København, september 2016

Pris

Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk

ISBN

978-87-93375-58-1 (elektronisk)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4A

DK-1437 København K

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Indledning.....	6
Delanalyse 1: Baggrundskapitel om Frederiksberg Kommune.....	8
Nøgletal om Frederiksberg Kommune og borgerne.....	8
Borgernes idræts- og foreningsdeltagelse før, nu og i fremtiden.....	14
Opsummering.....	21
Delanalyse 2: Kommunal involvering i idræt.....	23
Idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune.....	23
Idrættens økonomi.....	29
Opsummering.....	37
Delanalyse 3: Kapacitetsbenyttelse af idrætsfaciliteter.....	39
Fordeling af tider, sæsonvariationer og behov.....	39
Benyttelse af idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune.....	47
Benyttelse af andre facilitetstyper.....	72
Opsummering.....	80
Delanalyse 4: Børn og unges idrætsvaner.....	83
Børn og unges deltagelse i idræt, sport og motion.....	84
Børn og unges brug af idrætsfaciliteter og steder til idræt og motion.....	99
Opsummering.....	112
Delanalyse 5: Voksnes idrætsvaner.....	114
Voksnes deltagelse i idræt, sport og motion.....	115
Voksnes bruge af idrætsfaciliteter og steder til idræt og motion.....	129
Opsummering.....	139
Delanalyse 6: Idrætsforeningers status og virke.....	141
Idrætsforeningernes ressourcer, medlemmer og virkeområde.....	142
Idrætsforeningernes syn på deres økonomiske situation og fremtiden.....	152
Opsummering.....	155
Delanalyse 7: Brugeres adgang til og vurdering af idrætsfaciliteter.....	157
Adgang til og brug af faciliteter.....	157
Borgernes vurdering af idrætsfaciliteterne.....	160
Opsummering.....	167
Litteratur.....	169

Indledning

Denne baggrundsrapport afrapporterer en undersøgelse af idrætsområdet i Frederiksberg Kommune, som Idrættens Analyseinstitut (Idan) har gennemført i første halvdel af 2016.

Undersøgelsen er udarbejdet for Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union som en del af grundlaget for fremtidens arbejde med at skabe gode rammer for idrætslivet i kommunen. Undersøgelsen har især fokus på brugen af idrætsfaciliteter i kommunen.

Undersøgelsen har haft fokus på at øge den kvantitative viden om idrætsområdet i kommunen i forhold til antal aktive, organiseringsgrad og brug af faciliteter, ligesom det har været centralt at sammenligne væsentlige forhold i Frederiksberg Kommune med andre kommuner. Undersøgelsen har også haft fokus på brugen af driftsmidler på idrætsområdet og udnyttelsen af de eksisterende faciliteter i kommunen.

Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union har desuden bedt Idan om at udarbejde perspektiver for fremtidens idræt i Frederiksberg Kommune. Disse er indeholdt i notatet 'Fremtidens idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune - afslutningsnotat' (Forsberg, 2016), som indledes med et kortfattet resume af undersøgelsens væsentligste resultater.

Læsevejledning

Baggrundsrapporten består af syv delanalyser, der kan læses samlet eller bruges som opslagsværk. De syv delanalyser er kort beskrevet herunder:

- **Delanalyse 1** tegner et billede af Frederiksberg Kommune set med idrætsbriller. Fokus er på borgersammensætningen i kommunen, befolkningsudviklingen samt overordnede tal for idræts- og foreningsdeltagelsen i kommunen.
- **Delanalyse 2** beskriver de kommunale kerneopgaver på idrætsområdet og ser nærmere på antallet af idrætsfaciliteter i kommunen, områdets organisering samt de kommunale driftsudgifter på området.
- **Delanalyse 3** undersøger bookinger og brug af udvalgte inden- og udendørs idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune i løbet af to uger i foråret 2016. Undersøgelsen ser også på, hvor mange aktiviteter der er i faciliteterne, samt hvem brugerne af de forskellige faciliteter er, og hvilke aktiviteter der afholdes.
- **Delanalyse 4** undersøger idrætsvaner hos børn og unge fra 4. til 10. klasse på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse blandt elever i fire folkeskoler i kommunen.
- **Delanalyse 5** sætter voksne borgere (16-80 år) idrætsvaner under lup via en spørgeskemaundersøgelse udsendt til et tilfældigt og repræsentativt udsnit af borgere i kommunen.

- **Delanalyse 6** fokuserer på idrætsforeningers forhold i Frederiksberg Kommune på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse blandt kommunes idrætsforeninger.
- **Delanalyse 7** undersøger brugernes (idrætsforeninger, øvrige foreninger/aftenskoler og skole/kommunale institutioner) holdning til idrætsfaciliteter i kommunen samt fordeling af tider blandt brugerne.

Boks 1: Sammenligning med andre kommuner

Relevante forhold i Frederiksberg Kommune er undervejs sammenstillet med lignende forhold i andre udvalgte kommuner. De udvalgte kommuner er Ballerup (Forsberg et al., 2015a), Frederikssund (Forsberg et al, 2016), Gentofte (Pilgaard, 2016) og Gladsaxe Kommune (Pilgaard et al, 2015).

Sammenstillingerne er baseret på data indsamlet i kommunerne i forbindelse med lignende undersøgelser udført af Idan og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet i 2015/2016 og er tilvejebragt efter omfattende research og dialog med de pågældende kommuner. Sammenligningerne med de udvalgte kommuner foretages velvidende, at der kan være andre kommuner, som er mere relevante for Frederiksberg Kommune at sammenligne med, men hvor der ikke foreligger et lignende datamateriale.

Væsentlige forhold ved sammenligningskommunerne er beskrevet herunder, og der henvises desuden til de enkelte rapporter, som gratis kan downloades i Idans Vidensbank.

Sammenligning af væsentlige forhold i Frederiksberg Kommune og sammenligningskommuner

Frederiksberg Kommunes geografi og befolkningsstørrelse er unik for danske forhold, men minder i et vist omfang om forholdene i Gentofte og Gladsaxe Kommune. Frederikssund Kommune er mange gange større end Frederiksberg og har store områder uden egentlig bebyggelse og kyststrækninger.

Der bor andelsmæssigt færre 5-20-årige og 45-70-årige i Frederiksberg Kommune end i sammenligningskommunerne, mens der er en overrepræsentation af 21-40-årige. Der bor lidt flere ældre over 65 år i Frederikssund og Ballerup end i Frederiksberg, Gentofte og Gladsaxe. Borgernes uddannelsesniveau er højt i Frederiksberg og Gentofte, mens det er betydeligt lavere i Ballerup og Frederikssund (Gladsaxe placerer sig i midten). Der bor flest borgere med anden etnisk baggrund end dansk i Gladsaxe og Ballerup, mens forholdene i Frederiksberg er tæt på dem, man finder i Gentofte. Målt på det socioøkonomiske indeks ligner borgerne i Frederiksberg mest borgerne i Frederikssund. Gentofte placerer sig i toppen, mens Ballerup ligger i bund.

Idrættens organisering i kommunerne er relativ ens med mange kommunale faciliteter, og i alle kommuner stilles de kommunale faciliteter gratis til rådighed for foreninger. Frederiksberg Idræts-Unions særlige rolle genfinder man ikke i de andre kommuner, og der er store forskelle på facilitetsdækningen i kommunerne, ligesom der også er forskel på driftsudgifterne til idrætsområdet opgjort pr. borger.

Gentofte Kommune har samlet set flest ligheder med Frederiksberg, mens Frederikssund adskiller sig mest fra forholdene i Frederiksberg.

Delanalyse 1: Baggrundskapitel om Frederiksberg Kommune

Rapportens første delanalyse tegner et overordnet billede af Frederiksberg Kommune set med 'idrætsbriller'. Delanalysen er opdelt i tre afsnit og baserer sig primært på oplysninger fra Frederiksberg Kommune, Frederiksberg Idræts-Union og registerdata.

Første afsnit beskriver overordnede fakta om kommunen med særlig fokus på befolknings-sammensætningen i kommunen, andet afsnit fokuserer på den historiske udvikling i indbyggertal og forventningerne til fremtiden, mens tredje afsnit skildrer borgernes idrætsdeltagelse historisk ud fra særudtræk fra danskernes motions- og sportsvaner.

Nøgletal om Frederiksberg Kommune og borgerne

Frederiksberg Kommune er en eftertragtet og ressourcestærk kommune. Kommunen har i mange år haft stigende indbyggertal, en tendens som vil fortsætte, ifølge befolkningsprognoserne. Kommunen har landets næstlaveste udskrivningsprocent (22,8 pct., 2016) og hører til i toppen målt på borgernes disponible indkomst (nr. 11, 2014). Mange borgere har en videregående uddannelse, og en stor del af kommunens borgere er i den erhvervsdygtige alder og bidrager positivt til kommunens økonomi.

Et helt særligt kendetegn ved Frederiksberg Kommune er kommunens meget høje befolkningstæthed. Der bor 11.848 borgere pr. kvadratkilometer i kommunen. Det er næsten dobbelt så mange som i Københavns Kommune med næsthøjest befolkningstæthed blandt landets kommuner (6.413 borgere pr. kvadratkilometer).

Kommunens begrænsede areal (8,71 kvadratkilometer, landets mindste) og høje indbyggertal (7. højeste, 104.481¹) skaber vilkår for idrætten, som ikke ses i andre danske kommuner. De mange borgere på begrænset plads skaber helt særlige udfordringer i forhold til idrætsfaciliteter og steder til at dyrke idræt og motion. I ingen anden dansk kommune er udfordringerne med at finde plads til idræt og motion så store som i Frederiksberg Kommune. Befolkningstætheden vil de kommende år stige (se afsnit 2), og da kommunen er fuldt udbygget, vil mulighederne for udvidelse af arealer og faciliteter til sport og motion være begrænsede. Skal flere borgere i fremtiden have mulighed for at være aktive i anlagte idrætsfaciliteter, handler det om at udnytte de eksisterende optimalt samt tænke nye idrætsfaciliteter ind i eller oven på eksisterende bygninger og pladser.

Borgerne i Frederiksberg Kommune

Når det kommer til idrætsdeltagelse, dens karakter og forventning herom, er fire forhold om borgerne i Frederiksberg Kommune væsentlige at tage højde for (se figur 1.1). De er beskrevet herunder via Social- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal (www.noegletal.dk).

¹ Danmarks Statistik, 2016K1.

Det første forhold vedrører andelen af borgere over 65 år. En relativt lille andel af borgerne i Frederiksberg Kommune er over 65 år, og kommunens borgere må betegnes som unge (Frederiksberg Kommune er nummer 93 blandt 98 kommuner med hensyn til antallet af ældre +65 år, se figur 1.1). Traditionelt har unge voksne været mere aktive med idræt og motion end ældre, og derfor kan en ung befolkning skabe ekstra pres på faciliteter og tilbud om idræt og motion. Forskellene mellem yngre og ældre voksnes idrætsdeltagelse er dog udvisket de seneste år, og i dag er ældre over 65 år aktive i omtrent samme omfang som yngre voksne (Laub, 2013). Man ser dog stadig visse forskelle i organisering, valg af aktiviteter samt brug af faciliteter og steder til idræt og motion yngre og ældre voksne imellem. Delanalyse 5 beskriver voksnes idrætsdeltagelse og går i dybden med ovenstående forhold blandt de voksne borgere i kommunen.

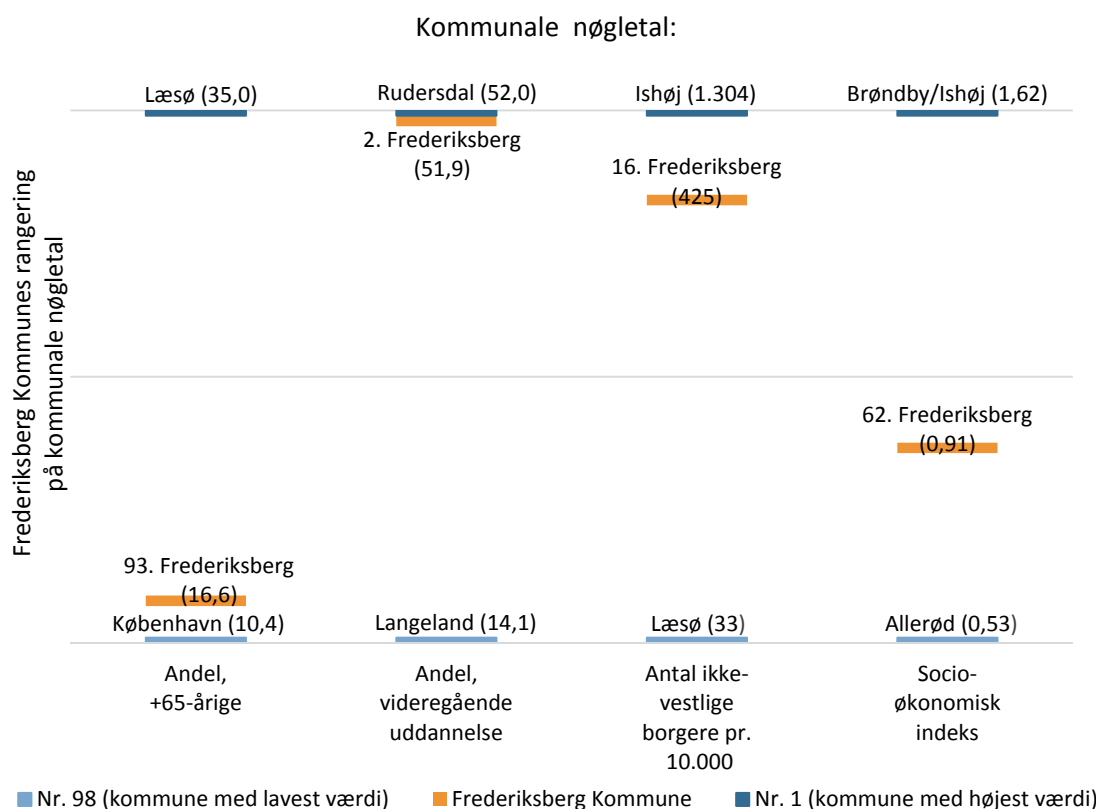
Kommunens borgere har landets næsthøjeste uddannelsesniveau. Kun i Rudersdal Kommune har en større andel af borgerne en videregående uddannelse (se figur 1.1). Uddannelsesniveau hænger stærkt sammen med tilbøjeligheden til at dyrke idræt, sport og motion, hvilket skaber 'forventning' om en høj idrætsdeltagelse i Frederiksberg Kommune (Pilgaard, 2009. Laub 2013).

Der bor relativt mange borgere i Frederiksberg Kommune med ikke-vestlig baggrund (Frederiksberg Kommune er nummer 16 blandt 98 kommuner med hensyn til andelen af borgere med ikke-vestlig baggrund, se figur 1.1). Som delanalyse 5 viser, gælder det velkendte forhold også for Frederiksberg Kommune, at personer med ikke-vestlig baggrund er mindre tilbøjelige til at dyrke idræt, sport eller motion. Dertil kommer, at gruppen er mere uvant med det danske foreningsliv og er underrepræsenteret i idrætsforeninger.

Frederiksberg Kommune placerer sig en smule over midten – og i den bedre halvdel – når det kommer til scoren på det socioøkonomiske indeks (se figur 1.1). Det socioøkonomiske indeks er sammensat af en række forskellige forhold med forskellig vægt og er et udtryk for borgernes socioøkonomiske belastning i kommunen. Gennemsnittet for alle kommuner er 1, og kommuner med en score under 1 har færre udgifter end gennemsnittet, mens det er omvendt for kommuner med en score over 1.

Borgernes socioøkonomiske status kan have betydning for tilbøjeligheden til at dyrke idræt, sport og motion ud fra en tese om, at mindre økonomisk stærke borgere er mindre idrætsvante. Frederiksberg Kommunes placering tæt på midten er interessant med tanke på det meget høje uddannelsesniveau i kommunen. Placeringen lige over midten på indekset skyldes primært, at der i kommunen findes et relativt stort antal borgere blandt 20-59-årige, som ikke er i beskæftigelse, at relativt mange 25-49-årige ikke har en erhvervsuddannelse, samt at der findes relativt mange borgere med lav indkomst i tre ud af de seneste fire år.

Figur 1.1: Frederiksberg Kommunes placering på udvalgte kommunale nøgletal (2015)

Figuren viser Frederiksberg Kommunes placering i den kommunale rangering på de udvalgte kommunale nøgletal. Frederiksberg Kommunes score på det pågældende nøgletal er vist i parentes. I top og bund af figuren er desuden angivet kommunen med den højeste og laveste placering – tallet i parentes viser top- og bundkommunernes score. Kilde: Social- og Indenrigsministeriet (2015).

De fire forhold tegner samlet set et billede af en sammensat befolkning. Der findes mange unge borgere i kommunen, hvoraf en stor del er studerende, som er i gang med en videregående uddannelse. Dertil kommer, at rigtig mange borgere i kommunen har en videregående uddannelse. Det skaber forventning om en høj idrætsdeltagelse. Omvendt findes der i kommunen også mange borgere med ikke-vestlig baggrund, og det socioøkonomiske indeks bevidner, at der også findes borgere i kommunen, som på den ene eller anden vis er økonomisk belastede. Det skaber forventning om en noget mere gennemsnitlig idrætsdeltagelse. Ligeledes er borgere med anden etnisk herkomst end dansk mindre tilbøjelige til at være medlem af idrætsforeninger.

Nøgletal for sammenligningskommunerne (Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe) fremgår af tabel 1, appendiks 1.

Befolkningsfremskrivning

Som nævnt indledningsvist skaber den høje befolkningstæthed i Frederiksberg Kommune helt særlige betingelser for idrætsområdet. Antallet af borgere vil i de kommende år stige, og udfordringerne med at finde plads til idrætsfaciliteter og steder til idræt og motion vil næppe blive mindre. Tværtimod.

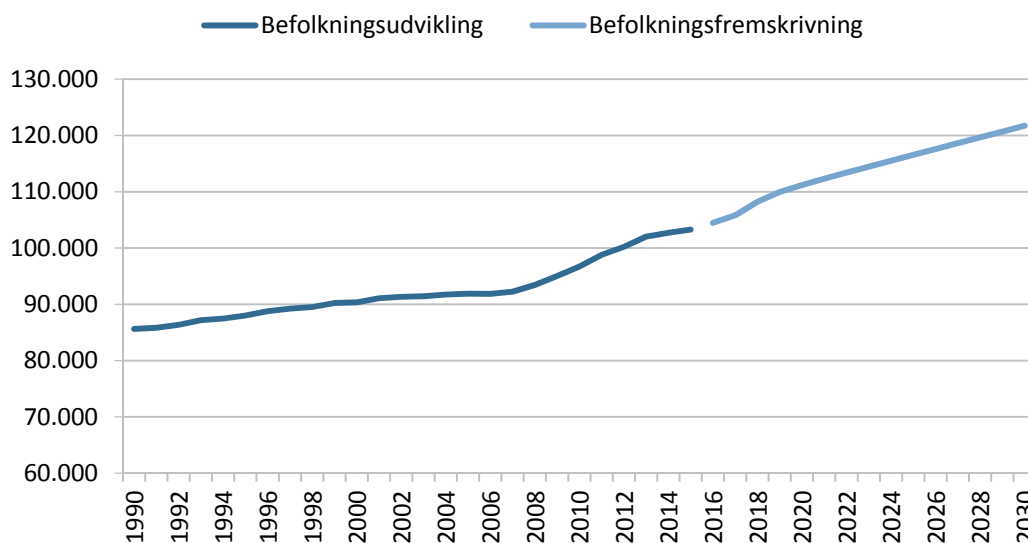
Dette afsnit ser nærmere på forventningerne til det fremtidige antal borgere i kommunen frem til 2030 ud fra kommunens egen prognose, som suppleres med prognoser for udviklingen i Københavns Kommune (særligt Carlsberg Byen).

Fortsat befolkningstilvækst i Frederiksberg Kommune

Siden 1990 er det sket en kraftigt stigning i antallet af borgere i Frederiksberg Kommune, og den seneste befolkningsprognose for kommunen viser, at der frem til 2030 vil ske en fortsat stigning (se figur 1.2) (Frederiksberg Kommune, 2016).

I 1990 boede der i kommunen 85.611 borgere, mens indbyggertallet i første kvartal 2016 var steget til 104.481 (18.870 flere borgere, stigning på 22 pct.). I 2030 forventer kommunen antalsmæssigt omtrent samme tilvækst i antal borgere som i perioden 1990-2016 (17.253 flere borgere, stigning på 16,5 pct., 2016-2030). Holder prognosen stik, vil der henover den 40-årige periode være kommet 36.123 flere borgere i kommunen (stigning på 42 pct., 1990-2030). Det vil en svare til en tilvækst i antal borgere, som modsvarer antallet af borgere i Ringsted Kommune.

Figur 1.2: Befolkningsudvikling i Frederiksberg Kommune, 1990-2030² (antal borgere)

Kilde: Frederiksberg Kommune (2016).

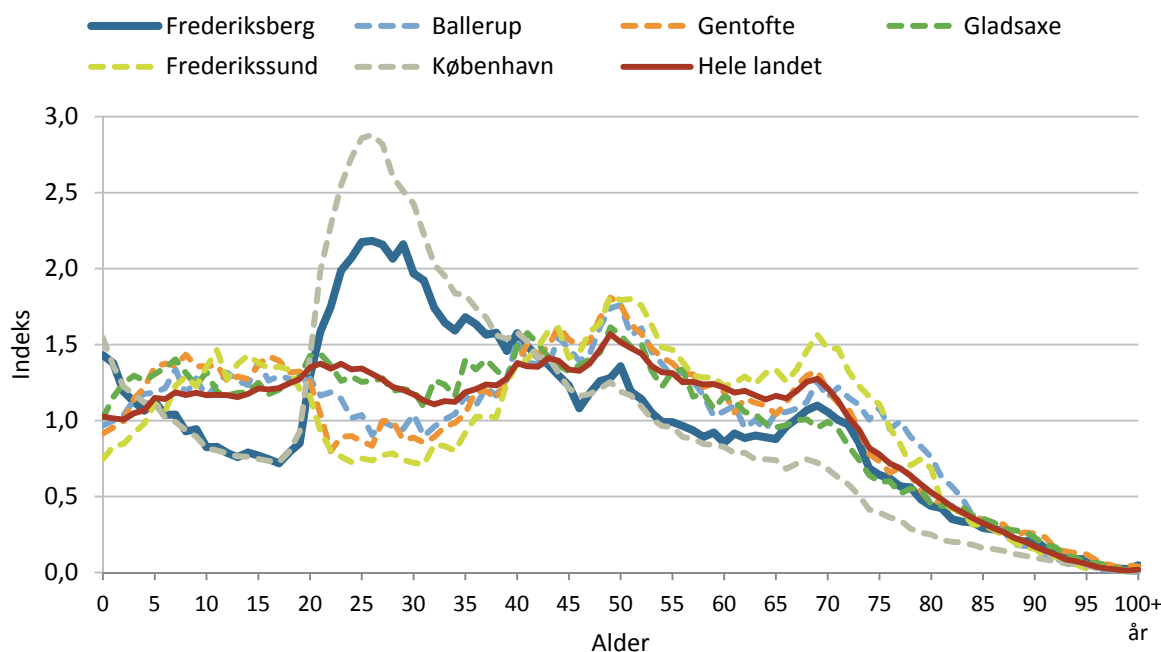
Borgernes alderssammensætning i Frederiksberg Kommune adskiller sig væsentligt fra forholdene i stort set alle andre danske kommuner og på landsplan. Frederiksberg Kommune er i dag typisk en kommune, man flytter til, når man skal studere, og bliver boende i, til man får børn (børnefamilierne flytter ud, de studerende flytter til). Det viser figur 1.3, som viser den procentvise fordeling af borgere ud fra deres alder i Frederiksberg Kommune og i sammenligningskommuner. En score over 1 angiver, at det pågældende alderstrin udgør mere end 1 pct. af borgerne i kommunen, mens en score under 1 angiver, at borger-

² Befolkningsprognosen (lyseblå linje) er jf. Økonomiafdelingen i Frederiksberg Kommune et skøn baseret på en række konkrete forudsætninger, hvor der er sandsynlighed for, at de ændres over tid. Det betyder, at usikkerheden i prognosen (lyseblå linje) vokser med tidshorisonten (Frederiksberg Kommune, 2016).

ne på alderstrinet udgør mindre end 1 pct. De 21-40-årige er overrepræsenterede, mens de 5-20-årige og de 41-70-årige er underrepræsenterede.

Frederiksberg Kommune er undervejs i rapporten sammenlignet med Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe Kommune. I forhold til disse kommuner (og landsplan) er det væsentligt at være opmærksom på, at der i Frederiksberg Kommune bor relativt set færre 5-20-årige, ligesom der også bor relativt set færre 41-70-årige (se figur 1.3). Omvendt bor der markant flere 21-40-årige. Antallet af ældre i kommunen følger nogenlunde sammenligningskommunerne og på landsplan. Forholdene i Frederiksberg Kommune ligner i hovedtræk forholdene i Københavns Kommune (der er dog relativt set flere 21-40-årige i Københavns Kommune).

Figur 1.3: Relativ alderssammensætning af borgere i Frederiksberg Kommune, sammenligningskommuner og landsplan (indeks)

Figuren viser andelen af borgere på alderstrin sat i forhold til det samlede indbyggertal i kommunen/på landsplan. En score over 1 er lig med, at andelen af borgere på det pågældende alderstrin udgør mere end 1 pct. af den samlede befolkning. En score under 1 er omvendt lig med, at andelen udgør under 1 pct. Kilde: Danmarks Statistik (folketal, første kvartal 2016).

Alderssammensætningen er væsentlig at have for øje, da borgernes idrætsvaner varierer på tværs af aldersgrupper og livsfaser (se delanalyse 4 og 5). Børn og unge er de mest aktive borgere, mens deltagelsen blandt voksne er lavere. Desuden gælder, at det særligt er børn og unge, som benytter klassiske idrætsfaciliteter som almindelige idrætshaller, boldbaner og specialanlæg, ligesom det også er denne gruppe, som er mest hyppige medlemmer i idrætsforeninger. Betydningen heraf og forholdet mellem alderssammensætning og facilitetsdækning er i fokus i senere analyser (se tabel 1.2).

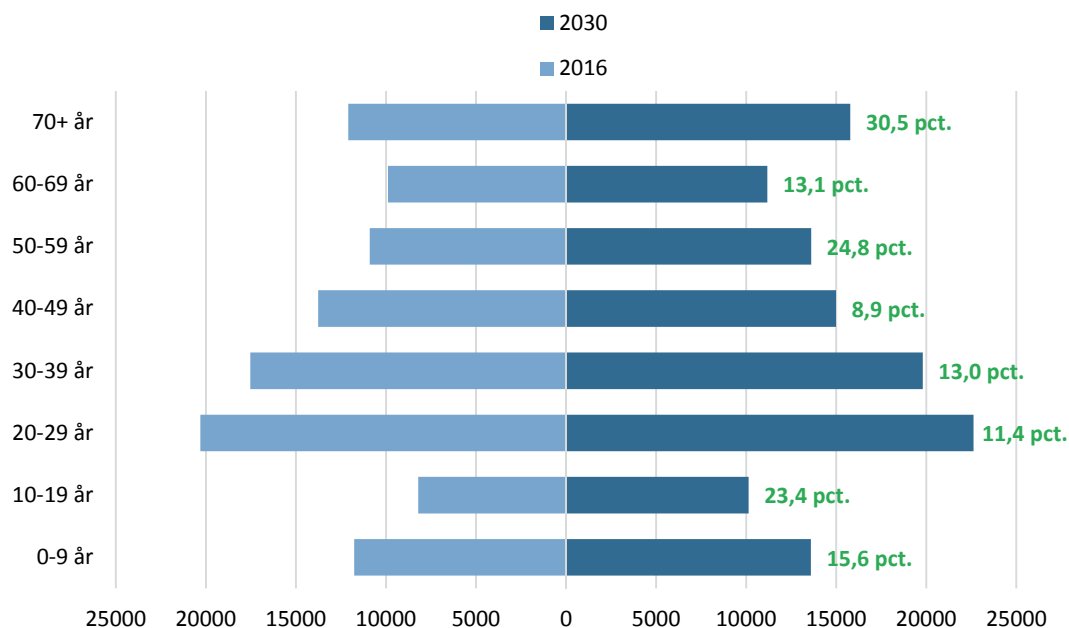
Udvikling i aldersgrupper

Ifølge Frederiksberg Kommunes befolkningsprognose vil der over de kommende år ske forskydninger i den aktuelle alderssammensætning i kommunen. Frem til 2030 vil der

komme 17.253 flere borgere i kommunen, og tilvæksten vil være ujævnt fordelt på forskellige aldersgrupper (Frederiksberg Kommune, 2016).

Den største procentuelle tilvækst vil ske i aldersgrupperne 70+ år (30,5 pct.), 50-59-årige (24,8 pct.) og 10-19-årige (23,9 pct.) (se figur 1.4). De antalsmæssigt største aldersgrupper, de 20-29-årige og 30-39-årige, vil også stige i antal og vil i 2030 antalsmæssigt også fylde mest. Men her vil den procentuelle tilvækst være mindre (henholdsvis 11,4 og 13 pct.).

Figur 1.4: Demografisk udvikling, Frederiksberg Kommune, 2016-2030 (antal borgere/pct.)

Kilde: Frederiksberg Kommune.

Alderssammensætningen i Frederiksberg Kommune vil således langsomt bevæge sig i retning af forholdene i sammenligningskommunerne.

Et tema, der fylder meget i kommunerne i disse år, er andelen af borgere, der bidrager til kommunens økonomi eller omvendt modtager forsørgelse af den ene eller anden slags. Uden at gå i detaljer hermed skal nævnes, at der i Frederiksberg Kommune i dag er flere personer i arbejdsstyrken, som bidrager positivt til kommunens økonomi, end på landsplan (66 vs. 61 pct.). I 2030 vil antallet af borgere uden for arbejdsstyrken på landsplan stige, mens det vil være stabilt for Frederiksberg Kommune³. Det har betydning for kommunens fremtidige økonomiske grundlag (Frederiksberg Kommune, 2016).

Befolkningstilvækst i Københavns Kommune

Frederiksberg Kommune er geografisk omkranset af Københavns Kommune, og det bevirker, at det ikke kun er befolkningsudviklingen i Frederiksberg Kommune, som vil indvirke på behovet for idrætsfaciliteter og steder til idræt og motion i Frederiksberg Kommune.

³ I 2030 forventes 66 pct. af borgerne i Frederiksberg Kommune at være i arbejdsstyrken, mens andelen på landsplan vil være 57 pct.

Som det fremgår af delanalyse 4 og 5, dyrker en stor del af borgerne i Frederiksberg Kommune (også) idræt og motion i Københavns Kommune. Trafikken går også den anden vej, idet borgere fra Københavns Kommune tager til Frederiksberg Kommune for at dyrke idræt og motion. Det har i undersøgelsen ikke været muligt at kortlægge det præcise omfang heraf, men den seneste medlemsopgørelse fra idrætsforeninger i Frederiksberg Kommune viser, at en betydelig andel af medlemmerne i foreningerne i Frederiksberg Kommune kommer fra andre kommuner (formentlig primært Københavns Kommune). Cirka hver andet medlem i foreninger i Frederiksberg Kommune i 2015 var ikke bosat i Frederiksberg Kommune (gennemgås nærmere i næste afsnit).

Forsat befolkningstilvækst i Københavns Kommune

Det samlede indbyggertal i Københavns Kommune i 2016 var 591.485, og ifølge kommunens befolkningsfremskrivning vil tallet stige til 714.550 i 2031. Københavns Kommune forventer altså en stigning i antal indbyggere, som overgår antallet af borgere bosat i Frederiksberg Kommune i 2016 (forventet tilvækst på 123.065 borgere, stigning på 20,8 pct.) (se tabel 2, appendiks 1).

Tilvæksten i Københavns Kommune er ikke ens kommunens bydele i mellem, hvilket vil have betydning for indvirkningen på Frederiksberg Kommune. Det vil især være bydelene, som grænser op til Frederiksberg Kommune, som vil øve indflydelse på forholdene i Frederiksberg Kommune. De fem bydele, som især grænser op til Frederiksberg Kommune, er Nørrebro, Vesterbro/Kongens Enghave, Valby og Vanløse. Befolkningstilvæksten på Nørrebro og i Vanløse vurderes til henholdsvis 6,5 og 14,1 pct., mens tilvæksten vurderes noget større i Valby (20,8 pct.) og Vesterbro/Kongens Enghave (35,9 pct.). I alt vurderer Københavns Kommune, at de fire bydele frem til 2031 vil få en tilvækst på 44.466 borgere (stigning på 18,9 pct.).

Etablering af Carlsberg Byen

Over de kommende ti år etableres en ny bydel i det gamle Carlsberg anlæg, Carlsberg Byen, som grænser op til Frederiksberg Kommune ved Søndermarken og i dag er hjem for ca. 4.100 københavnere. Over de kommende ti år er Københavns Kommunes forventning, at yderligere 4.200 københavnere vil flytte ind i bydelen (Københavns Kommune, 2014). Der til kommer, at Carlsberg Byen skal være hjemsted for uddannelsesinstitutioner, og Professionshøjskolen UCC forventes at åbne et nyt campus for op mod 10.000 studerende.

Hvorledes etableringen af Carlsberg Byen vil påvirke forhold i Frederiksberg Kommune er på nuværende tidspunkt ikke til at sige og vil blandt andet afhænge af, hvem de typiske beboere i området bliver samt sideløbende etableringer af idræts- og bevægelsesfaciliteter i området.

Borgernes idræts- og foreningsdeltagelse før, nu og i fremtiden

Befolkningstilvæksten over de kommende år vil have betydning for idrætslivet i Frederiksberg Kommune, ligesom det vil påvirke behovet for faciliteter og steder til idræt og motion. Præcist hvordan stigningen i antal borgere i Frederiksberg Kommune og sekundært Københavns Kommune vil influere, vil blandt andet afhænge af, hvor mange borgere som

fremover vil være aktive med idræt, sport eller motion samt deres organisering heraf og aktivitetsvalg.

Til at give et bud på, hvordan forholdene i Frederiksberg Kommune og sekundært Københavns Kommune vil forme sig de kommende år, inddrages i dette afsnit historiske data om danskernes idræts- og motionsvaner. Det er via disse data muligt at se, hvordan idræts- og motionsdeltagelsen har udviklet sig på landsplan siden 1964. Tillige er det muligt specifikt at se på udviklingen i andel aktive for Frederiksberg og Københavns Kommune de sidste ni år via undersøgelser i 2007, 2011 og 2016. Det er her også muligt at se på udviklingen inden for de primære organiseringsformer.

Det skal nævnes, at data for Frederiksberg og Københavns Kommune i 2007 og 2011 er baseret på relativt få respondenter, og at det kun er muligt at se på voksne (+16 år)⁴. Bud på den fremtidige udvikling efter 2016 er naturligvis et skøn, som bliver mere usikkert desto længere tidshorisonten er. Idræts- og motionsområdet har de sidste 20 år været under hastig forandring særligt for voksne i forhold til antallet af aktive, foretrukne organiseringsformer og aktiviteter. Derfor vil fokus også være på overordnede skøn og tendenser.

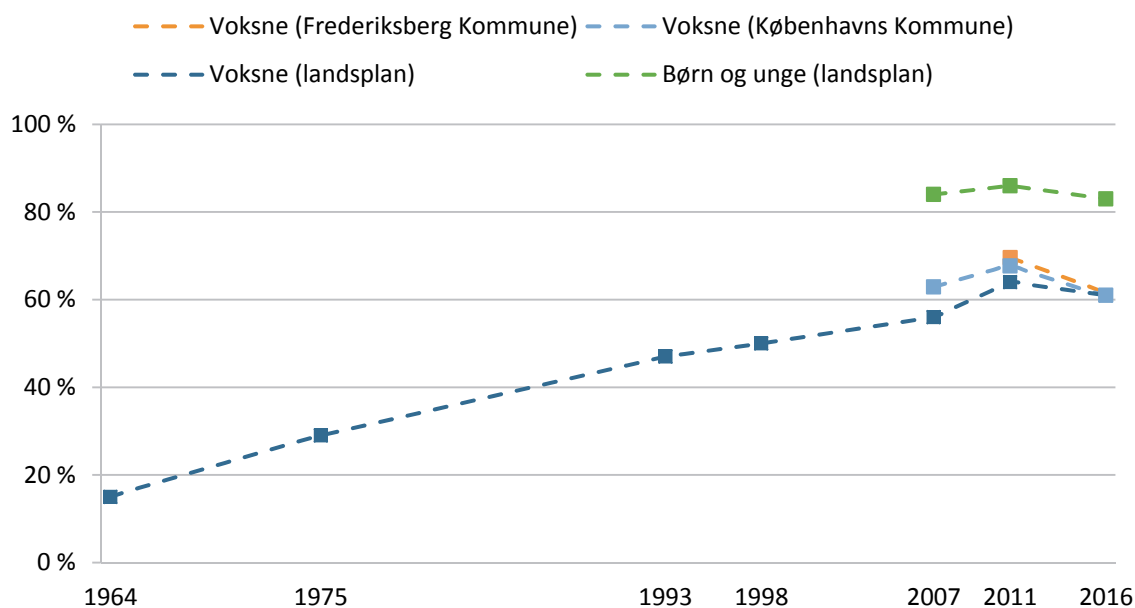
Idrætsdeltagelsen har stabiliseret sig

De seneste tal for danskernes motions- og sportsvaner viser, at danskernes idræts- og motionsdeltagelse på landsplan har toppet, og for første gang siden 1964 beretter en idrætsvanundersøgelse ikke om flere aktive end ved forrige undersøgelse (se figur 1.5). I 1964 var 15 pct. af de voksne danskere på landsplan aktive, hvilket i 2011 nåede et foreløbigt højdepunkt med 64 pct. aktive. Den seneste undersøgelse fra 2016 registrerer et mindre fald med 61 pct. aktive på landsplan.

Blandt børn og unge fra 7-16 år viser de nyeste tal også et lille fald på landsplan. I 2016 angav 83 pct. af alle børn og unge at dyrke idræt, sport eller motion, mens tallet i 2011 var 86 pct. I 2007 var 84 pct. af alle børn og unge aktive med idræt, sport eller motion på landsplan (se figur 1.5).

⁴ Der er ikke muligt at se på idrætsdeltagelsen blandt børn og unge på grund af for få respondenter.

Figur 1.5: Udvikling i idrætsdeltagelse blandt børn og voksne (pct.)

Kilde: Kulturvaneundersøgelser 1964, 1975, 1993 og 1998. Danskernes motions- og sportsvaner 2007, 2011 og 2016. Tallene for 2007, 2011 og 2016 er særkørsler.

Ud over at vise andelen af idrætsaktive børn, unge og voksne viser figur 1.5 også idrætsdeltagelsen blandt voksne i Frederiksberg (i 2011 og 2016) og Københavns Kommune (i 2007, 2011 og 2016). Helt overordnet følger idrætsdeltagelsen blandt voksne i Frederiksberg og Københavns Kommune mønstret på landsplan. Dog var deltagelsen få procentpoint højere i 2007 i Københavns Kommune, ligesom det gjorde sig gældende i 2011 i Frederiksberg og Københavns Kommune. I 2016 er der ingen forskel mellem landstal og andelen af aktive voksne i Frederiksberg og Københavns Kommune (se figur 1, appendiks 1).

Samlet set indikerer tallene, at der siden 2007 har været en vis stabilitet i andelen af aktive i Frederiksberg Kommune såvel som i Københavns Kommune og på landsplan (omkring 60 pct. for voksne, 80 pct. for børn og unge). Der vil komme flere aktive i Frederiksberg Kommune de kommende år i takt med at flere borgere flytter til kommunen. Hvis idrætsdeltagelsen forholder sig stabil, vil befolkningstilvæksten i Frederiksberg Kommune bevirke, at der i 2025 vil være ca. 4.900 nye idrætsaktive borgere i kommunen blandt 0-80-årige i forhold til 2016 eller ca. 6.800 nye idrætsaktive borgere (0-80-årige) i 2035 i forhold til 2016⁵.

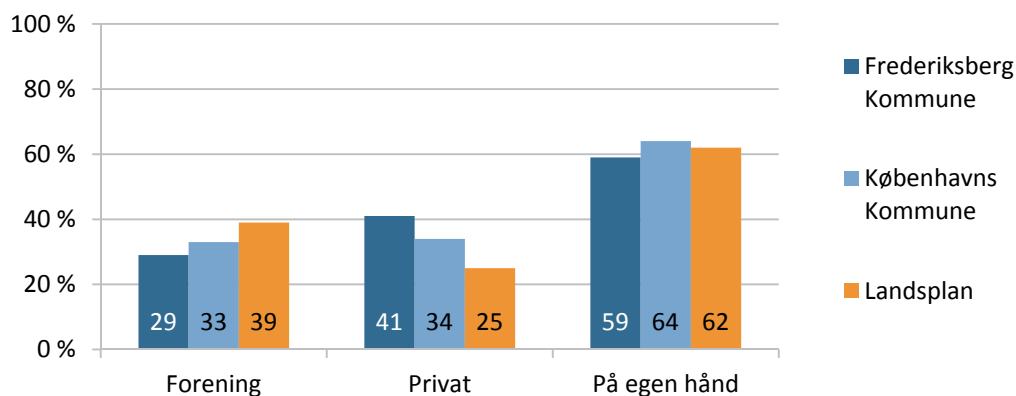
Organisering og aktivitetsvalg

Mens den overordnede idrætsdeltagelse blandt voksne i hovedtræk følger deltagelsen på landsplan, er der store forskelle på, hvordan voksne på landsplan og i Frederiksberg og Københavns Kommune organiserer deres idræt (baseret på 2016-tal). Idræt i privat regi er noget større i Frederiksberg og Københavns Kommune end på landsplan, mens forenings-

⁵ Udregningen er baseret på befolkningsfremskrivning fra Danmarks Statistik og på aldersgrupperes nuværende aktivitetsniveau fremskrevet til 2025/2035. Tallet er baseret på, at 50 pct. af 0-9-årige tilflyttere er idrætsaktive, 83 pct. af de 10-15-årige og 62 pct. af de 16-80-årige. Der er ikke medregnet aktive over 80 år.

idrætten omvendt har mindre tilslutning. Når det kommer til at dyrke idræt på egen hånd, er der begrænsede forskelle. Figur 1.6 viser de seneste tal for 2016, som ikke adskiller sig væsentlig fra tallene i 2011. Se figur 2, appendiks 1 for tal på landsplan i 2007, 2011 og 2016 samt for Frederiksberg og Københavns Kommune i 2011 og 2016.

Figur 1.6: Idrættens organisering blandt voksne i 2016 (pct.)

Særudtræk fra undersøgelsen Danskernes motions- og sportsvaner 2016 (n, Frederiksberg = 172, n, Københavns = 907, n, landsplan = 3.914).

Frederiksberg Kommune skiller sig ud fra såvel landsplan som Københavns Kommune. Den private idræt synes at spille en forholdsvis stor rolle og være mere udbredt blandt frederiksbergborgere, mens foreningsidrætten har mindre tilslutning (det billede bekræfter delanalyse 5).

Udvikling i aktivitetsvalg

Fremtidens behov for idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune vil også være præget af, hvilke aktiviteter borgerne vælger at dyrke. Et tilbageblik på udviklingen i de største aktiviteter på landsplan danner her baggrund for et bud på forventninger til fremtiden. Det skal understreges, at der er tale om et bud, som er baseret på tal fra landsplan, da der ikke findes tal for Frederiksberg Kommune (se dog næste afsnit om udviklingen inden for foreningsidrætten i perioden 2006-2015).

En analyse af børn og unges aktivitetsvalg på landsplan i idrætsvaneundersøgelserne i 1998, 2007, 2011 og 2016 viser relativ stor stabilitet i aktivitetsvalg. De tre største aktiviteter blandt børn og unge i alle undersøgelserne er fodbold, gymnastik og svømning, og undersøgelserne viser, at den dominerende organiseringsform for børn og unge er idrætsforeningen. Aktiviteterne finder typisk sted i forskellige former for anlagte idrætsfaciliteter som almindelige idrætshaller, boldbaner, svømmefaciliteter og mindre idrætshaller/sale.

På voksensiden har der i undersøgelserne fra 1998, 2007, 2011 og 2016 været større variationer i voksnes tilslutning til specifikke aktiviteter, men forskydningerne er primært sket mellem forskellige former for motionsaktiviteter. Løb og styrketræning har særligt vundet frem siden 2007, mens zumba og aerobic eksempelvis toppede tidligere i perioden, men i dag har begrænset tilslutning. Et fællestræk for motionsaktiviteterne er, at de primært ar-

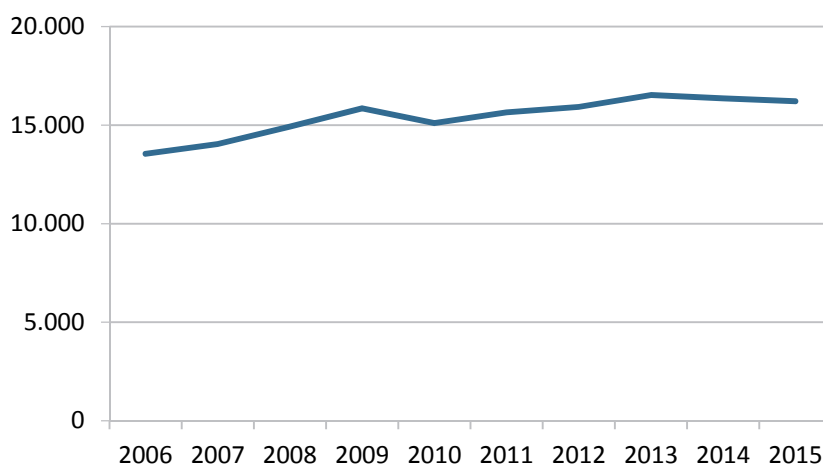
rangeres på egen hånd og typisk foregår udendørs eller hos en privat aktør. Alt i alt tyder analysen på, at fremtidens behov vil ligne dem, der kendes i dag. Den øgede borgertilstrømning til kommunen vil gøre, at presset og behovet for faciliteter og steder til idræt og motion formentlig vil intensiveres.

Et forhold som kan påvirke presset og behovet for især anlagte idrætsfaciliteter i kommunen er borgernes foretrukne træningstidspunkter. Lokalt i Frederiksberg Kommune oplever man et stigende ønske fra foreninger og borgere for at kunne træne på hverdagsaftener før kl. ca. 20.30. Det billede passer umiddelbart godt overens med borgernes angivelse af deres foretrukne træningstidspunkter (se delanalyse 5), men det er via denne undersøgelse ikke muligt at sige, om forholdene er de samme i dag som for ti år siden, eller hvordan det vil tage sig ud fremover.

Medlemsvækst i foreningsidrætten i Frederiksberg Kommune

Selvom foreningsidrætten umiddelbart har mindre tilslutning blandt voksne i Frederiksberg Kommune end på landsplan, har foreningsidrætten samlet set haft medlemstilgang de seneste ti år. Siden 2006 og frem til 2015 er antallet af medlemmer i idrætsforeninger i Frederiksberg Kommune steget med 20 pct. (2.666 flere medlemmer), og i 2015 var det samlede antal medlemmer 16.214⁶ (se figur 1.7).

Figur 1.7: Medlemsudvikling i foreninger i Frederiksberg Kommune, 2006-2015 (antal medlemmer)⁷

Figuren viser udviklingen i antal medlemmer 2006-2015 i idrætsforeninger hjemmehørende i Frederiksberg Kommune. Kilde: Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union.

⁶ Delanalyse 4 og 5 angiver i procent, hvor stor en andel af borgerne i kommunen som i 2016 kun dyrker foreningsidræt i Frederiksberg Kommune, i Frederiksberg Kommune og en anden kommune samt kun i en anden kommune.

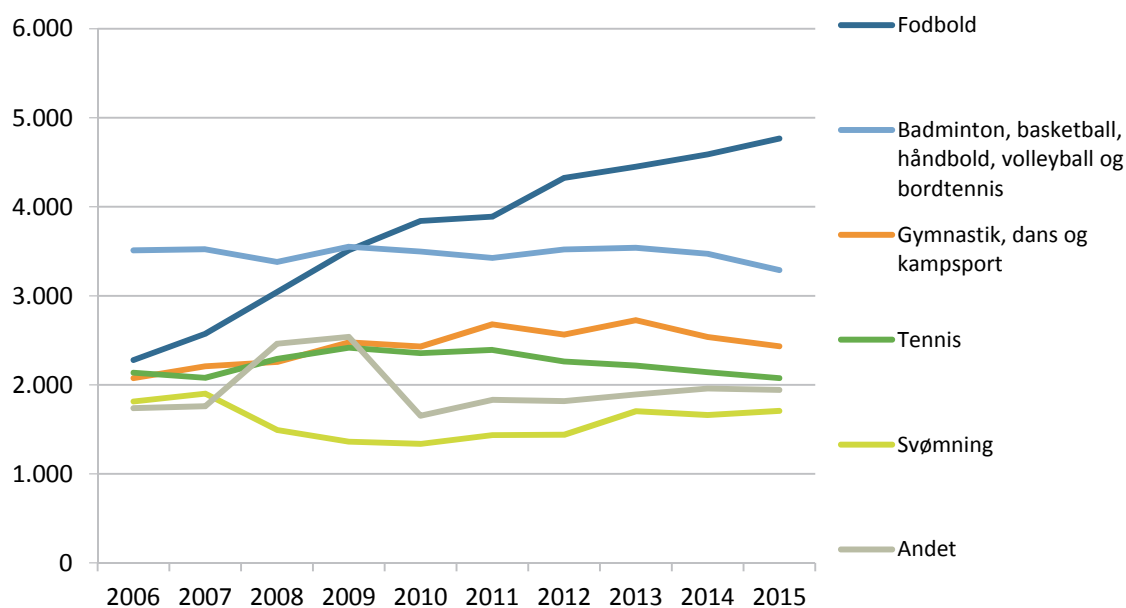
⁷ Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union indsamler løbende medlemstal fra foreninger i kommunen. Tallene skal læses med forbehold for, at der kan ske fejl i foreningers indrapportering, samt at tallene også inkluderer medlemmer fra andre kommuner. Tallene er sammenkørt via data fra Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union.

I samme periode steg antallet af borgere i kommunen med 12 pct. (11.431 flere borgere), og sætter man antallet af foreningsmedlemmer i forhold til antallet af medlemmer får man den såkaldte foreningsprocent. Foreningsprocenten var i 2006 14,7 pct. Den er steget en lille smule i perioden og var i 2015 15,7 pct. Stigningen indikerer, at foreningerne har fået lidt flere medlemmer, end borgertilflytningen i sig selv tilskriver ud fra en forventning om, at tilflytterne i lige så høj grad som de eksisterende indbyggere vil blive medlem i en forening i kommunen.

Flere fodboldspillere

Den samlede medlemstilvækst i idrætsforeningerne skyldes stort set udelukkende medlemstilvækst blandt fodboldklubberne i kommunen. I 2006 var der i fodboldklubberne 2.278 medlemmer, mens antallet af fodboldspillere i 2015 var 4.767 (en stigning på 109 pct.). Der er også sket en mindre stigning inden for gymnastik, dans og kampsport, mens de resterende aktiviteter er på omtrent samme niveau som i 2006 (se figur 1.8).

Figur 1.8: Medlemsudvikling i idrætsforeninger i Frederiksberg Kommune fordelt på aktivitetstyper (antal medlemmer)

Figuren viser udviklingen i antal medlemmer 2006-2010 i idrætsforeninger hjemmehørende i Frederiksberg Kommune fordelt på aktivitetstype. Kilde: Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union.

Udviklingen blandt fodboldforeningerne er interessant, da der i perioden er sket en udvidelse i kapaciteten af fodboldbaner, dels ved at omlægge græsbaner til kunstgræsbaner, dels ved at etablere nye kunstgræsbaner (se bilag 1, appendiks 2). Ifølge fodboldklubber ville yderligere udbygning af banekapaciteten (nyetablering eller omlægning af græs til kunstgræs) bane vej for endnu flere medlemmer i klubberne.

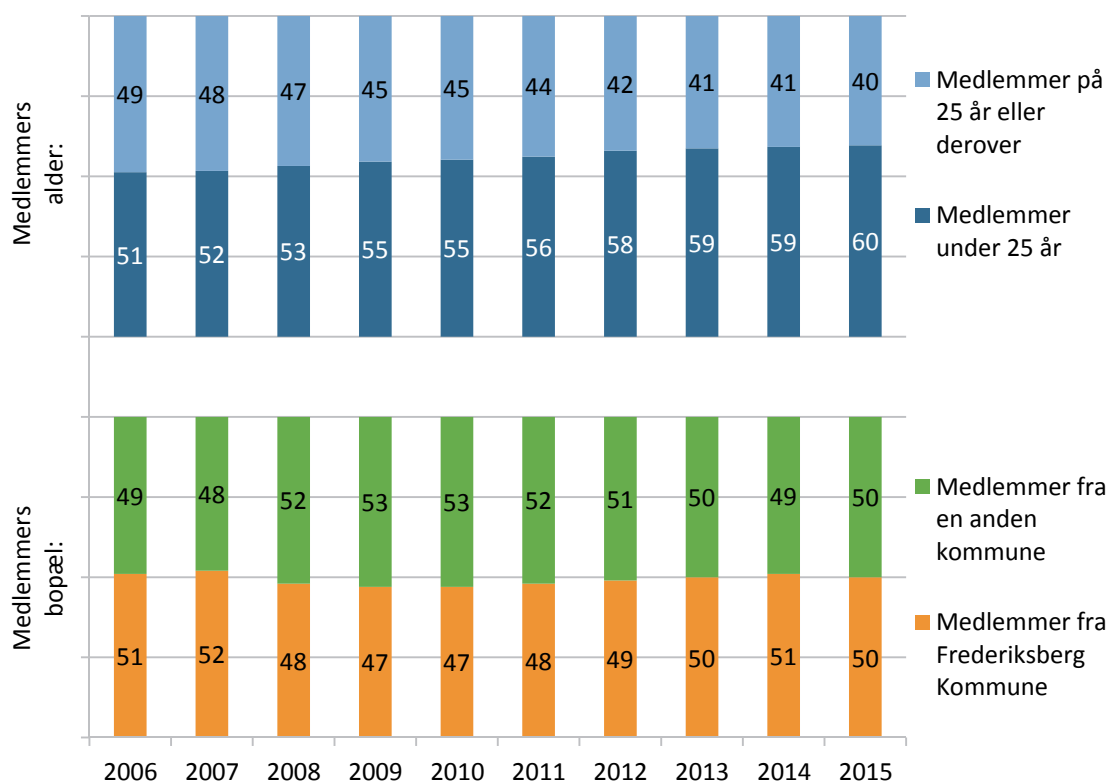
Flere børnemedlemmer

Der er siden 2006 sket en forskydning af medlemssammensætningen i foreningerne, og i 2015 udgjorde børn og unge en større del af den samlede medlemsskare end i 2006. I 2006

var der stort set lige mange medlemmer over og under 25 år, mens seks ud af ti i 2015 var under 25 år (se figur 1.9). I perioden er der sket et fald på 59 voksenmedlemmer, mens antallet af børnemedlemmer er steget med 2.725.

Udviklingen kan have flere forklaringer, men skyldes altså især, at fodboldforeningerne har kunnet optage flere fodboldspillere under 25 år i takt med, at banekapaciteten er udvidet. Udviklingen skal ifølge formanden for Frederiksberg Idræts-Union også ses i lyset af, at idrætsforeningerne sammen med idrætsunionen fortrinsvis har prioriteret aktiviteter for børn og unge og fastholdt fokus på attraktive træningstider til denne gruppe. Herudover er opstart af nye aktiviteter i foreningerne, primært sket inden for børne- og ungesegmentet.

Figur 1.9: Udvikling i alderssammensætning og bopæl i kommunens idrætsforeninger, 2006-2015 (pct.)

Figuren viser udviklingen i antal medlemmer 2006-2010 i idrætsforeninger hjemmehørende i Frederiksberg Kommune fordelt på alder (over/under 25 år) og bopæl (i/uden for Frederiksberg Kommune). Kilde: Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union.

Mens børn og unge modsat voksne er steget i antal siden 2006, er medlemmernes bopælsfordeling i 2015 den samme som i 2006 (se figur 1.9). Der er her forskel på børn, unge og voksne. I 2015 havde 56 pct. af alle børn og unge under 25 år i idrætsforeninger i kommunen bopæl i Frederiksberg Kommune, mens det blandt de voksne over 25 år var 39 pct.

Ventelister i idrætsforeninger

Udviklingen i medlemstal – og muligvis også andelen af foreningsaktive borgere i kommunen – skal ses i lyset af, at en del idrætsforeninger vurderer, at de ikke kan optage flere

medlemmer og har ventelister. I delanalyse 4 og 5 er der spurgt ind til, om børn, unge og voksne har stået på idrætsforeningers ventelister, mens idrætsforeningerne er blevet spurgt herom i forbindelse med delanalyse 6.

Desuden har Frederiksberg Idræts-Union spurgt sine medlemsforeninger til ventelister i forbindelse med medlemsindrapportering i 2014 og 2015. Den seneste opgørelse af ventelister fra 2015 viser, at 14 idrætsforeninger i kommunen har en venteliste (se bilag 1, appendiks 1). Total set har foreningerne opgivet at have 2.423 personer på venteliste. Der er stor forskel på, hvor mange personer foreningerne har på venteliste. Halvdelen af foreningerne (otte) har færre end 50 personer på venteliste, mens seks foreninger har mellem 126 og 401 personer på venteliste. Én forening (Hovedstadens Svømmeklub) angiver at have 1.200 personer på venteliste. Det er i overvejende grad børn og unge under 18 år (94 pct.), som står på ventelisterne, og det er også de færreste foreninger, som angiver, at de har oprettet venteliste for voksne. I 2014 opgav foreningerne at have lidt flere personer på venteliste (2.932 personer).

Ventelisterne skal behandles med en vis varsomhed i forhold til, hvad de er udtryk for. Havde kommunens foreninger med ét ingen kapacitetsbegrænsninger, ville medlemstallet næppe stige med små 3.000 medlemmer. En række væsentlige forbehold skal her nævnes. For det første kan borgere figurere på flere lister samtidig og kan efter optegnelsen på ventelisten have fundet en anden aktivitet, som nu er mere interessant. Desuden er det foreningerne selv, som administrerer listerne, og det er op til foreningerne selv at vurdere, hvornår der ikke længere er plads til flere aktive på deres hold. Der kan her være store variationer på tværs af aktiviteter, ligesom der også kan være forskel inden for samme aktivitet. Dertil kommer, at ventelisterne administreres forskelligt, og visse foreninger kræver et gebyr for optagelse, mens det i andre foreninger er gratis⁸. Endeligt behøver det ikke kun være træningskapacitet, som kan være en begrænsende faktor. Det kan materialer, frivillige trænere eller ledere også være. Det er dog få foreninger, som angiver dette som en begrænsende faktor. Omvendt kan der være aktiviteter, som aldrig er blevet oprettet på grund af manglende kapacitet, som der er en foreningsefterspørgsel efter, men som ikke er mulig at registrere.

Opsummering

Borgerne i Frederiksberg Kommune er en sammensat størrelse. Der er mange borgere i kommunen, som er i gang med eller har en videregående uddannelse, og ligesom uddannelsesniveaet ligger borgernes indkomstniveau i den høje ende. Man finder i kommunen også relativt mange borgere med ikke-vestlig baggrund, ligesom en del borgere er økonomisk belastede, og kommunen scorer kun lidt over gennemsnittet på det socioøkonomiske indeks. Det giver blandede forventninger til idrætsdeltagelsen.

Der har siden 1990 været stor tilflytning til kommunen, og det kommer til at fortsætte i de kommende år. Presset på idrætsområdet i form af faciliteter, steder til idræt og motion og

⁸ En af kommunens fodboldforeninger har halveret deres venteliste, efter at man indførte et mindre gebyr (se bilag 1, appendiks 1).

pladser i foreninger vil kun stige i fremtiden. Hvis idrætsdeltagelsen fortsætter med at holde sig på et stabilt niveau i Frederiksberg Kommune, vil der i kommunen over de næste ti år komme i omegnen af 4.900 flere idrætsaktive borgere blandt 0-80-årige. Dertil kommer, at Carlsberg Byen og den øvrige befolkningstilvækst i Københavns Kommune også vil yde indflydelse.

Færre borgere i Frederiksberg Kommune dyrker idræt i en idrætsforening end på landsplan, mens langt flere vælger den private idræt. Det betyder umiddelbart, at en betydelig del af voksnes idræt og motion ikke sker med kommunal involvering eller støttemidler, og sådan vil det formentlig også være fremover. Den store deltagelse i privat regi er for mange selvvalgt og ikke nødvendigvis et problem.

Mange foreninger i kommunen vil gerne kunne tilbyde flere hold og træningsmuligheder, men har nået et loft og kan med den øjeblikkelige kapacitet ikke optage flere medlemmer. I 2015 havde foreningerne ca. 2.000 børn og unge på ventelister, og selvom foreningsidrætten de seneste ti år har oplevet en vækst i deltagerantal, presser kapaciteten foreningerne, og en kapacitetsudvidelse vil for mange foreninger være lig med flere medlemmer. Det viser erfaringerne fra fodboldområdet. Sideløbende med udvidelsen af fodboldbanekapaciteten i kommunen har fodboldforeningerne kunne optage flere medlemmer, og det har sammen med prioriteringer af børn og unge i foreninger været med til at skabe en forskydning i foreningernes medlemsskare i perioden. Børn og unge under 25 år udgør i dag en større andel af medlemmerne end i 2006. Når det angår medlemmer bosiddende i og uden for Frederiksberg Kommune er der ikke sket forskydninger siden 2006, og kun godt hvert andet medlem af kommunens idrætsforeninger har bopæl i Frederiksberg Kommune.

Delanalyse 2: Kommunal involvering i idræt

Denne delanalyse går i dybden med kommunens opgaver og involvering på idrætsområdet og bygger på oplysninger fra Frederiksberg Kommune, Frederiksberg Idræts-Union og registerdata.

Delanalysen er delt i tre afsnit. Første afsnit fokuserer på idrætsfaciliteterne i Frederiksberg Kommune og sætter forholdene i kommunen over for forholdene i sammenligningskommunerne, andet afsnit ser på organisering af idrætten i kommunen, mens tredje afsnit rundel delanalysen af ved at se på kommunens økonomiske driftsudgifter på området og sammenholde dem med sammenligningskommunerne.

Idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune

Udbuddet af idrætsfaciliteter og facilitetsdækningen i en kommune er et resultat af lokalhistoriske og -politiske prioriteringer i dialog med brugere og borgere samt private initiativer. Dækningen af kommunale idrætsfaciliteter er et lokalt politisk anliggende uden egentlige overordnede bestemmelser, hvis man ser bort fra kommunernes forpligtelse til at anlægge idrætsfaciliteter til brug for idrætsundervisning i folkeskolen (Iversen og Forsberg, 2014; Naundrup Olesen, 2012).

Historisk set har kommunerne prioriteret tilvejebringelse af idrætsfaciliteter og på den måde ikke kun bidraget til at sikre rammer for idrætsundervisningen i skolen, men også rammerne for det lokale idrætsliv i regi af idrætsforeninger. Det har ført til, at Danmark hører til blandt de lande i verden med bedst facilitetsdækning til idræt for den brede befolkning (Rafoss & Troelsen, 2010). Ofte suppleres kommunale initiativer med private eller kommercielle initiativer, som man også ser det i Frederiksberg Kommune. Her er KB og Frederiksberg Idræts-Union begge eksempler på private-/civilsamfundsaktører, som selv opfører og driver faciliteter.

I Frederiksberg Kommune finder man som i stort set alle danske kommuner et udbud af de mest almindelige breddeidrætsfaciliteter som almindelige idrætshaller, fodboldbaner og svømmehaller med 25 meter bassin. Tilmed er der i kommunen mange private fitnesscentre, ligesom der også er mulighed for at være aktiv udendørs i byens grønne områder som Søndermarken og Frederiksberg Have.

Siden 1990 er der blevet etableret og omlagt en række faciliteter i kommunen, som udgør en betydelig del af den samlede facilitetsmasse i kommunen i dag (se bilag 1, appendiks 2 for overblik). På indendørssiden er hal 3 og 4 i Frederiksberg-Hallerne samt Tre Falke Hallen blandt de større etableringer sammen med Kedelhallen og Magnetens kampsportssale. Dertil kommer renovering og tilbygning af KB's tennishal på Peter Bangs Vej. I september 2016 åbnede kultur- og bevægelseshuset KU.BE ved Flintholm, som blandt andet indeholder en indendørs løbebane og forskellige lokaler til motion og bevægelse.

På udendørssiden er en række græsbaner blevet omlagt til nye kunstgræsbaner på boldbanerne på Jens Jessens Vej, mens der er etableret mindre kunstgræsbaner via etableringen af

Nandrupsvvej Idrætsanlæg og senest en multibane på KB Pile Allé. Der er i perioden også etableret en række mindre kunstgræsbaner i tilknytning til skoler.

Nye projekter er undervejs i kommunen. Senere i 2017 kommer der på Bernhard Bangs Allé tæt ved Flintholm også en ny svømmehal og gymnastikhal. KB har samlet økonomiske opbakning til at genopbygge den nedbrændte KB-Hal på Peter Bangs Vej blandt andet med en kommunal lånegaranti, og der er afsat midler i kommunens budget til i 2017/18 at om-lægge flere græsbaner til kunstgræsbaner på boldbanerne på Jens Jessens Vej samt udskifte nedslidt kunstgræs i sommeren 2016.

Tilstrækkelig facilitetsdækning?

Der findes ikke en objektivt fastsat standard for, hvad en 'tilstrækkelig' facilitetsdækning er, og ofte vil det afhænge af lokale forhold og ønsket om at sikre en vis grundforsyning af de mest gængse faciliteter for borgere inden for rimelige transportafstande.

'Rimelig afstand' er et subjektivt begreb, som varierer på tværs af forskellige befolkningsgrupperes mobilitet, og eksempelvis er børn og ældre ofte mere afhængige af faciliteter i nærheden end yngre voksne og midaldrende (Ibsen et al., 2015). Afstandene i Frederiksberg Kommune er små, og derfor vil afstanden til faciliteter være af begrænset relevans.

Mens afstandene i kommunen er små, er antallet af borgere højt. Det gør alt end lige, at der vil være mange borgere om faciliteterne, og det er væsentligt at have for øje, om borgerne har tilstrækkelig adgang til faciliteter. I en sådan vurdering skal man også være opmærksom på muligheder i nabokommuner, ligesom borgere fra nabokommuner kan påvirke brugen og efterspørgslen på faciliteter i Frederiksberg Kommune.

Borgernes vurdering af de ovenstående forhold er på forskellig vis belyst i denne rapport. Delanalyse 4 og 5 ser nærmere på idrætsaktive børn og voksnes holdninger til facilitetsdækningen i kommunen samt deres transporttid til faciliteter og steder til idræt og motion. Delanalyserne ser også på, hvor mange borgere som bruger faciliteter og steder uden for Frederiksberg Kommune.

Facilitetsdækning

Tabel 2.1 herunder viser antallet af forskellige typer af anlagte idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune samt antal borgere pr. facilitet ('forholdstallet') sammenlignet med Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe⁹. Jo færre borgere pr. facilitetstype, desto lavere er forholdstallet og desto bedre er dækningen. Kommunen med bedst dækning inden for de oplyste facilitetstyper er markeret med fed.

Frederiksberg Kommune har sammenlignet med kommunerne i tabel 2.1 en betydeligt dårligere dækning af de fleste idrætsfaciliteter i tabellen. Ud over at der ikke findes golf- eller ridebaneanlæg i kommunen, er der generelt mange flere borgere pr. facilitetstype end tilfældet i de andre kommuner. Det er kun i forhold til lille idrætshal, fodboldbaner på

⁹ Der findes pt. ikke valide tal på landsplan eller i alle danske kommuner, og derfor er sammenstillingen begrænset til kommuner, hvor Idan inden for det seneste år har optalt og valideret tallene.

kunstgræs samt udendørs og indendørs tennisbaner, at dækningen i Frederiksberg Kommune ikke er markant dårligere end i de andre kommuner. Særligt når det angår almindelige idrætshaller, mindre svømmefaciliteter (under 25 meter bassin), græs fodboldbaner og skydefaciliteter, er der mange flere borgere pr. facilitetstype end i de andre kommuner (se tabel 2.1).

Tabel 2.1: Antal borgere pr. idrætsfacilitet i Frederiksberg Kommune og andre kommuner (borgere pr. facilitet)

	Antal, (Frederiksberg)	Frederiksberg	Ballerup	Frederikssund	Gentofte	Gladsaxe
Almindelig idrætshal (800+ m ²)	5	20.896	3.445	3.727	7.535	8.489
Lille idrætshal (300-799 m ²)	13	8.037	5.358	6.389	8.372	16.979
Svømmehal (≥25 m.)	2	52.241	48.224	22.363	37.675	22.638
Svømmefacilitet (<25 m.)	2	52.241	6.889	8.945	18.838	16.979
Fitnesscenter	17	6.146	2.192	5.591	4.432	4.245
Skydeanlæg	1	104.481	24.112	4.066	75.350	67.914
Fodboldbane (naturgræs)	9	11.609	3.215	1.242	6.279	2.830
Fodboldbane (kunstgræs)	8	13.060	24.112	11.181	9.419	22.638
Tennisbane (udendørs)	28	3.731	6.028	3.440	2.355	3.574
Tennisbane (indendørs)	9	11.609	24.112	-	10.764	-
Atletikanlæg	1	104.481	48.224	44.725	75.350	67.914
Ridebaneanlæg	0	-	48.224	4.473	15.070	-
Golfanlæg	0	-	24.112	44.725	-	-
Indeks		19	46	51	38	29

Tabellen viser antal borgere pr. facilitetstype (forholdstallet). Forholdstallet er udregnet ved at tage antal borgere i kommunen og dividere med antallet af faciliteter inden for de forskellige typer. Jo lavere tal, desto bedre dækning. Nederst er et indeks. Kommunen med lavest forholdstal for hver facilitetstype har fået scoren 5, mens kommunen med højest forholdstal har fået scoren 1. Indekstallet viser den samlede score – højest er bedst. Note: Optællingerne i de nævnte kommuner er foretaget i forbindelse med undersøgelser i kommunerne. Kilde: Frederiksberg Kommune, Danmarks Statistik, 2016K1 og Facilitetsdatabase, 2016.

Nederst i tabel 2.1 er et indeks, som sammenligner facilitetsdækningen mellem Frederiksberg Kommune og de fire udvalgte sammenligningskommuner. Kommunen med den bedste dækning inden for hver type (dvs. færrest borgere pr. facilitet) er givet scoren 5, mens kommunen med den dårligste er givet scoren 1¹⁰. Den samlede indeksscore viser tydeligt, at dækningen af idrætsfaciliteter pr. borger i Frederiksberg Kommune er væsentlig ringere end i de andre kommuner og er en særlig udfordring for idrætten i kommunen. Frederikssund Kommune opnår den laveste indeksscore, og generelt gælder, at kommunerne med mange borgere pr. kvadratkilometer scorer lavt i sammenligningen (Gentofte og Gladsaxe har anden og tredjehøjeste befolkningstæthed).

¹⁰ Hvis faciliteten ikke findes i kommunen, er kommunen blevet tildelt scoren 0.

Hvis antallet af de oplyste idrætsfaciliteter i tabel 2.1 forbliver uforandret over de kommende 10-20 år, vil afstanden i antal borgere pr. facilitet i Frederiksberg Kommune kontra de andre kommuner gradvis øges (se tabel 1 og 2, appendiks 2). Det skyldes det simple forhold, at befolkningstilvæksten i Frederiksberg Kommune er større end i de andre kommuner.

Mens det kan være en udfordring, at mange borgere skal dele faciliteterne, er det omvendt en fordel for borgerne i Frederiksberg Kommune, at faciliteterne ligger tæt på deres hjem. Det viser en opgørelse, hvor antallet af faciliteter sættes i forhold til kommunernes geografiske størrelse. I en sådan sammenligning bor borgerne i Frederiksberg Kommune tættest på faciliteterne blandt de udvalgte kommuner (se tabel 1, appendiks 2). Det hænger selv sagt sammen med kommunens beskedne areal, men understreger at Frederiksberg-borgerne er begunstige med kort afstand til faciliteter.

Facilitetsdækning blandt børn og unge

Faciliteterne i tabel 2.1 appellerer i forskelligt omfang til borgere på tværs af alder, og de benyttes primært af lokale idrætsforeninger. Det sker i regi af folkeoplysningsloven, som netop vægter børn og unge højt.

De mest typiske brugere af idrætsfaciliteterne i tabel 2.1 er da også børn og unge, typisk i aldersgruppen 5-20 år, som udgør en relativt lille andel af borgerne i Frederiksberg Kommune i forhold til sammenligningskommunerne (og landsplan). Tager man afsæt heri og beregner facilitetsdækningen for denne aldersgruppe, placerer Frederiksberg Kommune sig noget tættere på de andre kommuner og er helt på niveau med Gladsaxe og Gentofte (se tabel 2.2).

Tabel 2.2: Antal 5-20 årige pr. idrætsfacilitet i Frederiksberg Kommune og andre kommuner (5-20-årige pr. facilitet)

	Frederiksberg	Ballerup	Frederikssund	Gentofte	Gladsaxe
Almindelig idrætshal (800+ m ²)	2.974	693	767	1.620	1.718
Lille idrætshal (300-799 m ²)	1.144	1.078	1.315	1.800	3.435
Svømmehal (≥25 m.)	7.435	9.698	4.604	8.101	4.580
Svømmefacilitet (<25 m.)	7.435	1.385	1.842	4.050	3.435
Fitnesscenter	875	441	1.151	953	859
Skydeanlæg	14.869	4.849	837	16.201	13.740
Fodboldbane (naturgræs)	1.652	647	256	1.350	573
Fodboldbane (kunstgræs)	1.859	4.849	2.302	2.025	4.580
Tennisbane (udendørs)	531	1.212	708	506	723
Tennisbane (indendørs)	1.652	4.849	-	2.314	-
Atletikanlæg	14.869	9.698	9.208	16.201	13.740
Ridebaneanlæg	-	9.698	921	3.240	-
Golfanlæg	-	4.849	9.208	-	-
Indeks	31	45	46	32	29

Tabellen viser antal 5-20-årige borgere pr. facilitetstype (forholdstallet). Forholdstallet er udregnet ved at tage antal 5-20-årige i kommunen og dividere med antallet af faciliteter inden for de forskellige typer. Jo lavere tal, desto bedre dækning. Nederst er et indeks. Kommunen med lavest forholdstal for hver facilitetstype har fået scoren 5, mens kommunen med højest forholdstal har fået scoren 1. Indekstallet viser den samlede score – højest er bedst. Note: Optællingerne i de nævnte kommuner er foretaget i forbindelse med undersøgelser i kommunerne. Kilde: Frederiksberg Kommune, Danmarks Statistik, 2016K1 og Facilitetsdatabase, 2016.

Sammenlignet med andre kommuner er der (stadig) flest borgere (dvs. 5-20-årige) i Frederiksberg Kommune i forhold til antallet af almindelige idrætshaller, mindre svømmefaciliteter og fodboldbaner på naturgræs. Til gengæld er dækningen af udendørs og indendørs tennisbaner god i Frederiksberg Kommune sammenlignet med andre kommuner, ligesom den er det i forhold til mindre idrætshaller og kunstgræsbaner.

Organisering af idrætsfaciliteterne til fritidsbrug

Et særkende ved idrætsområdet i Frederiksberg Kommune er organiseringen af administration og drift¹¹ af idrætsfaciliteter til fritidsbrug ('Frederiksberg-modellen'). Modellen kombinerer i hovedtræk fire forskellige former, og det er Frederiksberg Idræts-Unions betydelige involvering, som gør modellen speciel (se boks 2.1 for beskrivelse af Frederiksberg Idræts-Union). De fire hovedformer er beskrevet herunder. Se tabel 4, appendiks 2 for en oversigt over specifikke faciliteters organisering.

¹¹ Administration vedrører fordeling/anvisning af tider i faciliteter til brugere, mens drift vedrører forhold såsom rengøring, lettere vedligeholdes og klargøring af faciliteter til aktivitetsbrug.

1) Faciliteter organiseret under Frederiksberg Idræts-Union

Hovedtanken med Frederiksberg Idræts-Union er at sikre kommunens idrætsforeningers involvering og indflydelse på principper for fordeling af tider samt udvikling og drift af idrætsfaciliteter. Det sikres i en stor del af faciliteterne i kommunen via unionens administrations- og driftsopgaver. De nærmere detaljer og betingelser herfor fremgår af en driftsoverenskomst mellem Frederiksberg Idræts-Union og Frederiksberg Kommune (Frederiksberg Kommune, 201a, 2011b). I forhold til organisering er det væsentligste, at fordeling af tider varierer ud fra ejerskab. Driften sker i regi af Frederiksberg Idræts-Union.

I de kommunalt ejede faciliteter unionen driver (f.eks. Bülowvej-Hallen, Frederiksberg Idrætspark og Kedelhallen), er fordelingen af tider delt mellem kommunen (i dagtimer til skolebrug) og Frederiksberg Idræts-Union (i aftentimer til fritidsbrugere). I unionens egne faciliteter (Frederiksberg-Hallerne og Mariendals-Hallen) foretages fordelingen udelukkende af unionen selv. I unionens faciliteter er cirka halvdelen af tiderne fra kl. 8-23 afsat til fritidsbrugere (primært aftentimerne) og er dækket af kommunens årlige tilskud til Frederiksberg Idræts-Union (jf. driftsoverenskomsten). De resterende tider, som ikke er omfattet af overenskomsten, råder unionen selv over og kan sælge til eksempelvis skoler, uddannelsesinstitutioner eller private. Ønsker kommunen at tilkøbe ekstra tider til eksempelvis fritidsbrugere (ud over rådighedstimerne), vil det kræve yderligere tilskud til Frederiksberg Idræts-Union.

2) Faciliteter organiseret under kommunen

Man finder i Frederiksberg Kommune også en række faciliteter, som udelukkende administreres og drives fra kommunalt hold. Disse faciliteter tæller primært idrætslokaler/små gymnastiksale under 300 m² og mindre kunstgræsbaner i tilknytning til folkeskoler¹². Skolefaciliteterne benyttes i dagtimerne typisk frem til kl. 16.30 af skolerne selv i forbindelse med idrætsundervisning, mens de i aftentimerne fordeles fra kommunalt hold til fritidsbrugere. Driften af skolerne sker i regi af de enkelte skoler, og driftsudgifter forbundet hermed rangerer under de enkelte skolers budgetter.

3) Faciliteter organiseret på selvejende institutioner/privatskole

Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union har aftaler med Frederiksberg Gymnasium, Falkonergårdens Gymnasium, Frederiksberg HF og Johannesskolen om benyttelse af deres idrætsfaciliteter i aftentimerne til fritidsbrugere. Frederiksberg Kommune fordeler tider til fritidsbrugere i en hal på Frederiksberg Gymnasium på tirsdage og på Frederiksberg HF på hverdage. Frederiksberg Idræts-Union fordeler tider til fritidsbrugere på Frederiksberg Gymnasium mandage og onsdage, på Falkonergårdens Gymnasium mandage, onsdage og fredage samt på Johannesskolen mandage, torsdage, fredage og i weekender. Hverken kommunen eller unionen er involveret i driften af disse faciliteter.

¹² Frederiksberg Kommune driver også Skolen ved Bülowvej (multisal), der er større end 300 m² samt tumlesalen i en daginstitution (Lindehuset) (0-299 m²).

4) Foreningsejede eller lejede faciliteter

Endelig ejer eller lejer en del foreninger i kommunen faciliteter. Foreningerne administrerer selv brug og eventuel drift. De ejede faciliteter inkluderer KB's anlæg på Peter Bangs Vej og Pile Allé, FBK-Hallen og Hermeshallen, mens Ashihara og Københavns Karateklub lejer sig ind i faciliteter. Kommunen yder tilskud til foreningerne på forskellig vis. KB modtager et fast tilskud (drifts- og haltilskud), mens de resterende foreninger modtager lokaletilskud efter folkeoplysningsloven med baggrund i aktiviteter for børn og unge. Der ydes også mindre haltilskud til FBK-Hallen og Hermeshallen. De enkelte tilskud gennemgås i næste afsnit.

Boks 2.1: Frederiksberg Idræts-Union

Frederiksberg Idræts-Union er stiftet i 1923 og er en sammenslutning af idrætsforeninger i Frederiksberg Kommune. Unionen varetager idrætsforeningernes interesse over for kommune og står for drift og administration af en række faciliteter (både egne og kommunale faciliteter).

Frederiksberg Idræts-Unions love (2013) beskriver unionens formål således:

- at fremme udøvelsen af idræt i Frederiksberg Kommune
- at skabe bedst mulige vilkår for idrætsforeningerne på Frederiksberg
- at skabe gode forhold mellem idrætsforeningerne på Frederiksberg
- at varetage de frederiksbergske idrætsforeningernes interesser i forhold til offentlige myndigheder, herunder specielt i forhold til Frederiksberg Kommune
- at forestå fordelingen af de faciliteter, der står til rådighed for FIU
- at administrere de faciliteter, som FIU ejer, og de faciliteter, hvis administration er overladt til FIU

Frederiksberg Idræts-Union har 48 medlemsforeninger, som betaler et årligt kontingent på 1.500 kr. Unionens øverste myndighed er repræsentantskabet, som er sammensat af medlemmer i unionens udvalg (bestyrelse, økonomiudvalg, idrætsudvalg, brugergrupper samt formænd for idrætsfagligeudvalg), to repræsentanter fra hver medlemsforening, to medlemmer udpeget af kommunalbestyrelsen samt æresmedlemmer (Frederiksberg Idræts-Union, 2013).

Idræts- og fagudvalgene er to centrale aktører i unionens struktur og består af repræsentanter fra medlemsforeninger. Idrætsudvalget fastsætter bestemmelser for og fører tilsyn med anvendelsen af de faciliteter, som unionen ejer eller administrerer. Desuden fordeler idrætsudvalget træningstider i faciliteter for de specifikke aktiviteter. Idrætsfagudvalg er grenspecifikke og oprettes, så snart der er flere foreninger med samme aktivitet. I fagudvalgene fordeler foreningerne de træningstider, der er til rådighed, mellem sig (Frederiksberg Idræts-Union, 2013). En nærmere beskrivelse af fordeling af tider fremgår af delanalyse 4.

Se også www.fiu-frederiksberg.dk

Idrættens økonomi

Dette afsnit beskriver idrætsområdet økonomi ved at se på driftsudgifter til idrætsfaciliteter samt støtte til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde og fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven i Frederiksberg Kommune.

Kommunernes økonomiske engagement på idrætsområdet har i store træk afsæt i det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde og folkeoplysningsloven, og størstedelen af de kommunale driftsudgifter kommer på den ene eller anden vis foreninger og foreningsmedlemmer til gode. Kommuner stiller idrætsfaciliteter til rådighed for idrætsforeningernes aktiviteter og yder forskellige former for tilskud til foreninger og deres aktiviteter. På den måde spiller kommunerne en vigtig rolle for det frivillige foreningsliv og foreningers virke¹³.

Oversigten over driftsudgifter til idrætsområdet i Frederiksberg Kommune tager afsæt i den kommunale kontoplan og funktionsområder og er inddelt i tre områder:

1. Vedligeholdelse og drift af idrætsfaciliteter¹⁴
2. Tilskud efter folkeoplysningsloven
3. Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven

Gennemgangen er struktureret ud fra de tre områder. Boks 2.2 nedenfor angiver en række forbehold, der skal tages højde for i læsningen af kortlægningen.

Boks 2.2: Forbehold for kortlægning

Det er ikke muligt at frembringe et fuldkomment overblik over de økonomiske driftsudgifter til idrætsområdet. Det skyldes især, at en række faciliteter har flere formål og bruges til både idræt og undervisning i folkeskolen og kulturelle aktiviteter. Særligt på skoler findes en del faciliteter, som har betydning for idrætsområdet, men hvor det ikke er muligt at angive driftsudgifter, da skolefaciliteterne indgår som en del af skolernes samlede økonomi. Det vedrører faciliteter på skoler, som ikke rangerer under Frederiksberg Idræts-Unions administration.

Driftsudgifter til idrætsfaciliteter

Tabel 2.3 herunder viser driftsudgifter til drift af idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune i perioden 2013-2015. De samlede driftsudgifter anløb i 2015 i alt 35,8 mio. kr., hvoraf langt hovedparten blev givet i tilskud til Frederiksberg Idræts-Union (42 pct., 15,1 mio. kr.) og KB (33 pct., 11,8 mio. kr.). Den store andel til de to aktører hænger selvsagt sammen med, at de driver langt hovedparten af idrætsfaciliteterne i kommunen. Frederiksberg Idræts-Union står blandt andet for at drive Frederiksberg-Hallerne, Bülowvej-Hallen, Kedelhallen og Mariendals-Hallen, mens KB driver KB Peter Bangs Vej og KB Pile Allé.

¹³ Ud over kommunale midler tildeler staten også penge til idrætsområdet. Af de samlede offentlige midler kommer otte ud af ti kroner fra kommunerne, mens to kroner er statslige midler (Kulturministeriet, 2014). De statslige midler tilgår hovedsageligt idrættens tre hovedorganisationer Danmarks Idrætsforbund, DGI og Dansk Firmaidrætsforbund, mens noget færre midler gives til Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Denmark, Team Denmark, Anti Doping Danmark, Idrættens Analyseinstitut og andre centrale idrætsformål under Kulturministeriet.

¹⁴ Idrætsfaciliteter er i Frederiksberg Kommune placeret under 0.32.31 'stadion og idrætsanlæg' (ingen driftsudgifter på konto 3.22.18 'Idrætsfaciliteter for børn og unge'). Konto 03.32.35 'andre fritidsfaciliteter' er ikke medtaget. Visse fritidsfaciliteter vil i mindre omfang også være ramme om idrætsaktiviteter, ligesom der også kan foregå andre aktiviteter i idrætslokaler. Da er det ikke muligt at bestemme de eksakte fordelinger.

Mellem Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union findes som nævnt en driftsoverenskomst, som på detaljeret vis præciserer de driftsmæssige opgaver, Frederiksberg Idræts-Union har ved de pågældende anlæg for det kommunale tilskud, unionen modtager (Frederiksberg Kommune, 2011a, 2011b). Der eksisterer pt. ikke en driftsoverenskomst mellem Frederiksberg Kommune og KB, men der pågår en proces mellem KB og Frederiksberg Kommune med henblik på at etablere en sådan (se f.eks. Københavns Boldklub, 2016). KB's tilskud skal hvert år godkendes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med budgetvedtagelsen. Hidtil har der været tale om en fremskrivning af et historisk bestemt tilskud. Både Frederiksberg Idræts-Union og KB modtager desuden midler i henhold til folkeoplysningsloven, som det fremgår af næste afsnit (haltilskud).

De opstillede driftsudgifter i tabel 2.3 er de kommunale driftsudgifter ved drift af faciliteter. Tallene afspejler imidlertid ikke de samlede driftsudgifter til idrætsfaciliteter, da indtægter i faciliteterne også indgår i driften. I 2015 havde Frederiksberg Idræts-Union 6,2 mio. kr. i indtægter ud over de kommunale tilskud fordelt på halleje (5 mio. kr.) og øvrige driftsindtægter (1,2 mio. kr.) (Frederiksberg Idræts-Union, 2016). En stor del af lejeindtægterne kommer fra folkeskoler og figurerer under disse budgetter og er ikke medregnet i tabel 2.3. Der er ikke indhentet indtægter for faciliteter i regi af KB, men her indgår indtægter på samme vis som en del af den samlede drift.

Ud over idrætsfaciliteter er de to andre store poster gartnerudgifter til vedligeholdelse af stadion og idrætsanlæg (4,7 mio. kr., 13 pct.) og Frederiksberg Svømmehal (4,4 mio. kr., 12 pct.) (se tabel 2.3).

Tabel 2.3: Driftsudgifter til idrætsfaciliteter, 2013-2015 (i 1.000 kr.)

(Indeks)	2013	2014	2015
Tilskud til Frederiksberg Idræts-Union	15.244 (1,00)	15.127 (0,99)	15.057 (0,99)
Tilskud til KB	11.849 (1,00)	11.640 (0,98)	11.822 (1,00)
Gartnervedligeholdelse af stadion og idrætsanlæg	4.611 (1,00)	4.678 (1,01)	4.665 (1,01)
Frederiksberg Svømmehal	5.661 (1,00)	4.985 (0,88)	4.362 (0,77)
Udendørs idrætsfaciliteter	1.094 (1,00)	849 (0,78)	869 (0,79)
Andet	246 (1,00)	110 (0,45)	427 (1,74)
Andre udvalg ¹⁵	-3.099 (1,00)	-1.658 (0,54)	-1.366 (0,44)
I alt	35.606 (1,00)	35.731 (1,00)	35.836 (1,01)

Kilde: Frederiksberg Kommune. Driftsudgifterne rangerer under 0.32.31 'stadion og idrætsanlæg' (dranst 1 og 2). Tabellen viser nettoforbrug, og alle beløb er uden moms og i løbende priser.

De samlede driftsudgifter i perioden har været stabile, og driftsudgifterne i 2015 er 1 pct. højere end i 2013. Udviklingen fremgår af tabellen via indekstal (står i parentes), som angiv-

¹⁵ Det negative forbrug skyldes, at der primært er tale om intern virksomhed (gartnerservice), som er indtægtsdækket.

ver forskellen i procent for årene 2014 og 2015 i forhold til 2013. En indeksscore på 1,01 betyder altså en stigning på 1 pct. (som er indeksscoren for 'i alt', 2015).

Stabiliteten i perioden hænger sammen med stabilitet i de to største driftsudgifter (Frederiksberg Idræts-Union, 0,99 og KB, 1,00). Gartnerudgifterne har også været stabile, mens driftsudgifterne til Frederiksberg Svømmehal er faldet med 23 pct. (indeks 0,77).

Driftsudgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter

Kortlægningen af driftsudgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter medtager ikke den folkeoplysende voksenundervisning¹⁶ og fokuserer dermed kun på driftsudgifter til de frivillige folkeoplysende idrætsforeninger samt spejder- og hobbyforeninger.

Kommunalbestyrelsen fastsætter årligt en ramme for tilskud til den frivillige folkeoplysende virksomhed, som fordeles på en række hovedposter. I 2015 blev der i alt brugt 17,9 mio. kr. til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde (se tabel 2.4).

Størstedelen af rammen til det frivillige foreningsarbejde i 2015 gik til lokaletilskud (9,8 mio. kr., 55 pct.), som dækker over lokaletilskud efter folkeoplysningsloven samt haltilskud, som er en særlig ordning i Frederiksberg Kommune. En fjerdedel (26 pct., 2015) blev tildelt som aktivitetstilskud, mens en femtedel (19 pct.) gik til fælles formål.

Lokaletilskud går til at dække foreningers lokaleudgifter for aktiviteter for børn og unge under 25 år i egne eller lejede lokaler. Kommunen yder mindst 65 pct. og maksimalt 100 pct. alt efter mulighederne inden for den økonomiske ramme, og der foretages forholds-mæssigt fradrag for medlemmer over 25 år, hvis de udgør mere end 10 pct. af foreningens medlemmer. Der er tradition for at yde 100 pct. i refusion i kommunen. Haltilskuddet gives ikke til foreninger, men til privatejede faciliteter mod at stille faciliteterne til rådighed for foreninger. Langt størstedelen af haltilskuddet gives til Frederiksberg Idræts-Union og KB, mens mindre beløb blandt andet gives til Hermeshallen. Tilskuddet har en lang historik¹⁷ i kommunen og fungerer som en pendant til lokaletilskud. Der er dog ikke umiddelbart sammenhæng mellem tilskud og antal timer, som det kendes fra lokaltilskuddet (én til én sammenhæng mellem tilskud og aktiviteter), og haltilskuddet gives altså til faciliteter, ikke foreninger.

Aktivitetstilskuddet tildeles foreninger med aktiviteter for børn og unge under 25 år. Foreningerne modtager tilskuddet på baggrund af antal medlemmer pr. 1. oktober og står selv for den videre forvaltning af tilskuddet (tilskuddet skal dog støtte aktiviteter for børn og unge). I 2015 var tilskuddet pr. børn- og ungedlem 455 kr.

¹⁶ Der ydes ikke tilskud til voksenundervisning i Frederiksberg Kommune.

¹⁷ De eksakte tilskudsstørrelser er bestemt for over 20 år siden. Her blev tilskuddet fastsat med baggrund i et bestemt antal rådighedstimer. Beløbet er fremskrevet løbende.

Tabel 2.4: Driftsudgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter, 2013-2015 (i 1.000 kr.)

(Indeks)	2013	2014	2015
Fælles formål	2.777 (1,00)	2.256 (0,81)	3.431 (1,24)
Aktivitetstilskud	4.586 (1,00)	4.709 (1,03)	4.656 (1,02)
Lokale- og haltilskud	9.316 (1,00)	9.377 (1,01)	9.835 (1,06)
I alt	16.679 (1,00)	16.342 (0,98)	17.922 (1,07)

Kilde: Frederiksberg Kommune. Driftsudgifterne rangerer under 3.38.73 'frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde' og 3.38.74 'lokaletilskud (dranst 1 og 2). Tabellen viser nettoforbrug, og alle beløb er uden moms og i løbende priser.

Fælles formål inkluderer ud over basisomkostninger og fælles administration blandt andet folkeoplysningsudvalgets pulje til udviklingsarbejde samt tilskud til Frederiksberg Handicapidræt (nu Parasport Frederiksberg).

Der er sket en mindre stigning fra 2013 til 2015 på 7 pct., som skyldes flere driftsudgifter til lokaletilskud og fælles formål.

Driftsudgifter til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven

Frederiksberg Kommune har en række tilskud uden for folkeoplysningsloven med relevans for idrætsområdet. Tilskuddene figurerer under Folkeoplysningsudvalget og beløb sig i 2015 til i alt 1,1 mio. kr. (se tabel 2.5). Driftsudgifterne går her til forskellige ikke lovpligtige formål, som blandt andet tæller fritidspas og gadeløb.

Tabel 2.5: Driftsudgifter til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven, 2013-2015 (i 1.000 kr.)

(Indeks)	2013	2014	2015
Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven (tilskud)	2.097 (1,00)	1.045 (0,50)	1.091 (0,52)
Andre udvalg	34 (1,00)	257 (7,56)	- (0,00)
I alt	2.131 (1,00)	1.302 (0,61)	1.091 (0,51)

Kilde: Frederiksberg Kommune. Driftsudgifterne rangerer under 3.38.75 'fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven' (dranst 1 og 2). Tabellen viser nettoforbrug, og alle beløb er uden moms og i løbende priser.

Der er i perioden sket en reduktion i de samlede driftsudgifter, og 2015-driftsudgifterne er halvt så store som i 2013 (indeks 0,51). Reduktionen skyldes en intern budgetomplacering af puljemidler (ca. 800 t. kr.), hvor puljerne blev videreført under en anden kontogruppering.

Driftsudgifter i alt til idrætsområdet

Frederiksberg Kommunes driftsudgifter til idrætsområdet kan samles under tre hovedområder, som er driftsudgifter til idrætsfaciliteter, tilskud i regi af folkeoplysningsloven og fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven. I 2014 løb de samlede driftsudgifter på området op i 54,9 mio. kr., hvoraf hovedparten (65 pct.) gik til idrætsfaciliteter, mens en tredjedel (33 pct.) blev fordelt som tilskud i regi af folkeoplysningsloven og var møntet på

det frivillige foreningsliv (se tabel 2.6). Få midler gik til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven (2 pct.).

Tabel 2.6: Samlede driftsudgifter til idrætsområdet i Frederiksberg Kommune, 2013-2015 (i 1.000 kr.)

(Indeks)	2013	2014	2015
Idrætsfaciliteter	35.606 (1,00)	35.731 (1,00)	35.836 (1,01)
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter	16.679 (1,00)	16.342 (0,98)	17.922 (1,07)
Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven (tilskud)	2.131 (1,00)	1.302 (0,61)	1.091 (0,51)
I alt	54.416 (1,00)	53.375 (0,98)	54.849 (1,01)

Kilde: Frederiksberg Kommune. Driftsudgifterne rangerer under 0.32.31 'stadion og idrætsanlæg', 3.38.73 'frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde', 3.38.74 'lokaletilskud og 3.38.75 'fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven' (dranst 1 og 2). Tabellen viser nettoforbrug, og alle beløb er uden moms og i løbende priser.

Driftsudgifterne har i perioden 2013-2015 været stabile (indeks 1,01). Folkeoplysning og fritidsaktiviteter er dog steget med 7 pct., mens fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven er halveret. Den største post – idrætsfaciliteter – har holdt sig stabil.

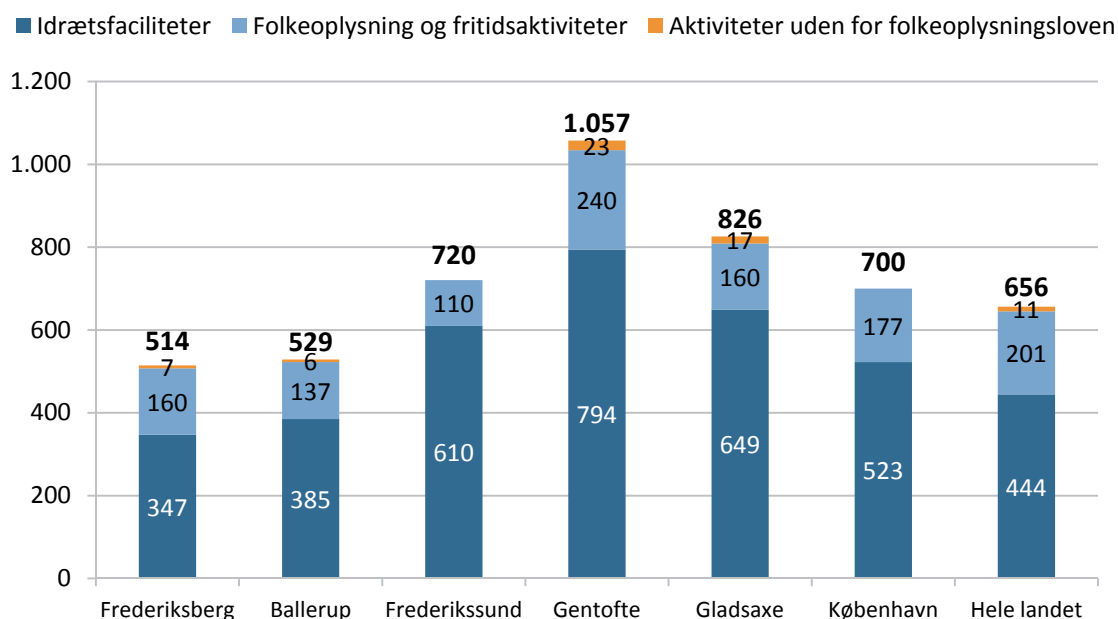
Sammenligning med andre kommuner

Via data fra Danmarks Statistik er det muligt at sammenholde driftsudgifterne i Frederiksberg Kommune med sammenligningskommunerne samt Københavns Kommune og landsplan. Tallene for Frederiksberg Kommune er de samme som i forrige afsnit, men tallene varierer en smule, da der anvendes en anden udregningsmetode for at tage højde for forskellige måder at udføre den kommunale kontering på. Metoden er beskrevet i bilag 2, appendiks 2.

Driftsudgifter pr. borger

Frederiksberg Kommune har sammen med Ballerup de laveste driftsudgifter til idrætsområdet, når det gøres op i kr. pr. borger. Driftsudgifterne i Frederiksberg Kommune var i 2015 på 514 kr. pr. borger, mens de i Ballerup Kommune var 529 kr. pr. borger (se figur 2.1). Driftsudgifterne i Frederiksberg er markant lavere end i Gentofte (1.057 kr. pr. borger) og Gladsaxe (826 kr. pr. borger) og et stykke under landsplan (656 kr. pr. borger).

Figur 2.1: Driftsudgifter til idrætsområdet i kommuner og på landsplan (kr. pr. borger)

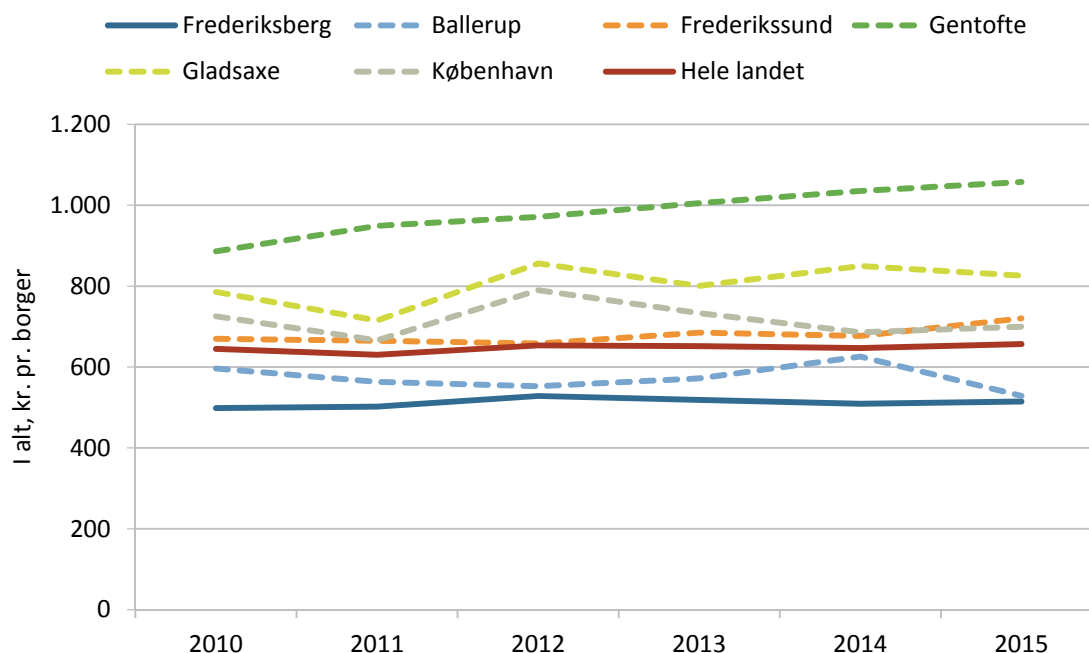

Figuren viser driftsudgifter pr. borger opdelt på driftsudgifter til idrætsfaciliteter, folkeoplysning og aktiviteter uden for folkeoplysningsloven (2015-tal). Tal med fed angiver de totale driftsudgifter for hele området. Antal borgere, 2015K1. Kilde: Danmarks Statistik.

Som tidligere nævnt tæller kun driftsudgifter på de egentlige idrætsbudgetter i kommunerne med, mens driftsudgifter til skolefaciliteter findes på de enkelte skolers budgetter. Derfor skal sammenligningen tages med forbehold for, at antallet af skolefaciliteter varierer kommuner i mellem. Dertil kommer, at langt de fleste driftsudgifter går til idrætsfaciliteter, som varierer betragteligt i antal og type kommunerne i mellem. De lave driftsudgifter i Frederiksberg Kommune skal derfor også ses i lyset af, at antallet af borgere pr. facilitet er væsentligt højere i Frederiksberg end i sammenligningskommunerne, mens antallet af foreningsaktive i forhold til indbyggertallet er lavere i Frederiksberg end i Ballerup, Frederikssund og Gentofte (det gælder ikke i forhold til Gladsaxe, der er ikke sammenlignelige tal for København og hele landet).

Ser man på udviklingen over tid (2010-2015), er der tale om stor stabilitet i driftsudgifterne til idrætsområdet i Frederiksberg Kommune såvel som i sammenligningskommuner/landsplan (se figur 2.2). I 2010 var driftsudgifterne pr. borger i Frederiksberg Kommune 498 kr. mod 514 kr. i 2015 (stigning på 3,2 pct.). På landsplan var stigningen på 1,7 pct. (fra 645 kr. pr. borger i 2010 til 656 kr. pr. borger i 2015). Gentofte skiller sig ud ved at have haft en stigning i perioden på 19 pct., hvilket blandt andet hænger sammen med, at kommunen har investeret massivt i at modernisere og etablere idrætsfaciliteter (se Pilgaard, 2016). Det er kun i Ballerup og Københavns Kommune, at de samlede driftsudgifter er faldet (henholdsvis 11 og 4 pct.).

Figur 2.2: Driftsudgifter til hele idrætsområdet i perioden 2010 til 2015 (kr. pr. borger)

Figuren viser de driftsudgifter pr. borger i alt opdelt på kommuner (2015-tal). Antal borgere, 2015K1. Kilde: Danmarks Statistik.

Den store stabilitet genfinder man også, hvis man ser på fordelingen af driftsudgifter (dvs. fordeling mellem idrætsfaciliteter, folkeoplysning og aktiviteter uden for folkeoplysningsloven) (se figur 1, appendiks 2). I alle kommuner som på landsplan går langt de fleste kroner på idrætsområdet til idrætsfaciliteter.

Driftsudgifter til faciliteter

Foretager man en sammenligning af de absolutte driftsudgifter i kommunerne til at drive faciliteter og sætter dem i forhold til antallet og typen af faciliteter, er det på nuværende grundlag ikke muligt at konkludere, om Frederiksberg Kommune driver faciliteterne dyrere eller billige end i andre kommuner. Her ses ikke på udbyttet i forhold til brug (f.eks. antal aktivitetstimer eller udøvere) eller vedligeholdelsesstand, men alene på hvor mange faciliteter de anvendte midler driver.

Frederiksberg Kommune havde i 2015 driftsudgifter på facilitetsområdet på 43,2 mio. kr. (driftsudgifter til idrætsfaciliteter samt lokaletilskud). Midlerne går primært til de større faciliteter i kommunen, hvilket omfatter fem almindelige idrætshaller, fire mindre haller, to 25 meter svømmehaller, otte 11-mandskunstgræsbaner, ni naturgræsbaner, ni indendørs tennisbaner og 28 udendørs tennisbaner (se tabel 2.7). Der findes ingen anden kommune med præcis samme facilitetssammensætning, og derfor kan sammenligninger kun laves på et overordnet niveau. Her er det mest oplagt at sammenligne med Gentofte og Gladsaxe Kommune.

Tabel 2.7: Antal faciliteter og driftsudgifter i Frederiksberg, Gentofte og Gladsaxe (antal)

	Frederiksberg	Gentofte	Gladsaxe
Almindelig idrætshal	5	8	3
Mindre idrætshal	4	3	4
50 meter svømmebassin	-	1	1
25 meter svømmebassin	2	1	2
Græsboldbane	9	9	13
Kunstgræsboldbane	8	6	3
Indendørs tennisbane	9	-	-
Udendørs tennisbane	28	39	21
Skøjtehal	¹⁸	2	1
Driftsudgifter til faciliteter (2015)	43,2 mio. kr.	68,4 mio. kr.	45,1 mio. kr.

Kilde: Danmarks Statistik og udtræk fra facilitetsdatabase (2016).

Gladsaxe Kommune har lidt større driftsudgifter til faciliteter end Frederiksberg. Der er i Gladsaxe to almindelige idrætshaller færre på budgettet, ligesom der er en del færre kunstgræsbaner, men omvendt flere græsbaner. Der er ingen indendørs tennisbaner i Gladsaxe (banerne i AB-Skovdiget tæller her som almindelig idrætshal), men kommunen har en 50 meter svømmehal og en skøjtehal. Det er dyre faciliteter at drive.

Omkostningerne i Gentofte er noget højere end i Frederiksberg, men her er der også flere almindelige idrætshaller, ligesom man finder en 50 meter svømmehal og to skøjtehaller.

Der er stor variation i faciliteters indtægtsgrundlag samt deres omkostninger til personale, vedligehold og energi. En gennemgang af det seneste regnskab fra Frederiksberg Idræts-Union viser store forskelle på tværs af forskellige faciliteter og anlæg (se tabel 5, appendiks 2), og det viser, at der kan være stor forskel mellem faciliteter – og faciliteter af samme slags.

Opsummering

Facilitetsdækningen i Frederiksberg Kommune er en særlig udfordring. Antal borgere pr. facilitet (de 12 mest typiske anlagte faciliteter) er langt højere i Frederiksberg Kommune end de kommuner, som der er sammenlignet med. Der findes ikke tal for alle kommuner i Danmark, men Frederiksberg Kommune er blandt de – hvis ikke den kommune – som har flest borgere pr. facilitet. Til gengæld er det en fordel, at borgerne bor tæt på faciliteterne.

Tager man afsæt i, at borgere i forskellig grad bruger de mest typiske idrætsfaciliteter og ser på dækningen i forhold til de normalt mest aktive foreningsbrugere (5-20-årige), nærmer forholdene i Frederiksberg Kommune sig sammenligningskommunerne. Det skyldes,

¹⁸ Der findes ikke en skøjtehal i Frederiksberg Kommune, men der afsættes årligt midler på driftsbudgettet til udendørs skøjtebaner.

at der bor relativt færre 5-20-årige i kommunen sammenlignet med sammenligningskommunerne.

Idrætsfaciliteterne i Frederiksberg Kommune er organiseret på særlig vis i forhold til administration og drift ('Frederiksberg-modellen'). Det er idrætsunionens særlige rolle, som skiller modellen fra forholdene i langt hovedparten af landets kommuner. Frederiksberg Idræts-Union ejer en række faciliteter og står tilmed for at administrere og drive en række kommunale faciliteter ud over sine egne. Dertil kommer, at kommunen også står for administration og drift af en række faciliteter, ligesom foreninger med egne eller lejede faciliteter gør. Endelig kan fritidsbrugere også bruge faciliteter på en række selvejende uddannelsesinstitutioner/privatskole.

Langt de fleste driftsudgifter på idrætsområdet går til idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune, og i forhold til sammenligningskommunerne bruger kommunen opgjort pr. borger få midler på området. Til gengæld er foreningsdeltagelsen og facilitetsdækningen lavere.

Delanalyse 3: Kapacitetsbenyttelse af idrætsfaciliteter

Delanalyse 3 tegner et nuanceret og grundigt billede af efterspørgslen på og brug af idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune. En kort gennemgang af de mest centrale resultater og konklusioner fremgår af opsummeringen afslutningsvist.

Fokus i analysen er på tre forskellige mål: 1) efterspørgsel efter tider (hvor mange timer er booket), 2) benyttelse af tider (hvor mange timer benyttes) og 3) brugere af tider (hvem benytter tider).

Delanalysen er opdelt i tre afsnit.

- Afsnit 1 beskriver i hovedtræk de gældende fordelingsprincipper og procedurer for fordeling af tider i faciliteter i Frederiksberg Kommune. Afsnit 1 ser også på sæsonvariationer i brugen af faciliteter ud fra optællinger foretaget af Frederiksberg Idræts-Union, ligesom der kigges nærmere på brugernes (skoler og idrætsforeningers) selvvalgte behov¹⁹ for faciliteter henover sæsonen.
- Afsnit 2 sætter fokus på efterspørgslen i form af bookinger og tegner et billede af den faktiske brug af almindelige idrætshaller (800+ m²), mindre hal-ler/gymnastiksale (300-799 m²), idrætslokaler/små gymnastiksale (< 300 m²), kunst- og naturgræsbaner samt et atletikanlæg (Frederiksberg Idrætspark), en rul-lehockeybane (Nandrupvej Idrætsanlæg) og en grassmasterbane (integreret kunst-/naturgræsbane)²⁰ via aktivitetsregistreringer i udvalgte uger. Fokus er også på spændet mellem de to (fremmøde til/brug af bookede tider). Booking og benyttelse af almindelige idrætshaller i Frederiksberg Kommune sammenlignes med resultater fra tilsvarende undersøgelser i andre sjællandske kommuner. Slutteligt er fokus på, hvem brugerne er (i forhold til alder og køn), hvilke aktiviteter de dyrker i faciliteterne og antallet af deltagere i idrætsaktiviteter.
- Afsnit 3 kigger på booking og brug på hverdage af et 25 meter svømmebassin (Damsøbadet), inden- og udendørs tennisbaner og en skydekælder.

Fordeling af tider, sæsonvariationer og behov

Denne del giver indblik i, hvordan idrætsforeninger og fritidsbrugere får tider i faciliteter i kommunen. Der er tale om tre overordnede metoder (se evt. også afsnit om organisering af idrætsfaciliteter i kommunen, delanalyse 2):

¹⁹ Undersøgelsen af brugernes selvvalgte behov for tider stammer fra en spørgeskemaundersøgelse blandt brugere af idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune. Denne undersøgelse er nærmere beskrevet i delanalyse 7, hvor metode, inviterede brugere og svarprocent er beskrevet.

²⁰ Betegnelsen 'grassmasterbane' er konsekvent anvendt i rapporten velvidende, at banen betegnes med forskellige navne- og stavemåder.

1) Frederiksberg Kommune fordeler tider til idrætsforeninger og fritidsbrugere i en stor del af faciliteterne på folkeskolerne i kommunen²¹. Der er med visse undtagelser tale om idrætslokaler/små gymnastiksale på under 300 m² og mindre kunstgræsbaner. For faciliteterne tilknyttet folkeskoler er der varierende rådighed for fritidsbrugere. For de fleste folkeskolefaciliteter gælder, at de som udgangspunkt står til rådighed for fritidsbrugere i tidsrummet kl. 16.30-21.45 fra mandag-torsdag (mindre kunstgræsbaner må dog ikke benyttes efter kl. 20/21). Nogle faciliteter står også til rådighed for fritidsbrugere fredage fra kl. 16.30-21.45, mens andre er lukket for fritidsbrugere. I weekender står nogle af idrætsfaciliteterne på kommunens folkeskoler til rådighed, mens andre er lukkede uden mulighed for at booke tider²². Af appendiks 3, tabel 22 fremgår åbningstider for faciliteter – herunder for folkeskolefaciliteter.

Sæsonen løber fra primo september (2015) til ultimo maj (2016). I perioden primo februar til medio marts kan der søges om tider til den kommende sæson. Her skal man angive den specifikke facilitet, hvori der ønskes tid, tidsrummet og medlemssammensætningen på holdet. Tiderne fordeles ud fra faste kriterier (bl.a. medlemssammensætning), som er udarbejdet efter og i overensstemmelse med folkeoplysningsloven. Senest primo maj får brugere besked om tildeling af lokaler.

2) Frederiksberg Idræts-Union fordeler tider til fritidsbrugere i de faciliteter unionen selv ejer samt de kommunalt ejede faciliteter unionen driver og/eller administrerer for kommunen. Antallet af rådighedstimer til fritidsbrugere fremgår af driftsoverenskomsten mellem unionen og kommunen (Frederiksberg Kommune 2011a, 2011b). I hovedtræk gælder det, at kommunen har råderet over de kommunalt ejede faciliteter i dagtimerne (typisk før kl. 15-16), hvor de typisk er afsat til skolers brug. I aftentimerne fordeler Frederiksberg Idræts-Union tider til fritidsbrugere. I de faciliteter unionen ejer (Frederiksberg-Hallerne og Mariendals-Hallen), fordeler unionen cirka halvdelen af tiderne fra kl. 8-23 i Frederiksberg-Hallerne og Mariendals-Hallen til fritidsbrugere (typisk fra kl. 15/16 til 23/24 på hverdage samt kl. 8-18/19 i weekender). Den resterende tid ud over rådighedstiderne til fritidsbrugere råder unionen selv over og kan eksempelvis sælge til skoler, uddannelsesinstitutioner eller private. Skal flere tider fordeles til fritidsbrugere end fastsat i driftsoverenskomsten, vil det kræve yderligere tilskud af tider fra kommunens side. Endelig fordeler unionen også tider i en række faciliteter på selvejende institutioner og en privatskole efter særlige aftaler²³.

Fordelingen af tider i regi af Frederiksberg Idræts-Union til fritidsbrugere sker via udvalg. Den samlede timefordeling til de enkelte idrætsgrene administreres af idrætsudvalget, der

²¹ Kommunen fordeler også tider i to sale på Frederiksberg HF på hverdage fra kl. 16-21.45 og i en hal på Frederiksberg Gymnasium tirsdage fra kl. 17-22.

²² Følgende folkeskolefaciliteter er lukkede i weekender: Søndermarkskolen (drengesal og pigesal), Lindvangskolen (drengesal og pigesal), Skolen ved Bülowvej (multisal). Desuden er Lindehusets tumlesal (institution) lukket for brug i weekender.

²³ Der til kommer, at Frederiksberg Idræts-Union også fordeler tider i hallen på Frederiksberg Gymnasium mandage og onsdage fra kl. 17-22 (kommunen fordeler på tirsdage fra kl. 17-22), i hallen på Johannesskolen mandage, torsdage og fredage fra kl. 17-22.30 og i pige- og drengesal samt idrætshal på Falkonergården mandage, onsdage og fredage fra kl. 16.30-21.45.

består af repræsentanter for foreningerne. Fordelingen af tider for de store holdidrætsgrene (håndbold, fodbold, basketball og volleyball) tager udgangspunkt i antal gennemførte turneringshold i idrætsgrenen (objektive kriterier), mens tider i andre idrætsgrene beror på en subjektiv vurdering. Fordelingen sendes til de enkelte fagudvalg (repræsentanter for alle klubber i en specifik idrætsgren), som yderligere fordeler tiderne mellem de enkelte klubber. Klubberne foretager dernæst selv den interne fordeling mellem de enkelte hold.

3) Foreninger med egne eller lejede lokaler har råderet over disse og bestemmer selv fordeling af tider til hold og lignende. Her sker der ikke en egentlig fordeling ud over den interne i foreningen. Der er få foreninger, som har egne lokaler, men antallet af faciliteter er alligevel stort, da KB ejer to store anlæg på Peter Bangs Vej og Pile Allé²⁴. Bortset fra enkelte fodboldbaner²⁵ indgår KB's faciliteter ikke i lokalefordelingen i kommunen og er ikke tilgængelige for (eller fordeles til) andre brugere end KB selv. KB bruger ud over egne faciliteter også andre faciliteter i kommunen²⁶.

Sæsonvariationer i faciliteter underlagt Frederiksberg Idræts-Union

Frederiksberg Idræts-Union foretager løbende optællinger (en uge pr. måned) i de faciliteter, der rangerer under unionens drift og administration. Her har de observeret deltagerantallet én gang i timen. Metoden adskiller sig fra Idans og indsamler færre oplysninger (Idans metode fremgår af appendiks 3, bilag 1) og bruges her til at give et billede af sæsonudsving i brug af faciliteter på tværs af året. Brugen af faciliteter er indekseret og er derfor kun et udtryk for den relative brug. En forklaring af fremgangsmåden fremgår af boks 3.1 herunder.

Boks 3.1: Fremgangsmåde

Den relative benyttelse (indekstal) på tværs af sæsonen baseret på Frederiksberg Idræts-Unions egne optællinger fremgår af figurerne 3.1 til 3.5. En facilitet regnes som værende i brug, når der er mindst én aktiv. En benyttelse på 1 (indekstal) udtrykker sæsongennemsnittet. Måneder, hvor indekstallet er højere end 1, er derfor et udtryk for, at benyttelsen har været højere end sæsongennemsnittet, mens måneder, hvor indekstallet er lavere end 1, er et udtryk for, at benyttelsen har været lavere end sæsongennemsnittet.

Tre facilitetstyper i to tidsrum: Optællingerne er inddelt i (ni) haller/sale, (fem) kunst- og (seks) naturgræsbaner i to tidsrum på hverdage og omfatter kun faciliteter under Frederiksberg Idræts-Unions drift/administration. I dagtimer (kl. 8-16) indgår haller/sale og kunstgræsbaner, mens der i aftentimer (kl. 16-22) indgår haller/sale, kunst- og naturgræsbaner. Indekstillene udtrykker udelukkende den relative benyttelse for en given facilitetstype i et givent tidsrum (eksempelvis haller/sale i dagtimer) og kan derfor ikke sammenlignes på tværs af facilitetstyper og tidsrum.

Bemærk: Der er en del tidsrum, hvor der ikke er blevet optalt i faciliteterne. Indekstillene er derfor

²⁴ De ejede faciliteter inkluderer desuden FBK-hallen og Hermeshallen, mens Ashihara og Københavns Karateklub lejer faciliteter.

²⁵ Grassmasterbanen på KB Peter Bangs Vej indgår ikke i banefordelingen.

²⁶ KB benytter blandt andet kunstgræs- og naturgræsbaner på Jens Jessens Vej og bruger Frederiksberg-Hallerne til enkeltstående stævner.

udelukkende udregnet på baggrund af de tidspunkter, hvor der er foretaget optællinger. Da det er uvist, hvordan aktiviteten har været i de tidsrum, hvor der ikke er blevet optalt, kan den reelle (relative) benyttelse afvige fra den, som er præsenteret i nedenstående analyser. Særligt i uge 23 (juni), 35 (august) og 39 (september) er der en del tidspunkter, hvor der ikke er foretaget optællinger. Desuden har Frederiksberg Idræts-Union ikke foretaget optællinger i maj og juli.

Figur 3.1 til 3.5 herunder viser den relative benyttelse henover sæsonen i henholdsvis dag- (kl. 8-16) og aftentimer (kl. 16-22) på hverdage for ni haller/sale, fem 11-mands kunstgræsbaner og seks naturgræsbaner (kun aftentimer), der rangerer under Frederiksberg Idræts-Union.

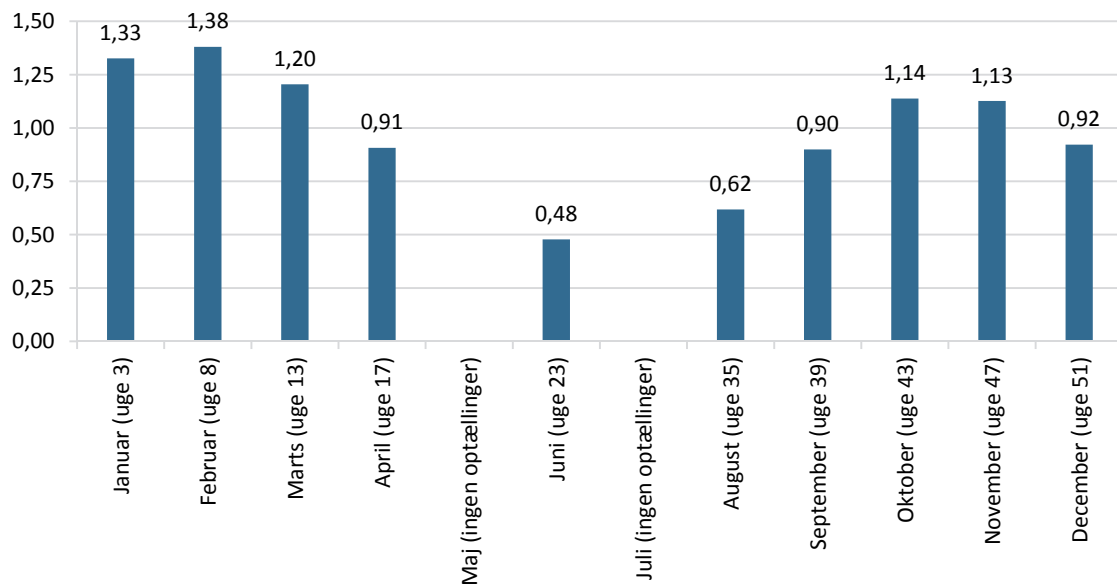
Sæsonudsving i brug af ni haller/sale

De ni haller/sale, hvor Frederiksberg Idræts-Union har foretaget optællinger, er Frederiksberg-Hallerne (1, 2, 3 og 4), Bülowsvvej-Hallen (store hal), Tre Falke Hallen, Kedelhallen (store hal) og Mariendals-Hallen (hal A og B).

Dagtimer (hverdage)

Figur 3.1 herunder viser relative forskelle i benyttelse (indeks) i sæsonen for haller/sale på hverdage i dagtimerne (kl. 8-16), hvor skoler er de primære brugere. Der er store udsving på tværs af sæsonen, og benyttelsen er her højest i årets tre første måneder. Benyttelsen ligger under gennemsnittet fra april-september og i december.

Figur 3.1: Sæsonvariationer baseret på indeks i ni haller/sale i Frederiksberg Kommune på hverdage i dagtimer (kl. 8-16) (indeks)

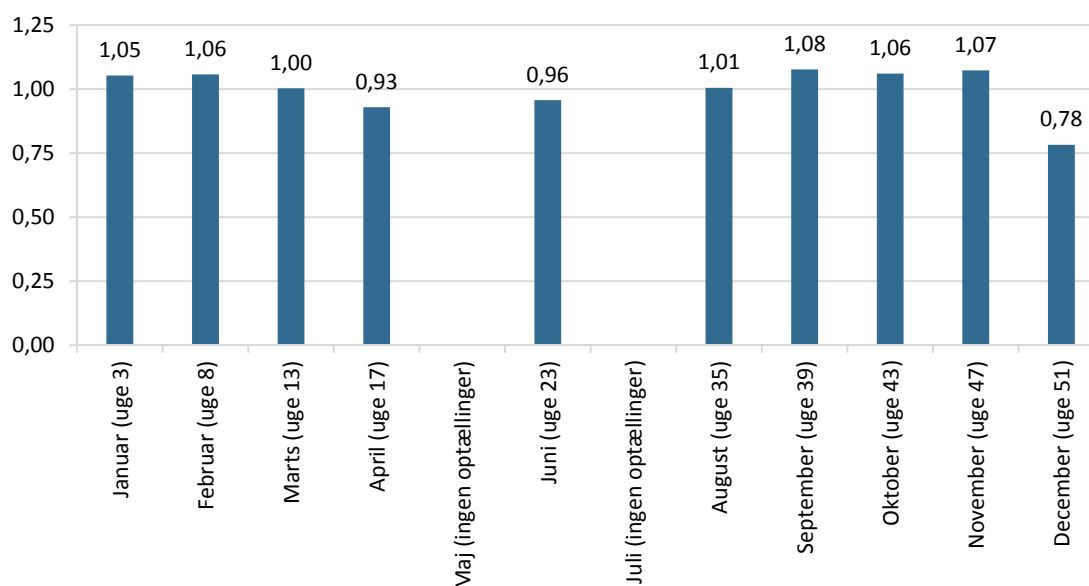
Figuren viser sæsonudsving (indeks) i benyttelse baseret på Frederiksberg Idræts-Unionens egne optællinger i ni haller/sale på hverdage i dagtimer (kl. 8-16).

Aftentimer (hverdage)

Figur 3.2 herunder viser sæsonvariationer for haller/sale på hverdage i aftentimerne (kl. 16-22). Her er det ikke skolerne, men foreningerne, som er de primære brugere af faciliteterne.

Kigger man på tværs af sæsonen, er der i modsætning til dagtimerne forholdsvis små udsving i brugen med undtagelse af i december (uge 51), hvor benyttelsen er markant lavere. Selvom udsvingene er forholdsvis små, er der en lidt højere benyttelse fra september til februar (med undtagelse af december).

Figur 3.2: Sæsonvariationer baseret på indeks i ni haller/sale i Frederiksberg Kommune på hverdage i aftentimer (kl. 16-22) (indeks)

Figuren viser sæsonudsving (indeks) i benyttelse baseret på Frederiksberg Idræts-Unions egne optællinger i ni haller/sale på hverdage i aftentimer (kl. 16-22).

Sæsonudsving i brug af 11-mands kunstgræsbaner

I det følgende kigges der nærmere på udsving på de fem 11-mands kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej, som Frederiksberg Idræts-Union har foretaget optællinger i henover sæsonen (i samme uger der er optalt i haller/sale).

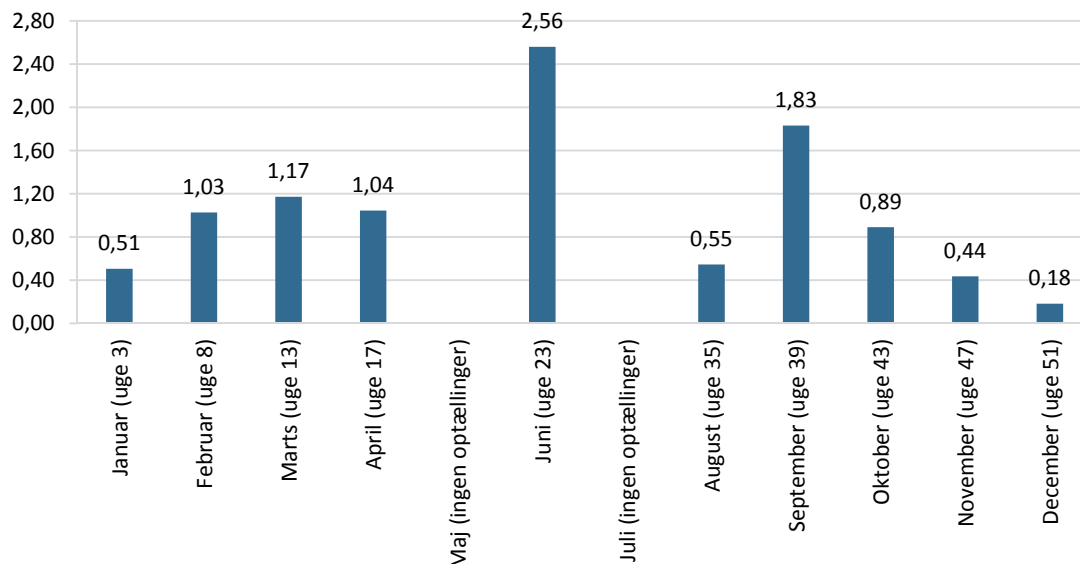
Dagtimer (hverdage)

I dagtimerne (kl. 8-16) ser man store udsving i brugen på tværs af sæsonen (se figur 3.3 herunder). Benyttelsen af kunstgræsbanerne på Jens Jessens Vej er markant højere i juni og september, og i juni er der registreret mere end dobbelt så meget aktivitet som i en gennemsnitsmåned. I februar-april ligger benyttelsen også over gennemsnittet, mens den i de andre måneder ligger under. I december er der en del mindre aktivitet end resten af året.

Mens brugen af haller i dagtimer er størst fra oktober-marts, altså i årets temperaturmæssigt koldeste måneder, er brugen af kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej størst fra marts til september (med undtagelse af august). Det kan forklares ved, at der er en del dobbelt-

bookinger (både indendørs og udendørs faciliteter) blandt skoler, så de kan gennemføre aktiviteter inde eller ude alt efter vejrforholdene.

Figur 3.3: Sæsonvariationer baseret på indeks på fem kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej på hverdage i dagtimer (kl. 8-16) (indeks)

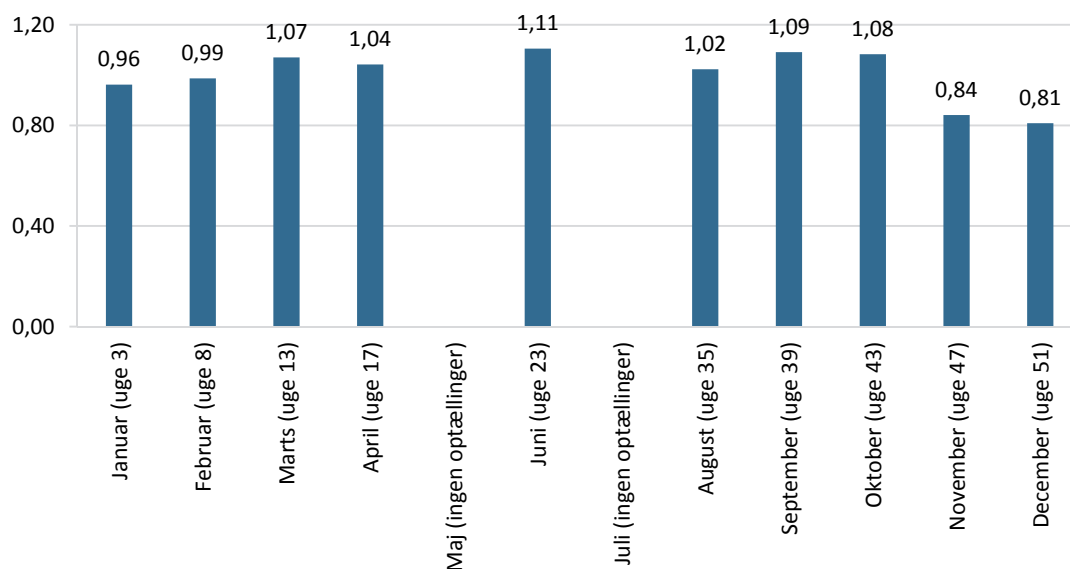
Figuren viser sæsonudsving (indeks) i benyttelse baseret på Frederiksberg Idræts-Unions egne optællinger på fem 11-mands kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej på hverdage i aftentimer (kl. 8-16).

Aftentimer (hverdage)

Mens skolerne kan tilpasse deres idrætsundervisning efter vejret og kan skifte mellem inden- og udendørs faciliteter, har fodboldklubber behov for at træne på fodboldbaner hele sæsonen.

I aftentimerne (kl. 16-22) er brugen af kunstgræsbanerne på Jens Jessens Vej derfor også langt mere stabil på tværs af sæsonen, end den er i dagtimerne, som det også fremgår af figur 3.4 nedenfor. Brugen er en smule lavere i november og december end i årets andre måneder. De små sæsonvariationer understreger, at 11-mands kunstgræsbaner er en helårsbane i Frederiksberg Kommune.

Figur 3.4: Sæsonvariationer baseret på indeks på fem 11-mands kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej på hverdage i aftentimer (kl. 16-22) (indeks)

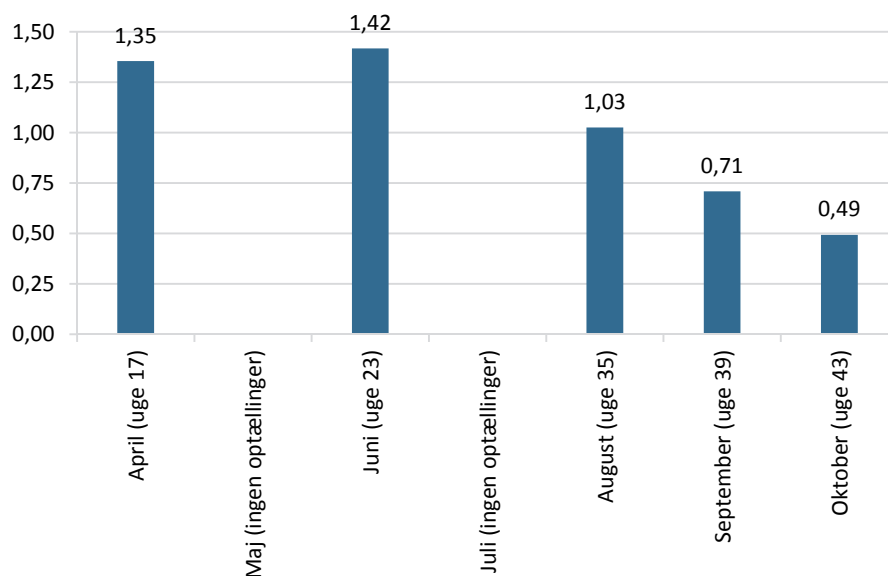
Figuren viser sæsonudsving (indeks) i benyttelse baseret på Frederiksberg Idræts-Unions egne optællinger på fem 11-mands kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej på hverdage i aftentimer (kl. 16-22).

Sæsonudsving i brug af naturgræsbaner

Naturgræsbanerne på Jens Jessens Vej må kun benyttes fra april til oktober og må ikke bruges før kl. 16, hvorfor de kun benyttes i aftentimerne. Figur 3.5 herunder viser den relative benyttelse på tværs af sæsonen for de seks naturgræsbaner på Jens Jessens Vej.

Frederiksberg Idræts-Unions egne optællinger viser, at benyttelsen er markant højere i april og juni end fra august til oktober (ingen optællinger i maj og juli). Der er næsten tre gange så meget aktivitet i juni måned som i oktober. Ifølge Frederiksberg Idræts-Union benyttes naturgræsbaner primært, når klubberne oplever pres på kunstgræsbanerne, der er førsteprioritet.

Figur 3.5: Sæsonvariationer baseret på indeks på seks naturgræsbaner på Jens Jessens Vej på hverdage i aftentimer (kl. 16-22) (indeks)

Figuren viser sæsonudsving (indeks) i benyttelse baseret på Frederiksberg Kommunes egne optællinger på seks naturgræsbaner på hverdage i aftentimer (kl. 16-22).

Foreningernes og skolernes/institutionernes selvvaluerede brug

Tildelingen af tider i faciliteter løber i udgangspunktet fra primo september (2015) til ultimo maj (2016). Derfor er det interessant at undersøge, hvordan brugerne af faciliteterne oplever behovet for at benytte dem over hele året. Først og fremmest er dette en måde at måle brugernes efterspørgsel på, som ikke er mulig at belyse alene på baggrund af bookinger, som i udgangspunktet ikke tager sæsonvariationer i betragtning. Brugere har sjældent det samme behov for indendørstider over hele året, og derfor er brugerne blevet spurgt, hvornår de oplever at have behov for tider i haller/sale og på fodboldbaner.

Idrætsforeninger og kommunale institutioner i Frederiksberg Kommune er blevet bedt om at angive behovet for de faciliteter, de benytter, i hver af årets tolv måneder²⁷. I appendiks 3 (tabel 1 til tabel 4) fremgår det selvvaluerede behov for haller/sale og fodboldbaner (samlet brug af kunst- og naturgræsbaner)²⁸.

Haller/sale

Skoler og kommunale institutioner angiver størst behov for haller/sale fra januar-april, mens det selvvaluerede behov er lavest fra juli-august (appendiks 3, tabel 1). At januar-marts er højsæson for skoler og kommunale institutioner stemmer fint overens med Frederiksberg Idræts-Unions optællinger i tidsrummet kl. 8-16, som også inkluderer en række faciliteter, som skoler og kommunale institutioner benytter. At behovet vurderes til at være

²⁷ Svarkategorier: 'Flere gange om ugen', 'En gang om ugen', 'Mindre end én gang om ugen' og 'slet ikke'.

²⁸ For 'andre foreninger' fremgår kun brug af haller/sale, da der kun er ét respondentsvar på fodboldbaner og svømmehaller.

noget lavere fra juni-august underbygges af Frederiksberg Idræts-Unions optællinger i juni og august.

Idrætsforeningerne vurderer at have et nogenlunde stabilt – og højt – behov fra september-april, mens de vurderer behovet for haller/sale noget mindre fra juni-august (appendiks 3, tabel 2). Frederiksberg Idræts-Unions egne optællinger viser dog, at brugen i tidsrummet kl. 16-22 i juni-august (ikke optalt i maj og juli) ligger nogenlunde på niveau med sæsonens andre måneder (og noget højere end i december).

Fodboldbaner (kunst- og naturgræsbaner)

Skoler og kommunale institutioner vurderer generelt at have et ret lavt behov for fodboldbaner i løbet af året. I seks af årets tolv måneder svarer således 50-80 pct. af de adspurgte, at de slet ikke har behov for fodboldbaner, mens det er 30-40 pct., som svarer det i årets andre seks måneder (se appendiks 3, tabel 3). Behovet vurderes til at være noget lavere fra november-marts, ligesom det selvvaluerede behov er lavt i juli. Det stemmer overordnet set fint sammen med den relative brug i disse måneder (fra kl. 8-16). Til gengæld viste Frederiksberg Idræts-Unions optællinger en markant højere brug i juni, hvilket ikke stemmer overens med skoler og kommunale institutioners selvvaluerede behov, som angiver en nogenlunde lige stor brug af fodboldbaner fra maj-september (med undtagelse af juli).

Idrætsforeninger vurderer at have et markant højere og mere stabilt behov for fodboldbaner i løbet af året sammenlignet med skoler og kommunale institutioner. Fra oktober-april vurderer hele 88 pct. af de adspurgte foreninger at have behov for fodboldbaner flere gange om ugen, mens 25 pct. vurderer slet ikke at have behov for fodboldbaner fra november-februar (se appendiks 3, tabel 4). Da spørgsmålet går på fodboldbaner generelt, og altså ikke er opdelt på kunst- og naturgræs, kan det være vanskeligt at foretage en direkte sammenligning med Frederiksberg Idræts-Unions optællinger. Det lavere selvvaluerede behov for kunstgræsbaner fra november-februar stemmer fint overens med Frederiksberg Idræts-Unions optællinger fra kl. 16-22, der viser en brug under gennemsnittet i denne periode.

Benyttelse af idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune

Det følgende afsnit bygger på en kapacitetsundersøgelse, der via aktivitetsregistreringer kortlægger den faktiske brug i hverdage og weekender. For at være i stand til at undersøge brugen i inden- såvel som udendørs-sæsonen, er der foretaget registreringer i to forskellige perioder. I uge 11 og 14 i 2016²⁹ er der foretaget registreringer i i alt fem almindelige idrætshaller (over 800+ m²), 13 mindre haller/gymnastiksale (300-799 m²), 24 idrætslokaler/små gymnastiksale (< 300 m²), seks 11-mands kunstgræsbaner³⁰ og fem mindre kunstgræsbaner.

Desuden er der foretaget registreringer på en rullehockeybane og en grassmasterbane (integreret natur-/kunstgræsbane, der benyttes til elitefodbold) (se appendiks 3, tabel 5 for

²⁹ I weekender er der registreret i uge 10 i stedet for uge 11, da weekenden i uge 11 ligger i påskeferien.

³⁰ De seks 11-mands kunstgræsbaner inkluderer Frederiksberg Idrætspark, der er et kombineret idrætsanlæg og 11-mands kunstgræsbane (kunstgræsbane og atletikanlæg kan ikke bookes og benyttes samtidigt).

registreringstidspunkter). Brugen af disse faciliteter vil ikke blive afrapporteret, men fremgår af appendiks 3.

I uge 20 og 22³¹, hvor naturgræsbanerne er åbne for brug, er der foretaget registreringer på i alt ni 11-mands naturgræsbaner, seks 11-mands kunstgræsbaner³², fem mindre kunstgræsbaner og fem podebaner (små kunstgræsbaner), en rullehockeybane og en grassmasterbane.

I dagtimer og weekender i de to registreringsperioder er der registreret i færre faciliteter end i aften timerne (se appendiks 3, tabel 5 og 6 for registreringstidspunkter). En oversigt over samtlige faciliteter fremgår af oversigt 1 herunder.

Oversigt 3.1: Faciliteter i undersøgelsen

Facilitetstype	Navne på faciliteter
Almindelige idrætshaller (800+ m ²)	Bülowsvej-Hallen (store hal), Frederiksberg-Hallerne (hal 1, 2 og 4), Tre Falke Hallen
Mindre haller/gymnastiksale (300-799 m ²)	Falkonergårdens Gymnasium (drengesal, pigesal og hal), FBK-hal, Frederiksberg Gymnasium (stor hal), Frederiksberg-Hallerne (hal 3), Johannesskolen (hal), KB Pile Allé (hal), Kedelhallen (store hal), Mariendals-Hallen (hal A og B), Skolen på Nyelandsvej (hal), Skolen ved Bülowsvej (multisal)
Idrætslokaler/små gymnastiksale (< 300 m ²)	Bülowsvej-Hallen (lille hal), Frederiksberg HF (drengesal og pigesal), KB Peter Bangs Vej (badmintonhal), Kedelhallen (kassen og lille hal), Lindehuset (tumlesal), Lindvangskolen (drengesal og pigesal), Magneten (sal 1 og 2), Mariendals-Hallen (bordtennissal og spejlsalen), Ny Hollænderskolen (drengesal og pigesal), Skolen på La Cours Vej (drengesal og pigesal), Skolen på Nyelandsvej (pigesal), Skolen ved Bülowsvej (drengesal og pigesal), Skolen ved Søerne (drengesal og pigesal), Søndermarksskolen (drengesal og pigesal)
11-mands naturgræsbaner	Jens Jessens Vej (græsbane 3, 4, 5, 6, 7 og 8), KB Peter Bangs Vej (græsbane 1 og 2), KB Pile Allé (græsbane)
11-mands kunstgræsbaner	Jens Jessens Vej (kunstgræsbane 1, 2, 3, 4 og 5), Frederiksberg Idrætspark (kombineret atletikanlæg/11-mands kunstgræsbane),
Mindre kunstgræsbaner	KB Pile Allé (multibane), Lindvangskolen (kunstgræsbane), Nandrupsvvej Idrætsanlæg (kunstgræsbane), Skolen på La Cours Vej (kunstgræsbane), Søndermarksskolen (kunstgræsbane)
Podebaner	Jens Jessens Vej (1, 2, 3, 4 og 5)
Andre	Nandrupsvvej Idrætsanlæg (rullehockeybane), KB Peter Bangs Vej (grassmasterbane), Damsøbadet (25 meter svømmebassin), KB Peter Bangs Vej/KB Pile Allé (inden- og udendørs tennisbaner), Kedelhallen (skydekælder) ³³

Metode og aktivitetsregistreringer

Hensigten med registreringen er at få et retvisende billede af aktiviteterne i de udvalgte faciliteter i de undersøgte uger og skabe overblik over, hvordan den eksisterende kapacitet i faciliteterne benyttes ift. efterspørgslen.

³¹ Da 2. pinsedag ligger mandag i uge 20, er registreringer foretaget fra tirsdag i uge 20 til mandag i uge 21.

³² De seks 11-mands kunstgræsbaner inkluderer Frederiksberg Idrætspark.

³³ Damsøbadet (25 meter svømmebassin), KB Peter Bangs/KB Pile Allé (inden- og udendørs tennisbaner) og Kedelhallen (skydekælder) afrapporteres i et selvstændigt afsnit 3.

De tidligere analyser af sæsonvariationer baseret på Frederiksberg Idræts-Unions optællinger samt foreninger og kommunale institutioners selvvrurderede behov indikerer, at uge 11 (medio marts) og 14 (primo april) ligger i både foreningernes og skolernes højsæson med forventet høj brug af indendørs faciliteter, mens brug af fodboldbaner (kun kunstgræsbaner er tilgængelige) ligger på et forventeligt lavere niveau for skoler. For idrætsforeninger ligger uge 11 på grænsen af højsæsonen for brug af fodboldbaner, mens uge 14 ligger i højsæsonen. Uge 20 (medio maj) og 22 (ultimo maj/primo juni) ligger i højsæsonen for uden-dørsfaciliteter.

De centrale spørgsmål i undersøgelsen vedrører aktiviteternes start- og sluttidspunkter, information om deltagernes køn og alder samt antallet af deltagere og type af aktivitet. Metoden er nærmere beskrevet i appendiks 3, bilag 1, mens registreringskemaerne kan ses i appendiks 3, bilag 2. En oversigt over antal aktivitetsforløb og totalt antal aktive i de individuelle idrætsfaciliteter i de to undersøgelsesperioder fremgår af appendiks 3, tabel 7 og 8.

Booking, benyttelse og fremmødeprocent

Aktivitetsregistrarerne har indsamlet oplysninger om aktiviteternes start- og sluttidspunkt, og herved er det muligt at angive perioder med aktivitet og perioder uden aktivitet i faciliteterne. Perioder med aktivitet er defineret ved, at der er 'mindst én aktiv pr. aktivitet' i faciliteten. På den måde anskueliggør analysen, hvor stor en andel af de bookede tider, der i praksis benyttes til aktivitet (se boks 3.2 for centrale begreber).

Analyserne i det følgende fokuserer på benyttelse på hverdage i dag- (kl. 8-16) og aften-timer (kl. 16-22). Analyserne kigger ligeledes særskilt på brugen i weekender. Der skal tages forbehold for, at der er forskelle på, hvornår der er foretaget registreringer i de enkelte faciliteter³⁴. For en oversigt over registreringstidspunkter i de enkelte faciliteter se appendiks 3, tabel 5 og 6.

Boks 3.2: Centrale begreber som mål for kapacitetsanalysen

Booking (i pct.) er de tildelte tider i faciliteterne til brugere. Bookingerne fordeles årligt og er således et udtryk for efterspørgslen på tider³⁵. Et højt antal bookinger (reservationer) er et udtryk for stor efterspørgsel på faciliteten³⁶. Der er tale om de eksakte bookinger for de to undersøgelsesuger modregnet eventuelle aflysninger.

Benyttelse (i pct.) angiver andelen af tilgængelige aktivitetstimer, faciliteten reelt er i brug i registreringsugerne. Benyttelse udtrykker det reelle behov for tider hos brugerne med anviste tider i de to undersøgelsesuger. Omvendt udtrykker den ikke-benyttede tid mulighederne for at udnytte faciliteterne til mere aktivitet. En facilitet er registreret som benyttet, hvis der har været mindst én aktiv til stede.

Fremmøde til bookede tider (i pct.). Fremmødeprocenten angiver, hvor stor en del af de bookede tider brugerne benytter. Lavere fremmøde end booket tid kan have to årsager: Enten at brugere helt udebliver fra deres tid, eller at de ikke benytter deres afsatte tid til fulde.

³⁴ Tidsrum, hvor der ikke er registreret i faciliteterne, er frasorteret i analyserne.

³⁵ I tilfælde, hvor alle tider i en facilitet er tildelt brugere, kan der godt være andre brugere, som også efterspørger tiden.

³⁶ Der skelnes ikke mellem, hvor mange brugere der har booket en facilitet samtidigt. Faciliteter er opgjort som værende booket eller ikke booket i et givent tidsrum.

Dagtimer (hverdage)

I dagtimerne (kl. 8-16) har der gennemgående været en del ledig kapacitet i alle facilitetstyper i begge undersøgelsesperioder (se tabel 3.1 herunder). Således har faciliteterne stået tomme i størstedelen af tiden, og ingen facilitetstype har været i brug i mere end 37 pct. af tiden³⁷.

Der er reserveret mest tid i idrætslokaler/små gymnastiksale, hvilket skyldes, at en stor del af disse faciliteter er afsat til skolebrug i tidsrummet kl. 8-16. Til sammenligning er kun halvdelen af tiden i de fem almindelige idrætshaller reserveret.

Ligeledes har en stor del af de reserverede tider i dagtimerne ikke været i brug. I de almindelige idrætshaller er fremmøde til/brug af bookede tider 78 pct., mens det knap er halvdelen af tiderne i idrætslokaler/små gymnastiksale, som har været i brug.

På trods af at Frederiksberg Idræts-Unions egne optællinger såvel som idrætsforeningers og (nok så vigtigt i dagtimerne) skolerne og de kommunale institutioners selvvaluerede behov indikerer større brug/behov for fodboldbaner i uge 20 og 22 end i uge 11 og 14, ser man ingen forskel i brugen i dagtimerne (kl. 8-16) af 11-mands kunstgræsbaner og mindre kunstgræsbaner i de to undersøgelsesperioder. Brugen af pødebaner er særligt lav. Således er der kun registreret aktivitet i 4 pct. af tiden fra kl. 8-16.

Booking, benyttelse og fremmøde til/brug af bookede tider for de individuelle faciliteter i dagtimerne (inkl. rullehockeybanen på Nandrupsvvej Idrætsanlæg og grassmasterbanen) fremgår af appendiks 3, tabel 9 og 10. Damsøbadets 25 meter bassin, indendørs og uden-dørs tennisbaner og skydekælderen i Kedelhallen behandles i delanalysens afsnit 3.

Tabel 3.1: Booking, benyttelse og fremmøde til/brug af faciliteter i dagtimer (kl. 8-16) (pct.)

Undersøgelsesuger	Facilitet	Booking	Benyttelse	Fremmøde
Uge 11 og 14	Almindelige idrætshaller	40	31	78
	Mindre haller/gymnastiksale	52	37	71
	Idrætslokaler/små gymnastiksale	72	35	49
	11-mands kunstgræsbaner	33	19	58
	Mindre kunstgræsbaner	80	31	39
Uge 20 og 22	11-mands kunstgræsbaner	40	19	47
	Mindre kunstgræsbaner ³⁸	80	31	39
	Pødebaner	-	4	-

Tabellen viser booket tid, benyttelse og fremmøde til/brug af bookede tider i dagtimer i uge 11 og 14 samt 20 og 22 (kl. 8-16).

³⁷ Spontan aktivitet/leg indgår i de samlede benyttelsestal. I tilfælde hvor det ikke har været muligt at registrere sluttidspunkter for disse aktiviteter (udøverne har ikke planlagt sluttidspunkter), er aktiviteten blevet tildelt 15 minutter i det tidsrum, hvor registreringen har fundet sted.

³⁸ Kunstgræsbanen på Nandrupsvvej Idrætsanlæg indgår ikke, da en anden registreringsmetode er benyttet i dagtimer (optælling time for time ud fra videoovervågning). Booking, benyttelse og fremmøde til/brug af bookede tider fremgår af appendiks 3, tabel 11.

Aftentimer (hverdage)

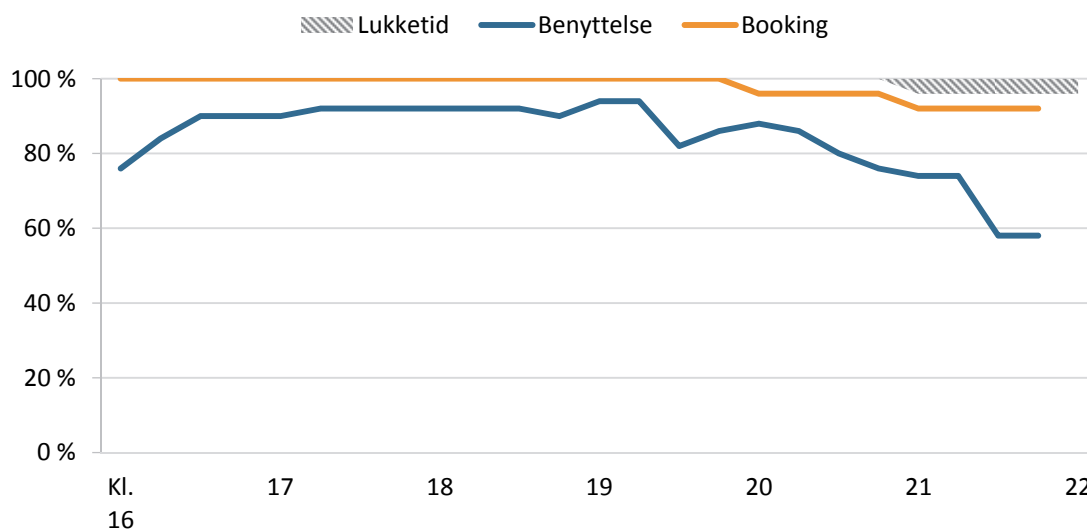
Herunder fremgår booking og benyttelse af almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale, idrætslokaler/små gymnastiksale, 11-mands kunstgræsbaner, mindre kunstgræsbaner og podebaner time for time i tidsrummet kl. 16-22. En oversigt over booking, benyttelse og fremmøde i aftentimerne for alle facilitetstyper i de to undersøgelsesperioder fremgår af appendiks 3, tabel 11.

Indendørsfaciliteter

De følgende tre figurer viser booking og benyttelse af almindelige idrætshaller (figur 3.6), mindre haller/gymnastiksale (figur 3.7) og idrætslokaler/små gymnastiksale (figur 3.8).

Almindelige idrætshaller er stort set fuldt bookede i aftentimerne (98 pct., kl. 16-22), og benyttelsen ligger på et særdeles højt niveau. Man ser således kun et lille spænd mellem bookinger og benyttelse (se figur 3.6). Efter kl. 21.15 falder benyttelsen, og i de sene aftentimer er der en større andel af de bookede tider, som ikke har været i brug i de to registreringsuger. I aftentimerne (kl. 16-22) har 84 pct. af den samlede kapacitet i de almindelige idrætshaller været i brug.

Figur 3.6: Booking og benyttelse af almindelige idrætshaller i aftentimerne time for time (kl. 16-22) (pct.)

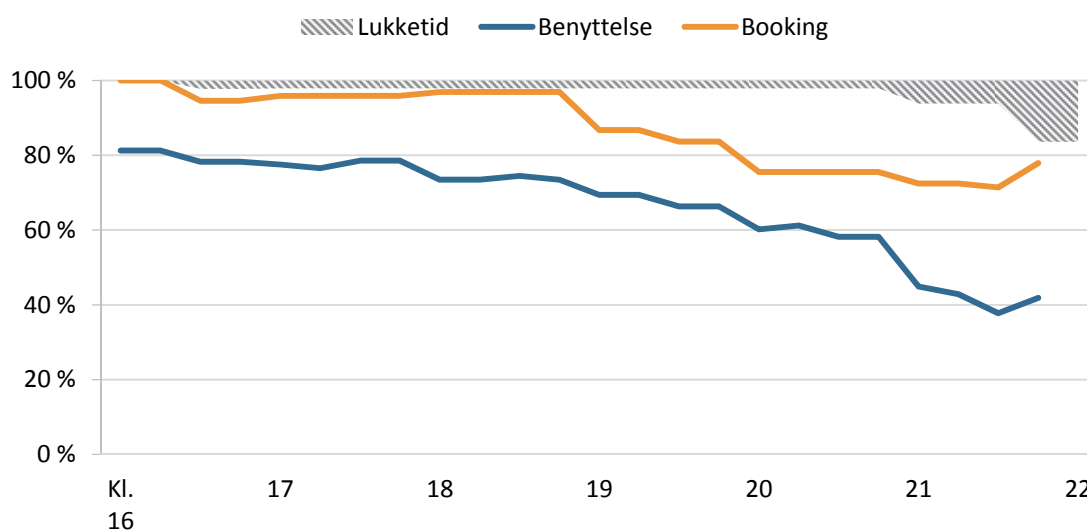

Figuren viser den procentvise booking, brug og lukketider i fem almindelige idrætshaller på tværs af aftentimerne (hverdage). Data er summeret for uge 11 og 14.

I figur 3.6 er angivet lukketider i de almindelige idrætshaller mellem kl. 16 og 22 (gråskravering). Blandt de fem haller er det kun Bülowsvejs-Hallen på fredage efter kl. 21, der har lukketid (fra kl. 21-22). Lukketiden på fredage har meget lille indflydelse på den samlede halkapacitet på hverdage fra kl. 16-22, og benyttelse og booking stiger kun ganske lidt, hvis man kun ser på åbningstiden (fraregner man lukketider er booking 99 pct., benyttelse 85 pct.).

I de mindre idrætshaller/gymnastiksale ligger booking og benyttelse noget lavere end for almindelige idrætshaller (se figur 3.7 herunder). Benyttelsen er højest fra kl. 16-19, hvorefter benyttelsen falder. Efter kl. 21 er under halvdelen af kapaciteten i brug. Der er i hele perioden et spænd mellem benyttelse og booking, som indikerer, at det er muligt at optimere brugen. I aftenperioden er 88 pct. af kapaciteten booket, mens 67 pct. er benyttet. Spændet mellem booking og benyttelse er størst efter kl. 21.

Figur 3.7: Booking og benyttelse af mindre haller/gymnastiksale i aftentimer time for time (kl. 16-22) (pct.)

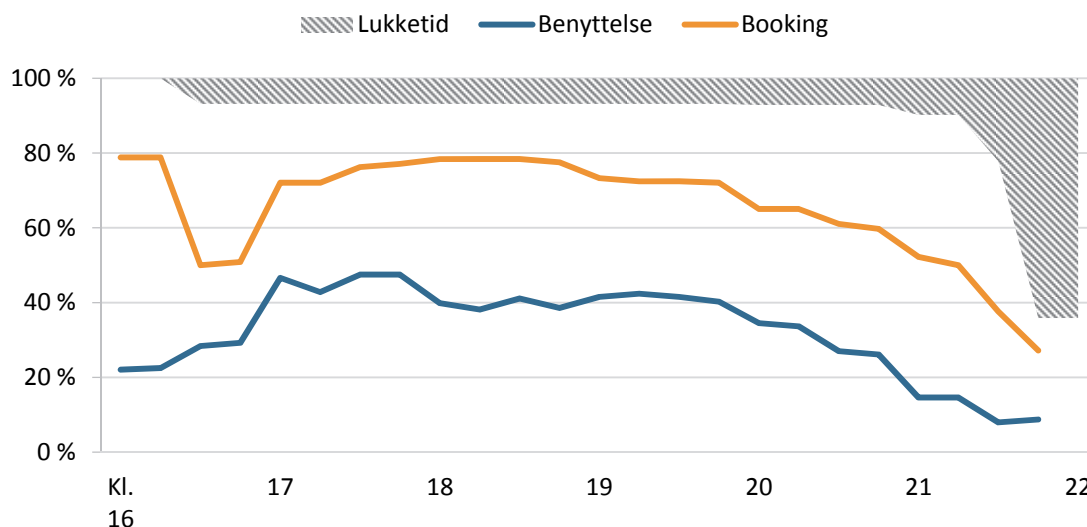
Figuren viser den procentvise booking, brug og lukketider i 13 mindre haller/gymnastiksale på tværs af aftentimerne (hverdage). Data er summeret for uge 11 og 14.

Der er lidt flere perioder med lukketider i de mindre idrætshaller/gymnastiksale end i de almindelige idrætshaller. Lukketiderne finder man i Mariendals-Hallen (hal A og B) og i multisalen på Skolen Ved Bülowvej. I Mariendals-Hallen er lukketiderne på fredage fra kl. 21-22, mens multisalen lukker mandage-torsdage kl. 21 og fredage kl. 16.30. Ser man alene på booking og benyttelse i åbningstiden (dvs. fraregnet lukketider) er booking og benyttelse en smule højere. 90 pct. af tiden i åbningstiden er booket, mens 69 pct. er benyttet³⁹.

Der er overordnet set meget ledig kapacitet i idrætslokaler/små gymnastiksale. Således er der intet tidspunkt i aftentimerne, hvor mere end halvdelen af kapaciteten er i brug. Samlet set er det mindre end en tredjedel af kapaciteten (33 pct.), som er i brug fra kl. 16-22 (se figur 3.8 herunder). Efterspørgslen på idrætslokaler/små gymnastiksale er ligeledes lav, og fra kl. 16-22 er det samlet set 66 pct. af kapaciteten, som er booket. Samlet set er det kun halvdelen af de reserverede tider (50 pct.), som har været i brug.

³⁹ Foretager man analysen alene på tiden til rådighed til fritidsbrugere (dvs. fraregnet lukketider og tider reserveret til folkeskoler) er booking (90 pct.) og benyttelse (69 pct.).

Figur 3.8: Booking og benyttelse af idrætslokaler/små gymnastiksale i aftentimer time for time (kl. 16-22) (pct.)

Figuren viser den procentvise booking, brug og lukketider af 24 idrætslokaler/små gymnastiksale på tværs af aftentimerne (hver-
 dage). Data er summeret for uge 11 og 14.

Der er flere lukketider i idrætslokaler/ små gymnastiksale end i de almindelige idrætshaller og mindre haller/ gymnastiksale. Lukketiderne finder man primært i idrætslokaler/ små gymnastiksale på folkeskoler, som lukker kl. 21.30/45. En del lokaler har også lukket på fredage efter kl. 16.30⁴⁰. Kigger man kun på booking og benyttelse i åbningstiden (dvs. fra-regnet lukketider), gælder det dog stadigvæk, at der er en del tider, som ikke er booket/ikke benyttet. I åbningstiden er 69 pct. af tiderne booket, mens 37 pct. er benyttet⁴¹.

Udendørs faciliteter

De følgende fire figurer viser booking og benyttelse af de fem 11-mands kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej og kunstgræsbanen i Frederiksberg Idrætspark⁴² (figur 3.9), mindre kunstgræsbaner (figur 3.10), 11-mands naturgræsbaner (figur 3.11) og podebaner (figur 3.12).

Benyttelsen af 11-mands kunstgræsbaner er høj med mindre udsving de to undersøgelsesperioder i mellem (78 pct. i uge 11 og 14, 71 pct. i uge 20 og 22). Mens benyttelsen varierer en smule mellem de to perioder, er brugsmønstret ret ens (figur 3.9 nedenfor). Banerne er fuldt bookede⁴³, og fra kl. 16.30 til kl. 19 er der et forholdsvis lille spænd mellem bookede og brugte tider. Fra kl. 19.30 og frem til kl. 22 er en del af de reserverede tider ikke i brug.

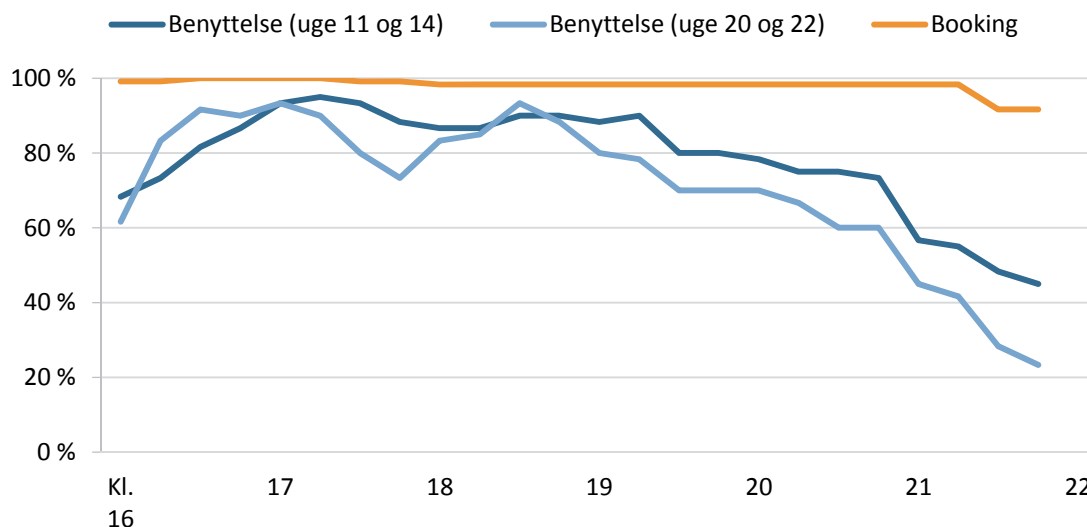
⁴⁰ Se tabel 22, appendiks 3 for en komplet oversigt over lukketider.

⁴¹ Foretager man analysen alene på tiden til rådighed for fritidsbrugere (dvs. fra-regnet lukketider og tider reserveret til folkeskoler) er booking 69 pct. og benyttelse 37.

⁴² Brugen af atletikanlægget tæller som brug af kunstgræsbanen, da de ikke kan bruges samtidigt. De behandles som ét samlet anlæg.

⁴³ Bookingen er summeret for de to undersøgelsesperioder. Bookingen er marginalt lavere i uge 11 og 14.

Figur 3.9: Booking og benyttelse af 11-mands kunstgræsbaner i aftentimer time for time (kl. 16-22) (pct.)

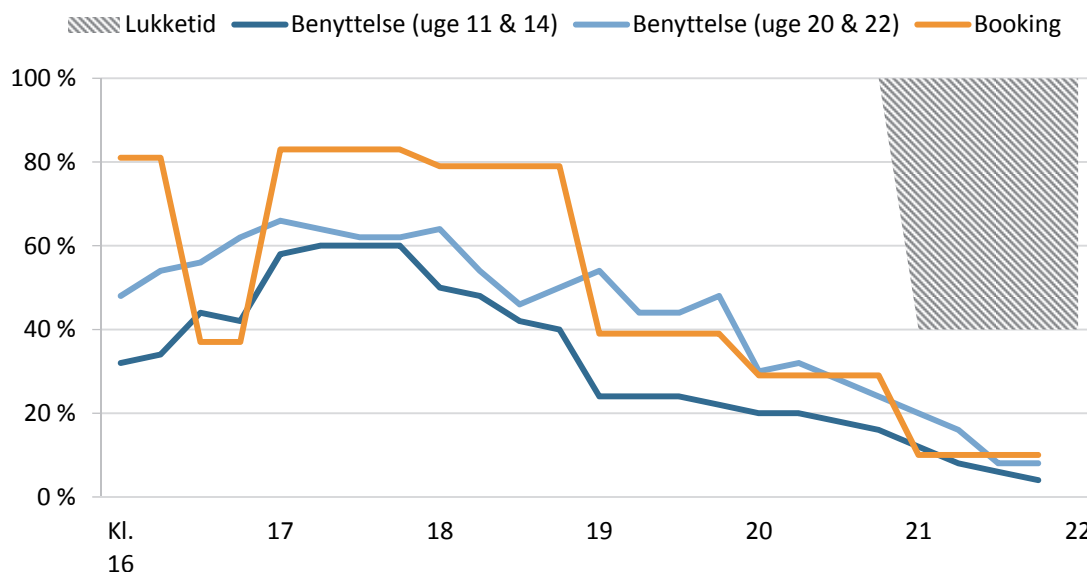

Figuren viser den procentvise booking og brug af seks 11-mands kunstgræsbaner på tværs af aftentimerne (hverdage). Data er summeret for henholdsvis uge 11 og 14 samt uge 20 og 22. Der er ingen lukketider mellem kl. 16-22 på kunstgræsbanerne.

11-mands kunstgræsbanerne kan benyttes efter kl. 22 på alle ugens hverdage (dvs. der er ingen lukketid), og hverken booking eller benyttelse er berørt heraf.

På de mindre kunstgræsbaner er der en hel del ledig tid i aftentimerne (se figur 3.10 herunder). Således er det kun halvdelen (50 pct.) af tiderne i uge 11 og 14, der er booket fra kl. 16-22 mod 46 pct. i uge 20 og 22. Efterspørgslen er størst fra kl. 17-18.45, hvor omkring fire femtedele af kapaciteten er booket. Benyttelsen er højere i uge 20 og 22 (45 pct.) end i uge 11 og 14 (33 pct.). Tidsrummet kl. 17-19, hvor efterspørgslen er størst, har samtidig det største spænd mellem booking og benyttelse.

Figur 3.10: Booking og benyttelse af fem mindre kunstgræsbaner i aftentimer time for time (kl. 16-22)⁴⁴ (pct.)

Figuren viser den procentvise booking, brug og lukketider af fem mindre kunstgræsbaner på tværs af aftentimerne (hverdage). Data er summeret for henholdsvis uge 11 og 14 samt uge 20 og 22.

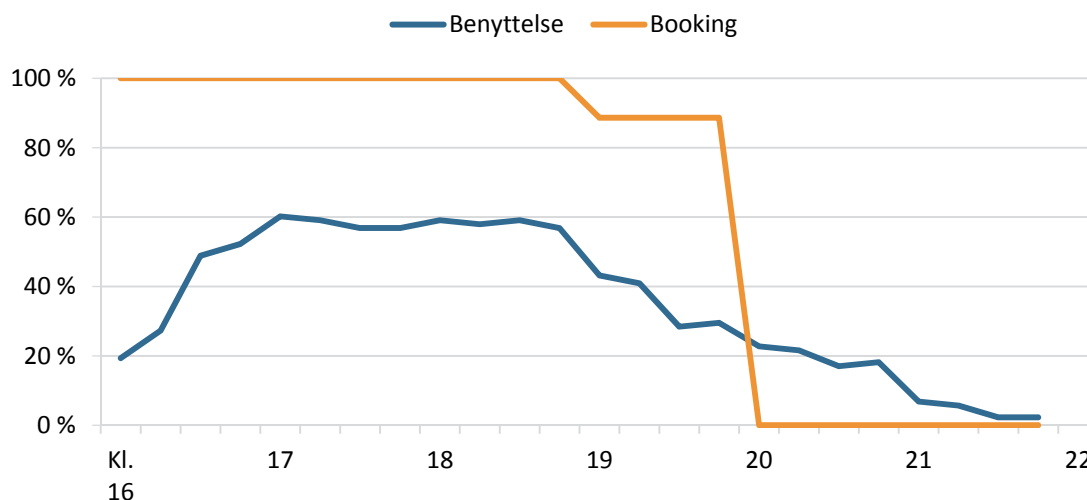
De mindre kunstgræsbaner på Lindevangsskolen, Skolen på La Cours Vej og Søndermarksskolen må ikke fordeles/benyttes efter kl. 21, og derfor er kapaciteten på de mindre kunstgræsbaner betydeligt mindre her. Det påvirker booking og benyttelse i mindre omfang, og i åbningstiden er den samlede booking af banerne 55 pct., mens benyttelsen er 35⁴⁵.

11-mands naturgræsbanerne er fuldt bookede frem til kl. 19, mens andelen af bookede tider er lidt lavere fra kl. 19-20 (89 pct.) (se figur 3.11 nedenfor). Generelt er der et stort spænd mellem bookinger og benyttelse. Som det også er tilfældet på kunstgræsbaner falder brugen efter kl. 19. I alt benyttes 38 pct. af kapaciteten på naturgræsbanerne i tidsrummet kl. 16-22.

⁴⁴ Da bookinger afviger marginalt og følger samme mønster i de to undersøgelsesperioder, er det den gennemsnitlige bookede tid, der fremgår af figur 3.10.

⁴⁵ Foretager man analysen alene på tiden til rådighed til fritidsbrugere (dvs. fraregnet lukketider og tider reserveret til folkeskoler) er booking 56 pct. og benyttelse 37 pct.

Figur 3.11: Booking og benyttelse af ni 11-mands naturgræsbaner i aftentimer time for time (kl. 16-22) (pct.)

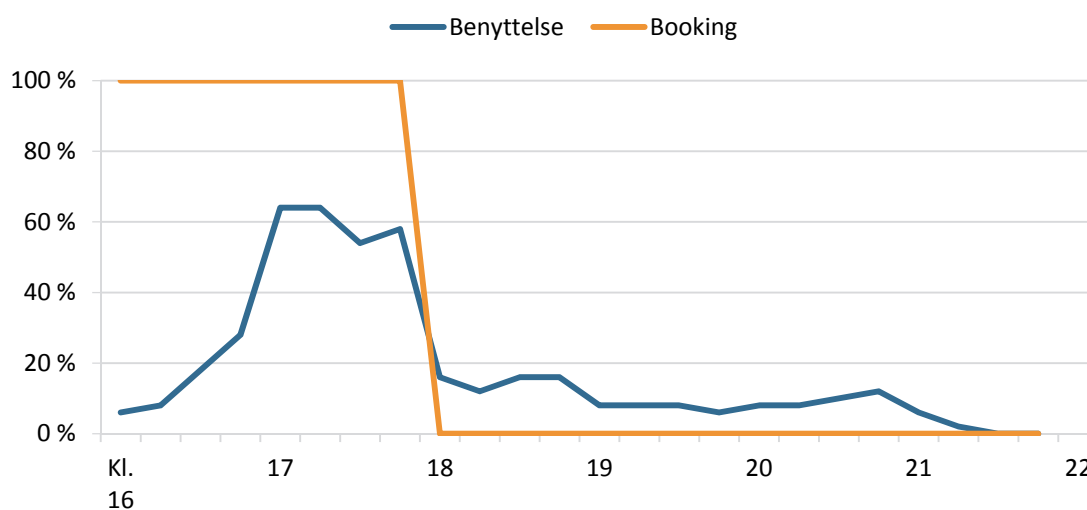

Figuren viser den procentvise booking og brug af ni 11-mands naturgræsbaner på tværs af aftentimerne (hverdage). Data er summeret for uge 20 og 22. Der er ingen lukketider mellem kl. 16-22 på græsbanerne.

11-mands naturgræsbanerne kan bookes og benyttes til kl. 22 på hverdage, og derfor fremgår der ikke lukketid i figuren. Der er dog ingen bookinger efter kl. 20, og visse dele af året kan banerne i praksis ikke benyttes på grund af mørke (det har ikke haft betydning for benyttelsen i undersøgelsesugerne).

De fem pødebaner på Jens Jessens Vej er fuldt bookede fra kl. 16-18, men benyttes primært fra kl. 16.45 til kl. 17.45. Efter kl. 18 er der ingen bookinger, og banerne er meget lidt brugte (se figur 3.12 herunder) i aftentimerne.

Figur 3.12: Booking og benyttelse af fem pødebaner i aftentimer time for time (kl. 16-22) (pct.).

Figuren viser den procentvise booking og brug af fem pødebaner på tværs af aftentimerne (hverdage). Data er summeret for uge 20 og 22. Der er ingen lukketider mellem kl. 16-22 på pødebanerne.

Podebanerne ligger sammen med kunstgræsbanerne på Jens Jessens Vej, og der er ikke lukketid på dem i tidsrummet mellem kl. 16 og 22.

Weekender

I weekender er der foretaget registreringer i færre faciliteter end i hverdagene, og her er registreringerne kun foretaget i åbningstiden⁴⁶. Da der er forskel på åbnings- og registreringstidspunkter for de enkelte faciliteter i weekender, er analysen adskilt på lørdag og søndag (se tabel 5 og 6, appendiks 3 for registreringstider i faciliteterne i weekender og tabel 22 for åbningstidspunkter).

I weekender er de fem almindelige idrætshaller stort set fuldt bookede både på lørdage (98 pct.) og søndage (96 pct.)⁴⁷. Omvendt er der en del tider i de andre faciliteter, som ikke er reserveret. Da weekender i høj grad domineres af enkeltstående aktiviteter såsom stævner og kampe (særligt søndage), er det forventeligt, at der er en større variation i brugen af faciliteterne på hverdage. Dette mønster bekræfter lignende undersøgelser i andre kommuner.

I uge 11 og 14 er benyttelsen højest for de fem almindelige idrætshaller (64 pct.) (se tabel 3.2 herunder), mens lidt over halvdelen af kapaciteten (54 pct.) i de fem mindre haller/gymnastiksale, hvor der er foretaget registreringer lørdag og søndag, har været i brug. Benyttelsen for de to mindre kunstgræsbaner (61 pct.) ligger samlet set højere end benyttelsen af de seks 11-mands kunstgræsbaner (48 pct.). Den relativt høje benyttelse af de mindre kunstgræsbaner skyldes en del spontan aktivitet/leg.

I uge 20 og 22 ligger benyttelsen af 11-mands kunstgræsbaner (49 pct.) og mindre kunstgræsbaner (63 pct.) på samme niveau som i uge 11 og 14. Knap en femtedel (19 pct.) af kapaciteten på de ni 11-mands naturgræsbaner benyttes, mens der stort set ikke er registreret aktivitet på podebanerne (2 pct.).

Fremmøde til/brug af bookede tider ligger over 100 pct. i uge 11 og 14 for både 11-mands og mindre kunstgræsbaner, hvilket skyldes, at der har været en del aktivitet på banerne, mens de ikke har været bookede. På 11-mands kunstgræsbanerne er der primært tale om foreningsaktivitet, mens det på de mindre kunstgræsbaner hovedsageligt er spontan leg/aktivitet. Der er dog en del af den reserverede tid i de almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale og idrætslokaler/små gymnastiksale, som ikke er blevet benyttet. Bookinger for 11-mands kunstgræsbaner, podebaner og naturgræsbaner i uge 20 og 22 har ikke været tilgængelige.

⁴⁶ Der fremgår ikke lukketider i tabeller/figurer, da analysen kun er baseret på åbningstiden.

⁴⁷ Lørdag fra kl. 8 til 18 og søndag fra kl. 8 til 19.

Tabel 3.2: Booking, benyttelse og fremmøde til/brug af faciliteter i weekender

	Facilitet	Booking	Benyttelse	Fremmøde
Uge 11 & 14	Almindelige idrætshaller	97	64	66
	Mindre haller/gymnastiksale	85	54	64
	Idrætslokaler/små gymnastiksale	74	17	23
	11-mands kunstgræsbaner	42	48	114
	Mindre kunstgræsbaner	33	61	184
Uge 20 & 22	11-mands kunstgræsbaner	-	49	-
	Mindre kunstgræsbaner	40	63	158
	Podebaner ⁴⁸	-	2	-
	Naturgræsbaner	-	19	-

Tabellen viser booket tid, benyttelse og fremmøde til/brug af bookede tider i weekender i uge 11 og 14 samt uge 20 og 22.

Benyttelse på tværs af ugedage⁴⁹

Det gælder for alle facilitetstyper, at der er en stor del ubrugt kapacitet på hverdage i tidsrummet kl. 8-16.

I aftentimerne (kl. 16-22) ser man også en del ledig kapacitet. Der er dog stor benyttelse af de almindelige idrætshaller fra mandag-onsdag, hvor benyttelsen ligger mellem 93-98 pct. (se appendiks 3, tabel 12). Torsdag ligger benyttelsen noget lavere på 79 pct., mens der er meget ledig kapacitet i de almindelige idrætshaller om fredagen. Her er de kun i brug i 56 pct. af tiden fra kl. 16-22.

Også for de andre facilitetstyper, med undtagelse af de mindre kunstgræsbaner, ser man en markant lavere benyttelse om fredagen end på ugens andre hverdage. I de mindre haller/gymnastiksale er der forholdsvis stor benyttelse tirsdag-torsdag. Her ligger benyttelsen på henholdsvis 81 og 80 pct. Fra mandag-torsdag i uge 11 og 14 ligger 11-mands kunstgræsbanerne desuden med en benyttelse mellem 82-91 pct., mens brugen i uge 20 og 22 ligger mellem 68-82 pct. på samme dage. En oversigt over booking og benyttelse i dag- (kl. 8-16), aftentimer (kl. 16-22) samt i primetime (kl. 17-20) for alle facilitetstyper fordelt på hverdage fremgår af appendiks 3, tabel 12 og 13.

Benyttelse af specifikke faciliteter

I tillæg til den overordnede benyttelse er det også interessant at se på booking og benyttelse af de enkelte faciliteter. Analyserne er delt op i dag- (kl. 8-16) og aftentimer (kl. 16-22).

Benyttelse på hverdage i dagtimer (kl. 8-16)

I dagtimerne (kl. 8-16) er benyttelsen af individuelle faciliteter meget lav, og det er kun få faciliteter, hvor der har været aktivitet i mere end 50 pct. af tiden. Mariendals-Hallen (hal B) er den facilitet, som har den højeste benyttelse i dagtimerne. Således har to tredjedele (66 pct.) af kapaciteten været i brug (se appendiks 3, tabel 9). Der er således en stor del ubenyt-

⁴⁸ Turneringskampe/stævner med børn er ikke foregået på podebanerne.

⁴⁹ Det tages i analyserne ikke højde for lukketider i faciliteterne – dvs. benyttelse på tværs af hverdage er baseret på kl. 8-16, 16-22 eller 17-20.

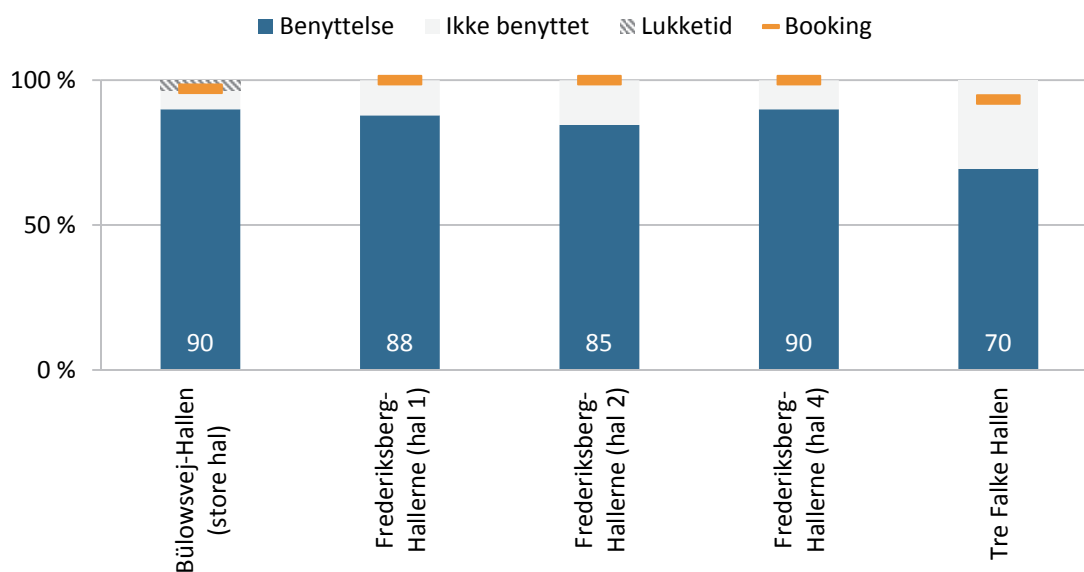
tet kapacitet i alle faciliteter i dagtimerne (kl. 8-16). En oversigt over booking, benyttelse og fremmøde til/brug af bookedede tider for individuelle faciliteter i dagtimerne fremgår af appendiks 3, tabel 9 og 10.

Benyttelse på hverdage i aftentimer (kl. 16-22)

Figureerne herunder viser booking (orange bjælker), benyttelse (blå søjler) og lukketider (gråskravering) for almindelige idrætshaller (uge 11 og 14), mindre haller/gymnastiksale (uge 11 og 14) og 11-mands kunstgræsbaner (uge 11 og 14 samt uge 20 og 22), som er de mest efterspurgte faciliteter i tidsrummet kl. 16-22. En oversigt over booking, benyttelse, lukketider og fremmøde til/brug af bookedede tider for alle individuelle faciliteter efter kl. 16 fremgår af appendiks 3, tabel 14 og 15.

De fem almindelige idrætshaller er alle fuldt eller næsten fuldt bookedede (93-100 pct.) og fire af de fem haller ligger med en benyttelse på over 85 pct. (se figur 3.13 nedenfor). Der er dog en del ledig kapacitet i Tre Falke Hallen. Hallen er næsten fuldt booket (93 pct.), men har kun været i brug i 70 pct. af tiden.

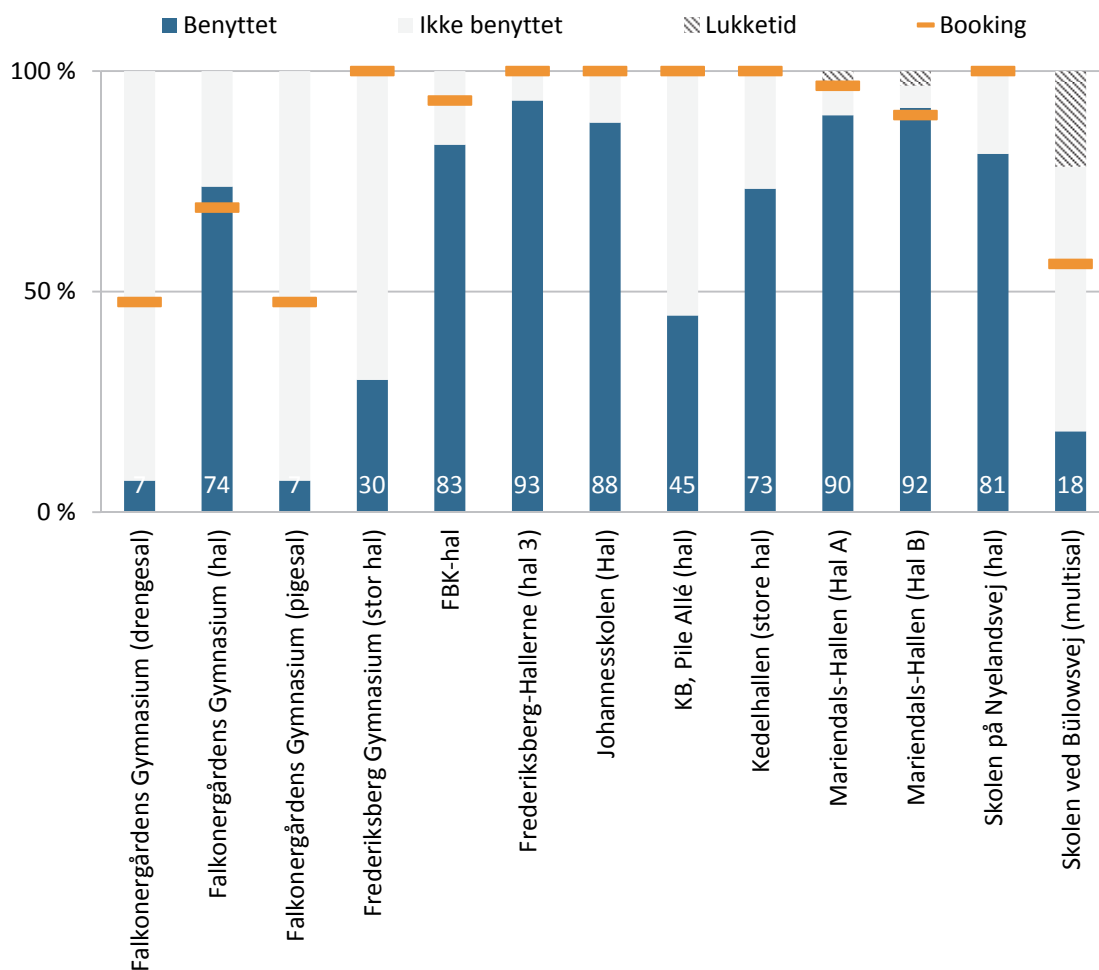
Figur 3.13: Benyttelse af specifikke almindelige idrætshaller i tidsrummet kl. 16-22 (pct.)

Figuren viser booking, benyttelse og lukketider for individuelle almindelige idrætshaller i tidsrummet kl. 16-22 (uge 11 & 14).

I de mindre haller/gymnastiksale er der stor forskel på benyttelsen i aftentimerne (kl. 16-22). Frederiksberg-Hallerne (hal 3) (93 pct.) og Mariendals-Hallen (Hal A og B) (90 og 92 pct.) er næsten fuldt ud benyttet i hele tidsrummet, mens også FBK-hal (83 pct.), Johannes-skolen (hal) (88 pct.) og Skolen på Nyelandsvej (hal) (81 pct.) er i brug en stor del af tiden (se figur 3.14 herunder). Der har til gengæld været meget lidt aktivitet i Falkonergårdens Gymnasium (pige- og drengesal). På Frederiksberg Gymnasium (stor hal) og KB Pile Allé (hal) ser man et særligt stort spænd mellem reserveret tid og den faktiske benyttelse.

Figur 3.14: Benyttelse af specifikke mindre haller/gymnastiksale i tidsrummet kl. 16-22 (pct.)

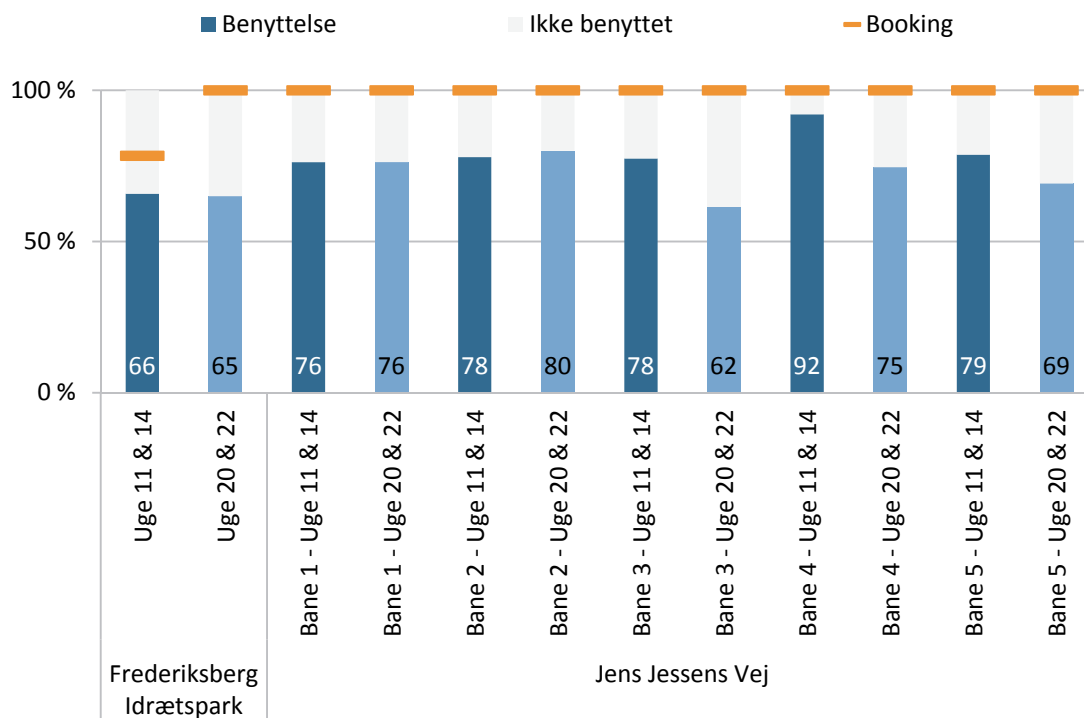
Figuren viser booking, benyttelse og lukketider⁵⁰ for individuelle mindre haller/gymnastiksale i tidsrummet kl. 16-22 i uge 11 og 14.

Benyttelsen for fire ud af de seks 11-mands kunstgræsbaner ligger mellem 76-79 pct. i aftentimerne (kl. 16-22) i uge 11 og 14, mens kunstgræsbane 4 på Jens Jessens Vej er benyttet noget mere (92 pct.), og Frederiksberg Idrætspark er benyttet noget mindre (66 pct.) (se figur 3.15 herunder). Med undtagelse af kunstgræsbane 1 og 2 på Jens Jessens Vej er benyttelsen af de andre 11-mands kunstgræsbaner lavere i uge 20 og 22.

For samtlige kunstgræsbaner, med undtagelse af Frederiksberg Idrætspark (kunstgræsbane) i uge 11 og 14, gælder det, at de er fuldt bookede i tidsrummet mellem kl. 16 og 22. Benyttelsestal viser dog, at fremmøde til de bookede tider ikke er på 100 pct., hvilket betyder, at der er mulighed for at benytte 11-mands kunstgræsbanerne mere optimalt, end det var tilfældet i undersøgelsesugerne.

⁵⁰ Der er ikke beregnet lukketider for Falkonerårdens Gymnasium, Frederiksberg Gymnasium eller Johannesskolen. Analyserne er her kun baseret på de tidsrum, som Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union efter aftale kan fordele til fritidsbrugere (rådighedstider). Beregning af benyttelse og booking er kun baseret på rådighedstiden.

Figur 3.15: Benyttelse af individuelle kunstgræsbaner i aftentimer (kl. 16-22) i de to undersøgelsesperioder (pct.)

Figuren viser booking og benyttelse for individuelle kunstgræsbaner i tidsrummet kl. 16-22 i uge 11 og 14 (mørkeblå søjler) samt uge 20 & 22 (lyseblå søjler). Der er ingen lukketider mellem kl. 16-22 på kunstgræsbanerne.

Af appendiks 3, tabel 14 og 15 fremgår en oversigt over booking, benyttelse, lukketider og fremmøde til/brug af bookede tider efter kl. 16 for alle individuelle faciliteter i henholdsvis uge 11 og 14 samt uge 20 og 22.

Hvem varetager fordelingen af tider mest effektivt?

Den overskydende kapacitet i visse faciliteter vidner om et vist potentiale for at øge aktivitetsniveauet/benyttelsen. Her er det særligt interessant at kigge nærmere på, om der er forskelle ud fra, hvem der varetager fordelingen. Da skoler råder over en stor del af faciliteterne i dagtimerne, er det primært aftentimerne (kl. 16-22), der er interessant at kigge nærmere på. Det er også i aftentimerne, at der er størst efterspørgsel på tider.

De foregående analyser, såvel som undersøgelser fra andre kommuner, viser, at efterspørgsel og brugen i anseelig grad afhænger af facilitetstype. Efterspørgsel og benyttelse er typisk noget højere i de almindelige idrætshaller end i andre indendørs faciliteter. Da Frederiksberg Idræts-Union står for fordelingen af tider i alle fem almindelige idrætshaller i aftentimerne (kl. 16-22), kan de ikke inddrages i sammenligningen. Sammenligning på tværs af kommuner (gennemgås senere) viser dog, at benyttelsen ligger på et særdeles højt niveau, hvilket indikerer, at administrationen af de almindelige idrætshaller er effektiv.

I forhold til mindre haller/gymnastiksale, kunstgræsbaner, mindre kunstgræsbaner, pødebaner, naturgræsbaner, tennisbaner (inde/ude) og svømmebassin er det heller ikke muligt

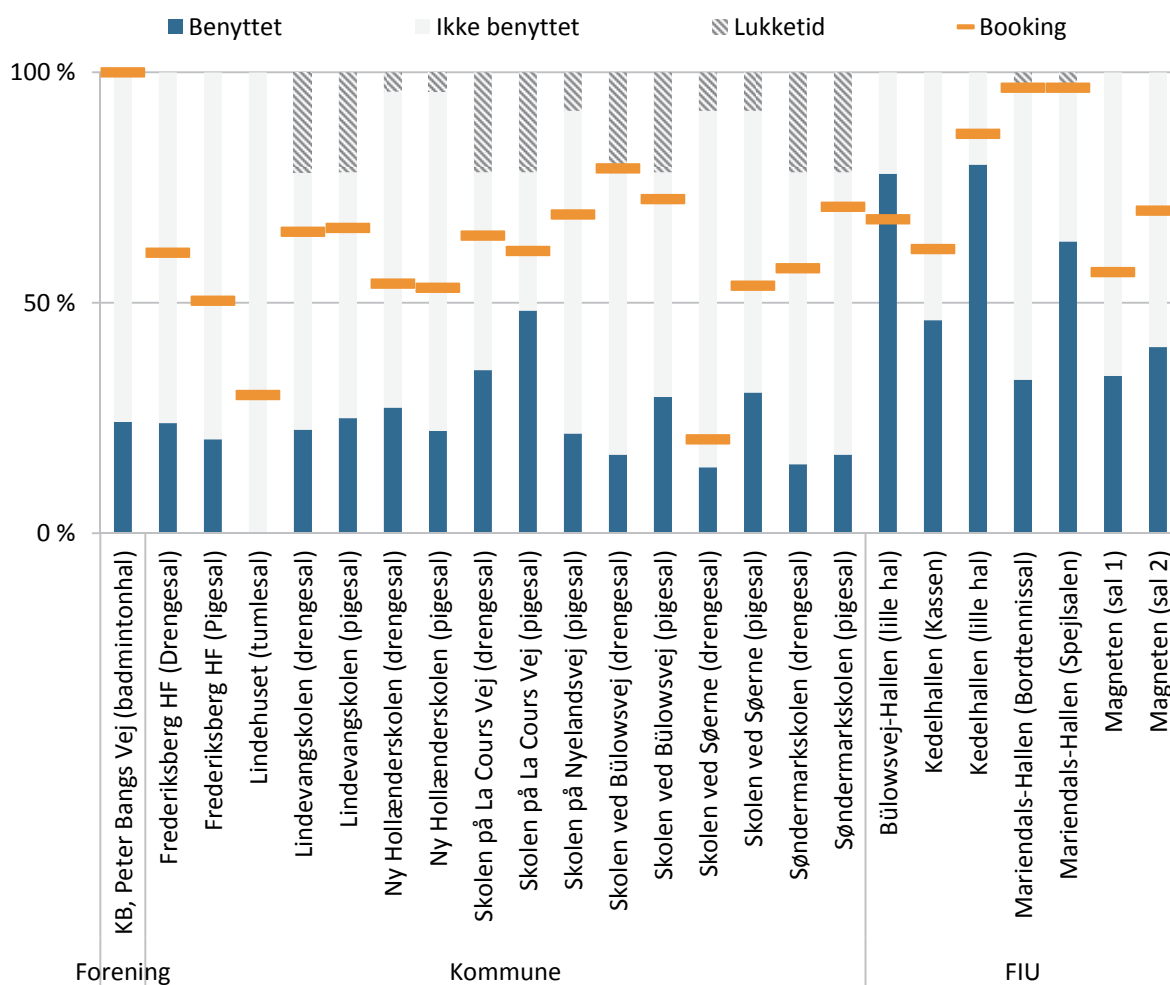
at foretage en sammenligning, da langt hovedparten af faciliteterne enten rangerer under kommunen, Frederiksberg Idræts-Union eller foreninger. En sammenstilling kan derimod fortages blandt idrætslokaler/små gymnastiksale.

Ud af de 24 idrætslokaler/små gymnastiksale administreres 16 af kommunen, syv af Frederiksberg Idræts-Union og én af en forening. Andelen af booket tid er noget højere i idrætslokaler/små gymnastiksale administreret af Frederiksberg Idræts-Union (78 pct.) i forhold til idrætslokaler/små gymnastiksale administreret af kommunen (59 pct.) (se figur 3.16). Også benyttelsen af idrætslokaler/små gymnastiksale administreret af Frederiksberg Idræts-Union (50 pct.) er højere, end benyttelsen i de kommunalt administrerede (24 pct.). Det findes kun én foreningsadministreret facilitet, og sammenligningsgrundlaget er her meget begrænset (100 pct. er booket, 24 pct. er benyttet).

Som figur 3.16 viser, er der en del lukketider i faciliteterne under kommunens administration. De ligger i de sene aftentimer og på fredage, som generelt er mindre eftertragtede tider. Foretager man analysen på åbningstiden alene, stiger benyttelsen i faciliteterne under kommunens administration en smule til 27 pct., mens andelen af bookinger stiger til 63 pct. Når stigningen er så begrænset, skyldes det, at en del aktiviteter har været afholdt uden for åbningstiden og uden booking. Der sker ingen forskydninger for faciliteter administreret af Frederiksberg Idræts-Union (eller forening).

Der er også betydelige forskelle i spændet mellem booking og benyttelse på tværs af faciliteter administreret af Frederiksberg Idræts-Union og Frederiksberg Kommune. Mens knap halvdelen (48 pct.) af de reserverede tider fordelt af kommunen har været i brug, er det hele 73 pct. af tiderne i de idrætslokaler/små gymnastiksale, der administreres af Frederiksberg Idræts-Union, som har været benyttet. Det er en indikation på, at administrationen af tider i faciliteter foregår mere effektivt i regi af Frederiksberg Idræts-Union end Frederiksberg Kommune.

Figur 3.16: Benyttelse af idrætslokaler/små gymnastiksale i aftentimer (kl. 16-22) fordelt på, hvem der administrerer fordelingen (pct.)

Figuren viser booking, benyttelse og lukketider⁵¹ idrætslokaler/små gymnastiksale i tidsrummet kl. 16-22 i uge 11 og 14 fordelt på administration af tildelingen af tider.

Det skal bemærkes, at Frederiksberg Kommune alene administrerer faciliteter på skoler og uddannelsesinstitutioner (Frederiksberg HF), mens de fleste faciliteter Frederiksberg Idræts-Union administrerer ligger på egentlige idrætsanlæg. Efterspørgslen efter tider er større i idrætslokaler/små gymnastiksale i anlæg, hvilket formentlig afspejler, at faciliteterne er mere velegnede til foreningers aktiviteter, ligesom der findes bemanning her.

Lindehuset (tumlesal) har slet ikke været benyttet i registreringsugerne. Der skal her bemærkes, at Lindehuset pt. indgår i en forsøgsordning med henblik på at øge fritidsbrugeres benyttelse af kommunale lokaler, som ikke har fritidsbrug som primært formål (f.eks. ple-

⁵¹ Der er ikke beregnet lukketider for Falkonergårdens Gymnasium, Frederiksberg Gymnasium eller Johannesskolen. Analyserne er her kun baseret på de tidsrum, som Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Idræts-Union efter aftale kan fordele til fritidsbrugere (rådighedstider). Beregning af benyttelse og booking er kun baseret på rådighedstiden.

jevhjem og daginstitutioner). Ordningen er ikke for alvor implementeret, og det kan influere benyttelsen.

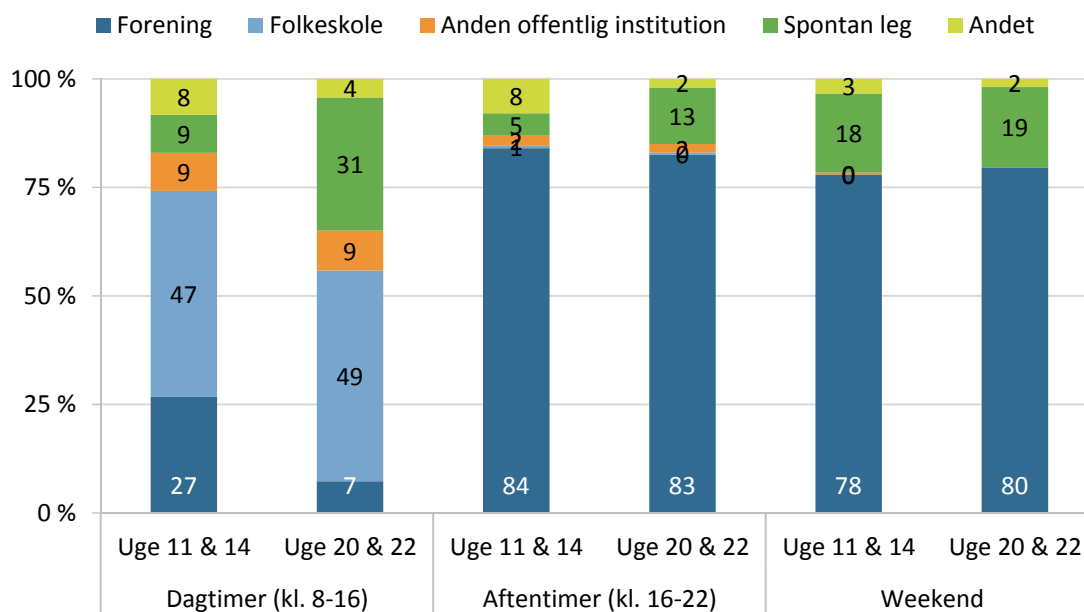
Brugerne af faciliteterne i Frederiksberg Kommune

I dette afsnit er fokus på, hvem deltagerne i aktiviteterne i faciliteterne er, og hvad de dyrker. Afsnittet ser således nærmere på alle de aktivitetsforløb, der har været afholdt i faciliteterne i løbet af registreringsugerne.

Aktiviteter fordelt på arrangørtyper

I figur 3.17 herunder fremgår andelen af forskellige brugere i henholdsvis dag- og aften-timerne samt i weekender i de to undersøgelsesperioder. I dagtimerne (kl. 8-16) udgør folkeskoleaktiviteter lidt under halvdelen af aktiviteterne i begge undersøgelsesperioder. I uge 11 og 14 udgør foreninger en større andel (27 pct.) af de samlede aktiviteter i dagtimerne end i uge 20 og 22 (7 pct.), hvor spontan aktivitet/leg udgør næsten hver tredje aktivitet (31 pct.). Forskellene i undersøgelsesperioderne skyldes primært, at der er en del mere spontan aktivitet/leg i de udendørs faciliteter i forbindelse med frikvarter i skolen. I aften-timerne (kl. 16-22) og i weekender er der primært aktiviteter i foreningsregi.

Figur 3.17: Benyttelse af idrætsfaciliteter i dag- og aften-timer samt weekender i de to undersøgelsesperioder (pct.)

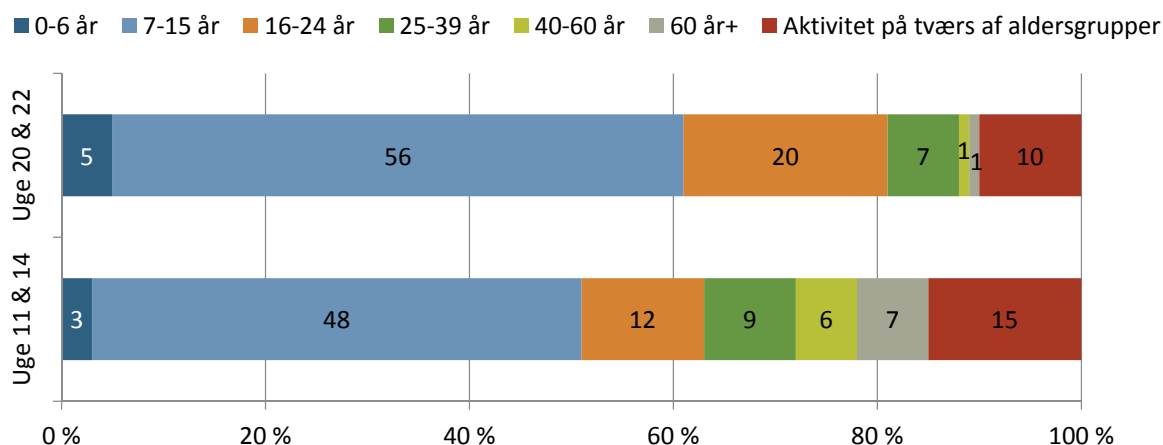

Figuren viser andelen af registrerede aktivitetstimer i dag- og aften-timer samt weekender i uge 11 og 14 samt i uge 20 og 22.

Aktiviteter fordelt på alder og køn

Samlet set har cirka halvdelen (henholdsvis 48 og 56 pct.) af alt aktivitet i de to undersøgelsesperioder været med 7-15-årige (se figur 3.18 herunder). I uge 20 og 22 har der været næstmest aktivitet med 16-24-årige, der har stået for en femtedel af aktiviteten (20 pct.), mens der i uge 11 og 14 har været næstmest aktivitet på tværs af aldersgrupper (15 pct.).

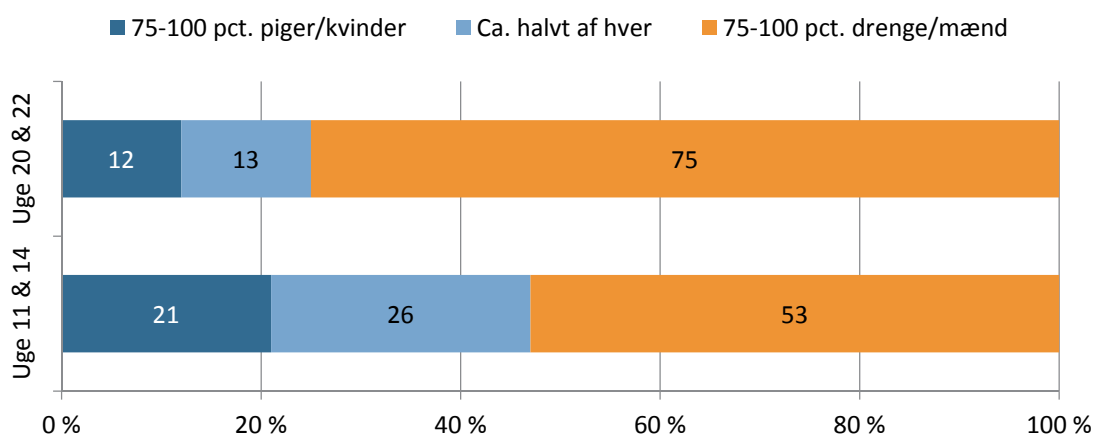
Figur 3.18: Aldersfordeling i faciliteterne på hverdage (kl. 8-22) (pct.)

Figuren viser andel tid i alle faciliteter i dagtimer fordelt på aldersgrupper i de to undersøgelsesperioder.

Aktiviteter med primært drenge/mænd har udgjort størstedelen af aktiviteterne i begge undersøgelsesperioder (se figur 3.19 nedenfor). Det skyldes primært den store dominans på fodboldbanerne. Derfor er andelen af aktiviteter med drenge/mænd også noget højere i uge 20 og 22 (75 pct.) end i uge 11 og 14 (53 pct.), da der her kun er foretaget registreringer i de udendørs faciliteter.

Figur 3.19: Kønsfordeling i faciliteterne på hverdage (kl. 8-22) (pct.)

Figuren viser andel tid i alle faciliteter i dagtimer fordelt på køn i de to undersøgelsesperioder.

Alders- og kønsfordeling i dagtimer (kl. 8-16)

Eftersom en stor del af aktiviteterne i dagtimerne (kl. 8-16) foregår i folkeskoleregi, er det også langt størstedelen af den samlede tid, der er med børn i folkeskolealderen (7-15 år). Denne aldersgruppe dominerer mere eller mindre samtlige facilitetstyper. Man ser dog også en del aktivitet med aldersgruppen 60 år+ i de mindre haller/gymnastiksale (31 pct.) og i idrætslokaler/små gymnastiksale (21 pct.). Desuden er der ligeledes en del aktivitet med 16-24-årige i almindelige idrætshaller (31 pct.). En oversigt over aldersfordelingen i dagtimer fremgår af appendiks 3, tabel 16.

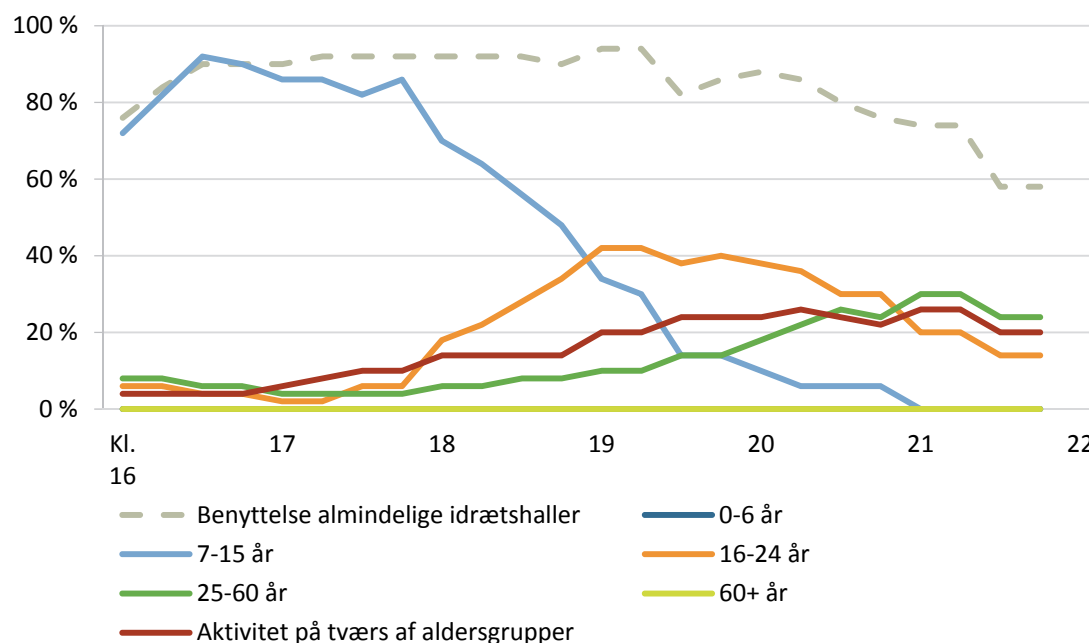
I dagtimerne (kl. 8-16) er der i de almindelige idrætshaller (60 pct.) og idrætslokaler/små gymnastiksale (54 pct.) mest aktivitet, hvor piger/kvinder og drenge/mænd er ligeligt repræsenteret (se appendiks 3, tabel 17). I mindre haller/gymnastiksale er der stort set lige meget tid med primært drenge/mænd (45 pct.) som med ca. halvt af hvert køn (42 pct.). På de forskellige typer fodboldbaner er der aktivitet med primært drenge/mænd, men også en del på tværs af køn. For en oversigt over kønsfordelingen i alle facilitetstyper i dagtimer se appendiks 3, tabel 17.

Børn og unge dominerer de almindelige idrætshaller i aften timerne (kl. 16-22)

Figureerne herunder viser andelen af aktivitetsforløb time for time fordelt på aldersgrupper for almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale og 11-mands kunstgræsbaner i aften timerne (kl. 16-22). Den stiplede grå linje viser den samlede benyttelse, der er opgjort som værende benyttet eller ikke benyttet. Aldersgrupper er derimod opgjort på antal aktiviteter. Det betyder, at de samlede aktiviteter vil overstige benyttelsen i de tilfælde, hvor der foregår flere aktiviteter sideløbende i en facilitet. De 7-15-årige dominerer, ligesom i dagtimerne, en stor del af aktiviteterne i aften timerne (kl. 16-22).

I de almindelige idrætshaller udgør de 7-15-årige samlet set 46 pct. af den samlede aktivitet i aften timerne (kl. 16-22) (se appendiks 3, tabel 18). Særligt fra kl. 16-18 er der få aktiviteter med andre aldersgrupper (se figur 3.20 herunder). Efter kl. 20 overtager andre aldersgrupper, og her er der flest aktiviteter med 16-24-årige. Børn og unges dominans i de almindelige idrætshaller er i overensstemmelse med de foreskrevne prioriteringer i folkeoplysningsloven.

Figur 3.20: Aktiviteter i almindelige idrætshaller fordelt på aldersgrupper (kl. 16-22) (pct.)

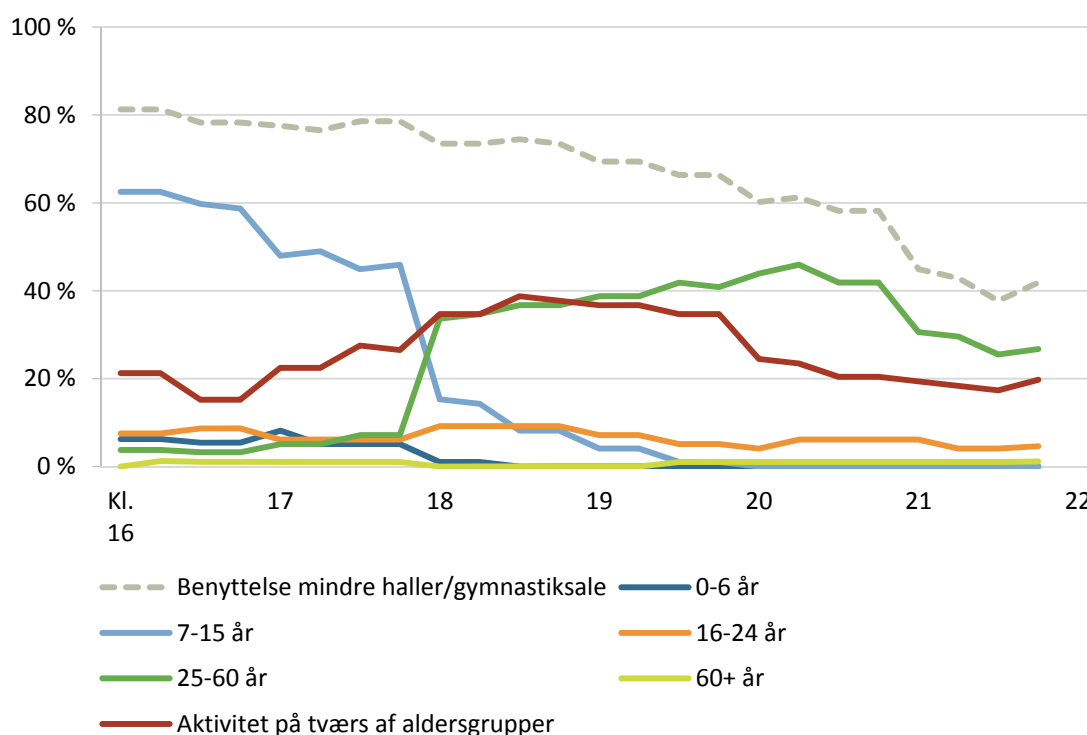
Figuren viser andele af aktiviteter i almindelige idrætshaller fordelt på alder time for time i tidsrummet kl. 16-22 i uge 11 og 14

Der er en forholdsvis lige kønsfordeling i de almindelige idrætshaller i aftentimerne (kl. 16-22). Således er 49 pct. af aktivitetstiden med primært piger/kvinder, mens 44 pct. er med primært drenge/mænd og 7 pct. er med halvt af hver (se appendiks 3, tabel 19).

Meget aktivitet på tværs i de mindre haller/gymnastiksale

I de mindre haller/ gymnastiksale er der mest aktivitet på tværs af aldersgrupper (32 pct.) (se appendiks 3, tabel 18). Her udgør de 7-15-årige knap hver fjerde (24 pct.) aktivitetstime, og denne aldersgruppe afslutter i langt de fleste tilfælde deres aktiviteter inden kl. 18 (se figur 3.21 herunder).

Figur 3.21: Aktiviteter i mindre haller/gymnastiksale fordelt på aldersgrupper (kl. 16-22) (pct.)

Figuren viser andele af aktiviteter i mindre haller/gymnastiksale fordelt på alder time for time i tidsrummet kl. 16-22 i uge 11 og 14.

I de mindre haller/ gymnastiksale er der en overvægt af drenge/mænd. De udgør således knap to tredjedele (64 pct.) af aktiviteten i aftentimerne (kl. 16-22). Godt hver femte aktivitetstime (21 pct.) er med ca. lige mange mænd og kvinder, mens 15 pct. af er med primært piger/kvinder (se appendiks 3, tabel 19).

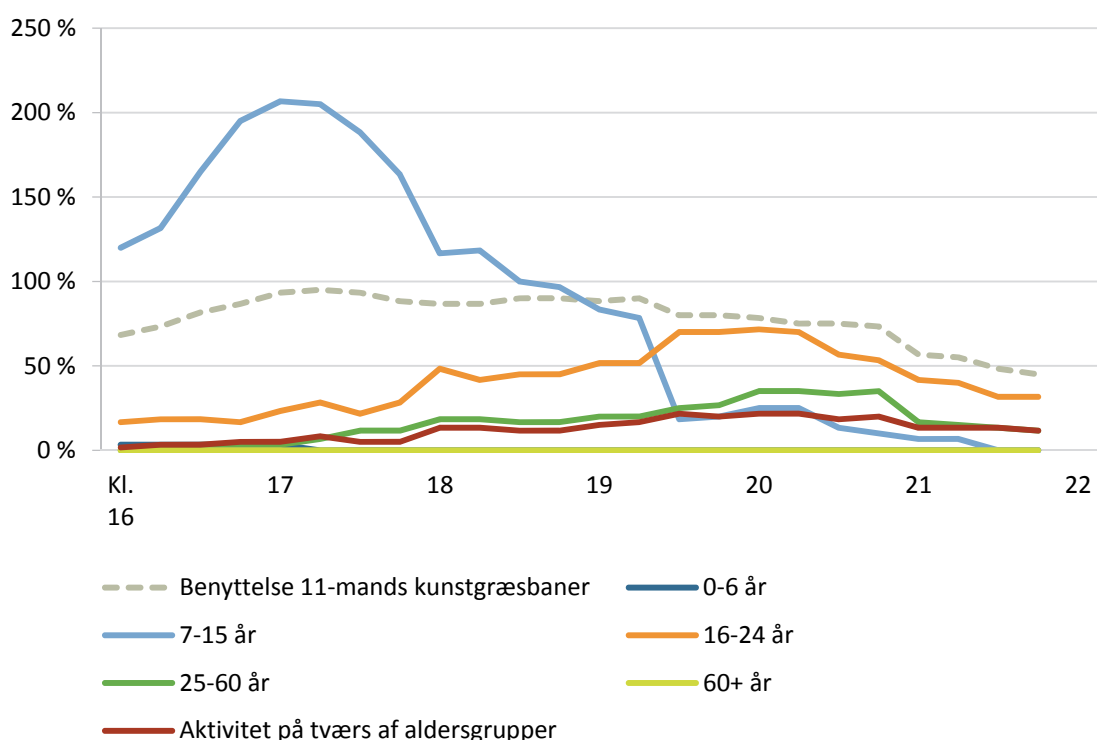
7-15-årige drenge på 11-mands kunstgræsbanerne

På 11-mands kunstgræsbanerne er der en klar overvægt af yngre brugere, og man ser grundlæggende de samme tendenser i de to undersøgelsesperioder. I uge 11 og 14 er 61 pct. af aktiviteten med 7-15-årige, mens det er 55 pct. i uge 20 og 22. De fleste aktiviteter med denne aldersgruppe afsluttes kl. 19-19.30 (figur 3.22 herunder illustrerer andele aktiviteter fordelt på aldersgrupper i uge 20 og 22). Den næststørste gruppe er de 16-24-årige, der

udgør henholdsvis 24 (uge 11 og 14) og 31 pct. (uge 20 og 22) af den samlede tid på 11-mands kunstgræsbanerne i de to undersøgelsesperioder. Denne aldersgruppe er især aktiv på banerne efter kl. 18.

Som det fremgår af figur 3.22, er antallet af aktiviteter i nogle tidsrum betydeligt højere end benyttelsen. Det skyldes, at benyttelse er opgjort som værende benyttet eller ikke benyttet og ikke tager hensyn til, at der kan foregå flere aktiviteter sideløbende. At aktiviteterne overstiger benyttelsen, er altså et udtryk for, at der foregår aktiviteter samtidig.

Figur 3.22: Aktiviteter på 11-mands kunstgræsbaner fordelt på aldersgrupper (kl. 16-22) (pct.)

Figuren viser andele af aktiviteter på kunstgræsbaner fordelt på alder time for time i tidsrummet kl. 16-22 i uge 11 og 14.

Der er en klar overvægt af aktiviteter med drenge/mænd på kunstgræsbanerne. Således har henholdsvis 85 pct. (uge 11 og 14) og 92 pct. (uge 20 og 22) af aktiviteten i de to undersøgelsesuger været med primært drenge/mænd (se appendiks 3, tabel 19).

Andre faciliteter

En oversigt over alders- og kønsfordeling i alle facilitetstyper fremgår af appendiks 3, tabel 18 og 19. I idrætslokaler/små gymnastiksale er der mest aktivitetstid på tværs af aldersgrupper (33 pct.) og halvdelen af den samlede tid er med drenge/mænd (50 pct.). På 11-mands naturgræsbaner og mindre kunstgræsbaner dominerer de 7-15-årige drenge, mens der på podebanerne er flest 0-6-årige (drenge). En oversigt over alders- og kønsfordeling i weekender fremgår af appendiks 3, tabel 20 og 21.

Håndbold i de almindelige idrætshaller

Registranterne blev bedt om at registrere, hvilke aktiviteter der blev udført i faciliteterne. Her er det primært interessant at kigge på aktiviteten i aftentimerne (kl. 16-22), hvor presset på faciliteterne er størst.

Der er mærkbare forskelle på aktiviteterne i de forskellige facilitetstyper, og i de almindelige idrætshaller, hvor presset er størst, er hele 69 pct. af de registrerede aktivitetstimer med håndbold, mens basketball fylder næstmest (18 pct.). Ingen andre aktiviteter fylder mere end 4 pct. af den samlede tid.

De mindre haller/gymnastiksale domineres af badminton. Således er 61 pct. af tiden med denne aktivitet. Basketball fylder også næstmest i de mindre haller/gymnastiksale og udgør 12 pct. af aktiviteterne (andel tid).

I idrætslokaler/små gymnastiksale er godt hver fjerde aktivitet (26 pct.) kampsportsrelateret, mens gymnastik (19 pct.) og dans (14 pct.) kommer ind på henholdsvis anden- og tredjepladsen. Her er der en del flere forskellige aktivitetstyper end i almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale.

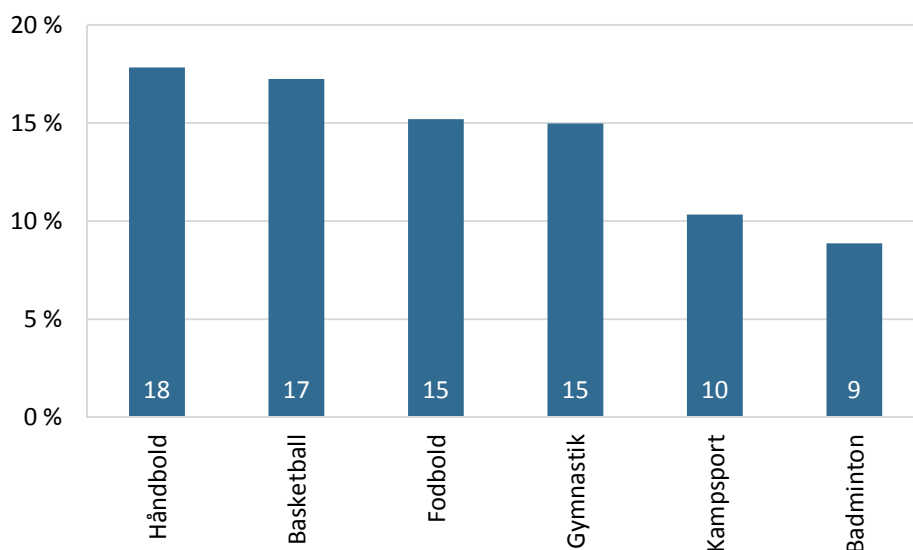
De forskellige typer af mindre fodboldbaner, med undtagelse af KB Pile Allé (multibane), som er blevet benyttet til tennis, er stort set kun blevet benyttet til at spille fodbold.

Antal deltagere fordelt på idrætsgrene

En anden måde hvorpå man kan anskue udnyttelse af faciliteter, er antallet af deltagere i de enkelte forløb. Her er sigtet ikke, om der er aktivitet eller ej, men hvor mange deltagere de forskellige typer idrætsaktiviteter har.

I figur 3.23 herunder fremgår de seks største idrætsgrene (baseret på registrerede timer i uge 11 og 14) i aftentimer (kl. 16-22) på hverdage. Her har håndbold og basketball flest deltagere – henholdsvis 18 og 17 pr. forløb. I den anden ende finder man kampsport og bordtennis, som gennemsnitligt har henholdsvis ti og ni deltagere pr. aktivitetsforløb. Således aktiverer et gennemsnitligt håndboldforløb dobbelt så mange deltagere som et badmintonforløb. At netop håndbold og basketball gennemsnitligt har flest deltagere pr. forløb stemmer fint overens med, at det også primært er de to idrætsgrene, der bliver tildelt tider i de almindelige idrætshaller, mens andre indendørs idrætsgrene får tider i mindre faciliteter.

Figur 3.23: Gennemsnitligt antal deltagere fordelt på aktiviteter i aftentimerne (kl. 16-22) (pct.)

Figuren viser det gennemsnitlige antal deltagere i seks idrætsgrene i tidsrummet kl. 16-22 på hverdage (i uge 11 og 14).

Samlet set var knap halvdelen (45 pct.) af alle aktiviteter i undersøgelsesugerne med minimum 15 deltagere. Flest forløb i de almindelige idrætshaller var med mindst 15 aktive (70 pct.), mens det var omkring halvdelen af forløbene på 11-mands kunst- (52 pct.) og naturgræsbanerne (56 pct.), der var med 15 eller flere aktive.

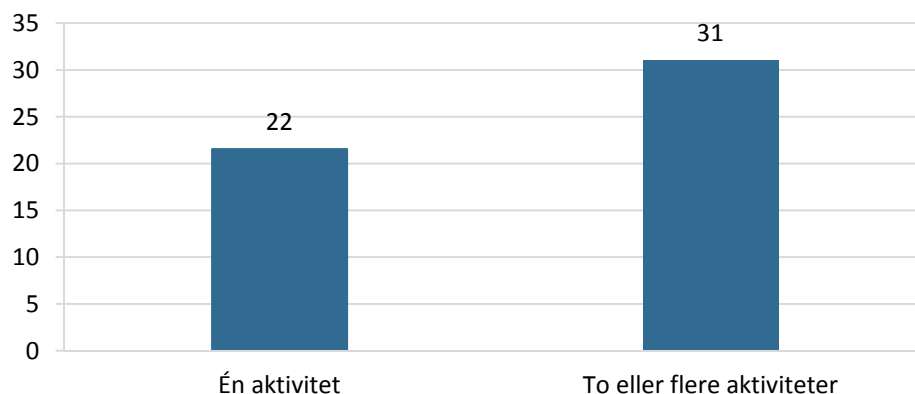
Aerobic/workout og fitness, som dog fylder meget lidt af den samlede aktivitet, er de aktiviteter, som oftest foregår med mindst 15 aktive (henholdsvis 77 og 86 pct.). I håndbold var 66 pct. af aktiviteterne med mindst 15 deltagere, mens det for badminton kun er knap hver femte aktivitet (20 pct.), som aktiverer mere end 14 deltagere.

Antal aktive og antal aktiviteter

I forlængelse af ovenstående analyse er det yderligere interessant at kigge nærmere på antallet af deltagere ud fra, om der foregår flere aktiviteter sideløbende. På kunstgræsbanerne foregår der allerede en stor del aktiviteter sideløbende, mens det sjældent forekommer i mindre haller/gymnastiksale og idrætslokaler/små gymnastiksale, hvor der er begrænset plads. I de almindelige idrætshaller vil der dog ofte være plads til mere end én aktivitet. Her er det dog kun i 14 pct. af forløbene i aftentimerne (kl. 16-22), hvor der har kørt to eller flere aktiviteter sideløbende.

Der har gennemsnitligt været 23 deltagere i de almindelige idrætshaller pr. aktivitetstime. Sammenligner man de tidspunkter i aftentimerne (kl. 16-22), hvor der har været én aktivitet med de tidspunkter, hvor der har været to eller flere aktiviteter sideløbende, er der en bemærkelsesværdig forskel (se figur 3.24 herunder). Mens der gennemsnitligt har været 22 deltagere pr. time, når der har været én aktivitet, har der været hele 31 deltagere, når to eller flere aktiviteter har måttet deles om halgulvet. Ud fra et perspektiv om at aktivere så mange deltagere som muligt, kan der altså være et potentiale at tænke flere brugere ind i faciliteterne samtidigt i perioder med stor efterspørgsel.

Figur 3.24: Flere aktive i almindelige idrætshaller, når der dyrkes to eller flere aktiviteter sideløbende (gennemsnitligt antal aktive)

Figuren viser det gennemsnitlige antal deltagere i de almindelige idrætshaller ved henholdsvis ét og flere sideløbende aktivitetsforløb.

Sammenligning med andre kommuner

Idan har i de senere år udført en række kapacitetsanalyser i sjællandske kommuner, som på linje med nærværende undersøgelse i Frederiksberg Kommune kortlægger brugernes bookinger og den faktiske brug (tabel 3.3 herunder). De sammenlignelige undersøgelser er foretaget i Allerød, Halsnæs, Frederikssund, Lejre, Ringsted, Gladsaxe, Rudersdal og Ballerup Kommune, og inddrages i det følgende for at sætte forholdene i Frederiksberg Kommune i perspektiv.

Fokus er her på de almindelige idrætshaller (800+ m²) i tidsrummet mellem kl. 16-22 på hverdage. Undersøgelserne i de ni kommuner har i dette tidsrum medtaget alle de almindelige idrætshaller i kommunerne og er på den vis sammenlignelige.

Tabel 3.3: Oversigt over benyttelse af almindelige idrætshaller i ni sjællandske kommuner på hverdage i aften timer (kl. 16-22) (pct.)

	Booking i pct.	Benyttelse i pct.	Fremmøde til/brug af bookede tider	Gennemsnitligt antal deltagere pr. aktivitetstime	Andel med sideløbende aktiviteter
Frederiksberg	98	84	86	23	14
Gladsaxe	98	79	81	19	15
Ballerup	91	72	79	15	13
Ringsted	90	71	79	19	7
Lejre	92	70	76	19	0
Rudersdal	91	67	74	16	3
Frederikssund	94	64	68	14	0
Allerød	92	61	66	15	5
Halsnæs	96	57	59	13	9

Kilder: Forsberg et al. 2014; Forsberg et al. 2015a; Forsberg et al. 2015b; Forsberg et al. 2016a; Forsberg et al. 2016b; Høyer-Kruse et al. 2016; Pilgaard et al. 2015; Nielsen et al. 2016.

I samtlige kommuner er de almindelige idrætshaller stort set fuldt booket i hele tidsrummet (90-99 pct.) (se tabel 3.3). På trods af den store efterspørgsel ser man i de fleste kommuner et stort spænd mellem reserverede tider og reelt benyttede tider. Dog er spændet langt mindre i Frederiksberg Kommune, hvor benyttelsen ligger meget højt (84 pct.). Ligeledes ser man, at der gennemsnitligt er flere deltagere pr. aktivitetstime i Frederiksberg Kommune end i sammenligningskommunerne. Frederiksberg Kommune har også en relativt stor andel af forløb, hvor der foregår flere aktiviteter sideløbende – her er det kun Gladsaxe Kommune, som har en (marginalt) større andel.

Kommunen har ligeledes en høj benyttelse af 11-mands kunstgræsbaner sammenlignet med andre kommuner. Mens kunstgræs i andre kommuner typisk benyttes som vinterbaner, er de i Frederiksberg Kommune tiltænkt som primære baner, der modsat naturgræsbaner kan benyttes året rundt. Når det kommer til at udnytte kapaciteten i de mindre indendørs faciliteter, står Frederiksberg Kommune over for de samme udfordringer som andre kommuner. I de mindre haller/gymnastiksale og særligt i idrætslokaler/små gymnastiksale er der en stor andel ubenyttet kapacitet.

Benyttelse af andre facilitetstyper

Dette delafsnit undersøger booking og brug af Damsøbadets 25 meter svømmebassin, KB's inden- (uge 11 og 14) og udendørs tennisbaner (uge 20 og 22) beliggende på Peter Bangs Vej og Pile Allé samt skydekælderen i Kedelhallen. Hver facilitetstype vil blive selvstændigt afrapporteret.

Afsnittet vil på linje med de tidligere indledningsvist fokusere på fordelingen af tider i faciliteterne (i del 1 blev det gennemgået, hvordan tider fordeles) og efterfølgende se på efterspørgslen i form af reserverede tider i henholdsvis dag- (kl. 8-16) og i aftentimer (kl. 16-22) og weekender i undersøgelsesperioderne.

Registreringsmetoden for disse faciliteter er anderledes end den metode, som er benyttet for andre faciliteter (for registreringsskema se appendiks 3, bilag 2). Mens der i de andre faciliteter registreres et nyt aktivitetsforløb, hver gang der er sket et skift i aktiviteten (ny bruger), er aktiviteterne i Damsøbadet, på tennisbanerne og i skydekælderen opgjort for hver time. Dvs. at hver time tæller som et nyt forløb, uanfægtet om der er sket et skift i brugerne. Denne metode skyldes, at det er vanskeligt at skelne mellem forskellige aktivitetsforløb i denne type af faciliteter.

Damsøbadet

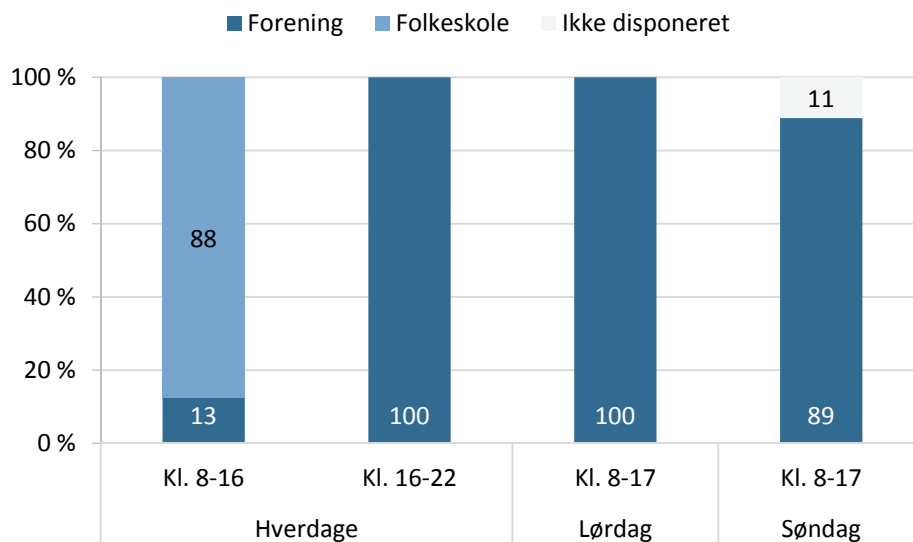
Der er foretaget registreringer i Damsøbadet i begge undersøgelsesperioder⁵². I hverdage er der registreret i tidsrummet kl. 8-22, mens der i weekenden er blevet registreret fra kl. 8-17.

⁵² Der er ikke foretaget registreringer i Frederiksberg Svømmehal, som er kommunens anden svømmehal.

Efterspørgsel

Damsøbadets 25 meter bassin er i dagtimerne (kl. 8-16) på hverdage primært reserveret til skolebrug, der har booket 88 pct. af tiderne, men både aftentimer (kl. 16-22) og weekend er afsat til foreningsbrug (se figur 3.25 herunder).

Figur 3.25: Bookinger i Damsøbadets 25 meter bassin fordelt på arrangørtype og tidsrum (pct.)

Figuren viser andele bookinger fordelt på arrangørtyper fra kl. 8-16 og kl. 16-22 på hverdage og kl. 8-17 i weekenden.

Benyttelse og de aktive

Dette afsnit vil se nærmere på benyttelsen i Damsøbadets 25 meterbassin ud fra mindst én aktiv deltager i vandet. Desuden er fokus på antallet af baner i brug, som siger noget om udnyttelsen af arealet. Antallet af deltagere er ligeledes et mål for benyttelse og indgår derfor også som en del af analysen.

Mindst én aktiv i vandet

I Damsøbadets 25 meter bassin er der observeret aktivitet i 83 ud af de i alt 140 registreringstimer på hverdage, hvilket svarer til, at bassinet har stået tomt i 41 pct. af tiden fra kl. 8-22. I dagtimerne (kl. 8-16) er det knap halvdelen (43 pct.) af tiden, hvor der har været mindst én aktiv, mens der har været aktivitet i 82 pct. af tiden fra kl. 16-22 (se tabel 3.4 herunder). I weekender er der kun fire registreringstimer (registreringstidspunkt), hvor Damsøbadets 25 meter bassin har stået tomt. De fire timer er alle om søndagen.

Tabel 3.4: Mindst én aktiv i Damsøbadet (25 meter) i fire tidsrum (pct.)

	Kl. 8-16	Kl. 16-22	Lørdag (kl. 8-17)	Søndag (kl. 8-17)
Mindst én aktiv i vandet	43	82	100	78

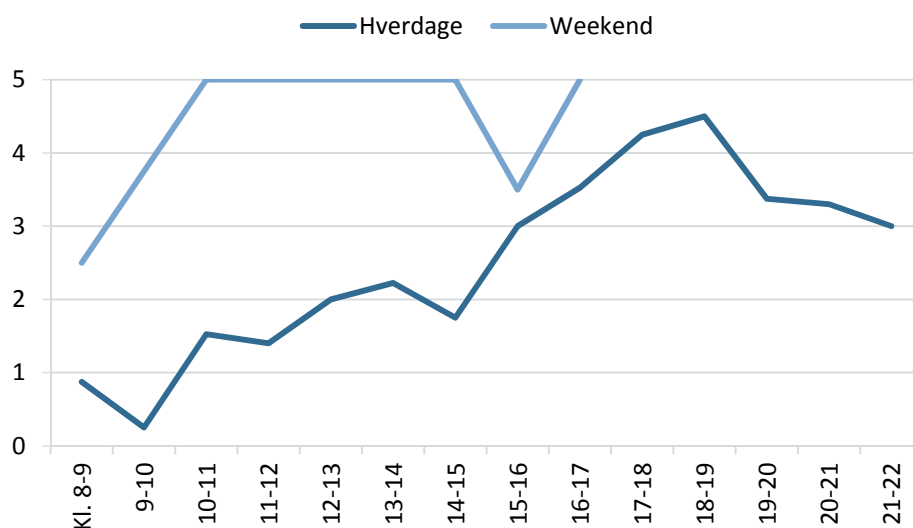
Tabellen viser andele med mindst én aktiv i dag- (kl. 8-16), aftentimer (kl. 16-22), lørdag og søndag (kl. 8-17) i uge 11 og 14.

Antal baner i brug i bassinerne

Der er fem baner i Damsøbadets 25 meter bassin, og figur 3.26 herunder viser gennemsnitligt antal baner i brug time for time i hverdage og weekender. I weekender er alle baner i brug fra kl. 10-15 og igen kl. 16-17.

På hverdage stiger antallet af baner i brug i løbet af dagen frem til kl. 18, hvor det peaker. Herefter falder antallet af baner i brug igen frem til kl. 22. Brugen er lavest om morgenen. Således er mindre end én bane (gennemsnitligt) i brug fra kl. 8-9.

Figur 3.26: Antal baner i brug på hverdage fra kl. 8-22 og weekender (kl. 8-17) i Damsøbadets 25 meter bassin (antal baner)

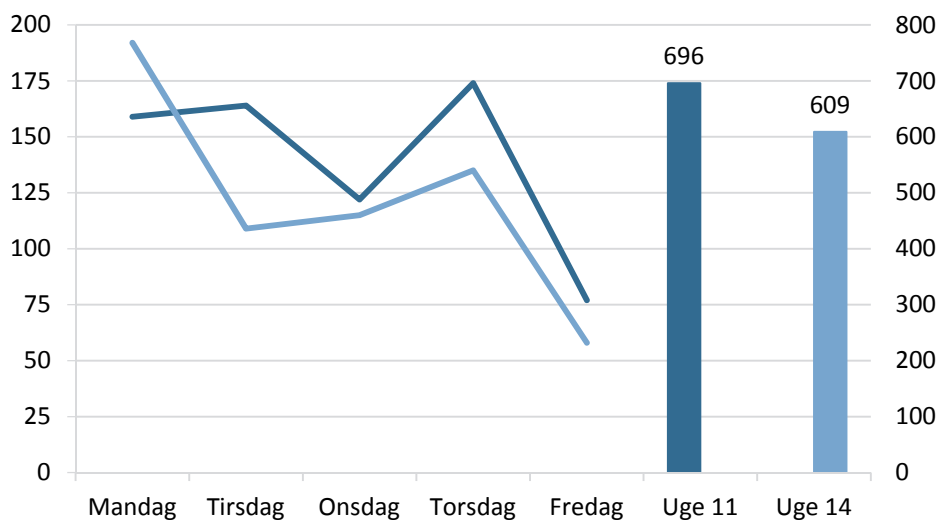
Figuren viser det gennemsnitlige antal baner i brug i Damsøbadets 25 meter bassin fra kl. 8-22 på hverdage og fra kl. 8-17 i weekender i uge 11 og 14.

Antal deltagere i undersøgelsesugerne

Et andet mål for benyttelsen er antallet af deltagere i svømmebassinerne. Der er i de to registreringsuger registreret 1.895 deltagere på hverdage i uge 11 og 14. I weekender (kl. 8-17) er der registreret 822 (uge 11 og 14).

På hverdage er der registreret flest deltagere på mandage og færrest på fredage, mens der i weekender (kl. 8-17) er registreret flest aktive på lørdage (se figur 3.27 herunder).

Figur 3.27: Aktivitetsniveauet på tværs af ugedage og undersøgelsesuger (antal svømmere)

Figuren viser det totale antal svømmere på tværs af hverdage og registreringsuger.

Flest deltagere i weekender

Kigger man på tværs af tidsrum, er der gennemsnitligt hele 46 deltagere i vandet pr. registreringstime i weekender (kl. 8-17) – 50 på lørdage og 41 deltagere på søndage (se tabel 3.5 nedenfor). I hverdagene er der markant færre deltagere. I dagtimerne (kl. 8-16) er der gennemsnitligt registreret 6 deltagere i vandet hver time, mens der i aftentimerne (kl. 16-22) er registreret 13 deltagere.

Tabel 3.5: Gennemsnitligt antal deltagere pr. registreringstime i Damsøbadet (25 meter) i tre tidsrum (antal)

	Kl. 8-16	Kl. 16-22	Weekender (kl. 8-17)
Gennemsnitligt antal deltagere	6	13	46

Tabellen viser gennemsnitligt antal deltagere i dag- (kl. 8-16), aftentimer (kl. 16-22) og weekender (kl. 8-17) i to undersøgelsesperioder.

Flest aktive i forbindelse med folkeskoleaktiviteter

Kigger man på de forskellige arrangørtyper, er der nogle betydelige forskelle i forhold til antal aktive pr. time (se tabel 3.6 herunder). Der er flest deltagere i de aktiviteter, der foregår i folkeskoleregi (17 pr. aktivitet). Aktiviteter i folkeskole- (65 pct.) såvel som foreningsregi (61 pct.) domineres hovedsageligt af 7-15-årige, mens der i folkeskoleregi også er en del aktiviteter på tværs af aldersgrupper (35 pct.).

Tabel 3.6: Antal aktive pr. aktivitet fordelt på arrangørtyper (antal)

	Antal aktive pr. time
Forening	12
Folkeskole	17
Andet	9

Tabellen viser det gennemsnitlige antal aktive fordelt på arrangørtype i registreringsugerne.

Inden- og udendørs tennisbaner

Der er yderligere foretaget registreringer på syv indendørs tennisbaner i tennishallen på Peter Bangs Vej og to indendørs tennisbaner på Pile Allé i uge 11⁵³ og 14 fra kl. 8-22. I uge 20 er der foretaget registreringer på de 17 udendørs tennisbaner på Peter Bangs Vej, samt 11 udendørs tennisbaner på Pile Allé, mens der i uge 20 kun er registreret på banerne på Pile Allé. På alle baner er der registreret fra kl. 8-22 på hverdage. På lørdage er der registreret fra kl. 8-18, mens der på søndage er registreret fra kl. 9-19.

Indendørssæsonen på tennisbaner løber fra primo september (2015) til ultimo april (2016). Der er brugerbetaling på banerne, og det er muligt at sæsonbooke (fast banetime for hele sæsonen). Brugerne har mulighed for at aflyse deres booking med fem timers varsel, og ved rettidig aflysning får de tilbageført det beløb, de har betalt for bookingen. Ikke-medlemmer af tennisklubben kan for en merpris (oveni i den normale baneleje for medlemmer) leje sig ind.

Udendørssæsonen på tennisbaner løber fra primo april (2015) til ultimo august (2016). Man kan kun reservere én banetime ad gangen. Er en time ikke taget i brug inden for 10 minutter af de medlemmer, der har booket banen, bortfalder pågældende banetid og banen kan benyttes af andre medlemmer.

Efterspørgsel

Der er generelt stor efterspørgsel på de indendørs tennisbaner (uge 11 og 14), og langt størstedelen af kapaciteten er booket (se tabel 3.7 nedenfor). I aftentimer (kl. 16-22) på hverdage og i weekender er banerne stort set fuldt bookede (95 pct.). I dagtimerne (kl. 8-16) er der gennemsnitligt booket fire ud af fem timer på alle ni baner (81 pct.).

Efterspørgslen er lidt mindre, når man kigger på de udendørs baner (uge 20 og 22), hvor udbuddet af baner til gengæld er højere. I weekender er tre ud af fire baner bookede, mens det i aftentimerne er to ud af tre.

⁵³ I weekender er der registreret i uge 10, da weekenden i uge 11 ligger i påskeferien.

Tabel 3.7: Bookinger af indendørs og udendørs tennisbaner i tre tidsrum (pct.)

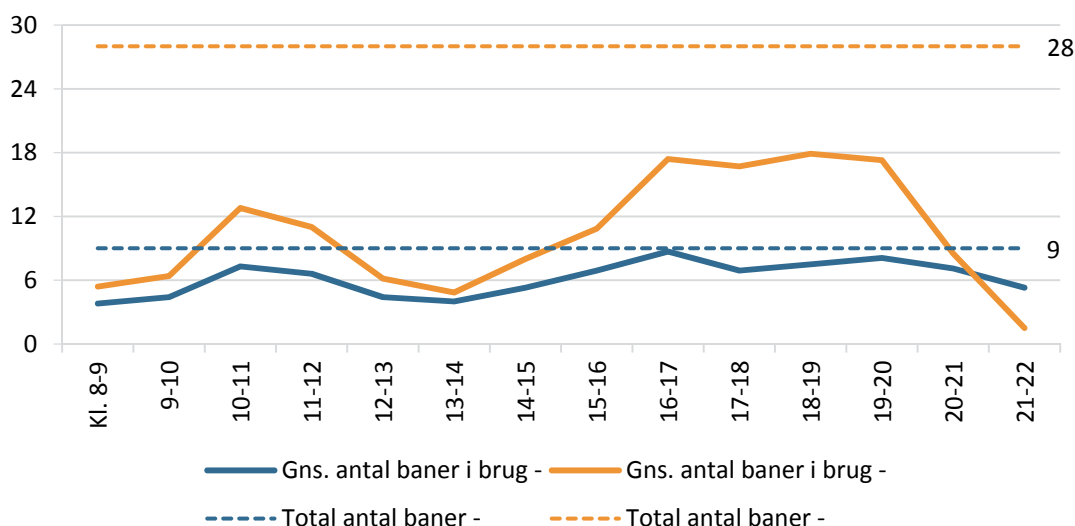
	Kl. 8-16	Kl. 16-22	Weekender
Indendørs (9 baner)	80	95	95
Udendørs (28 baner)	41	65	76

Tabellen viser andel booket tid på de ni indendørs og 28 udendørs tennisbaner i Frederiksberg Kommune i dag- (kl. 8-16), aftentimer (kl. 16-22) og weekender i registreringsugerne.

Antal baner i brug

Følgende kigger nærmere på brugen af de i alt ni indendørs tennisbaner på Peter Bangs Vej (7) og Pile Allé (2). Mens henholdsvis 80 og 95 pct. af banerne i dag- og aftentimer er booket, er benyttelsen noget mindre. Således er der i de to undersøgelsesuger registreret en brug på 60 pct. i dagtimer og 80 pct. i aftentimer. Den mørkeblå kurve i figur 3.28 herunder viser det gennemsnitlige antal indendørs baner i brug time for time på hverdage, mens den mørkeblå stiplede linje viser antal tilgængelige indendørs baner. I weekender er benyttelsen 75 pct.

De udendørs tennisbaner er blevet brugt i mindre omfang end de indendørs. Ifølge Dansk Meteorologisk Institut er der i uge 20 kun registreret få timers regn, hvorfor det ikke har haft afgørende indflydelse på brugen af de udendørs tennisbaner. I dagtimerne (kl. 8-16) er de i alt 17 udendørs tennisbaner på Peter Bangs Vej og de 11 baner på Pile Allé registreret til at være i brug i 27 pct. af tiden, mens brugen i aftentimerne er på 50 pct. Den orange kurve i figur 3.28 nedenfor viser det gennemsnitlige antal udendørs baner i brug time for time på hverdage, mens den orange stiplede linje viser antal tilgængelige udendørs baner (se figur 3.28 herunder). I weekender er benyttelsen 61 pct.

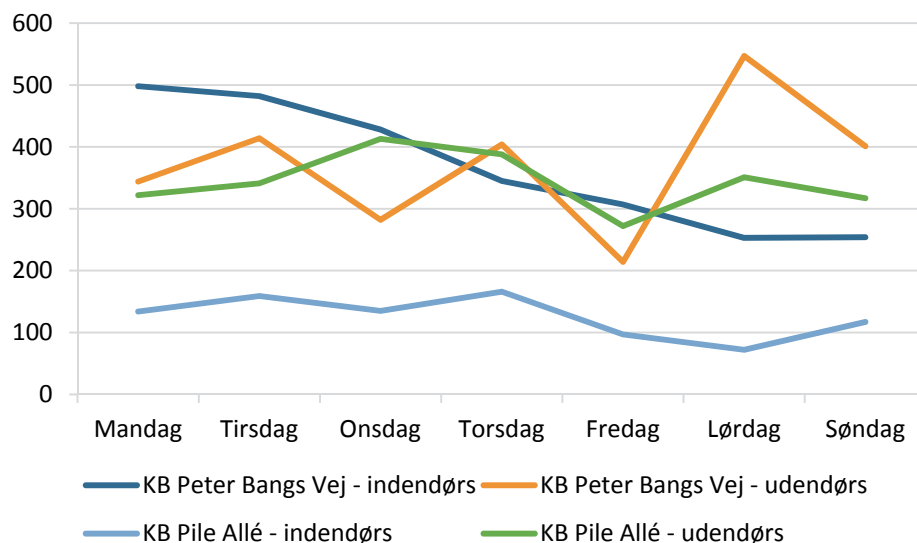
Figur 3.28: Benyttelse (gennemsnitlige antal baner i brug) time for time på hverdage (kl. 8-22)

Figuren viser det gennemsnitlige antal benyttede inden- og udendørs baner time for time på hverdage i tidsrummet kl. 8-22, samt det totale antal indendørs og udendørs baner.

Antal deltagere i undersøgelsesugerne

Et andet mål for benyttelsen er antallet af deltagere på tennisbanerne. Figur 3.29 herunder viser antal deltagere (den lodrette akse) i de fire faciliteter fra mandag-søndag i undersøgelsesugerne. Der er i undersøgelsesperioden registreret i alt 3.447 deltagere på de indendørs tennisbaner og 5.010 på de udendørs tennisbaner⁵⁴. På de indendørs baner på KB Peter Bangs Vej er der registreret markant flere deltagere mandag end lørdag og søndag, mens der på de udendørs baner er mest aktivitet lørdag.

Figur 3.29: Aktivitetsniveauet på tværs af hverdage og undersøgelsesuger (totalt antal deltagere)

Figuren viser det totale antal deltagere i undersøgelsesugerne fra mandag-søndag i de fire tennisfaciliteter.

Typer af aktiviteter

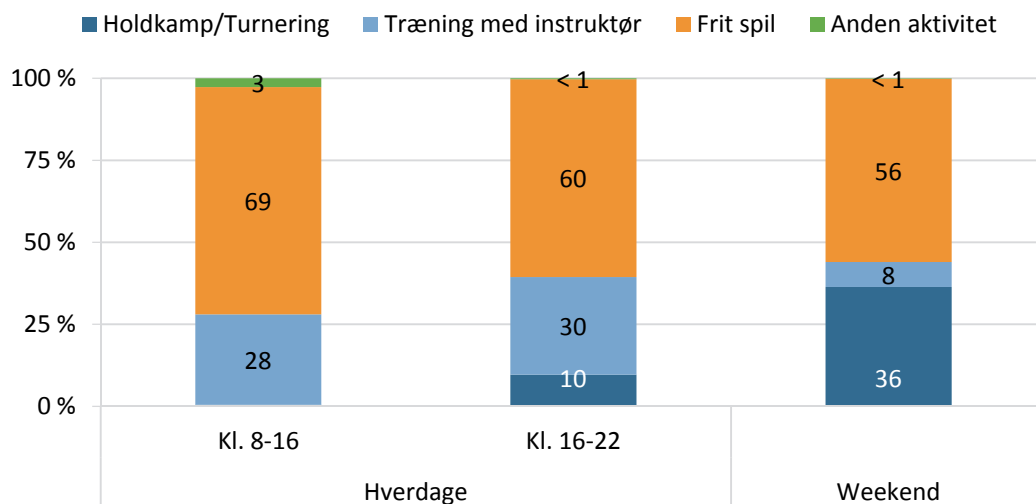
Det er ligeledes interessant at kigge nærmere på hvilke typer aktiviteter, som udføres i forskellige tidsrum. Det har dog kun været muligt at opgøre dette for udendørssiden.

På de udendørs baner er frit spil⁵⁵ den hyppigst forekommende aktivitet og udgør over halvdelen af aktiviteterne i alle tidsrum (se figur 3.30 herunder). I weekenden udgør holdkamp/turnering (36 pct.) en væsentlig større andel af aktiviteterne end på hverdage.

⁵⁴ I uge 20 er der kun registreret på de 11 udendørs baner på KB Pile Allé.

⁵⁵ Frit spil er arrangeret på egen hånd af to eller flere spillere.

Figur 3.30: Andele aktivitetstyper på udendørs tennisbaner i dag- (kl. 8-16) og aften timer (kl. 16-22) samt i weekender

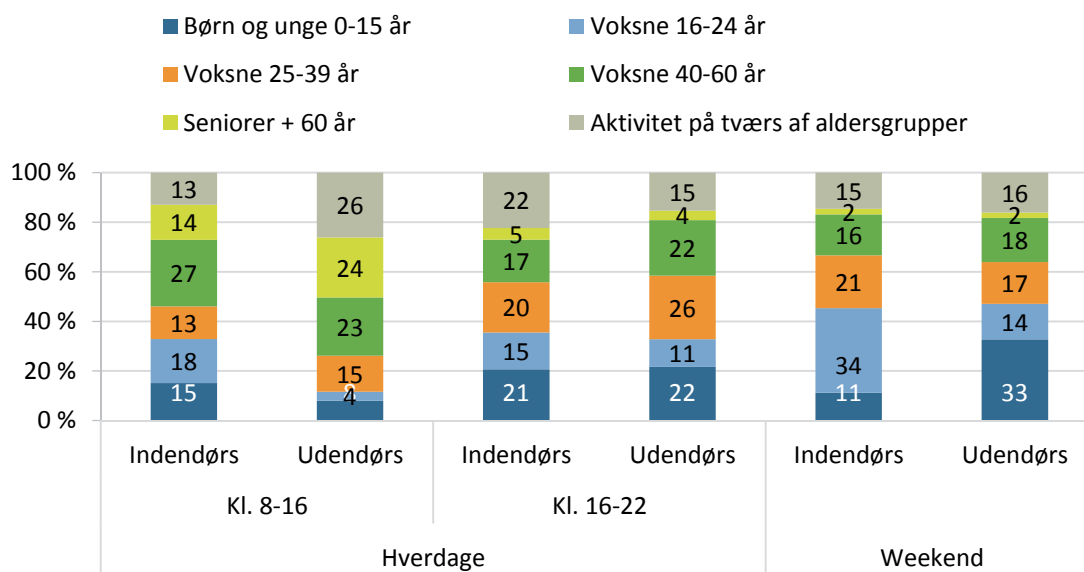

Figuren viser andele af aktivitetstyper på udendørs tennisbaner i tre tidsrum.

Aldersgrupper og kønsfordeling i tennishallerne

De indendørs tennisbaner tiltrækker mange forskellige aldersgrupper, som det fremgår af figur 3.31 nedenfor. I dagtimerne (kl. 8-16) er der flest voksne brugere i aldersgruppen 40-60 år på de indendørs baner, mens der på de udendørs baner er flest seniorer +60 år. I aften timerne (kl. 16-22) er der på indendørs baner flest aktiviteter på tværs af aldersgrupper, der udgør knap hver fjerde (22 pct.) aktivitet. De udendørs baner bliver mest benyttet af voksne mellem 25 og 39 år. I weekender fylder de 0-15 og 16-24-årige mest.

Figur 3.31: Mange forskellige aldersgrupper bruger de inden- og udendørs tennisbaner

Figuren viser andele af aktiviteter på indendørs og udendørs tennisbaner fordelt på alder i tre tidsrum i undersøgelsesperioden.

Skydekælderen i Kedelhallen

Der er ligeledes foretaget registreringer i skydekælderen i Kedelhallen, der består af i alt fire skydebaner, i uge 11 og 14 fra kl. 8-23 (til kl. 22 på fredage). På lørdage er der registreret fra kl. 9-15, mens det er fra kl. 8-15 på søndage⁵⁶.

Der er gennemgående registreret meget lidt aktivitet i skydekælderen, og i tidsrummet kl. 8-14 på hverdage er der slet ikke registreret aktivitet. Ligeledes har skydekælderen stået ubenyttet onsdag, fredag og i weekenderne i begge undersøgelsesuger.

Der har været flest aktive om torsdagen i uge 14, hvor der i tidsrummet fra kl. 15-17 har været 20 deltagere. Omvendt har den været benyttet i længst tid på tirsdage. I uge 11 har skydekælderen været i brug i fem timer fra kl. 16-20 (2-3 deltagere), mens den tirsdag i uge 14 har været i brug fra kl. 17-22 (1-4 deltagere). Begge mandage har skydekælderen været i brug fra kl. 18-20 med henholdsvis to (uge 11) og tre deltagere (uge 14).

Opsummering

Delanalyse 3 har kortlagt efterspørgsel og benyttelse af udvalgte idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune.

I afsnit 1 fremgår det, at idrætsfaciliteter til fritidsbrugere (efter kl. 15-16) fordeles efter tre forskellige metoder. (1) Frederiksberg Kommune fordeler faciliteter beliggende på folkeskoler (med visse undtagelser) typisk i tidsrummet fra kl. 16.30-21.45. Visse skolefaciliteter er lukket på fredage og i weekender. (2) Frederiksberg Idræts-Union ejer en række faciliteter i kommunen, som de fordeler tider i til fritidsbrugere. Antallet af timer er aftalt i driftsoverenskomsten mellem kommunen og unionen, og typisk er det aftentimerne samt weekender, som fordeles til fritidsbrugere. Desuden fordeler unionen tider i en række kommunale faciliteter, som unionen også driver for kommunen. Kommunen råder over disse faciliteter i dagtimerne typisk til skolebrug, mens unionen fordeler dem til fritidsbrugere i aftentimerne og i weekender. (3) Enkelte foreninger råder over egne eller lejede lokaler, som de selv administrerer tider i og varetager den interne fordeling.

Desuden kiggede afsnit 1 nærmere på sæsonvariationer i brugen af faciliteter underlagt Frederiksberg Idræts-Union, hvor unionen selv har foretaget optællinger i faciliteterne. Analyserne viser, at der særligt i dagtimerne (kl. 8-16), hvor skoler er de primære brugere af faciliteter, er stor variation i brugen af faciliteter henover sæsonen. Mens haller/sale benyttes mest fra oktober-marts, er brugen af kunstgræsbaner højest i juni og september. I aftentimerne (kl. 16-22) er benyttelse på tværs af sæsonen mere stabil for såvel haller/sale som kunstgræsbaner. For naturgræsbaner, som først er åbne for brug fra kl. 16 og kun i perioden april-oktober, er brugen størst i april og juni.

En sammenligning med brugernes selvvalgte brug af haller/sale og fodboldbaner (idrætsforeninger og skoler/kommunale institutioner) på tværs af året stemmer delvist

⁵⁶ I weekender er der registreret i uge 10, da weekenden i uge 11 ligger i påskeferien.

overens med sæsonvariationerne i faciliteterne tilknyttet Frederiksberg Idræts-Union (egne optællinger), men bekræfter, at brugen af faciliteter varierer gennem sæsonen.

Afsnit 2 kortlagde booking, benyttelse og fremmøde til/brug af bookedede tider for almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale, idrætslokaler/små gymnastiksale, naturgræsbaner og forskellige typer af kunstgræsbaner⁵⁷ samt to faciliteter, der falder uden for ovenstående kategorier⁵⁸ i dag- (kl. 8-16) og aftentimer (kl. 16-22) samt i weekender i to undersøgelsesperioder (uge 11 og 14 samt uge 20 og 22).

Der er gennemgående en del ubenyttet kapacitet i dagtimerne (kl. 8-16) i alle facilitetstyper, hvor skoler er de primære brugere. Mindre haller/gymnastiksale er benyttet 37 pct. af tiden. Alle andre faciliteter er benyttet mindre. På trods af at de mindre kunstgræsbaner er reserveret i 80 pct. af tiden, er der kun registreret aktivitet i 31 pct. af tiden.

I aftentimerne (kl. 16-22), hvor foreningerne er de primære brugere, er benyttelsen markant højere end i dagtimerne. De fem almindelige idrætshaller i kommunen benyttes i hele 84 pct. af tiden, mens 98 pct. af kapaciteten er reserveret. Den næstmest benyttede facilitetstype er 11-mands kunstgræsbaner, hvor der er registreret 78 pct. (uge 11 og 14) og 71 pct. (uge 20 og 22) benyttelse, mens stort set alt kapaciteten er booket. I de andre facilitetstyper er der en del ubrugt kapacitet, men her er andelen af bookedede tider også noget mindre.

I weekender er benyttelsen lavere for samtlige facilitetstyper med undtagelse af de mindre kunstgræsbaner. Her er det kun 33 pct. (uge 11 og 14) og 40 pct. (uge 20 og 22) af kapaciteten, som er booket, men alligevel er der registreret aktivitet i henholdsvis 61 og 63 pct. af tiden. Den noget højere benyttelse skyldes, at der ud over de planlagte aktiviteter (booket tid) er registreret en del spontan aktivitet/leg. Omvendt er de almindelige idrætshaller næsten fuldt bookedede i weekender (97 pct.), men her er der kun registreret aktivitet i knap to tredjedele (64 pct.) af tiden. Også i de mindre haller/gymnastiksale er størstedelen af kapaciteten booket (85 pct.), mens den reelle benyttelse er noget lavere (54 pct.). I idrætslokaler/små gymnastiksale er knap tre fjerdedele (74 pct.) af kapaciteten i weekender booket, mens de kun har været i brug i 17 pct. af tiden.

De indendørs idrætslokaler/små gymnastiksale, som administreres af Frederiksberg Idræts-Union, har generelt en noget højere benyttelse i forhold til fremmøde til/brug af bookedede tider (kl. 16-22, hverdage) end de faciliteter, der administreres af Frederiksberg Kommune.

Afsnit 2 havde også fokus på brugerne i faciliteterne. I de sene eftermiddagstimer og tidlige aftentimer domineres størstedelen af aktiviteterne i faciliteterne af børn og unge op til 15 år. Foreningernes aktiviteter for børn og unge prioriteres helt i tråd med folkeoplysningsloven i de tidsrum, som passer dem bedst. I de senere aftentimer tager andre aldersgrupper mere over i faciliteterne. Mens aktiviteterne i de almindelige idrætshaller har en nogenlun-

⁵⁷ 11-mands naturgræsbaner, 11-mands kunstgræsbaner, mindre kunstgræsbaner og podebaner (små kunstgræsbaner).

⁵⁸ Nandrupsvvej Idrætsanlæg (rullehockeybane) og KB Peter Bangs Vej (grassmasterbane).

de lige kønsfordeling, er der meget stor dominans af drenge/mænd på 11-mands kunstgræsbaner (85 pct. i uge 11 og 14 og 92 pct. i uge 20 og 22).

Håndbold (18) efterfulgt af basketball (17) er de aktiviteter, som gennemsnitligt har flest deltagere pr. forløb, mens badminton (9) har relativt få. Samlet set var knap halvdelen (45 pct.) af alle aktiviteter i undersøgelsesugerne med minimum 15 deltagere og flest i de almindelige idrætshaller (70 pct.).

I de almindelige idrætshaller i aftentimerne (kl. 16-22) har der i 86 pct. af forløbene kun været én aktivitet, mens der i 14 pct. af forløbene har været to eller flere sideløbende aktiviteter. Der har gennemsnitligt været markant flere deltagere i de almindelige idrætshaller på de tidspunkter, hvor der har været to eller flere sideløbende aktiviteter (31), end når der kun er foregået én aktivitet (22).

Afsnit 3 kortlagde efterspørgslen og brugen af ét 25 meter svømmebassin (Damsøbadet), ni indendørs tennisbaner i indendørssæsonen og 28 udendørs tennisbaner i udendørssæsonen samt en skydekælder (i Kedelhallen).

I Damsøbadets 25 meter bassin er tiderne i dagtimerne primært afsat til skolebrug, mens foreningerne har tider i aftentimer (kl. 16-22) og weekender. Brugen er særlig høj i weekender, hvor der er mange aktive. I dagtimerne (kl. 8-16) på hverdage er der kun registreret aktivitet (mindst én aktiv i vandet) i 43 pct. af tiden mod 82 pct. i aftentimerne (kl. 16-22).

For de ni indendørs tennisbaner er benyttelsen 60 pct. i dagtimerne (kl. 8-16) og 80 pct. i aftentimerne (kl. 16-22), mens den ligger på 75 pct. i weekender. Det er noget højere end for de 28 udendørs baner, hvor brugen er henholdsvis 27 og 50 pct. i aftentimerne. For de udendørs baner er benyttelsen højest i weekender (61 pct.). De indendørs såvel som udendørs tennisbaner benyttes af mange forskellige aldersgrupper.

Der er registreret meget lidt aktivitet i skydekælderen i Kedelhallen, som har stået tom i langt størstedelen af tiden. Der er registreret flest aktivitetstimer begge tirsdage (uge 11 og 14), hvor der har været henholdsvis fire og fem timers aktivitet.

Delanalyse 4: Børn og unges idrætsvaner

Denne delanalyse ser på børn og unges idrætsdeltagelse i Frederiksberg Kommune. Delanalysen indledes med et kort metodeafsnit, efterfulgt af tre afsnit og en opsummering. Første afsnit går i dybden med børn og unges idrætsdeltagelse, andet afsnit ser på deres facilitetsbrug og brug af steder til idræt og motion, mens tredje afsnit har fokus på børn og unges syn på og holdning til idræt og motion i folkeskolen.

Undersøgelsens metode og datagrundlag

Undersøgelsen er gennemført fra april til juni måned i fire folkeskoler i Frederiksberg Kommune blandt elever på 4. til 10. klassetrin (inkl. specialklasse). Undersøgelsen blev gennemført elektronisk, og eleverne besvarede et online spørgeskemaet i en understøttende undervisningstime under vejledning af en lærer.

De fire udvalgte skoler repræsenterer tilsammen 40 pct. af eleverne på 4. til 10. klassetrin i kommunens folkeskoler og er udvalgt i samarbejde med Frederiksberg Kommune for at sikre repræsentation at børn og unge i hele kommunen. Eleverne har skullet svare på undersøgelsen, uanset om de dyrker idræt, sport og motion eller ej, og undersøgelsen giver et retvisende billede af idrætsdeltagelsen blandt folkeskoleelever i kommunen. Det har ikke været muligt at inkludere elever på privat- eller friskoler⁵⁹. Tabel 4.1 herunder viser antal elever, antal svar og svarprocenter fordelt på de fire folkeskoler og klassetrin. Svarprocenten blandt de inviterede er 69 pct. med en vis variation mellem skoler og klassetrin.

Tabel 4.1: Antal elever, svar og svarprocenter

		Antal elever	Antal svar	Svarprocent
Klassetrin	4. klasse	250	145	58
	5. klasse	245	181	74
	6. klasse	224	200	89
	7. klasse	245	192	78
	8. klasse	229	197	86
	9. klasse	238	86	36
	10. klasse	119	46	39
	Specialklasse	-	6	-
Skole	Skolen på Duevej	438	337	77
	Søndermarksskolen	411	232	56
	Skolen ved Søerne	435	300	69
	Tre Falke Skolen	266	184	69
	Total	1.550	1.053	68

Kilde: Frederiksberg Kommune. Note: De 1.053 svar udgør 27 pct. af eleverne på kommunens folkeskoler på 4. til 10. klassetrin.

I alt 1.053 elever fra 4. til 10. klasse (inkl. specialklasse) har gennemført hele spørgeskemaet, og analyserne er baseret på disse 1.053 elever. Alle klassetrin er repræsenteret, og lige

⁵⁹ Det er ikke til at sige, om der er forskel i idrætsvaner og idrætsdeltagelse blandt elever i folkeskole og privat- og friskole. Undersøgelsen er begrænset til folkeskoleelever.

mange piger og drenge har besvaret spørgeskemaet. Aldersgennemsnittet er 13 år med tre elever på 9 år (tæller med i aldersgruppen '10-12 år') og 21 elever på 17 og 18 år (tæller med i aldersgruppen '16 år').

Svarprocenten er højest for eleverne på 5.-8. klassetrin, mens den er en del lavere på 9. og 10. klassetrin. Den lavere svarprocent blandt de ældste elever hænger formentlig sammen med undersøgelsestidspunktet, som har ligget på kanten af og i eksamens/-prøveperiode. Blandt andet derfor deles analyser undervejs op på aldersgrupper for at kunne se særskilt på, hvad der gør sig gældende blandt de yngre og ældre børn og unge i kommunen. Når tallene er rapporteret samlet set, er det vigtigt at være opmærksom på, at eleverne på 5.-8. klasse udgør en relativt set stor del af respondenterne.

Antallet af respondenter varierer på tværs af analyserne. Eleverne er kun blevet bedt om at besvare spørgsmål, der var relevante for deres situation ud fra svar på foregående spørgsmål. Dette har især betydning i forhold til antallet af svar på brugen af faciliteter, da børn og unge, som ikke har angivet at dyrke nogen aktiviteter inden for det seneste år, ikke har svaret på spørgsmål om brug af faciliteter. I figurer og tabeller angiver 'n' antallet af børn og unge (respondenter), som har svaret på de enkelte spørgsmål.

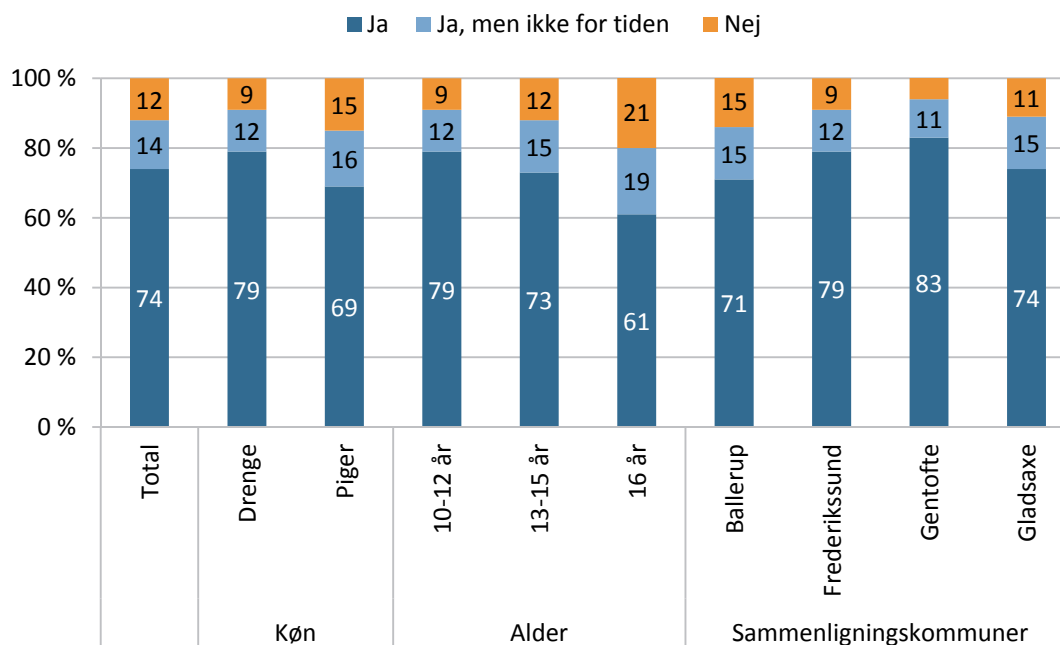
Besvarelserne fra Frederiksberg Kommune kan i mange tilfælde sammenlignes med tal fra lignende undersøgelser af børn og unges idrætsdeltagelse i andre kommuner. Børn og unges idrætsdeltagelse i Frederiksberg Kommune sammenlignes med børn og unges i Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe Kommuner⁶⁰.

Børn og unges deltagelse i idræt, sport og motion

I Frederiksberg Kommune dyrker 74 pct. af alle børn og unge i 4.-10. klasse normalt idræt, sport eller motion i fritiden (se figur 4.1). En mindre del (14 pct.) angiver, at de holder pause fra idræt, sport eller motion ('ja, men ikke for tiden'), mens en lige så stor andel (12 pct.) svarer 'nej' (se figur 4.1).

⁶⁰ Svarprocenter i sammenligningskommuner: Ballerup (73 pct.), Frederikssund (65 pct.), Gentofte (36 pct.) og Gladsaxe (69 pct.). Da metoden i Gentofte Kommune er den samme som i de andre kommuner, har den lavere svarprocent ingen betydning for sammenligninger.

Figur 4.1 Andelen af børn og unge i Frederiksberg Kommune og sammenligningskommuner som dyrker idræt, sport eller motion (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?'. Opdelt på total, køn, alder og kommune (n, Frederiksberg = 1.053, n, Ballerup n = 2.517, n, Frederikssund = 2.340, n, Gentofte = 1.715, n, Gladsaxe = 3.072).

Som det fremgår af figur 4.1, er drenge noget mere aktive end piger i Frederiksberg Kommune, og de ældste folkeskoleelever (16 år) er noget mindre aktive med idræt, sport eller motion i deres fritid end de yngste (10-12 år). Det skal her bemærkes, at undersøgelsen ikke følger de samme børn og unge over tid, og der er ikke til at sige, om de 10-12-årige i undersøgelsen vil 'følge' i de ældstes fodspor med lavere idrætsdeltagelse til følge.

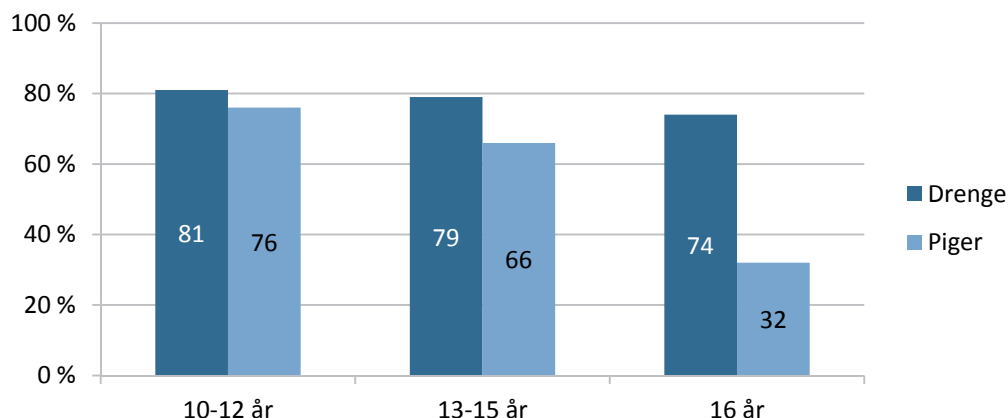
Idrætsdeltagelsen i Frederiksberg Kommune er på niveau med deltagelsen i Gladsaxe, lidt højere end i Ballerup, mens niveauet er lavere end i Frederikssund og Gentofte Kommune (se figur 4.1).

De ældste piger er de mindst aktive

Det er især de ældre piger, som ikke dyrker idræt, sport eller motion. I 10-12 års alderen er der kun lidt flere drenge end piger, som er aktive (5 procentpoint), men med stigende alder stiger forskellene mellem drenge og piger. Blandt de 13-15-årige er forskellen mellem drenge og piger 13 procentpoint, mens mere end dobbelt så mange drenge som piger på 16 år er aktive. Der skal dog tages forbehold for ret få 16-årige respondenter⁶¹ i undersøgelsen (se figur 4.2).

⁶¹ Baseret på få respondenter (28) og skal derfor ansues med en vis forsigtighed.

Figur 4.2: Andele blandt drenge og piger i forskellige aldersgrupper der dyrker idræt, sport eller motion (pct.)

Figuren viser andelen, der svarer 'ja' på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?'. Opdelt på køn og alder (n = 1.053).

Tendensen med lavere deltagelse blandt teenagere - og særligt teenagepiger - er også set i andre kommuneundersøgelser (se figur 1, appendiks 4 for sammenligningskommuner). Den lave idrætsdeltagelse blandt de 16-årige piger skal tages med forbehold for få respondenter.

Den lavere deltagelse blandt de ældste piger er ikke et særtilfælde for Frederiksberg Kommune og er værd at have for øje, hvis man eksempelvis har et ønske om at sikre lige deltagelse blandt drenge og piger (for litteratur herom se Ibsen, Pilgaard, Høyer-Kruse & Støckel, 2015).

Baggrundsforhold og idrætsdeltagelse

Generelt hænger børn og unges idrætsdeltagelse sammen med deres sociale baggrund. Adskillige studier viser, at børns idrætsdeltagelse er påvirket af forældrenes socioøkonomiske status og egen interesse for sport eller motion⁶². Desuden viser en række studier af kulturelle forskelle, at etnicitet dels påvirker tilbøjeligheden til at dyrke sport og motion og dels måderne, hvorpå aktiviteterne organiseres (Ibsen & Fehsenfeld, 2013). Derfor er det relevant at have disse faktorer for øje, når man kigger nærmere på børn og unges idrætsdeltagelse.

Det viser sig, at der er forskel i idrætsdeltagelsen i forhold til forældrenes oprindelsesland, men kun blandt piger. Piger, hvor én eller begge forældre kommer fra Danmark (72 pct.), er væsentligt oftere idrætsaktive end piger, som ikke har danske forældre (59 pct.).

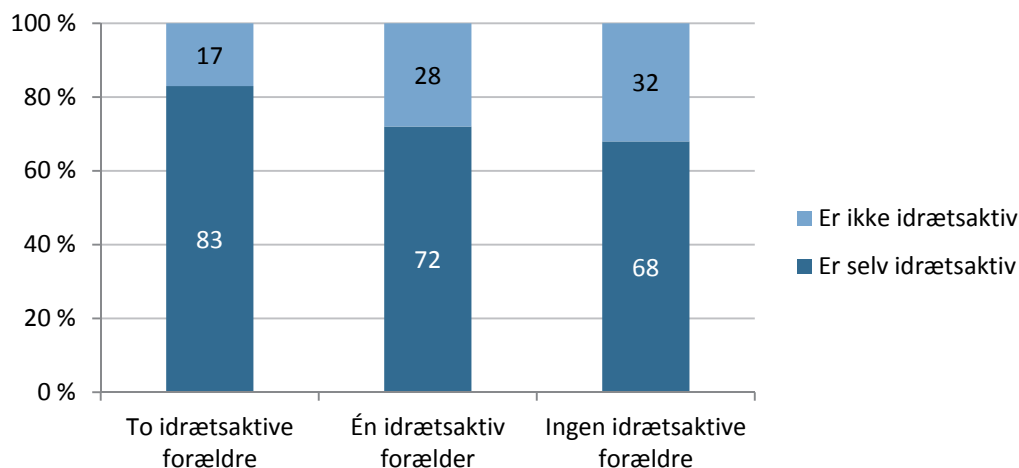
Som figur 4.3 herunder viser, er der i høj grad sammenhæng mellem børn og unges egen idrætsdeltagelse og deres forældres ditto⁶³. Det gælder både for drenge og piger. Det er

⁶² En lang række forskningstitler om emnet er samlet i Ibsen et al., 2015.

⁶³ Ikke-idrætsaktive børn dækker i denne sammenhæng både over dem, der har svaret 'Nej' til normalt at dyrke idræt, sport eller motion, og dem, der har svaret 'Ja, men ikke for tiden'.

ikke til at sige entydigt, at inspirationen kun går fra forældre til børn, men der er ingen tvivl om, at forældre med en idrætsaktiv hverdag også i højere grad har børn med en idrætsaktiv hverdag.

Figur 4.3: Sammenhæng mellem forældre og børns idrætsaktivitet i Frederiksberg Kommune (pct.)

Figuren viser andelen af børn og unge i Frederiksberg Kommune, der er henholdsvis idrætsaktive (mørkeblå søjler) og ikke-idrætsaktive (lyseblå søjler) afhængig af, om forældrene er idrætsaktive (n = 1.053).

Hvilke aktiviteter dyrker børn og unge i Frederiksberg Kommune?

I undersøgelsen er børn og unge blevet bedt om at angive, hvilke aktiviteter de har dyrket regelmæssigt inden for det seneste år. Her har de haft mulighed for at angive flere forskellige aktiviteter og ikke nødvendigvis aktiviteter, som de dyrkede på tidspunktet for udfyldelse af spørgeskemaet.

På den baggrund viser sig samlet set en større andel idrætsaktive børn og unge, idet hele 92 pct. har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år. Grunden hertil er det bredere tidsperspektiv i formuleringen '...inden for det seneste år', som også inkluderer mange af de børn og unge, der svarer 'Ja, men ikke for tiden' til spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?'.

Fodbold (34 pct.) er den største aktivitet blandt børn og unge i Frederiksberg Kommune efterfulgt af styrketræning (20 pct.), svømning (18 pct.) og dans (16 pct.). Aktivitetsmønsteret i Frederiksberg Kommune er meget lig mønstret i Gentofte Kommune, mens det i lidt mindre omfang ligner mønstret i Ballerup, Frederikssund og Gladsaxe Kommune (se tabel 4.2). Overordnet set er der dog flere sammenfald end forskelle kommunerne i mellem.

Andelen af aktive børn og unge inden for styrketræning, løb, dans og rulleskøjte/skate/løbehjul i Frederiksberg Kommune samt Gentofte er noget højere end i Ballerup, Frederikssund og Gladsaxe Kommuner, og disse aktiviteter synes i særlig grad at tiltale børn og unge bosat i områder med høj urbanisering.

Badminton og ridning er normalt blandt børn og unges foretrukne aktiviteter, men dem dyrker færre børn og unge i Frederiksberg Kommune end i sammenligningskommunerne (inkl. Gentofte Kommune). Det er således kun i Frederiksberg Kommune, at ridning ikke er på top 10 listen over de mest populære aktiviteter blandt børn og unge (er nummer 11 i Frederiksberg Kommune). Det hænger formentligt sammen med, at der hverken findes rideklubber eller steder til ridning i Frederiksberg Kommune. Det gælder også for Gladsaxe, hvor deltagelsen også er lav.

Tabel 4.2: Deltagelse i idrætsaktiviteter. Fordelt på alder og kommuner (pct.)

	Frederiksberg				Sammenligningskommuner			
	Total	10-12 år	13-15 år	16 år	Ballerup	Frederikssund	Gentofte	Gladsaxe
Fodbold	34	33	35	37	37	32	34	34
Styrketræning	20	7	28	45	9	9	19	11
Svømning	18	23	15	13	16	17	22	15
Dans	16	20	13	7	12	8	15	11
Løb	14	8	19	17	6	6	13	10
Gymnastik	10	15	6	6	8	13	11	11
Rulleskøjter/ skateboard/ løbehjul	10	12	9	8	3	5	8	4
Badminton	8	7	10	6	10	9	12	9
Håndbold	8	9	8	4	8	14	7	8
Kampsport	8	8	7	7	5	7	6	5
Ridning	6	7	5	2	10	9	8	6
Basketball	6	4	6	12	5	2	7	5
Tennis	5	6	5	1	3	2	14	5
Spejder	5	6	4	5	6	6	6	5
Parkour	4	4	5	4	4	4	4	3
Vandreture	4	4	4	1	3	2	3	3
Atletik	4	4	5	1	2	2	3	2
Rollespil	4	7	2	1	4	1	1	2
Bordtennis	3	3	3	1	3	2	3	3
Yoga	3	4	3	2	-	-	-	-
Spinning	3	1	4	7	<1	1	2	<1
Ingen idræt	8	6	9	11	9	6	4	8

Tabellen viser andelen, der dyrker forskellige aktiviteter ud fra spørgsmålet: 'Hvilken slags idræt, sport eller motion har du gået til fast eller dyrket meget i løbet af det seneste år?' Det var muligt at sætte mere end ét kryds. Opdelt på alder, total og kommuner (n, Frederiksberg = 1.053, n, Ballerup n = 2.517, n, Frederikssund = 2.340, n, Gentofte = 1.715, n, Gladsaxe = 3.072). NB. Kun aktiviteter med 3 pct. eller flere aktive er medtaget. Se tabel 1, appendiks 4 for fuld tabel.

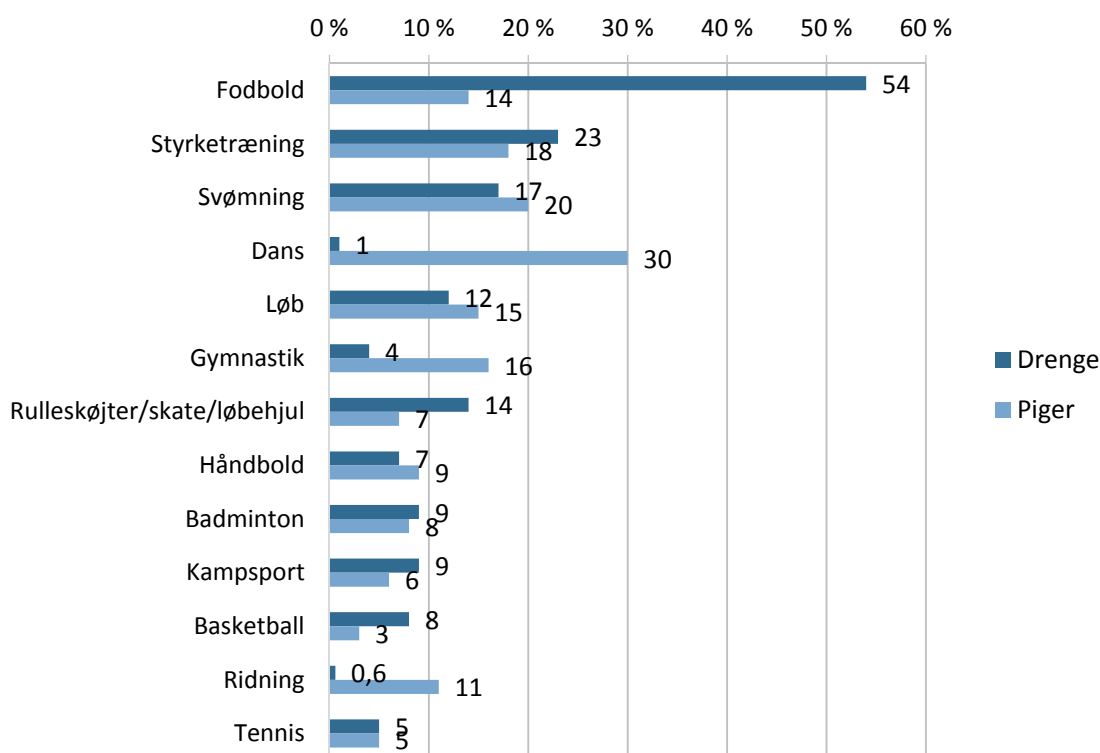
Der er store forskelle mellem de tre aldersgrupperes foretrukne aktiviteter i Frederiksberg Kommune såvel som i sammenligningskommunerne, og inden for få år sker et markant skift i børn og unges aktivitetsvalg.

De ældste unge orienterer sig mod fleksible træningsformer med fokus på træning af kroppen som styrketræning og løb, mens de yngste børn især dyrker traditionelle børneaktiviteter som håndbold, svømning, dans, gymnastik og rulleskøjte/skate/løbehjul. En af de aktiviteter som er ret stabil på tværs af aldersgrupper i Frederiksberg Kommune er fodbold, og fodbolden har godt fat i såvel de yngre som de ældre børn og unge. Som noget særligt for Frederiksberg Kommune stiger antallet af basketballspillere med alderen.

Piger og drenges aktivitetsvalg

En række af de større aktiviteter dyrkes primært af enten drenge eller piger (se figur 4.4). Fodbold er især udbredt blandt drenge, og samlet set er det mere end hver anden dreng, som spiller fodbold. Dans er pigernes største aktivitet, men noget mindre end fodbold hos drengene. Næsten hver tredje pige har dog inden for det seneste år gået til dans. Styrketræning er mere udbredt blandt drenge, mens flere piger dyrker svømning og løb. Ridning er i udpræget grad en aktivitet for piger.

Figur 4.4: Drenges og pigers deltagelse i idrætsaktiviteter (pct.)

Figuren viser andelen, der dyrker forskellige aktiviteter opdelt på køn (n=1052). NB. Kun aktiviteter med 5 pct. eller flere aktive (total) er medtaget. Se figur 2, appendiks 4 for fuld tabel.

I andre kommuneundersøgelser har drenge især samlet sig om fodbold, og det er meget få aktiviteter ud over fodbold, som har tilslutning af 15 pct. eller flere af drengene. Omvendt har flere aktiviteter været relativt store blandt pigerne med tilslutning på mellem 15 og 20

pct. Dette mønster ser man også i et vist omfang i Frederiksberg Kommune, og fem aktiviteter (dans, svømning, styrketræning, gymnastik og løb) har tilslutning af 15 pct. eller flere piger, mens det er tre aktiviteter for drenge (fodbold, styrketræning og svømning).

Organisering af idræt/motion

Foreningsidrætten er den mest foretrukne organiseringsform blandt børn og unge, og syv ud af ti børn og unge i Frederiksberg Kommune har inden for det seneste år dyrket idræt i en forening. Tilslutningen til foreningerne falder med stigende alder, mens andelen af aktive i private centre og på egen hånd stiger.

Som tabel 4.3 viser, angiver en del flere drenge (75 pct.) end piger (67 pct.) at dyrke idræt i forening, mens der ikke er kønsforskelle i andelen af aktive i private regi og på egen hånd.

Tabel 4.3: Organisering af idræt, sport og motion. Fordelt på køn, alder og kommune (pct.)

	To- tal	Køn		Alder			Sammenligningskommuner			
		D.	P.	10- 12 år	13- 15 år	16 år	Balle- rup	Frede- rikssund	Gentof- te	Glad- saxe
Forening	71	75	67	77	66	65	72	73	82	70
Privat	14	15	14	12	15	29	11	14	10	13
SFO/ fritidsklub	14	18	11	19	12	4	13	8	6	11
På egen hånd	47	50	45	42	51	56	32	33	32	37
I anden sammen- hæng	15	16	14	16	14	12	12	11	7	12

Tabellen viser andelen, der dyrker aktiviteter under forskellige organiseringsformer ud fra spørgsmålet: 'Hvordan dyrker du disse aktiviteter?' Opdelt på total, køn, alder og kommune (n, Frederiksberg = 1.053, n, Ballerup = 2.517, n, Frederikssund = 2.340, n, Gentofte = 1.715, n, Gladsaxe = 3.072).

Andelen af foreningsaktive i Frederiksberg Kommune er på højde med andelen i Ballerup, Frederikssund og Gladsaxe, men er betydeligt lavere end i Gentofte⁶⁴. Den lavere deltagelse i foreningslivet i Frederiksberg Kommune i forhold til Gentofte er interessant, da børn og unge i de to kommuner har ret ens aktivitetsvalg, men altså ikke samme tilknytning til foreningslivet. Pigers deltagelse i foreninger ligger også i sammenligningskommunerne under drengenes.

Andelen af aktive på egen hånd er betydeligt højere i Frederiksberg Kommune end i de andre kommuner (inkl. Gentofte), og næsten hver anden respondent i Frederiksberg

⁶⁴ En direkte sammenligning med Gentofte er ikke muligt, da skolebørnene i Gentofte er blevet bedt om at prioritere én organiseringsform pr. aktivitet, mens det i Frederiksberg og de øvrige kommuner var muligt at angive mere end én organiseringsform pr. aktivitet. I nogle tilfælde kan det formentlig nedjustere andelen af udøvere inden for de enkelte aktivitetsformer i Gentofte Kommune, som organiserer aktiviteten under især SFO eller på egen hånd, da man kan forestille sig, at disse vil blive nedprioriteret, hvis aktiviteterne også dyrkes mere etableret i eksempelvis forening eller et privat center.

Kommune har været aktiv 'på egen hånd' (47 pct.) inden for det seneste år. Til sammenligning er det 32 pct. i Ballerup, 33 pct. i Frederikssund, 32 pct. i Gentofte og 37 pct. i Gladsaxe Kommuner. En del flere børn og unge i Frederiksberg Kommune dyrker ligeledes aktiviteter i 'SFO/fritidsklubber' og 'i anden sammenhæng' i forhold til sammenligningskommunerne.

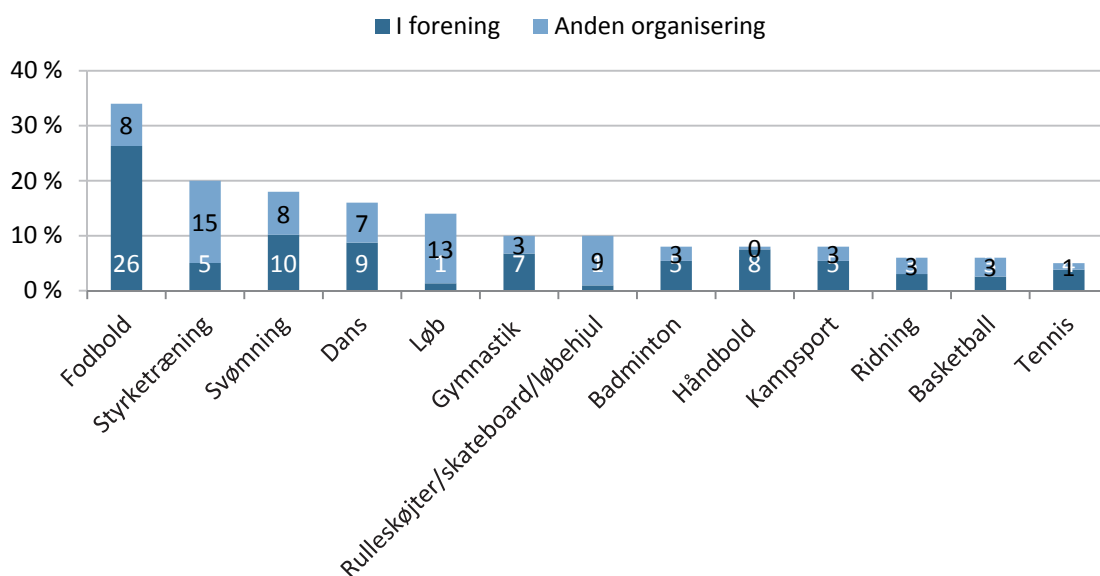
De største aktiviteters organisering

Foreningsidrætten er en vigtig arrangør for børn og unge, og en del idrætsaktiviteter dyrkes primært gennem idrætsforeninger, mens andre organiseres på anden vis (eksempelvis på egen hånd eller i privat regi).

Figur 4.5 herunder viser de 14 største idrætsaktiviteter i Frederiksberg Kommune blandt børn og unge og andelen, som dyrker dem i en forening eller en anden organiseringsform. Den største idrætsaktivitet blandt børn og unge i Frederiksberg Kommune er fodbold, og hovedparten af fodboldspillerne spiller fodbold i en forening (26 pct. dyrker fodbold i en forening). Gymnastik, badminton, håndbold, kampsport og tennis dyrkes af færre børn og unge end fodbold, men dyrkes på samme vis primært i idrætsforeninger.

Den andenstørste aktivitet blandt børn og unge er styrketræning, og modsat fodbold dyrkes aktiviteten primært i andre regi end foreninger. Det samme gælder for løb og rulleskøjte/skateboard/løbehjul. Endeligt findes en række aktiviteter, hvor der er omtrent lige mange aktive i foreninger og på anden vis (f.eks. basketball og ridning).

Figur 4.5: Foreningsdeltagelse i idrætsaktiviteter (pct.)

Figuren viser organiseringen af de største idrætsaktiviteter blandt børn og unge fordelt på forening og anden organisering. Anden organisering udgøres af enten 'privat', 'i SFO/fritidsklub', 'på egen hånd' eller 'i anden sammenhæng' (n = 1.053).

Når betydelig flere drenge end piger dyrker idræt i en forening, hænger det blandt andet sammen med drenges store tilslutning til fodboldforeninger. Næsten hver anden dreng (43

pct.) har inden for det seneste år spillet fodbold i en forening, mens det kun er 10 pct. af pigerne. Typiske pigeaktiviteter som dans og gymnastik samler flere piger end drenge i foreninger, men ikke i helt samme omfang, som fodbold gør for det for drengene. Der til kommer, at ridning er en relativt lille foreningsaktivitet for piger i Frederiksberg Kommune. I Frederiksberg Kommune dyrker 11 pct. af pigerne ridning i en forening, mens det er 19 pct. i Ballerup, 17 pct. i Frederikssund, 17 pct. i Gentofte og 12 pct. i Gladsaxe. Det kan have betydning for pigernes samlede deltagelse i idrætsforeninger.

Medlemskab i foreninger hjemmehørende i og uden for Frederiksberg Kommune

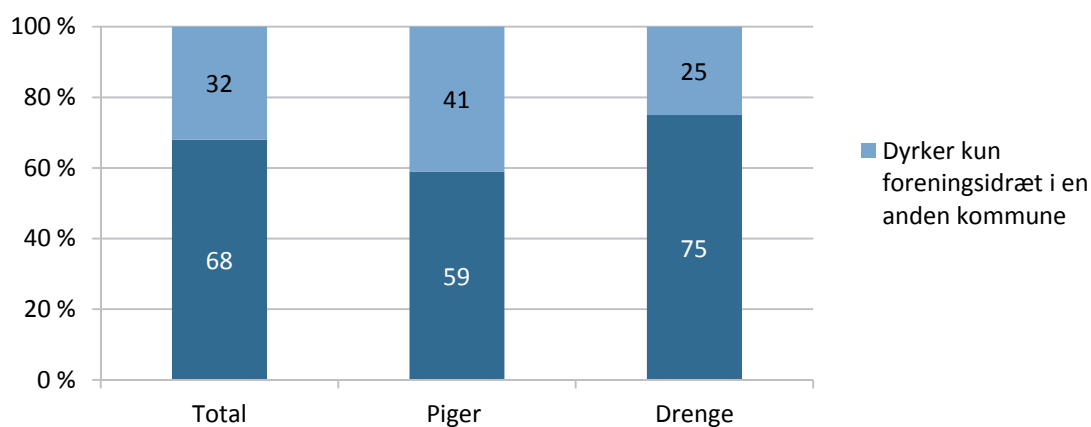
Et særligt fokusområde i denne undersøgelse er, hvor børn og unge dyrker foreningsaktiviteter. Frederiksberg Kommune er omkranset af Københavns Kommune, og det vil være forventeligt med en vis transport på tværs af kommunegrænser, også i forhold til foreningsmedlemskab.

For at undersøge hvor børn og unge dyrker foreningsidræt er alle foreningsaktive børn og unge blevet bedt om at angive, hvilken idrætsforening de er aktive i. De foreningsaktive har her kunne vælge mellem de forskellige idrætsforeninger i Frederiksberg Kommune eller alternativt angive en anden forening (dvs. ikke i Frederiksberg Kommune).

Hovedparten af de foreningsaktive børn og unge i kommunen er medlem af en idrætsforening i Frederiksberg Kommune, og syv ud af ti foreningsaktive børn og unge har inden for det seneste år dyrket idræt i mindst én forening hjemmehørende i Frederiksberg Kommune. Godt en tredjedel har kun dyrket idræt i en forening i en anden kommune end Frederiksberg (se figur 4.6).

De børn og unge, som er medlem af en forening uden for Frederiksberg Kommune, er typisk medlem i en forening i Københavns Kommune, og det er primært inden for aktiviteter, som det også er muligt at gå til i Frederiksberg Kommune.

Figur 4.6: Andelen af foreningsaktive børn og unge som dyrker idræt i mindst én forening i Frederiksberg Kommune (pct.)

Figuren viser fordelingen af foreningsaktive ud fra, om de er medlem af mindst én forening i Frederiksberg Kommune eller kun i en anden kommune. Fordelt på køn (n = 746).

Der er forskel mellem drenge og piger. Tre ud af fire foreningsaktive drenge har dyrket idræt i en forening i Frederiksberg Kommune, mens det er seks ud af ti piger. Splitter man drenge og pigers foreningsdeltagelse op på aktiviteter, som begge køn dyrker i et vist omfang, er der dog få forskelle i andelen som dyrker foreningsidræt i og uden for Frederiksberg Kommune.

Sammen med kampsport, som hver anden foreningsaktive dyrker uden for Frederiksberg Kommune, skiller dans sig ud. Her er de fleste aktive medlem af en forening i Københavns Kommune og ikke i Frederiksberg Kommune. Det er stort set kun piger, som er medlem af danseforeninger, og det er formentlig en væsentlig forklaring på, at piger i mindre omfang end drenge dyrker foreningsidræt i Frederiksberg Kommune⁶⁵. En oversigt over piger og drenges deltagelse i foreninger i og uden for Frederiksberg Kommune er indeholdt i figur 3, appendiks 4.

Ventelister

Manglende plads i Frederiksberg-foreninger kan være én grund til, at en del børn og unge dyrker foreningsidræt uden for Frederiksberg Kommune. Alle idrætsaktive børn og unge er blevet spurgt til, om de har stået på en venteliste i en forening, mens de børn og unge, som ikke har dyrket idræt inden for det seneste år, har kunne angive det som årsag til ikke at dyrke idræt. Også børnenes forældre er blevet spurgt til, om de - eller mere relevant i denne sammenhæng - deres barn har stået på venteliste til en forening.

Lige under hver tiende idrætsaktive (9 pct.) svarer, at de inden for det seneste år har stået på venteliste til en forening, men blandt de ikke-idrætsaktive rangerer 'at stå på venteliste' ikke som en årsag til ikke at dyrke idræt (kun to respondenter svarer dette).

Når man spørger forældrene i undersøgelsen af voksnes idrætsvaner (delanalyse 5), får man dog et noget andet billede end det, børn og unge selv giver udtryk for. Mere end hver fjerde forælder svarer (28 pct.), at de selv eller deres barn har stået på en venteliste til en forening i Frederiksberg Kommune, mens 5 pct. har stået på venteliste i en anden kommune.

Forskellene mellem børn og forældres svar kan skyldes, at børn og unge ikke nødvendigvis er klar over, at deres forældre har forsøgt at melde dem til et hold, eller at de har glemte det. Dertil kommer, at det også kan være forældrene selv, som har stået på venteliste. Sammenligner man med de voksne, som ikke har børn, er det dog ret få, som har stået på venteliste (3 pct.). Det er overvejende sandsynligt, at forældrene svarer på deres børns vegne.

De børn og unge, som er bevidste om, at de har stået på venteliste, har kunnet anføre, hvilken forening der har været tale om. Flest har stået på venteliste til en fodboldforening (25 børn), efterfulgt af foreningerne inden for gymnastik (10 børn), svømning (8 børn) og ridning (7 børn).

⁶⁵ 47 pct. af pigerne, som er medlem af en danseforening, er medlem af en forening i Københavns Kommune, mens 45 pct. er medlem i en forening i Frederiksberg Kommune. 8 pct. er medlem af en danseforening i en anden kommune.

De børn og unge som har angivet at stå på venteliste er stort set alle allerede aktive i en idrætsforening (75 pct.). For omtrent hver anden gælder, at de står på venteliste til en forening, hvor de allerede er aktive med aktiviteten i en anden forening (er eksempelvis allerede medlem af en fodboldforening og står på venteliste til en anden fodboldforening).

Hvor ofte dyrker børn og unge idræt, sport eller motion?

Alle de børn og unge, der har dyrket minimum én idrætsaktivitet regelmæssigt inden for det seneste år, er blevet spurgt til, hvor ofte de dyrker idræt, sport eller motion.

Langt de fleste (91 pct. af de idrætsaktive) dyrker idræt, sport eller motion mindst én gang om ugen, og lidt over halvdelen (57 pct.) er aktive mindst tre gange om ugen (se tabel 4.4). Andelen af drenge og piger, som er aktive mere end én gang om ugen, er lige stor, men der er flere drenge end piger, som meget ofte er aktive (5 gange om ugen eller mere, 24 vs. 10 pct.). Lidt flere af de ældste (16+ år) ligger helt i top og bund på træningshyppighed.

Tabel 4.4: Idrætsaktive børns og unges træningshyppighed (pct.)

	To- tal	Køn		Alder			Organisering		
		Drenge	Pi- ger	10- 12 år	13-15 år	16 år	Fore- ning	Pri- vat	På egen hånd
5 gange om ugen eller mere	17	24	10	14	19	25	18	25	21
3-4 gange om ugen	40	42	37	39	41	34	43	38	39
1-2 gange om ugen	34	26	44	38	32	31	32	29	32
1-3 gange om måneden	6	4	7	6	5	4	5	7	6
Sjældnere	3	4	2	3	3	7	2	2	2

Tabellen viser, hvor ofte de idrætsaktive børn og unge dyrker idræt, sport eller motion. Opdelt på køn, alder og organiseringsform (n = 971).

En sammenligning af aktivitetshyppigheden på tværs af forskellige organiseringsformer viser, at børn og unge i privat regi er oftest aktive fem eller flere gange om ugen (se tabel 4.4). Der er dog et ret stort overlap mellem de forskellige former, og der er ikke blevet spurgt til aktivitetshyppighed inden for de forskellige former.

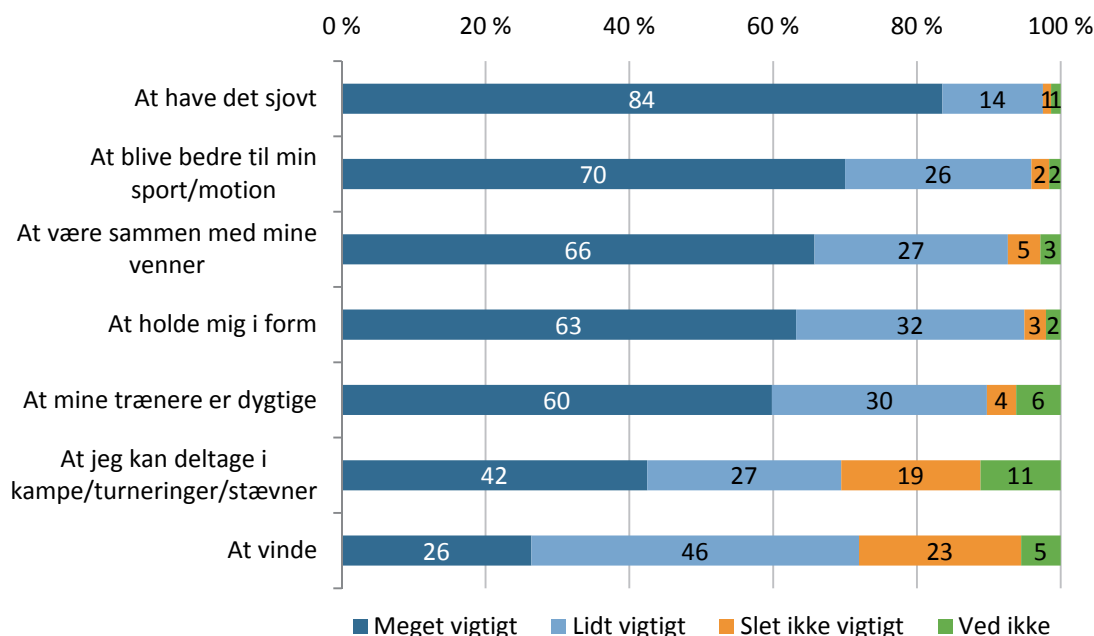
Hvorfor går børn og unge til idræt?

Det har været et særligt ønske, at undersøgelsen undersøger, hvilke faktorer børn og unge vægter, når de går til idræt og motion. For at undersøge dette er børn og unge blevet bedt om at vurdere betydningen af syv forskellige udsagn om at gå til idræt og motion. De syv udsagn fremgår af figur 4.7 herunder, som er baseret på svar fra alle børn og unge⁶⁶.

⁶⁶ Ikke-idrætsaktive er først blevet spurgt til, om de er interesseret i at begynde til idræt, og andelen, som har svaret 'ja', har efterfølgende vurderet vigtigheden af de syv udsagn.

Det vigtigste for børn og unge er at have det sjovt, som hele 84 pct. angiver som 'meget vigtigt'. For flertallet er det også 'meget vigtigt' at forbedre sig, være sammen med venner, holde sig i form, og at trænerne er dygtige. Der er mindre tilslutning til at deltage i kampe/turneringer/stævner og at vinde (se figur 4.7).

Figur 4.7: Hvorfor børn og unge går til idræt og motion (pct.)

Figuren viser børn og unges svar på, hvad der er vigtigt for dem, når de går til idræt og motion. Spørgsmål: 'Hvor vigtigt er følgende, når/hvis du går/skal gå til idræt og motion?' (n = 1.053). En opdeling på køn, alder og idrætsaktive/ikke-idrætsaktives svar er indeholdt i figur 4-6, appendiks 4.

Der er få forskelle mellem drenge og pigers vurdering af de syv forhold. Dog lægger drenge i lidt højere grad end piger vægt på at vinde og på at kunne deltage i kampe/turneringer/stævner. På tværs af alder vægter de ældre i højere grad end de yngre at vinde, mens det betyder mere for de yngre at være sammen med venner og have det sjovt.

Sammenligner man de idrætsaktive med dem, der holder pause fra idræt eller slet ikke er aktive, vægter de idrætsaktive i langt højere grad at vinde og deltage i kampe/turneringer/stævner. Dertil kommer, at de idrætsaktive har svaret en del mere 'meget vigtigt', hvilket formentlig afspejler, at de er mere optagede af idræt, end dem der holder pause eller slet ikke er aktive. At have det sjovt har dog lige stor betydning de tre grupper i mellem, og det indikerer, at tilbud til den del af børn og unge, som holder pause eller ikke dyrker idræt, først og fremmest skal være 'sjove'.

Det er ikke muligt at sammenligne svarene med børn og unge fra sammenligningskommunerne, men med børn og unge på landsplan (undersøgelse foretaget i 2016). I hovedtræk vægter børn og unge fra Frederiksberg Kommune de samme forhold som børn og unge på landsplan. Også på landsplan er 'at have det sjovt' det udsagn, flest børn og unge vurderer 'meget vigtigt'. Mindst tilslutning er der også på landsplan til at vinde og at deltage i kampe/turneringer/stævner. På ét punkt adskiller børn og unge fra Frederiksberg Kommune

sig fra landsplan. En del færre børn og unge i Frederiksberg Kommune end på landsplan svarer 'meget vigtigt' til udsagnet 'at være sammen med mine venner' (66 vs. 81 pct.).

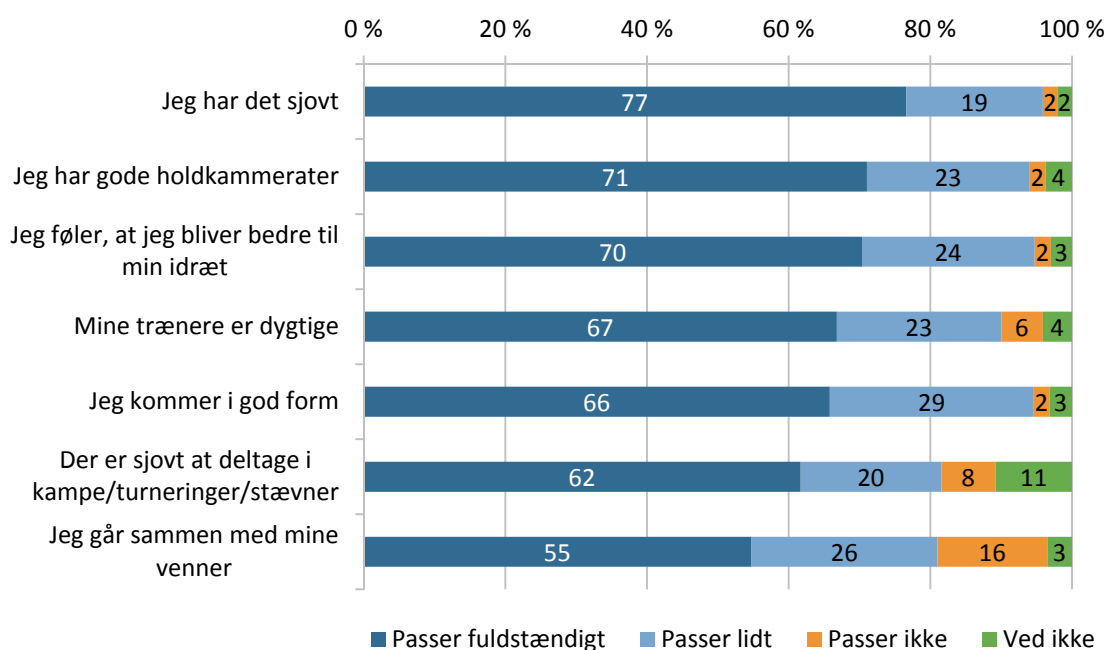
Tilfredshed med idrætsforening

De børn og unge, som inden for de seneste to år har dyrket i en forening, er blevet bedt om at vurdere deres forening ud fra seks forskellige forhold. Forholdene fremgår af figur 4.8 herunder og modsvarer forholdene i figur 4.7⁶⁷. Svarene giver et umiddelbart billede af børn og unges vurdering af at gå til idræt i en forening.

Samlet set er børn og unge ganske godt tilfredse med at gå til idræt i en forening. Tre ud fire (77 pct.) svarer 'passer fuldstændigt' til udsagnet om at have det sjovt, ligesom langt hovedparten også er fuldstændigt enige i, at de har gode holdkammerater, at de forbedrer sig og at deres trænere er dygtige. Det er meget få børn og unge, som svarer 'passer ikke'.

At deltage i kampe/turneringer/stævner er ikke blandt de væsentligste årsager til at gå til idræt, men ikke desto mindre synes langt de fleste, at det er sjovt at deltage i. Dét forhold, der er 'mindst' tilfredshed med, er at gå sammen med sine venner.

Figur 4.8: Børn og unges tilfredshed med deres forening (pct.)

Figuren viser børn og unges vurdering af deres forening. Figuren er baseret på børn og unge, som har været medlem af en forening de seneste to år (n = 705).

Der er mindre forskelle mellem drenge og piger. Lidt flere drenge end piger er fuldstændigt enige i, at de kommer i god form, og at det er sjovt at deltage i kampe/konkurrence/stævner, mens flere piger er fuldstændigt enige i, at deres trænere er dyg-

⁶⁷ Hvis barnet har haft flere medlemskaber de seneste to år, er de blevet bedt om at svare med afsæt i deres primære medlemskab. Børn og unge skulle ikke tage stilling til 'At vinde'.

tige. Der er ingen forskel på drenge og pigers vurdering i forhold til at have det sjovt og have gode holdkammerater.

De positive svar er i og for sig ikke overraskende, og børn og unge deltager i udgangspunktet også af egen fri vilje i en foreningsaktivitet, og hvis de ikke synes om den, kan de stoppe. Det er der også nogle børn og unge, som gør, og 15 pct. af de børn og unge, som har gået til foreningsidræt de seneste to år, var ved undersøgelsestidspunktet ikke længere aktive i en forening. Ser man på deres svar i forhold til børn og unge, som stadig er aktive i foreningslivet, er det generelle billede, at dem der er stoppet, har været mindre tilfredse (færre svarer 'passer fuldstændigt'). De to områder, hvor forskellen er størst, er i forhold til at have det sjovt og at have gode holdkammerater. Det understreger, at disse elementer er essentielle for at fastholde børn og unge i foreningsidrætten.

Hvorfor dyrker børn og unge ikke idræt, sport eller motion?

En mindre andel af børn og unge (8 pct.) har svaret 'Nej' til at have dyrket idræt, sport eller motion inden for det seneste år. De er blevet spurgt til, hvorfor de ikke dyrker idræt, sport eller motion. De 8 pct. svarer til 82 respondenter, hvilket er et ret spinkelt datagrundlag at generalisere ud fra. Svarene afviger dog ikke nævneværdigt fra andre undersøgelser af samme art.

Ofte vil der ligge nogle komplekse eller 'skjulte' årsager til grund for inaktivitet, som det enkelte barn ikke nødvendigvis reflekterer over eller overhovedet er klar over. Derfor vil de stærkeste årsagsforklaringer til børns inaktivitet formentlig ligge i deres baggrundsvilkår som forældrenes socioøkonomiske status, interesse for og aktive deltagelse i sport og motion, som det også tidligere er blevet nævnt.

Når man spørger de ikke aktive børn og unge direkte, angiver 45 pct., at baggrunden for ikke at dyrke idræt, sport eller motion er, at de bruger tiden på venner. Det er en noget større årsag end i sammenligningskommunerne (se appendiks 4, tabel 2 for svarfordeling i Frederiksberg Kommune og i sammenligningskommuner). En del svarer også, at de bruger tiden på andre fritidsinteresser (21 pct.) eller familie/kæreste (15 pct.). Knap hver tredje 'gider ikke' (28 pct.), mens 16 pct. ikke interesserer sig for sport/motion.

Børn og unges svar viser, at årsagen til inaktivitet ikke skyldes manglende faciliteter (2 pct.). Lidt flere (7 pct.) svarer i stedet, at de savner muligheden for at dyrke den rette sport/motion, 4 pct. angiver, at aktiviteterne er for dyre, mens 5 pct. svarer, at de mangler nogen at følges med. Kun 2 pct. angiver, at stå på venteliste som en årsag til ikke at dyrke idræt og motion. Overordnet set er ovenstående udtryk for, at børn og unges fravalg skyldes, at de simpelthen ikke prioriterer at dyrke idræt, sport og/eller motion.

Nogle af de mere interessante udsagn, som også tyder på et potentiale for fremadrettet aktivitet, er udsagnet 'holder pause, regner med at starte igen' (17 pct.) og 'er i dårlig form' (17 pct.). Det indikerer nogle muligheder, hvis de rette omstændigheder i forhold til tilrettelæggelse af aktiviteter er til stede. Idræt kan netop være et middel til at komme ud af den

dårlige form – i stedet for at være noget, man holder sig fra, fordi man føler, at man er i dårlig form.

Pigerne svarer i højere grad end drengene, at de i stedet bruger tiden på familie/kæreste (20 vs. 6 pct.) eller venner (52 vs. 34 pct.), at de er i dårlig form (22 vs. 9 pct.), og at de ikke gider (32 vs. 22). Desuden svarer flere piger (20 pct.) end drenge (13 pct.), at de holder pause og regner med at starte igen.

Drengene svarer omvendt i meget højere grad, at de bruger tiden på andre fritidsinteresser (31 vs. 14 pct.). Det kan have mange forskellige forklaringer, eksempelvis at de prioriterer andre ting højere, som en stor del af de ikke-idrætsaktive børn og unge tydeligvis gør. En del flere drenge end piger angiver også 'andre grunde' (22 vs. 14) og 'ved ikke' (19 vs. 8 pct.).

Stoppe og starte til idræt og motion

Gennem ungdomsårene skifter børn og unge mellem idræts- og fritidsaktiviteter, og et stop med én aktivitet betyder ikke nødvendigvis et stop med idræt, da børn og unge kan starte til en ny aktivitet eller gå til flere ting samtidigt.

Hver tredje (34 pct.) børn og unge angiver, at de er stoppet med en fritidsaktivitet, de gik til før sommerferie (børn og unge blev spurgt i april/maj måned), mens flertallet svarer, at det ikke er tilfældet (55 pct.). En mindre andel svarer 'ved ikke' (12 pct.). De børn og unge, som er stoppet med en aktivitet, er blevet spurgt til årsagen. De tre mest valgte årsager er de samme som blandt de ikke-aktive. 40 pct. bruger tiden på venner, 34 bruger tiden på andre fritidsinteresser, mens 2 pct. simpelthen ikke gider. Hver femte (20 pct.) svarer dog også, at de er stoppet på grund af en længere skoledag, mens 14 pct. svarer, at de er stoppet, fordi deres venner stoppede.

Forventninger om fremtidig idrætsdeltagelse

Selvom en mindre andel på 8 pct. har angivet ikke at dyrke nogen aktiviteter, er der endnu færre (2 pct.), som slet ikke forventer at dyrke idræt, sport eller motion i fremtiden (se tabel 4.5). Her skal det dog medtages, at 10 pct. af alle børn og unge svarer 'ved ikke' til spørgsmålet.

I tabel 4.5 er forventningerne til fremtiden delt op på nuværende deltagelse. Man skal her være opmærksom på en del overlap imellem kategorierne, da respondenterne har haft mulighed for at sætte flere krydser og derfor eksempelvis har kunne angive, at de regner med at dyrke idræt og motion i en forening og i et fitnesscenter. Når en del af de børn og unge, der i dag er aktive i private centre, angiver, at de i fremtiden forventer at være aktive i foreningsregi, dækker en del af det altså over, at mange af dem allerede også er aktive i foreninger og forventer at blive ved med det.

Tabellen viser, at foreningsaktive i størst omfang også i fremtiden forventer at dyrke foreningsidræt (62 pct.). Men langt fra alle foreningsaktive forventer dog at fortsætte næste år. Hver tredje (34 pct.) foreningsudøver forventer at starte i et fitnesscenter (som dog også

kan være organiseret i foreningsregi), mens færre forventer at dyrke aktiviteter på egen hånd (23 pct.) eller i uformelle grupper med venner og familie (20 pct.).

Aktive i private centre forventer i overvejende grad også at forblive aktive i private centre (52 pct.) - en del dog også i foreningsorganiseret idræt (41 pct.). De aktive på egen hånd sætter deres største lid til fremtidig foreningsidræt (47 pct.), men en stor andel forventer også at dyrke idræt i et privat center (40 pct.) og blive ved med at dyrke idræt på egen hånd (36 pct.).

Tabel 4.5: Børn og unges forventninger til fremtidig idrætsdeltagelse i Frederiksberg Kommune (pct.)

	Total	Nuværende aktivitet			
		Aktiv i forening	Aktiv i privat center	Aktive på egen hånd	Ikke aktiv
Ja, i en idrætsforening	50	62	41	47	12
Ja, i et fitnesscenter	36	34	52	40	44
Ja, i en gruppe arrangeret af mig selv, familie, venner/bekendte	20	20	20	27	7
Ja, alene/på egen hånd	26	23	28	36	20
Nej	2	1	0	1	15
Ved ikke	10	9	8	8	24

Tabellen viser svar på, hvorvidt børn og unge i Frederiksberg Kommune tror, at de i de kommende år dyrker idræt, sport eller motion i forskellige organiseringsammenhænge. Total samt fordelt på nuværende organiseringsform (n = 1.052).

De ikke-idrætsaktive, som forventer, at de fremover vil komme til at dyrke idræt, tror især, at det vil ske i et privat center (44 pct.), mens det er ret få, som ser foreningen som en mulighed (12 pct.). Hver femte tror, at de vil komme til at dyrke idræt på egen hånd (20 pct.). Det tyder på, at de ikke-idrætsaktive kan have svært ved at se sig selv passe ind i de eksisterende rammer i foreninger og i højere grad kan se sig selv gå i et privat center. Endeligt skal det nævnes, at de inaktive piger i markant højere grad end drenge svarer, at de forventer at begynde i et privat center (53 vs. 31 pct.).

Børn og unges brug af idrætsfaciliteter og steder til idræt og motion

Dette afsnit ser på børn og unges brug af idrætsfaciliteter og steder til idræt og motion. Analyserne er baseret på de børn og unge, som har dyrket mindst én idrætsaktivitet det seneste år (92 pct. af alle børn og unge, n = 971)⁶⁸.

Selvom kun de idrætsaktive skolebørn indgår i analyserne, giver analyserne et godt overblik over, hvor store andele af kommunens 4.-10. klasser der benytter faciliteterne. Man skal dog være opmærksom på, at børn og unge kommer fra fire folkeskoler, hvilket muligvis kan påvirke benyttelsen af faciliteter, som ligger tæt på disse skoler.

⁶⁸ Enkelte analyser medtager alle børn og unge. Det er eksplicit nævnt i de pågældende analyser.

De idrætsaktive børn og unge benytter især haller/sale og fodboldbaner til deres idræts- og motionsaktiviteter, og brugen følger i store træk pige og drenge aktivitetsmønstret (se tabel 4.6). Piger er i noget større omfang end drenge aktive i hal/sal, hjemme/i haven og i andre baner/anlæg (primært ridebaner), mens drenge i langt højere grad benytter fodboldbaner og aktivitetsanlæg. Naturen appellerer en smule mere til piger end drenge, mens fitnesscentre omvendt er mere benyttede af drenge. Veje, gader og fortove bruger piger og drenge i lige høj grad

Tabel 4.6: Idrætsaktive børn og unges brug af faciliteter. Fordelt på køn og kommune (pct.)

	Frederiksberg			Sammenligningskommuner			
	Total	Drenge	Piger	Ballerup	Frederikssund	Gentofte	Gladsaxe
Hal/sal	45	35	57	59	57	56	50
Fodboldbaner	39	58	18	37	33	34	34
Hjemme/i haven	24	18	30	20	21	17	21
Veje, gader og fortove	19	18	19	12	12	15	15
Fitnesscenter	17	20	14	15	13	16	16
Naturen	15	12	19	18	18	18	16
Svømmehal	14	12	17	17	16	19	15
Andre baner/steder ⁶⁹	12	9	17	9	9	17	10
Andre aktivitetsanlæg ⁷⁰	8	13	3	4	4	5	3
Spejderhytte	3	2	3	-	-	5	-
Anlæg ved vand ⁷¹	2	1	3	1	2	4	2
Andet sted	11	8	13	10	8	7	10

Tabellen viser andelen af de idrætsaktive børn og unge, der benytter forskellige faciliteter. Opdelt på køn og kommuner. Frederiksberg (n = 971), Ballerup (n = 2.289), Frederikssund (n = 2.209), Gentofte (n = 1.655) og Gladsaxe Kommune (n = 2.823)).

Facilitetsbrugen blandt idrætsaktive børn og unge i Frederiksberg Kommune ligner til en vis grad sammenligningskommunerne. Børn og unge fra Frederiksberg Kommune bruger dog i noget mindre omfang haller/sale, mens andelen af brugere af fodboldbaner, veje/gader/fortove og aktivitetsanlæg er en smule højere i Frederiksberg Kommune end i sammenligningskommunerne. Den noget lavere benyttelse af haller/sale er værd at bemærke med tanke på, at dækningen af store idrætshaller målt pr. indbygger er betydeligt ringere i Frederiksberg Kommune end i sammenligningskommunerne.

Opfattelse af muligheder i nærområdet

Brug af faciliteter og steder til idræt hænger sammen med børn og unges muligheder – eller opfattede muligheder – i deres nærområde. Nærområdet er for børn og unge en sub-

⁶⁹ Andre baner/steder betegner f.eks. ishockey, beachvolley, bowling, tennis, golf, ridning, skydning, atletik.

⁷⁰ Andre aktivitetsanlæg betegner f.eks. skaterbane, multibane, idrætslegeplads, parkour, klatrebane, træningspavillon.

⁷¹ Anlæg ved vand betegner f.eks. roning, kajak, sejlads.

jektiv størrelse, der blandt andet er defineret af mulighederne for transport i form af cykling, gang og løb på egen hånd samt offentlig transport eller kørsel af forældre.

Børn og unge er i undersøgelsen blevet spurgt til, hvilke typer af faciliteter og steder til idræt de mener, de selv kan tage til ved at gå, løbe eller cykle. Spørgsmålet er stillet til alle børn og unge (både idrætsaktive og ikke-idrætsaktive), og det er derfor muligt at se på, om de idrætsaktive og ikke-idrætsaktive oplever forskellige muligheder.

Lidt flere end hver anden oplever, at de selv kan gå, løbe eller cykle til en hal/sal, fodboldbane, svømmehal, legeplads og park. Selvom Frederiksberg Kommune er en geografisk lille kommune – og betydeligt mindre end sammenligningskommunerne – er der færre børn og unge, som oplever, at de selv kan gå løbe eller cykle til en hal/sal, fodboldbane, andre baner/anlæg og fitnesscenter end i sammenligningskommunerne (se tabel 4.7). Der er ikke blevet spurgt nærmere ind til årsagerne, men en nærliggende forklaring er, at trafikken med mange biler i byen gør, at særligt de yngre ikke kan eller må begive sig til faciliteterne på egen hånd.

Tabel 4.7: Faciliteter som skolebørn i Frederiksberg Kommune oplever at kunne gå, løbe eller cykle til (pct.)

	Frederiksberg	Ballerup	Frederikssund	Gentofte	Gladsaxe
Hal/sal	55	65	64	64	57
Fodboldbane	59	65	65	66	63
Andre baner/anlæg	32	33	34	43	33
Svømmehal	52	52	48	55	60
Fitnesscenter	44	48	45	48	44
Aktivitetsanlæg	31	28	23	29	24
Legeplads	55	56	49	56	55
Park	55	38	25	54	34
Skov/grønt område*	42	51	53	51	42
Havn eller havnebassin	24	4	28	31	9
Ingen af ovenstående	3	2	3	2	1
Ved ikke	9	9	7	5	9

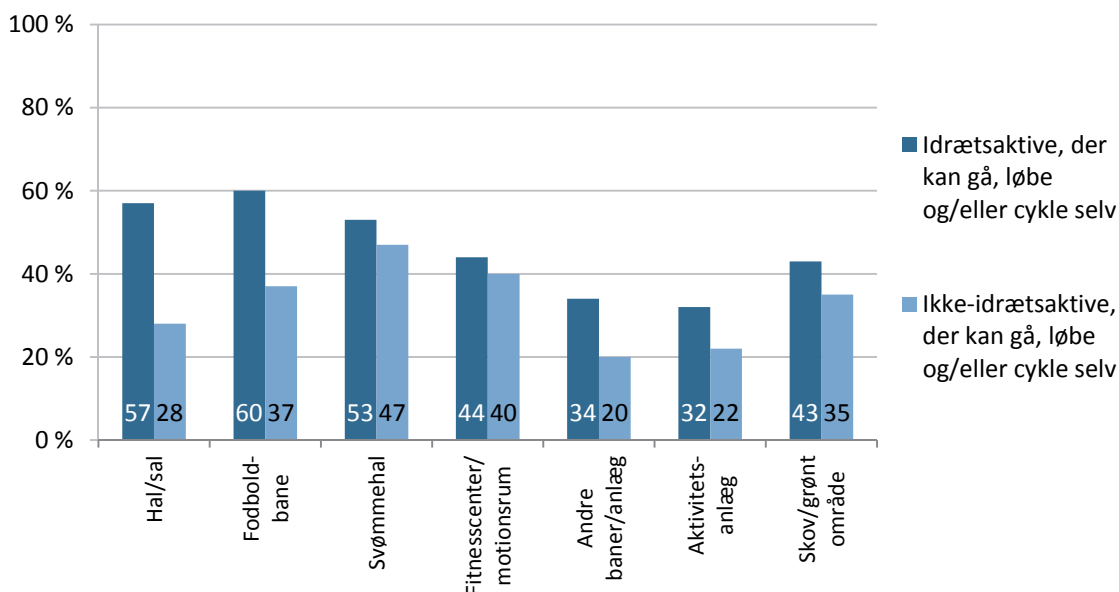
Tabellen viser andelen blandt alle børn og unge i Frederiksberg Kommune (n = 1.052), både idrætsaktive og ikke-idrætsaktive, som oplever de nævnte faciliteter som inden for gå-, løbe- eller cykelafstand, i forhold til sammenligningskommunerne.

Generelt hænger børnenes svar sammen med, om de bruger den pågældende facilitet eller ej, og der er kontrolleret herfor ikke forskel på drenge og piger. Dog svarer de yngre børn (10-12 år) i mindre omfang, at de selv kan transportere sig til faciliteter og steder til idræt. Det kan hænge sammen med, at børn og unges viden om muligheder i lokalområdet udvides i takt med, at de bliver ældre, at ældre kan transportere sig over længere distancer end yngre, samt at de ældre i højere grad kan/må begå sig i trafikken på egen hånd.

Sammenligner man de idrætsaktive med de ikke-idrætsaktive, viser det sig, at en større andel af de idrætsaktive oplever at have idrætsfaciliteter inden for gå-, løbe- eller cykelafstand (se figur 4.9). Dette kan være et udtryk for, at de ikke-idrætsaktive har ringere adgang til faciliteter, hvilket kan fungere som en barriere for at dyrke idræt. Omvendt kan det

også være et udtryk for, at de ikke-idrætsaktive er i dårligere fysisk form og derfor ikke oplever at kunne gå, løbe eller cykle til de samme faciliteter, som de idrætsaktive børn og unge kan. En tredje forklaring kan være, at en velkendt afstand opleves kortere for børn og unge, der oftere færdes på distancen, mens en fjerde årsag kunne være, at de ikke-idrætsaktive simpelthen i mindre grad er bevidste om, hvor idrætsfaciliteterne ligger, fordi de ikke interesserer sig for det.

Figur 4.9: Sammenhæng mellem facilitetsbrug og oplevet 'afstand' (pct.)

Figuren viser andelen af både idrætsaktive og ikke-idrætsaktive skolebørn i Haderslev Kommune, der benytter forskellige facilitetstyper afhængig af, om den er inden for gå-, løbe- eller cykelafstand (n=1.052).

Transport til idræt og motion

I forlængelse af ovenstående er det interessant at se på, hvorfra og hvordan børn og unge transporterer sig til idræt og motion. I denne del er analyser kun baseret på de idrætsaktive.

Langt de fleste børn og unge tager til idræt, sport eller motion fra hjemmet (78 pct.), og det er ganske få, som tager direkte fra skole (10 pct.) eller SFO (7 pct.).

Knap halvdelen af de idrætsaktive børn cykler til deres idrætsaktiviteter (49 pct.), mens resten enten går/løber (19 pct.), tager toget/bussen (16 pct.) eller bliver kørt (14 pct.).⁷² Lige mange piger og drenge cykler, mens flere piger bliver kørt. Omvendt svarer flere drenge, at de tager toget/bussen.

Når der spørges 'Hvor lang transporttid har du til det sted, hvor du oftest er aktiv' svarer knap halvdelen (46 pct.), at deres transporttid er mellem 5 og 14 minutter (den ene vej), mens 11 pct. svarer under 5 minutter. Hver tredje (34 pct.) bruger mere end 15 minutter, mens 4 pct. angiver at dyrke idræt/motion uden transporttid (5 pct. svarer 'ved ikke/ikke

⁷² 2 pct. svarer 'andet'.

relevant'). Selvom Frederiksberg Kommune er en geografisk lille kommune, er der lidt færre som har en transporttid på mindre end fem minutter end i sammenligningskommunerne.

Der er generelt stor tilfredshed med transporttiden, og 71 pct. af de idrætsaktive børn og unge angiver, at transporttiden er acceptabel. Hver femte (20 pct.) ville tilmed være villig til længere transporttid, mens blot 9 pct. synes, at transporttiden er for lang.

Til trods for store geografiske forskelle mellem Frederiksberg Kommune og sammenligningskommunerne er der bemærkelsesværdig stor lighed mellem børn og unges transport til og fra idræt samt deres tilfreds hermed. Når det kommer til transportform adskiller børn og unge i Frederiksberg Kommune sig en smule fra børn og unge i sammenligningskommunerne. Flere børn og unge i Frederiksberg Kommune er selv aktive i forbindelse med deres transport, og færre bliver kørt i bil. Der er således flere børn i Frederiksberg Kommune end sammenligningskommunerne, der cykler, tager bus/tog eller går/løber til idræt.

Den større andel af børn og unge som cykler, tager bus/tog eller går/løber kan være en forklaring på, at færre børn og unge end i sammenligningskommunerne når deres oftest besøgte aktivitetssted på under fem minutter.

Brug af specifikke idrætsfaciliteter/steder

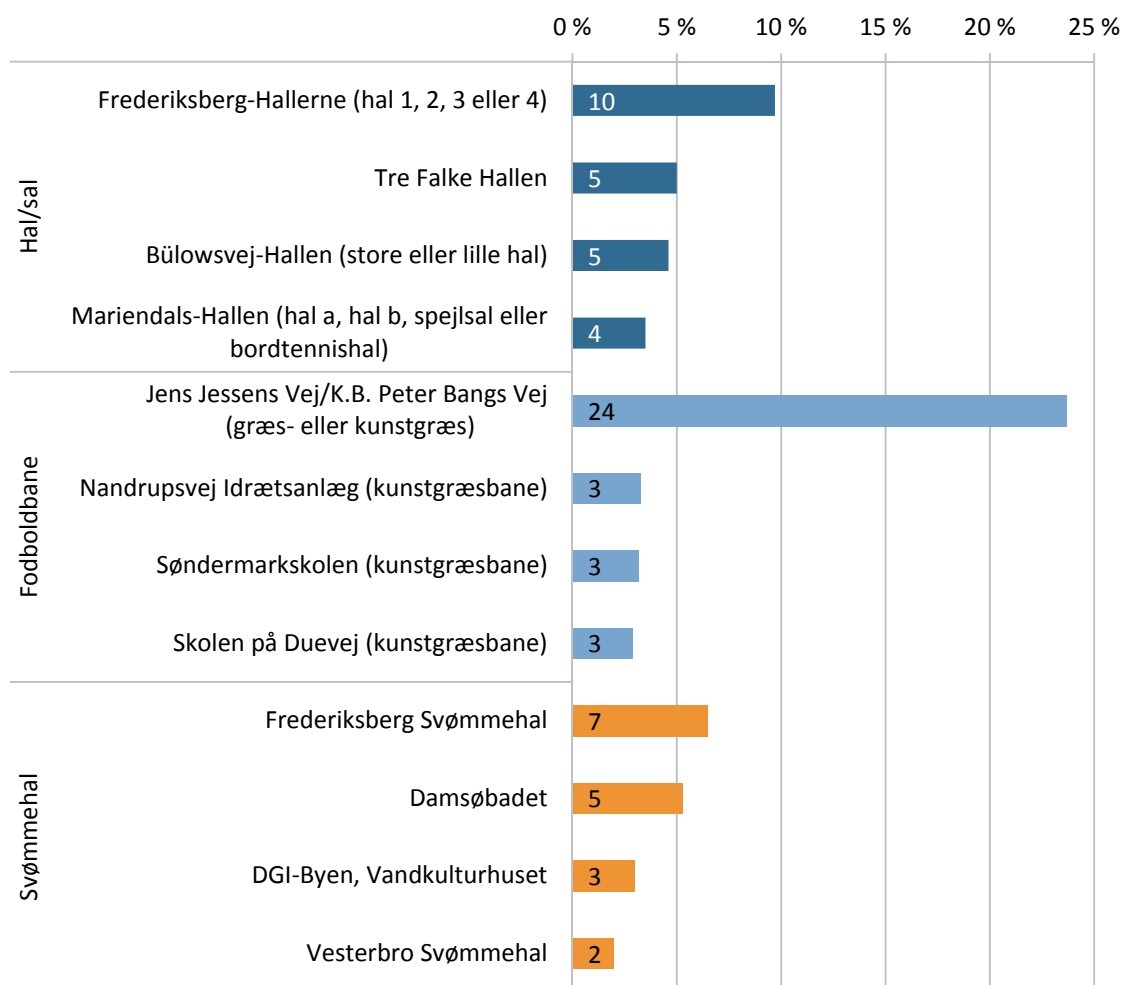
Børn og unge er også blevet spurgt til deres brug af specifikke faciliteter (en oversigt kan ses i tabel 3-10, appendiks 4). Den hal/sal flest børn og unge benytter i Frederiksberg Kommune er en af hallerne i Frederiksberg-Hallerne (hal 1, 2, 3 eller 4). Det er ikke overraskende, da Frederiksberg Hallerne er det største idrætsanlæg i kommunen, som også samler en del haller. Den næstmest benyttede hal er Tre Falke Hallen (5 pct.) efterfulgt af Bülowvej-Hallen (store eller lille hal) (5 pct.) og Mariendals-Hallen (hal A, hal B, spejlsal eller bordtennishal) (4 pct.) (se figur 4.10). Knap hver tiende angiver at benytte en hal/sal i Københavns Kommune.

Når det kommer til fodboldbaner tiltrækker græs- og kunstgræsbanerne på Jens Jessens Vej/KB Peter Bangs Vej hver fjerde idrætsaktive i kommunen (24 pct.) (se figur 4.10). Det er en ganske stor del, som selvfølgelig hænger sammen med, at langt de fleste fodboldbaner i kommune er beliggende her. Anlægget inkluderer i alt seks 11 mands-kunstgræsbaner, otte 11 mands-græsbaner og fem podebaner⁷³. Blandt alle fodboldspillere i kommunen har 61 pct. benyttet en af banerne regelmæssigt inden for det seneste år. Relativt få børn og unge benytter banerne ved Nandrupsvvej Idrætsanlæg, Søndermarksskolen, Skolen på Duevej eller en bane i Københavns Kommune (se figur 4.10).

Den svømmehal flest børn og unge benytter er Frederiksberg Svømmehal efterfulgt af Damsøbadet. Den tredje mest benyttede svømmehal blandt børn og unge i Frederiksberg Kommune er vandkulturhuset i DGI-Byen efterfulgt af Vesterbro Svømmehal. Begge svømmehaller ligger i Københavns Kommune (se figur 4.10).

⁷³ En kunstgræsbane (græsmaster) plus to græsbaner (bane 1 og 2) bruges kun af KB primært til elitetræning/udlejes til FCK.

Figur 4.10: Børn og unges brug af hal/sal, fodboldbaner og svømmehaller (pct.)

Figuren viser andelen af idrætsaktive børn og unge, der benytter specifikke idrætsfaciliteter. Figuren viser de fire mest benyttede faciliteter inden for de tre typer. Figuren er baseret på idrætsaktive inden for det seneste år (n = 971).

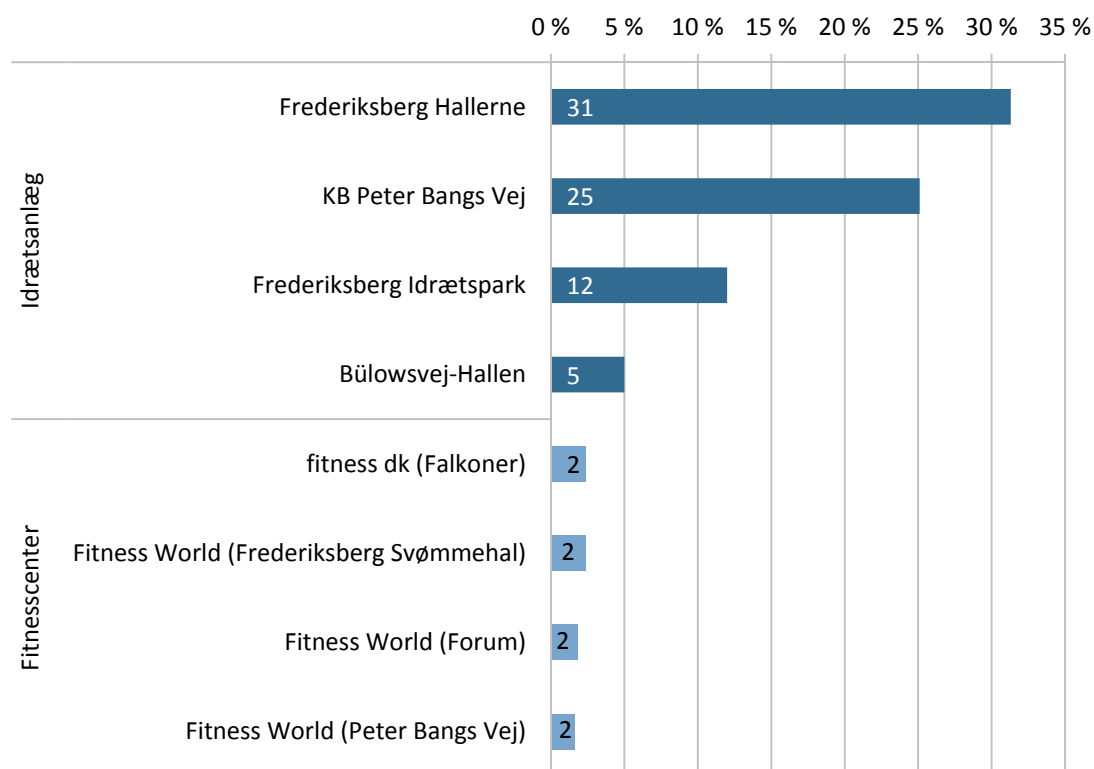
Det er kun i forhold til fodboldbaner, at der er nævneværdige forskelle i piger og drenge brug. Markant flere drenge benytter fodboldbanerne på Jens Jessens Vej/KB Peter Bangs Vej end piger, ligesom langt flere drenge end piger spiller fodbold. Samler man de 12 faciliteter ovenfor, viser det sig, at flere drenge end piger benytter mindst én af faciliteterne. Det er således 59 pct. af alle idrætsaktive drenge, som benytter mindst én af de tolv faciliteter, mens det kun er 38 pct. af pigerne.

Rundt om i Frederiksberg Kommune findes en række større idrætsanlæg, som samler forskellige faciliteter. De to største anlæg i kommunen er Frederiksberg-Hallerne og KB Peter Bangs Vej, og det er også klart de to anlæg, som flest idrætsaktive børn og unge benytter. Næsten hver tredje idrætsaktive har benyttet en af faciliteterne i Frederiksberg Hallerne, mens 25 pct. har benyttet en af faciliteter i KB's anlæg på Peter Bangs Vej⁷⁴ (se figur 4.11). Boldbanerne på Jens Jessens Vej er her talt med til begge anlæg, og sorteres de fra, benytter 21 pct. Frederiksberg-Hallerne, mens kun 3 pct. benytter KB Peter Bangs Vej.

⁷⁴ 4 pct. benytter KB Pile Allé.

Frederiksberg Idrætspark, som ud over kunstgræsbane, atletikstadion og petanquebane, består af Damsøbadet og Tre Falke Hallen, benyttes af 12 pct. af børn og unge, mens 5 pct. benytter Bülowvej-Hallen.

Figur 4.11: Idrætsaktive børn og unges brug af idrætsanlæg⁷⁵ og fitnesscentre (pct.)

Figuren viser andelen af idrætsaktive børn og unge, der benytter idrætsanlæg og fitnesscentre. Figuren viser de fire mest benyttede faciliteter inden for de tre typer. Figuren er baseret på idrætsaktive inden for det seneste år (n = 971).

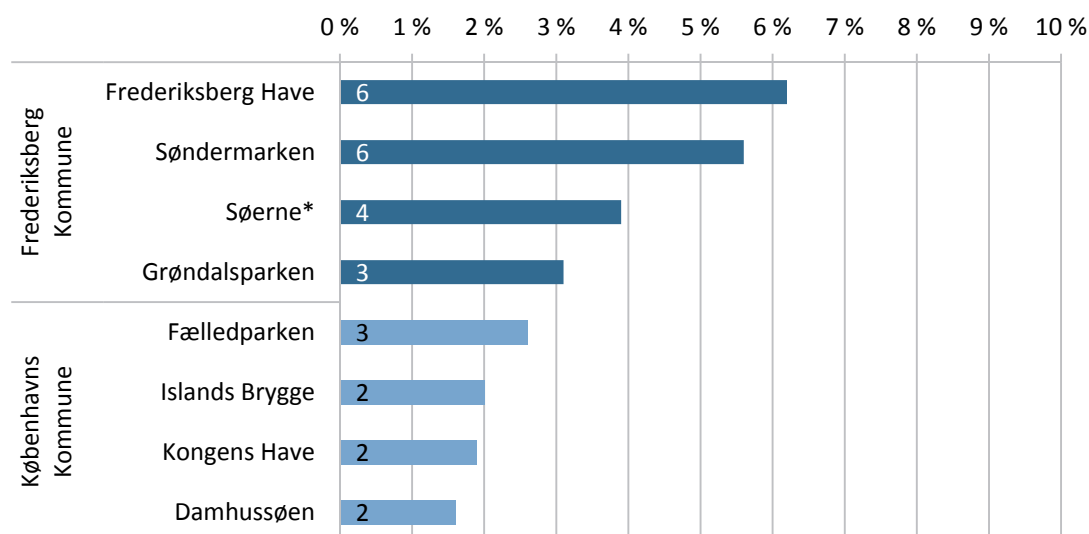
Der findes et stort udvalg af fitnesscentre i Frederiksberg Kommune (og i Københavns Kommune), men de er ikke i særlig høj grad rettet imod børn og benyttes af relativt få børn og unge (se figur 4.11). Benyttelsen afhænger i høj grad af respondenternes alder, og blandt de 16-årige er det cirka hver tiende idrætsaktive, som benytter et af de fire centre i figur 4.11.

Brug af naturen til sport/motion

En del børn og unge angiver at dyrke idræt og motion i naturen og som med idrætsfaciliteter, er de idrætsaktive blevet bedt om at angive, hvilke steder de er aktive. Fleste børn og unge benytter Frederiksberg Have (6 pct.) og Søndermarken (6 pct.), mens lidt færre benytter Søerne (4 pct.) og Grøndalsparken (3 pct.) (se figur 4.12). Søerne ligger både i Frederiksberg og Københavns Kommune, og det er ikke opgjort, om det er delen i Frederiksberg eller Københavns Kommune (eller begge), der benyttes.

⁷⁵ 'Frederiksberg-Hallerne' består af hal 1-4, kunst- og græsboldbaner (på Jens Jessens Vej) og fitnessrum. KB Bangs Vej består af inden- og udendørs tennisbaner, badmintonhal og kunst- og græsboldbaner. 'Frederiksberg Idrætspark' består af atletik- og fodboldstadion (med beachvolley- og petanquebane), Tre Falke Hallen og Damsøbadet. 'Bulöwsvej-Hallen' består af store og lille hal.

Figur 4.12: Idrætsaktive børn og unges brug af naturen til idræt/motion (pct.)

Figuren viser andelen af idrætsaktive børn og unge, der benytter naturen til idræt/motion. Figuren viser de fire mest benyttede områder i Frederiksberg og Københavns Kommune. Figuren er baseret på idrætsaktive inden for det seneste år (n = 971). *Søerne er beliggende både i Frederiksberg og Københavns Kommune.

Børn og unge benytter også naturområder, som alene er beliggende i Københavns Kommune. De mest benyttede er Fælledparken, Islands Brygge, Kongens Have og Damhussøen.

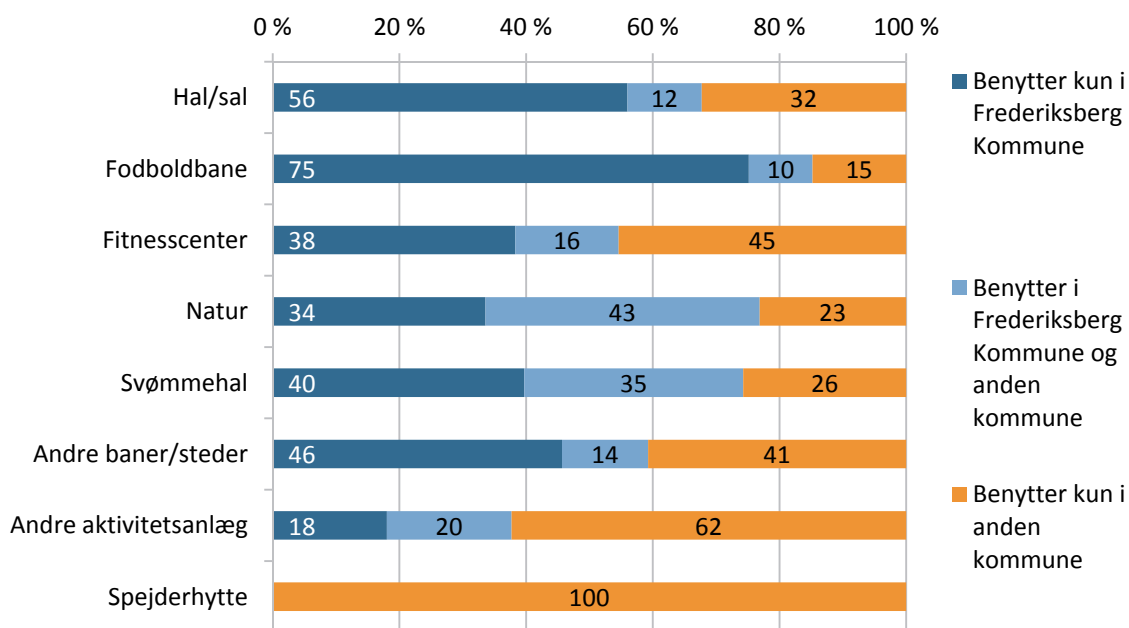
Brug af faciliteter i og uden for Frederiksberg Kommune

Som tilfældet var med medlemskab i idrætsforeninger, er det muligt at se på børn og unges regelmæssige brug af idrætsfaciliteter og steder til idræt i og uden for Frederiksberg Kommune.

Der er stor forskel på brugsmønstret på tværs af de forskellige typer af faciliteter (se figur 4.13). Fodboldbaner er den facilitetstype, som flest idrætsaktive børn og unge kun benytter i Frederiksberg Kommune, mens de børn og unge, som benytter en spejderhytter, alle gør det i en anden kommune⁷⁶. Flertallet af brugerne af hal/sal benytter kun en i Frederiksberg Kommune, mens færre kun benytter en i en anden kommune.

⁷⁶ Her skal der tages forbehold for relativt få brugere (n = 30).

Figur 4.13: Børn og unges brug af faciliteter i og uden for Frederiksberg Kommune (pct.)

Figuren viser andelen af idrætsaktive børn og unges regelmæssige brug af idrætsfaciliteter/steder til idræt i og uden for Frederiksberg Kommune (NB. fordelinger er kun regnet blandt brugere af den pågældende type). Figuren er baseret på idrætsaktive inden for det seneste år (n = 971).

Andre baner/steder, andre aktivitetsanlæg og fitnesscentre benyttes i ret stort omfang kun i en anden kommune, eller i anden kommune og i Frederiksberg Kommune, mens naturen og svømmehal er de aktivitetssteder, som flest idrætsaktive børn og unge både benytter i Frederiksberg Kommune og i en anden kommune.

Tilfredshed med idrætsfaciliteter i nærområdet

Alle børn og unge (idrætsaktive og ikke-idrætsaktive) er blevet bedt om at vurdere, hvor tilfredse de er med idrætsfaciliteterne i deres nærområde. Overordnet set giver børn og unge udtryk for stor tilfredshed med faciliteterne i deres nærområde, og det er således 33 pct., som svarer, at de 'i høj grad' er tilfredse, mens 42 pct. svarer 'i nogen grad'. Ganske få svarer 'i ringe grad' (2 pct.) eller 'slet ikke' (2 pct.) (se tabel 4.8).

Drenge er en smule mere tilfredse end pigerne, ligesom de yngste 10-12-årige er en smule mere tilfredse end de ældre. Forskellene kan i hovedtræk forklares ved, at flere drenge end piger er aktive, samt at flere yngre end ældre er idrætsaktive. Sammenligninger mellem de idrætsaktive og de ikke-aktive viser, at de idrætsaktive er mere tilfredse end de ikke-aktive. Der er også en del flere blandt de ikke-aktive, som svarer 'ved ikke' til spørgsmålet.

Tabel 4.8: Børn og unges vurdering af idrætsfaciliteterne i deres nærområde. Fordelt på køn, alder og idrætsstatus (pct.)

	Total	Køn		Alder			Idræt	
		Piger	Drenge	10-12 år	13-15 år	16 år	Aktiv	Ikke-aktiv
I høj grad	33	27	39	39	29	26	34	21
I nogen grad	42	46	39	40	45	37	43	30
Hverken eller	13	15	11	10	15	17	13	19
I ringe grad	2	2	2	2	2	2	2	3
Slet ikke	2	1	3	1	3	5	2	6
Ved ikke	8	9	7	8	6	14	6	22

Tabellen viser børn og unges vurdering af idrætsfaciliteterne i deres nærområde. Spørgsmål: 'Er du tilfreds med idrætsfaciliteterne (boldbaner, idrætshaller, svømmehaller mv.) i dit nærområde? (Også selvom du ikke dyrker sport/motion)' (n=1.052).

Som supplement til ovenstående tabel har alle børn og unge haft mulighed for at angive konkrete ønsker med egne ord i spørgeskemaet. Denne metode viser et umiddelbart indtryk af børnenes ønsker, som fylder i deres bevidsthed nu og her, og de vil formentlig kun i begrænset omfang have ønsker ud over deres forhåndskendskab. Derudover kan man ikke udelukke, at mange ønsker sig mere af det, de allerede har eller bruger.

Ganske mange børn og unge har svaret på spørgsmålet (267 svar), og samlet set giver svarene indtryk af, at mange børn og unge er godt tilfredse med de nære faciliteter i Frederiksberg Kommunes. Flest svarer, at de ikke savner noget særligt (68 svar), eller at de er godt tilfredse med deres muligheder for at dyrke idræt. De konkrete ønsker om faciliteter går primært på flere og/eller bedre fodboldbaner (27 svar) samt skaterbaner/-park (26 svar). Et mindre antal savner udendørstræningsfaciliteter (13 svar) og flere og/eller bedre svømmehaller (10 svar). Dertil kommer en masse svar, som går på særlige faciliteter, som ikke har stor opbakning samlet set.

Børn og unges holdninger idræt i skoletiden

Undersøgelsen har også haft fokus på idræt i skolen, og her skiftes perspektiv fra den frivillige idræt i fritiden til at se på den obligatoriske idræt i skolen i Frederiksberg Kommune. Igen er det vigtigt at gøre opmærksom på, at undersøgelsen ikke er gennemført på alle folkeskoler i kommunen.

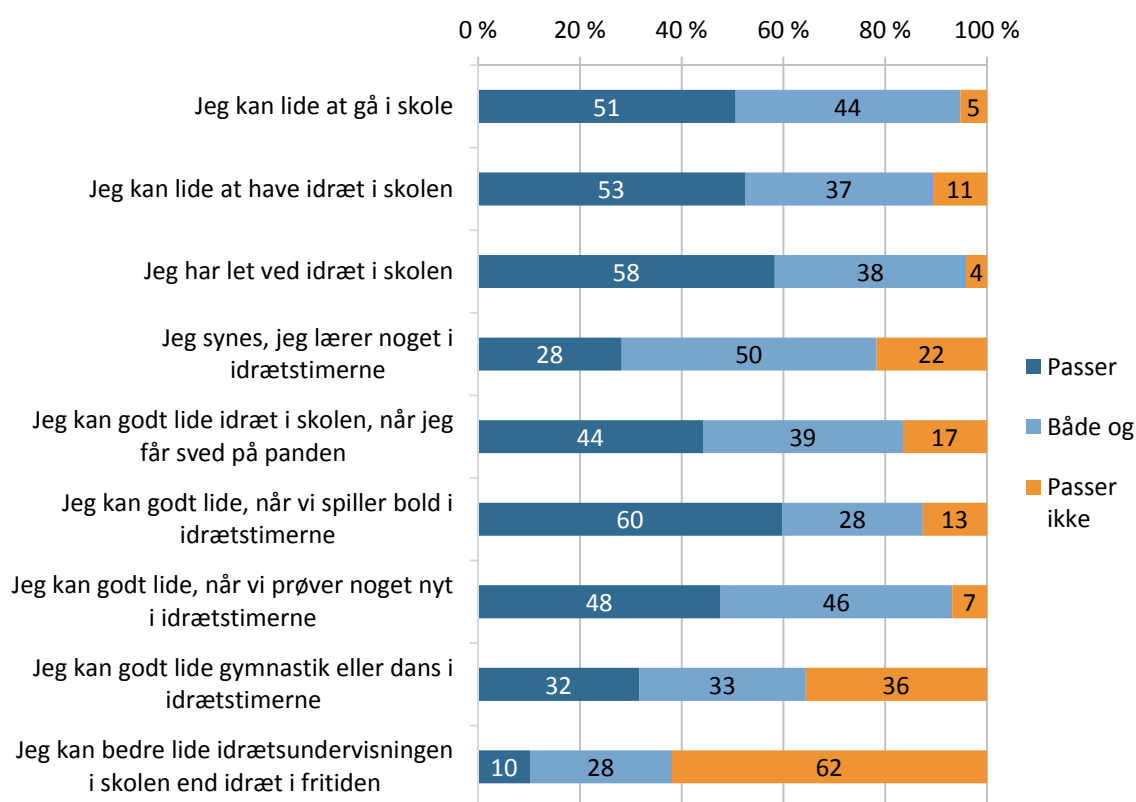
Generelt er eleverne på de fire undersøgte folkeskoler glade for at gå i skole, og kun 5 pct. svarer 'passer ikke' til spørgsmålet om, hvorvidt de kan lide at gå i skole (se figur 4.14). De fleste elever synes ligeledes godt om at have idræt i skolen. Drenge er mere positive over for idrætstimerne end pigerne er.

Drenge svarer i højere grad end pigerne, at de har let ved idræt i skolen, og der er også tendens til, at yngre elever i højere grad finder idrætstimerne lette sammenlignet med de ældre. Knap halvdelen svarer 'både og' til, hvorvidt de lærer noget i idrætstimerne, en

vurdering som både piger og drenge er enige om. De 16-årige angiver i højere grad, at de lærer noget sammenlignet med de yngre elever (se figur 4.14).

Tre fjerdedele af alle drengene og knap halvdelen af pigerne synes godt om boldspil i idrætstimerne, og lige så mange piger synes om gymnastik og dans. Sådanne aktiviteter falder dog slet ikke i drengenes smag, og kun 12 pct. af drengene angiver, at de synes om gymnastik og dans i idrætstimerne. Pigerne er i højere grad med på at prøve nyt i idrætstimerne end drengene. Igen ses en dalende interesse med stigende alder.

Figur 4.14: Skoleelever synes overvejende godt om idræt i skolen (pct.)

Figuren viser svarfordelinger blandt skolebørn på en række udsagn om idrætsundervisningen i skolen (n=1.052).

Ser man på de ikke-idrætsaktive elever (i fritiden), er disse elever generelt mindre glade for idrætstimerne sammenlignet med de idrætsaktive elever. De ikke-idrætsaktive svarer i højere grad 'både og' (54 pct.) end 'passer' (37 pct.) til spørgsmålet om, hvorvidt de har let ved idræt i skolen. De ikke-idrætsaktive børn svarer ligeledes i mindre grad end de idrætsaktive, at de synes om at få sved på panden i idrætstimerne. Mens de ikke-idrætsaktive i lige så høj grad som de idrætsaktive synes om gymnastik og dans i idrætstimerne, er der stor forskel på holdningen til bold i timerne. De idrætsaktive synes i højere grad om bold i idrætstimerne sammenlignet med de ikke-idrætsaktive. Dette skyldes til dels en lille overvægt af piger blandt de ikke-idrætsaktive respondenter (31 pct. piger mod 21 pct. drenge). Elevernes svar ligger generelt tæt på svarene fra Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe Kommuner.

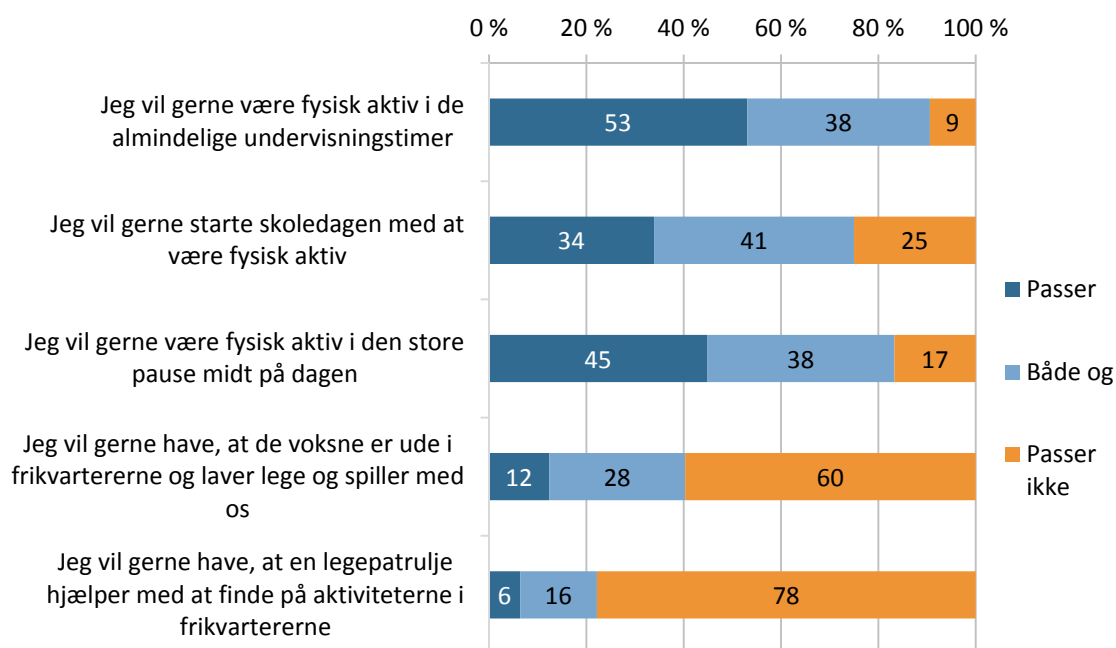
Ikke-idrætsaktive elever har en tendens til at være mere negative i forhold til at afprøve nye aktiviteter i idrætstimerne (44 pct.) sammenlignet med de idrætsaktive elever (49 pct.).

Ser man på elevernes holdning til idræt i løbet af skoledagen, finder man også blandede holdninger til at bevæge sig (se figur 4.15). En stor del af eleverne vil gerne være aktive i almindelige idrætstimer, en tendens der falder med stigende alder. De yngre ønsker i højere grad end de ældre også at starte dagen med at være fysisk aktiv og være fysisk aktiv i den store pause midt på dagen.

Blandt de 16-årige ønsker kun 19 pct. at starte dagen med fysisk aktivitet, hvor 42 pct. af de 10-12-årige angiver, at de ønsker at starte dagen med fysisk aktivitet.

Drenge er mere interesserede end piger i at starte skoledagen med at være fysisk aktive, ligesom de også i højere grad ønsker at være fysisk aktive i den store pause midt på dagen. Hverken drenge eller piger er specielt begejstrede for at have voksne eller legepatruljer med til spil og lege i frikvartererne.

Figur 4.15: Godt halvdelen af skoleeleverne ønsker fysisk aktivitet i løbet af skoledagen (pct.)

Figuren viser svarfordelinger blandt skolebørn på en række udsagn om fysisk aktivitet i skoledagen (n=1.052).

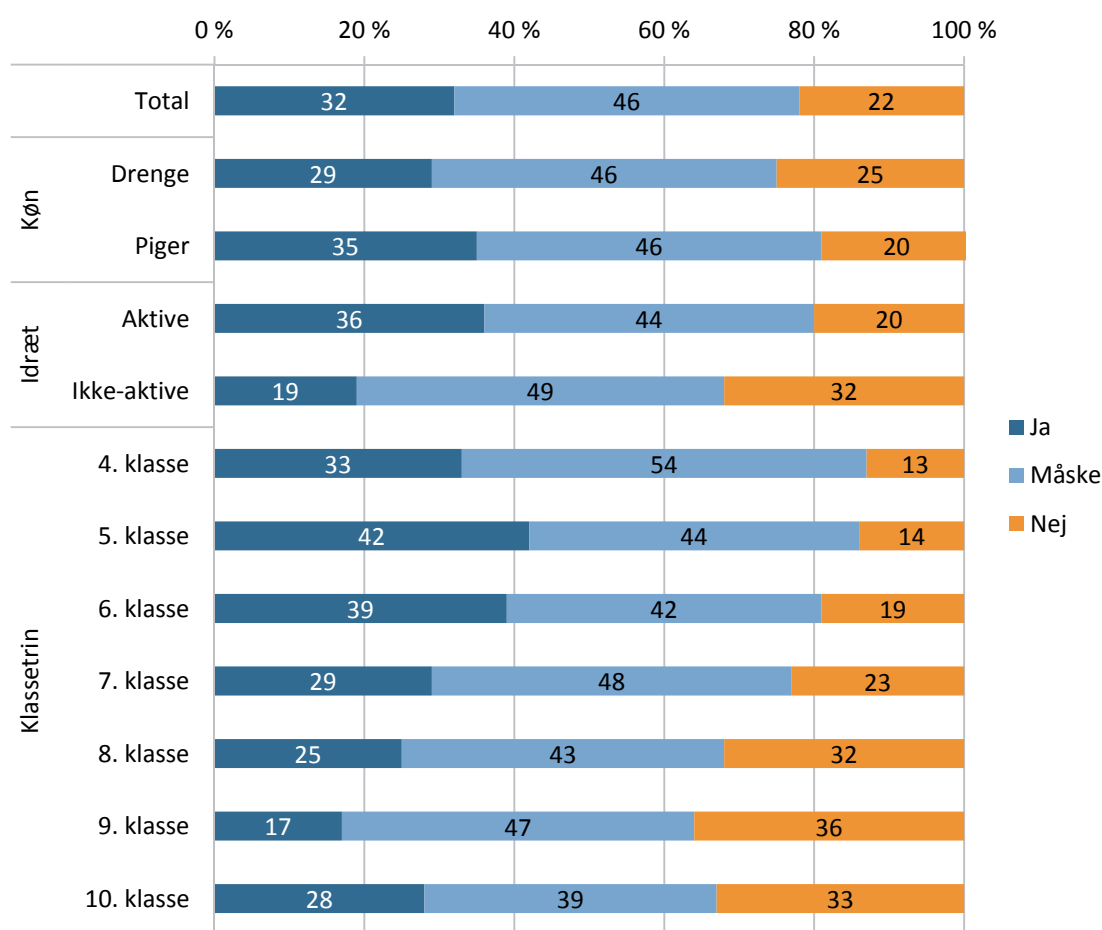
Idrætsforeninger i skoleidrætsundervisningen

En tredjedel af alle elever kunne godt tænke sig, at idrætsforeninger besøger skolen for at lave aktiviteter med eleverne (se figur 4.16). Knap halvdelen angiver 'måske' til dette spørgsmål. Det er i lidt højere grad pigerne, der kunne tænke sig besøg af idrætsforeningerne, hvilket hænger godt sammen med, at pigerne også var dem, der bedst kunne lide at prøve nye ting i idrætstimerne.

De idrætsaktive er i højere grad positive for besøg fra idrætsforeninger (36 pct.) sammenlignet med de ikke-idrætsaktive elever (19 pct.), ligesom flere yngre elever angiver, at de ønsker besøg i skoletiden (se figur 4.16).

De negative svar findes i størst omfang blandt drenge og blandt børn, som ikke i forvejen går til idræt i fritiden. De foregående analyser viste også, at drenge og ikke-idrætsaktive er mere skeptiske over for at prøve nyt i idrætstimerne end piger og idrætsaktive.

Figur 4.16: Skoleelever udtrykker ikke udelukkende begejstring for at få foreningsidrætten ind i skoleregi (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet, om eleven kunne tænke sig, at en idrætsforening kom på besøg i idrætsundervisningen og lavede aktiviteter (n=1.052).

I alt svarer 12 pct., at de er startet til nye fritidsaktiviteter efter at have prøvet dem i skoletiden. Fordelt på køn er der kun små forskelle. Her svarer 13 pct. af pigerne samt 10 pct. af drengene, at de er startet til nye aktiviteter, mens der er tendens til, at de yngre elever i højere grad starter til nye aktiviteter, når de har prøvet det i skolen

Opsummering

Tre ud af fire børn og unge (10-16 år) er normalt aktive med idræt, sport eller motion i Frederiksberg Kommune. Andelen af aktive er på niveau med deltagelsen i Gladsaxe, lidt højere end i Ballerup, mens niveauet er lavere end i Frederikssund og Gentofte Kommune.

Idrætsdeltagelsen falder med stigende alder, og piger er mindre aktive end drenge. Særligt de ældste piger er noget mindre aktive end deres jævnaldrende drenge. Mange af de ældre piger holder dog blot pause og vil gerne starte igen.

Børn og unges idrætsdeltagelse hænger stærkt sammen med forældrenes ditto, og derfor kan fokus på forældre eller familien også være en måde at få børn og unge aktive.

Børn og unge er typisk aktive inden for de traditionelt store børneidrætter. Flest spiller fodbold, men der er også stor tilslutning til svømning, dans og gymnastik. Styrketræning tiltrækker også en del børn og unge, ligesom mange også er aktive med løb og rulleskøjter/skateboard/løbehjul. Der er stor forskel på drenge og piger, ligesom der også er på tværs af alder. Inden for ret få år sker der store forskydninger i de aktiviteter, som børn og unge dyrker. De yngste børn orienterer sig mod de mere klassiske børneidrætter, mens de ældre er optaget af motions- og træningsformer som styrketræning og løb.

Foreningsidrætten er børn og unges primære organiseringsform, og syv ud af ti dyrker idræt i en forening. Færre end hver femte er aktiv i privat regi, mens hver anden dyrker idræt på egen hånd.

De fleste børn og unge i Frederiksberg Kommune er også medlem af mindst én idrætsforening i Frederiksberg Kommune (68 pct.). Drenge finder lidt oftere end piger en forening i Frederiksberg Kommune, og det er særligt inden for dans, at mange piger kun er aktive i en anden kommune. Når børn og unge er aktive i en forening i en anden kommune, er det typisk inden for foreninger, som også findes i Frederiksberg Kommune.

Få børn og unge svarer selv, at de har stået på venteliste til en forening i Frederiksberg Kommune (9 pct.). Spørger man forældre, er det en del flere, som angiver, at deres børn har stået på venteliste (28 pct.). Det er dog ikke noget, som ifølge børnene selv er en barriere for at dyrke idræt eller motion.

Når børn og unge går til idræt, er det afgørende for dem at have det sjovt, forbedre sig og være sammen med venner. De forhold får rigtig mange børn og unge tilfredsstillet i deres forening, og generel udtrykker børn og unge tilfredshed hermed. Til trods herfor er en del børn og unge i tvivl om, hvorvidt de vil dyrke i en forening til næste år, og en ret stor del vil gerne dyrke idræt i et fitnesscenter (især ældre piger).

Børn og unge dyrker især idræt og motion i hal/sal, på fodboldbane og hjemme i haven. Fleste børn og unge benytter kun haller/sale og fodboldbaner i Frederiksberg Kommune, mens svømmehal, naturen, andre baner/anlæg og andre aktivitetsanlæg typisk også benyttes i en anden kommune. Børn og unge udtrykker tilfredshed med idrætsfaciliteterne i de-

res nærområde, og de flest har kort transporttid dertil. I forhold til sammenligningskommunerne er flere aktive i forbindelse med deres transport ved at gå, løbe eller cykle. Færre bliver kørt i bil.

Delanalyse 5: Voksnes idrætsvaner

Denne delanalyse går i dybden med voksne borgeres idrætsdeltagelse i Frederiksberg Kommune. Analysen indledes med et kort afsnit om metode og datagrundlag, hvorefter tre afsnit og en opsummering følger. Første afsnit ser på, hvor mange der er aktive, og hvilke aktiviteter de voksne dyrker. Andet afsnit fokuserer på facilitetsbrug og steder til idræt og motion, mens tredje afsnit ser på voksnes holdninger til prioriteringer på idrætsområdet.

Undersøgelsens metode og datagrundlag

Datagrundlaget er baseret på et tilfældigt udtræk af 5.000 borgere mellem 16 og 80 år⁷⁷, der i løbet af maj og juni måned 2016⁷⁸ har besvaret et online spørgeskema⁷⁹. Borgerne blev inviteret via e-post⁸⁰, og i alt besvarede 1.372 borgerne spørgeskemaet (27 pct.).

Kvinder har været flittigere til at svare end mænd, mens de ældre borgere (over 50 år) i højere grad end de yngre har svaret (se tabel 5.1). Derfor er mange af de følgende analyser delt op i køn og aldersgrupper. I de tilfælde, at analyserne er baseret på alle respondenter, er kvinder og ældre altså en smule overrepræsenterede.

Tabel 5.1: Antal svar, inviterede og svarprocenter fordelt på køn og alder

		Antal svar	Antal inviterede	Svarprocent
Total		1.372	5.000	27 pct.
Køn	Kvinder	776	2.630	30 pct.
	Mænd	596	2.370	25 pct.
Alder	16-19 år	35	183	19 pct.
	20-29 år	255	1.212	21 pct.
	30-39 år	265	1.046	25 pct.
	40-49 år	211	802	26 pct.
	50-59 år	206	629	33 pct.
	60-69 år	230	634	36 pct.
	70 år+	170	494	34 pct.

Tabellen viser antal inviterede, svar og svarprocent fordelt på køn og alder.

Den relativt lave svarprocent kan have betydning for den overordnede idrætsdeltagelse. Respondenter, der dyrker idræt, sport eller motion, er formentlig mere villige til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen end inaktive. Derfor overvurderer undersøgelsen formentlig den samlede idrætsdeltagelse en smule⁸¹. Dette har betydning i forhold til eventuelle sammenligninger med landstal men ikke i forhold til sammenligning med de øvrige kommu-

⁷⁷ Udtrækket inkluderer borgere bosiddende i Frederiksberg Kommune. Umyndige borgere og borgere med adressebeskyttelse indgår ikke i udtrækket.

⁷⁸ Der blev udsendt en enkel påmindelse.

⁷⁹ Borgere uden adgang til internettet har haft mulighed for at svare via telefoninterview ved henvendelse.

⁸⁰ Borgere fritaget fra e-post modtog invitation pr. brev.

⁸¹ Det har været muligt at sammenligne borgernes aktivitetsniveau med tal fra Den Nationale Sundhedsprofil. Sammenligningen viser, at denne undersøgelsen overvurderer idrætsdeltagelsen med et par procentpoint (se tabel 1, appendiks 5).

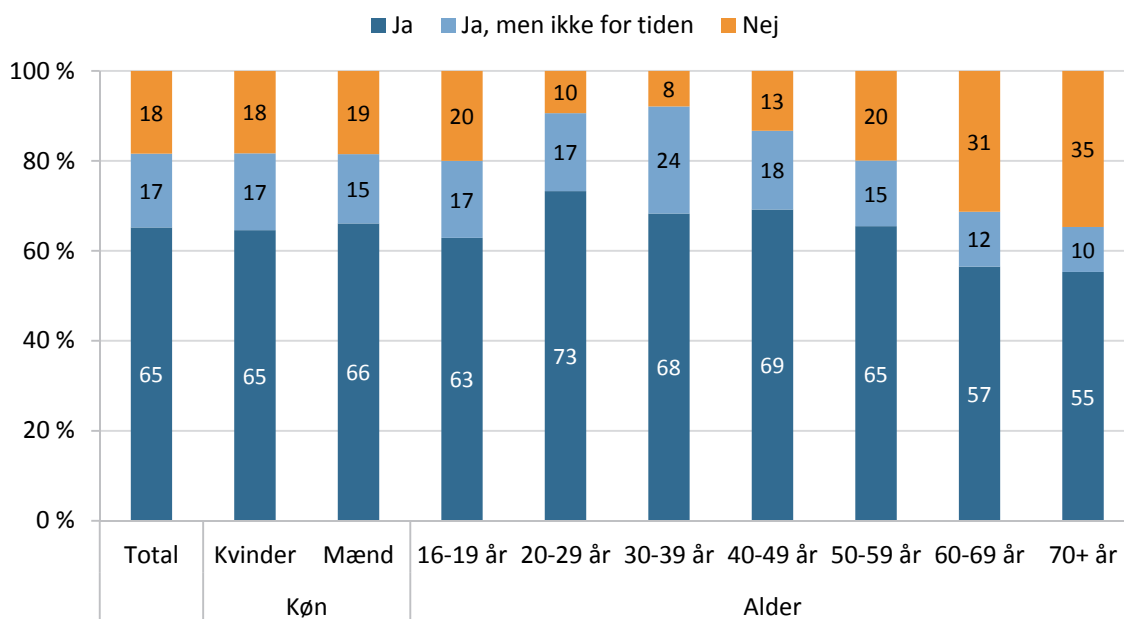
ner, Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe Kommune, hvor undersøgelser er foretaget efter samme metode. Derfor sammenlignes tallene fra Frederiksberg Kommune med de nævnte kommuner.

Voksnes deltagelse i idræt, sport og motion

Alle respondenterne i undersøgelsen er blevet spurgt til, om de normalt dyrker idræt, sport eller motion. Det svarer to ud af tre (65 pct.) 'ja' til, mens lige under hver femte (18 pct.) svarer 'nej'. Lidt færre (17 pct.) svarer, at de normalt dyrker idræt men pt. holder pause ('ja, men ikke for tiden') (se figur 5.1).

Kvinder og mænd er lige aktive, mens en større andel af de 20-59-årige end de 16-19-årige og 60+-årige er aktive. Særligt blandt de ældre over 60 år svarer mange 'nej' til at dyrke idræt, sport eller motion.

Figur 5.1: Andelen af voksne borgere i Frederiksberg Kommune, der dyrker idræt, sport eller motion (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?'. Figuren er opdelt på total, køn og alder (n = 1.372).

Andelen af idrætsaktive (andelen, der svarer 'ja', 65 pct.) i Frederiksberg Kommune er på niveau med andelen i Ballerup (67 pct.), Frederikssund (67 pct.) og Gladsaxe (66 pct.), mens andelen af idrætsaktive er noget højere i Gentofte (75 pct.). Med tanke på det høje uddannelsesniveau i kommunen er det en smule overraskende, at Frederiksberg Kommune ikke skiller sig ud fra sammenligningskommunerne, hvor uddannelsesniveaet (bort set fra Gentofte) er noget lavere. I sammenligningskommunerne er der heller ikke forskel på andelen af aktive mænd og kvinder.

Idrætsdeltagelsen på tværs af alder i Frederiksberg Kommune adskiller sig på en række punkter fra sammenligningskommunerne (Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe). Frederiksberg er den eneste kommune, hvor de 20-29-årige er den mest aktive aldersgruppe. I denne aldersgruppe ligger idrætsdeltagelsen på niveau med Gentofte Kommune men betydeligt over niveauet i Ballerup, Frederikssund og Gladsaxe. De 30-39-årige skiller sig ligeledes ud og er på niveau med deltagelsen i Gentofte og et stykke over de andre sammenligningskommuner. Omvendt er deltagelsen blandt de 16-19-årige og de 60+-årige noget lavere i Frederiksberg Kommune end i sammenligningskommunerne (se tabel 2, appendiks 5).

Baggrundsforhold og idrætsdeltagelse

Der tegner sig et velkendt billede, når man ser på idrætsdeltagelsen i forhold til uddannelsesniveau. Idrætsdeltagelsen stiger med uddannelseslængde (se delanalyse 1), og i Frederiksberg Kommune er personer med en lang videregående uddannelse de mest aktive (73 pct.), efterfulgt af personer med en mellemlang videregående uddannelse (66 pct.), kort videregående uddannelse (63 pct.) og en erhvervsfaglig uddannelse (55 pct.).

Andelen af idrætsaktive varierer også ud fra fødested. Borgere født i Europa, USA eller Australien er lige så tilbøjelige til at dyrke idræt (65 pct.) som borgere født i Danmark (66 pct.), mens borgere født i Asien, Sydamerika, Afrika eller Mellemøsten er noget mindre tilbøjelige til at dyrke idræt (45 pct.).

Også når det gælder nuværende arbejdssituation, tegner der sig et velkendt billede. Studerende (71 pct.) og funktionærer/tjenestemænd (72 pct.) er de mest aktive grupper, mens faglærte (67 pct.), ufaglærte arbejdere (62 pct.), ledige på kontanthjælp (47 pct.), førtidspensionister (44 pct.) og folkepensionister (56 pct.) er mindre aktive. Personer med et handicap (42 pct.) er noget mindre aktive end personer uden et handicap (67 pct.), og de personer, som dyrker idræt, vurderer i lang højere grad end de inaktive, at de har et godt eller virkelig godt helbred.

Samler man de forskellige variable ovenfor i en samlet analyse og kontrollerer for køn og alder, kan de observerede forskelle i al væsentlighed forklares ud fra respondenternes uddannelseslængde. De øvrige forhold har altså ikke en selvstændig betydning for at være idrætsaktiv.

Voksnes valg af motions- og idrætsaktiviteter

Respondenterne har i undersøgelsen angivet, hvilke aktiviteter de har dyrket regelmæssigt inden for det seneste år. Her har de haft mulighed for at angive flere forskellige aktiviteter og ikke nødvendigvis aktiviteter, som de dyrkede på tidspunktet for udfyldelse af spørgeskemaet. På den baggrund viser sig samlet set en større andel idrætsaktive voksne, idet hele 85 pct. har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år. Det er en større andel end de 65 pct., som svarer 'ja' til spørgsmålet 'dyrker du normalt idræt, sport eller motion?'. Grunden hertil er det bredere tidsperspektiv i formuleringen '...inden for det seneste år', som også inkluderer mange af de voksne, der svarer 'ja, men ikke for tiden'.

De tre mest dyrkede aktivitetsformer blandt voksne borgere i Frederiksberg Kommune er løb (36 pct.), styrketræning (32 pct.) og vandreture (24 pct.) (se tabel 5.2). Dernæst kommer svømning (22 pct.), yoga/afspænding (15 pct.) og spinning/kondicykel. Fælles for alle disse aktiviteter er, at en stor del af de voksne dyrker dem på egen hånd, og at de kan dyrkes som motionsaktiviteter (uden at deltage i konkurrence). Deltagelsen i disse aktiviteter er høj i Frederiksberg Kommune i sammenligning med de øvrige sammenligningskommuner. Relativt mange borgere dyrker også aerobic/holdtræning (8 pct.), pilates (5 pct.) og crossfit (5 pct.).

Der tegner sig altså et billede af, at især motions- og fitnessaktiviteter er meget udbredt blandt frederiksbergborgerne. To ud af tre borgere (62 pct.) har inden for det seneste år dyrket enten løb, yoga, pilates, aerobic/holdtræning, crossfit, styrketræning eller spinning/kondicykel (ofte dyrker voksne flere af de nævnte aktiviteter i kombination). Fjerner man løb, som rigtig mange dyrker, er det hver anden borger (48 pct.), som har dyrket mindst en af aktiviteterne (fremover betegnet 'fitnessaktiviteter').

Mens andelen af aktive er høj i disse motions- og fitnessaktiviteter, er det omvendt relativt få andele af de voksne, som dyrker holdboldspil som fodbold (8 pct.), håndbold (1 pct.), basketball (1 pct.) og volleyball (1 pct.) (ikke vist i tabel). Det er også relativt få voksne, som dyrker badminton (5 pct.) og tennis (4 pct.).

Tabel 5.2: Andelen af voksne borgere i Frederiksberg Kommune, der dyrker forskellige former for idræt, sport og motion (pct.)

	Total	Køn		Alder						
		Kvinder	Mænd	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-69 år	70+ år
Løb	36	33	41	51	57	53	42	33	12	5
Styrketræning	32	31	34	46	51	37	30	29	19	16
Vandreture	24	25	22	20	20	20	20	26	32	25
Svømning	22	21	23	17	23	30	21	27	15	14
Yoga/afspænding	15	22	5	9	21	18	13	14	11	8
Spinning/kondicykel	11	11	11	17	16	14	8	12	8	5
Gymnastik	9	13	3	11	5	5	5	5	14	22
Aerobic/holdtræning	8	14	1	6	16	13	7	5	5	2
Landevejscykling	8	5	12	6	9	7	10	12	7	2
Fodbold	8	2	15	29	13	11	8	4	3	2
Skiløb/snowboard	8	7	9	3	12	7	10	11	4	0
Dans	6	9	2	17	9	6	8	5	5	1
Pilates	5	8	1	0	4	6	4	5	8	3
Crossfit	5	6	4	17	10	7	5	2	1	0
Badminton	5	3	7	11	4	5	8	6	3	2
Rulleskøjte/skateboard	4	3	6	3	7	5	5	5	0	0
Tennis	4	2	6	9	1	4	8	3	5	1
Golf	4	2	6	3	3	3	2	5	5	6
Mountainbike	3	1	6	6	2	4	6	3	0	0
Kano/kajak	3	2	4	3	4	2	3	4	3	1
Dyrker ikke idræt	15	16	13	9	9	10	12	13	22	26

Tabellen viser andelen, der dyrker forskellige aktiviteter ud fra spørgsmålet: 'Hvilke former for idræt, sport eller motion har du dyrket regelmæssigt inden for de seneste 12 måneder?' (flere kryds muligt). Opdelt på køn og alder (n = 1.372). NB. kun aktiviteter med 3 pct. aktive er medtaget – se tabel 3, appendiks 5 for fuld tabel og sammenligningskommuner.

De fire største aktiviteter total set er også de største aktiviteter blandt mænd og kvinder. Lidt flere mænd end kvinder dyrker løb og styrketræning, mens flere kvinder dyrker vandreture som motion. Yoga/afspænding, gymnastik og aerobic/holdtræning er udprægede kvindeaktiviteter, mens landevejscykling og fodbold primært dyrkes af mænd (se tabel 5.2). De seks fitnessaktiviteter appellerer en smule mere til kvinder end mænd, og inden for det seneste år har 54 pct. af kvinderne dyrket enten yoga, pilates, aerobic/holdtræning, crossfit, styrketræning eller spinning/kondicykel mod 42 pct. af mændene.

På tværs af alder er der store forskelle i aktivitetsvalg. Fitnessaktiviteterne har særligt godt fat i de yngre voksne, og blandt de 16-39-årige dyrker godt to ud af tre voksne mindst én af fitnessaktiviteterne. Ud over fitnessaktiviteterne dyrker rigtig mange yngre voksne også løb. De ældre voksne dyrker også fitnessaktiviteterne, men er modsat de yngre voksne også tiltrukket af vandreture og gymnastik.

I hovedtræk ligner borgernes aktivitetsvalg i Frederiksberg Kommune sammenligningskommunernes. De fire største aktiviteter i Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe er de samme som i Frederiksberg Kommune. Der er mindre forskelle i andelen af aktive inden for de største aktiviteter, og her er lighederne mellem Frederiksberg og Gentofte Kommuner størst.

Organisering af idræt/motion

Idrætsforeninger spiller en stor rolle som arrangør eller udbyder af idræt, sport og motion, men er langt fra voksnes foretrukne idrætsarena i samme udstrækning som for børn og unge. På landsplan er flere voksne aktive 'på egen hånd' end i idrætsforeninger. Det ser man også i Frederiksberg Kommune, hvor hele 65 pct. dyrker idræt 'på egen hånd', mens 30 pct. er aktive i en idrætsforening (se tabel 5.3).

På landsplan er idrætsforeninger den andenstørste organiseringsform, men sådan er det ikke i Frederiksberg Kommune. Her overgår idræt organiseret i privat regi foreningsidrætten – særligt hos kvinderne. Lidt flere end hver tredje voksen i Frederiksberg Kommune dyrker idræt i privat regi (36 pct.), hvilket altså er lidt flere end i foreningsidrætten. Relativt få andele af de voksne i Frederiksberg Kommune er aktive via 'firmaidræt', 'aftenskole' eller 'i anden sammenhæng' (se tabel 5.3). Foreningsidrætten står altså relativt svagt som udbyder af aktiviteter til voksne i Frederiksberg Kommune.

Tabel 5.3: Organisering af idræt, sport og motion blandt voksne i Frederiksberg Kommune (pct.)

	Frederiksberg			Sammenligningskommuner			
	Total	Kvinder	Mænd	Ballerup	Frederikssund	Gentofte	Gladsaxe
Forening	30	28	32	39	43	41 ⁸²	32
Privat	36	39	32	27	27	36	25
Firmaidræt	6	5	9	7	6	-	7
På egen hånd	65	59	72	57	59	69	58
Aftenskole	3	5	1	2	4	-	5
I anden sammenhæng	6	7	6	6	7	6	5

Tabellen viser andelen, der dyrker forskellige aktiviteter under forskellige organiseringsformer. Opdelt på køn og kommune (n, Frederiksberg = 1.372, n, Ballerup = 949, n, Frederikssund = 987, n, Gentofte = 797 og n, Gladsaxe = 909).

Mænd er noget mere aktive på egen hånd end kvinder, som omvendt er mere aktive i privat regi. På tværs af aldersgrupperne er der også visse forskelle. De yngste (16-19-årige) er noget mere aktive i idrætsforeninger, mens idræt i privat regi særligt tiltaler de 20-39-årige. Idræt på egen hånd tiltaler i lidt mindre omfang de ældste borgere (60+ år). Figur 1, 2 og 3, appendiks 5 viser deltagelsen på tværs af aldersgrupper og køn i de forskellige regi

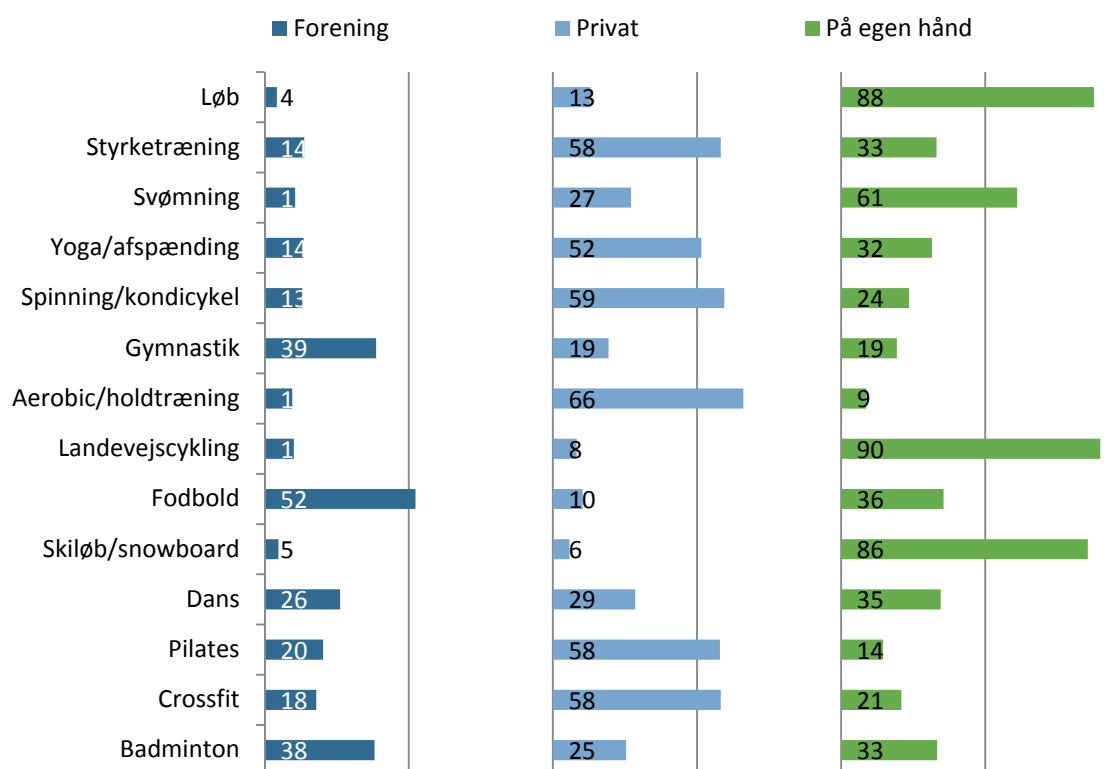
⁸² En direkte sammenligning med Gentofte er ikke muligt, da borgerne i Gentofte er blevet bedt om at prioritere én organiseringsform pr. aktivitet, mens det i Frederiksberg var muligt at angive mere end én organiseringsform pr. aktivitet. I nogle tilfælde kan det formentlig nedjustere andelen af udøvere inden for de enkelte aktivitetsformer, som organiserer aktiviteten på egen hånd, da man kan forestille sig, at disse vil blive nedprioriteret, hvis aktiviteterne også dyrkes mere etableret i eksempelvis forening eller et privat center.

I forhold til sammenligningskommunerne er den største forskel, at foreningsidrætten i Frederiksberg Kommune er mindre end idræt i privat regi. Det er ikke tilfældet i de fire andre kommuner, og andelen af foreningsaktive ligger et stykke lavere i Frederiksberg Kommune end sammenligningskommunerne. Idræt på egen hånd er omvendt større end i Ballerup, Frederikssund og Gladsaxe, men ikke i Gentofte. Generelt minder forholdene i Frederiksberg Kommune mest om dem i Gentofte.

Organisering af idrætsaktiviteter

Der er stor forskel på organiseringen af de største aktiviteter i Frederiksberg Kommune. Det fremgår af figur 5.2 herunder, som viser, hvor stor en andel af de aktive i de 14 største voksenaktiviteter (aktiviteterne er sorteret efter andel aktive), der dyrker aktiviteten i forening, privat og/eller på egen hånd (det er muligt at være aktiv i flere regi samtidigt).

Figur 5.2: Andelen af aktive i forening, privat center og på egen hånd i de 14 største voksenaktiviteter (pct.)

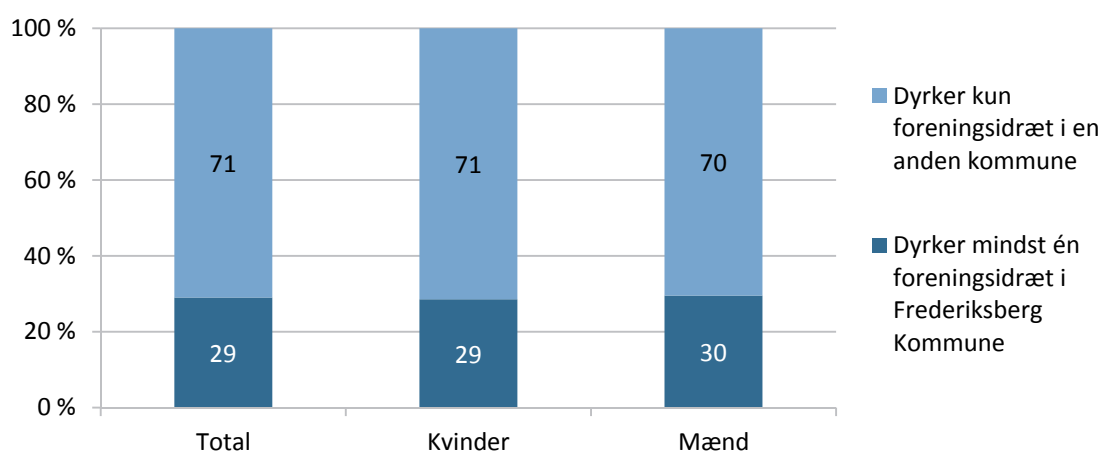
Figuren viser andelen af aktive inden for de tre største organiseringsformer. Andelen angiver den procentuelle andel blandt de aktive inden for den respektive aktivitet i forening, privat eller på egen hånd. Det er muligt at være aktiv i flere regi samtidigt (n, forening = 410, n, privat = 495, n, på egen hånd = 890).

Gymnastik, fodbold og badminton dyrkes typisk som foreningsaktiviteter, mens fitnessaktiviteterne (styrketræning, yoga/afspænding, spinning/kondicykel, aerobic/holdtræning, pilates og crossfit) i overvejende grad dyrkes i privat regi. Løb, svømning, landevejscykling og ski/snowboard dyrkes typisk på egen hånd. Badminton og dans er de eneste aktiviteter, som dyrkes i omtrent samme omfang i alle tre regi.

Medlemskab i foreninger hjemmehørende i og uden for Frederiksberg Kommune

Også blandt voksne er det muligt at se, om de foreningsaktive er medlem af en forening i eller uden for Frederiksberg Kommune. Modsat børn og unge gælder det, at hovedparten af de foreningsaktive voksne i Frederiksberg Kommune er medlem af en forening, som ikke er hjemmehørende i Frederiksberg Kommune. Tre ud af ti foreningsaktive voksne er medlem af en (eller flere) foreninger i Frederiksberg Kommune, mens flertallet altså er medlem af en (eller flere) foreninger i en anden kommune (se figur 5.3). Dette forhold bekræfter et billede af, at foreningsidrætten i Frederiksberg Kommune ikke står stærkt blandt de voksne.

Figur 5.3: Andelen af foreningsaktive voksne som dyrker idræt i mindst én forening i Frederiksberg Kommune (pct.)

Figuren viser fordelingen af foreningsaktive ud fra, om de er medlem af mindst én forening i Frederiksberg Kommune eller kun i en anden kommune. Fordelt på køn (n = 410).

Der kan være mange grunde til, at voksne dyrker idræt i en forening uden for Frederiksberg Kommune. Et spørgsmål kan være, om foreningerne i Frederiksberg Kommune har tilstrækkelig plads til voksne, samt om voksnes foretrukne aktiviteter udbydes i kommunens foreninger. Det sidste forhold er ikke muligt at belyse til fulde via denne undersøgelse, mens undersøgelsen viser, at det er de færreste voksne, som står på venteliste til en forening i Frederiksberg Kommune⁸³. Ligeledes viser kapacitetsanalysen, at der er ledig kapacitet i mindre lokaler i kommunen, som er velegnede til mange af de voksne borgers foretrukne aktiviteter.

Hvor ofte dyrker voksne idræt, sport eller motion?

Stort set alle de idrætsaktive voksne er aktive mindst én gang om ugen (94 pct.), og faktisk er det seks ud af ti borgere, som finder træningstøjet frem tre eller flere gange om ugen (se tabel 5.4). Der er ikke forskel på mænd og kvinders træningshyppighed, ligesom der heller ikke er forskel på tværs af forskellige organiseringsformer. I forhold til organiseringsformer

⁸³ Som beskrevet i delanalyse 4 blev voksne spurgt til, om de eller deres eventuelle barn/børn har stået på venteliste til en forening i Frederiksberg Kommune. Det svarer 28 pct. af de voksne med barn/børn 'ja' til, mens det blot er 2 pct. af de voksne uden barn/børn. De voksne med barn/børn svarer formentligt ikke på deres egne vegne, og der er sandsynligvis få voksne, som står på venteliste på egne vegne.

skal det bemærkes, at der ikke er svaret specifikt på den enkelte form, og at der er et vist overlap mellem formerne.

Tabel 5.4: Idrætsaktive voksnes træningshyppighed (pct.)

	Total	Køn		Organisering		
		Kvinder	Mænd	Forening	Privat	På egen hånd
5 gange om ugen eller mere	16	15	18	18	15	17
3-4 gange om ugen	45	46	44	52	50	48
1-2 gange om ugen	32	33	30	27	30	28
1-3 gange om måneden	4	4	4	2	4	3
Sjældnere	3	2	4	1	1	3

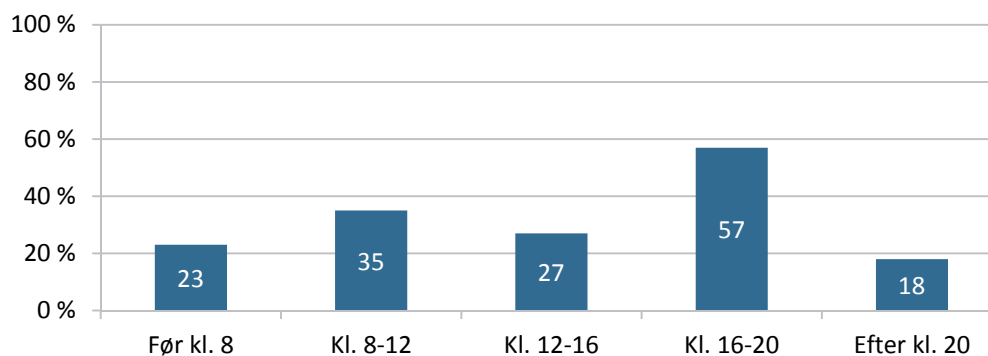
Tabellen viser, hvor ofte de idrætsaktive voksne dyrker idræt, sport eller motion. Opdelt på køn og organiseringsform (n = 1.165).

På tværs af aldersgrupper er forskellene begrænsede. Det er primært de yngste på 16-19 år, som skiller sig ud. I denne aldersgruppe er der en del flere, som er aktive fem eller flere gange om ugen.

Foretrukne træningstidspunkter

I hverdagene foretrækker de fleste af de idrætsaktive voksne at dyrke idræt, sport og motion mellem kl. 16 og 20 (57 pct.), mens hver tredje foretrækker at dyrke idræt mellem kl. 8 og 12 (se figur 5.4). Det har været muligt at give flere svar, og tabellen summerer derfor ikke til 100 pct. De tidlige morgentimer (før kl. 8) og de senere aftentimer (efter kl. 20) er de tidspunkter, færrest foretrækker at træne. Respondenterne er også blevet spurgt til træning i weekenderne. Det foretrækker 41 pct.

Figur 5.4: Idrætsaktives foretrukne træningstidspunkter (pct.)

Figuren viser, hvornår respondenterne foretrækker at træne (det var muligt at sætte flere kryds) (n = 1.168).

Der er små forskelle mellem kvinder og mænd. Kvinder foretrækker i højere grad end mænd at træne fra kl. 8-12, mens mændene i højere grad foretrækker at være aktive efter kl. 20.

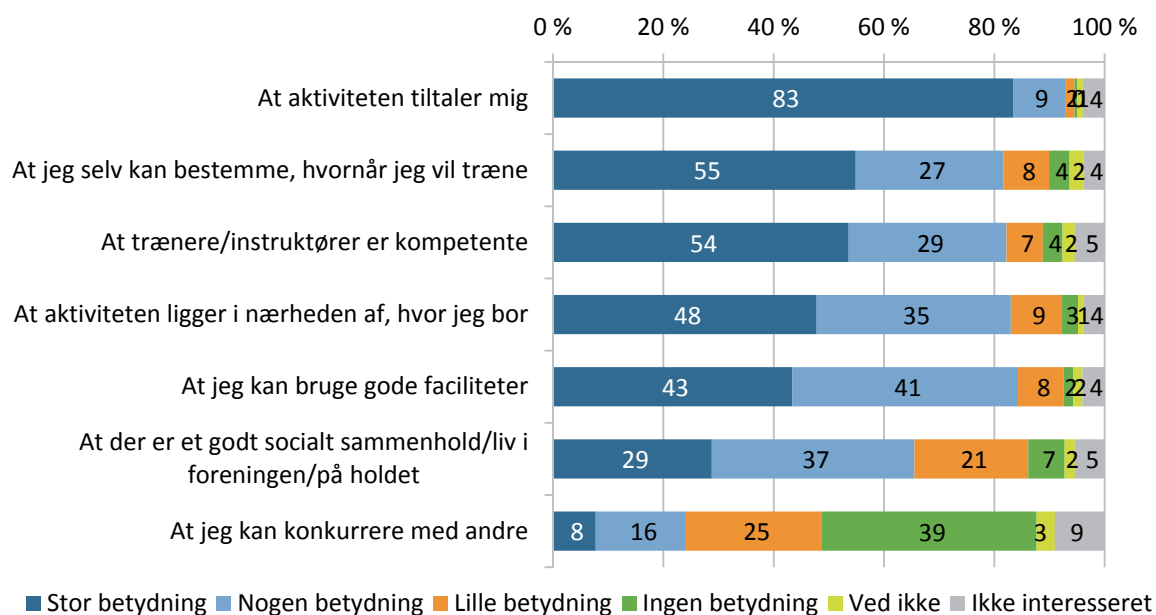
De 20-59-årige foretrækker i højere grad end de yngre og ældre voksne at træne før kl. 8 og igen fra kl. 16-20, mens det især er seniorerne (60 år eller derover), der gerne vil træne fra kl. 8-12. Om eftermiddagen foretrækker lidt flere af de 16-19-årige at træne, mens de senere timer i højere grad foretrækkes af voksne mellem 16 og 49 år.

Hvorfor går voksne til idræt/motion?

Alle voksne i undersøgelsen er blevet bedt om at vurdere betydningen af syv forhold for at gå til idræt og motion⁸⁴ med henblik på at undersøge, hvilke forhold der vægtes højt/lavt blandt voksne (se figur 5.5).

Det er især aktiviteten, trænere/instruktører og frihed i forhold til at selv at bestemme træningstidspunkter, som de voksne vægter. Tæt på hjemmet, gode faciliteter og sociale relationer er også vigtige forhold, men spiller en mindre rolle. For de fleste voksne er det uden betydning eller mindre vigtigt at konkurrere med andre. Helt overordnet stemmer svarene godt overens med, at voksne i Frederiksberg Kommune især dyrker motionsaktiviteter, som kan organiseres på egen hånd.

Figur 5.5: Forskellige forholds betydning for voksne for at gå til idræt og motion (pct.).

Figuren viser voksnes svar på, hvad der er vigtigt for dem for at gå til idræt/motion. Spørgsmålsformulering varierer mellem grupper – se fodnote (n = 1.370).

Der er visse markante forskelle på mænd og kvinders svar. Det betyder en del mere for kvinder end mænd, at der er kompetente trænere/instruktører, og at aktiviteten ligger tæt

⁸⁴ Spørgsmålet er stillet til tre forskellige grupper af voksne. Foreningsaktive inden for de seneste tre år (n = 363) er blevet spurgt til, hvad de vægter, når de går til foreningsidræt. Idrætsaktive (men ikke foreningsaktive) (n = 805) er blevet spurgt til, hvad de vægter, når de går til en idræts- eller motionsaktivitet, mens inaktive (n = 73) er spurgt til, hvad de vil vægte, hvis de skal starte med idræt/motion (fraserteret inaktive uden interesse for at starte). De syv forhold går igen i de tre spørgsmål.

på hjemmet. Omvendt tillægger mænd konkurrencen med andre højere end kvinder, ligesom mænd også vægter det sociale liv lidt højere.

Forskellene er noget mindre på tværs af aldersgrupper. De yngre vurderer i højere omfang, at det har betydning at konkurrere med andre, mens det er vigtigere for de ældre at kunne gå til noget tæt på hjemmet.

Splitter man svarene op på respondenternes nuværende idrætsdeltagelse, viser det sig, at voksne, som holder pause eller slet ikke er aktive, har mere fokus på praktiske forhold end selve aktiviteten. Det har således lidt større betydning for respondenter, der holder pause eller slet ikke er aktive, selv at kunne bestemme træningstidspunkter samt at træne tæt på hjemmet, mens de idrætsaktive er mere optagede af selve aktivitetens karakter. Socialt sammenhold, at kunne benytte gode faciliteter og at have kompetente trænere/instruktører har omtrent samme betydning.

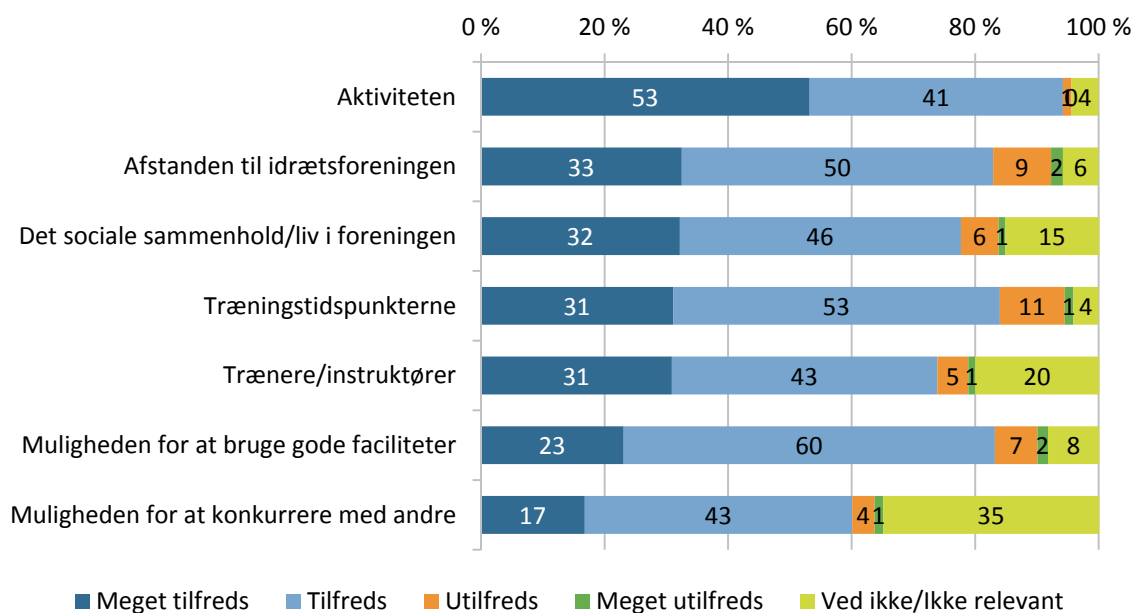
Tilfredshed med idrætsforening

De voksne, som er medlem eller har været medlem af en forening de seneste tre år, er blevet bedt om at vurdere deres primære⁸⁵ medlemskab ud fra syv forhold. Forholdene modsvarer spørgsmålet om bevæggrunde for at gå til idræt og motion ovenfor, og svarene giver et umiddelbart billede af, hvordan voksne oplever det at gå til idræt i en forening (foreningen kan være hjemmehørende i eller uden for Frederiksberg Kommune).

Det overordnede indtryk er, at de voksne er ganske godt tilfredse med deres forening. Det er således 53 pct., som er 'meget tilfreds' med aktiviteten, og samler man 'meget tilfreds' og 'tilfreds' på tværs af de forskellige udsagn, er det langt over halvdelen af svarene, som er placeret i de to kategorier (se figur 5.6). Mindst er tilfredsheden med mulighederne for at konkurrere med andre og for at benytte gode faciliteter. Flere er dog også her positive end negative, og jf. forrige analyse er det blandt de mindre væsentlige forhold for voksne.

⁸⁵ Hvis den voksne har haft flere medlemskaber de seneste tre år, er de blevet bedt om at besvare med afsæt i deres primære medlemskab.

Figur 5.6: Voksnes tilfredshed med deres forening (pct.)

Hvor tilfreds/utilfreds er/var du med nedenstående i forhold til dit medlemskab i en idrætsforening? (hvis du har/havde flere medlemskaber tag udgangspunkt i dit primære) (n = 363).

Der er mindre forskelle på mænd og kvinders svar, og forskellene følger i hovedtræk forskellene i kønnenes vægtning af de forskellige forhold. Kvinder er lidt mere tilfredse med afstanden samt trænerens kompetencer, mens mænd i lidt større omfang er tilfredse med det sociale liv og muligheden for at konkurrere med andre. Samme tendens ser man også på tværs af aldersgrupper. Dog gælder det også, at de ældre i lidt højere grad er tilfredse end de yngre.

Som med børn og unge er den store tilfredshed ikke overraskende, da det i udgangspunktet må forventes, at voksne kun vælger et foreningsmedlemskab til, hvis de synes om det. Sammenligner man de voksne, som stadig er aktiv i en forening med dem, som er stoppet, er det muligt at se nærmere på, om ophøret kan relateres til foreningen eller har en anden forklaring. Der er ikke forskel i de to gruppers vurdering (fortsat i forening/stoppet i forening) i forhold til afstanden til aktiviteten, muligheden for at bruge gode faciliteter eller træningstidspunkter. Omvendt er andelen af 'meget tilfredse'/'tilfredse' lavere blandt de voksne, som er stoppet med en foreningsaktivitet, når det kommer til træner/instruktørers kompetencer, det sociale sammenhold/liv og muligheden for at konkurrere. Der er også lidt mindre tilfredshed med aktiviteten.

Forskellene til trods er flertallet af de voksne, som er stoppet i en forening, stadigvæk positive, men altså i mindre grad, end dem som er fortsat. Det kan være en indikation på, at den gode aktivitet kombineret med et godt socialt liv og dygtige trænere/instruktører er væsentlige faktorer for at vedholde voksne i foreningsidræt.

Hvorfor dyrker voksne ikke idræt, sport eller motion?

De voksne, som ikke har dyrket idræt, sport eller motion inden for det seneste år (de ikke-idrætsaktive (15 pct.)), er blevet spurgt til, hvorfor de ikke er aktive

De fire mest udbredte årsager er 'sport/motion interesserer mig ikke' (22 pct.), 'bruger tiden på arbejde/har for lidt fritid' (22 pct.), 'bruger tiden på andre fritidsinteresser' (19 pct.) og 'bruger tiden på familien' (19 pct.) (se tabel 5.5).

Næstefter manglende lyst eller tid kommer en række årsager, som vedrører personlige sundhedsforhold (helbred/fysisk form) og aktivitetens organisering (pris, 'mangler nogen at følges med'). Relativt få voksne angiver mangel på faciliteter eller at stå på venteliste som en årsag til ikke at være aktiv.

Lidt mere end hver tiende angiver, at de blot holder pause fra idræt, og direkte adspurgt svarer 36 pct., at de er interesserede i at starte med idræt/motion.

Tabel 5.5: Ikke-aktives årsag til ikke at dyrke idræt, sport eller motion (pct.)

	Total	Kvinder	Mænd
Sport/motion interesserer mig ikke	22	16	32
Bruger tiden på arbejde/har for lidt fritid	22	25	17
Bruger tiden på andre fritidsinteresser	19	18	21
Bruger tiden på familien	18	18	17
Har dårligt helbred	14	13	16
Er i dårlig form	14	13	16
Har ikke råd/er for dyrt	13	17	8
Holder pause - regner med at starte igen	12	15	8
Mangler nogen at følges med	11	14	6
Gider ikke	11	7	17
Har svært ved at få barn/børnene passet	9	14	1
Er for gammel	9	7	12
Savner passende tilbud/konkret mulighed	7	8	6
Jeg er fysisk/psykisk handicappet	3	4	3
Har ikke de rette faciliteter til sport/motion, der hvor jeg bor	1	1	1
Familien/vennerne er imod det	-	-	-
Ved for lidt om sport/motion mv.	-	-	-
Jeg står på venteliste	-	-	-
Andre grunde	15	16	14
Ved ikke	6	6	6

Tabellen viser inaktive voksnes årsag til ikke at dyrke idræt, sport eller motion. Tabellen er baseret på spørgsmålet: 'Hvorfor dyrker du ikke motion, idræt eller sport? (sæt maksimalt tre krydser)'. Fordelt på køn (n = 202).

Der er betydelige forskelle på mænd og kvinders svar. Betydeligt flere mænd end kvinder angiver, at sport/motion ikke interesserer dem, ligesom lidt flere mænd end kvinder bruger tiden på andre fritidsinteresser. En del flere kvinder end mænd svarer, at de bruger tiden på arbejde/har for lidt fritid, og der er også en del flere kvinder end mænd, som ikke har råd, mangler nogen at følges med eller har svært ved at få børnene passet. En del flere kvinder end mænd angiver desuden, at de blot holder pause og regner med at starte igen. Det samme gælder i forhold til at ville starte med idræt/motion. Det ønsker kvinder i noget større omfang end mænd.

Den gruppe, som har svaret, at de er interesseret i at starte til idræt/motion, er blevet stillet en række ekstra spørgsmål for at afdække, hvilke tilbud de efterspørger. Som nævnt i forbindelse med figur 5.5 er det vigtigt med gode (og lettilgængelig) aktiviteter tæt på hjemmet. Desuden er det væsentligt med kompetente trænere/instruktører, og at der er en vis frihed i forhold til træningstidspunkter. Omvendt har det nærmest ingen betydning at kunne konkurrere med andre, mens det sociale liv heller ikke er det, som de inaktive peger først på.

Hvilke tiltag savner voksne?

Afsnittet om voksnes idrætsdeltagelse rundes af med at se på, hvilke tiltag borgere i Frederiksberg Kommune savner. Alle voksne er blevet bedt om at tage stilling til fem forskellige forslag om brug af faciliteter og aktivitetstilbud (se tabel 5.6).

Tre forslag omhandler forskellige måder at bruge faciliteter på ('fra gaden', 'fri brug' og 'fast tid' - fra meget åben og fri brug til mere fast og planlagt), mens to går på aktivitetstilbud ('generel træning' og 'varierende aktiviteter').

Tabel 5.6: Forslag om brug af faciliteter og aktivitetstilbud

	Udsagn (forkortelse)
Brug af faciliteter	Jeg savner, at visse faciliteter i visse tidsrum stod frie, så jeg (og andre borgere) havde mulighed for at komme ind fra gaden og være aktiv (evt. sammen med andre) ('fra gaden')
	Jeg savner mulighed for at kunne bruge kommunens idrætsfaciliteter uden at træne på et hold eller nødvendigvis være medlem af en forening (f.eks. aktiviteter arrangeret på egen hånd alene eller sammen med venner) ('fri brug').
	Jeg savner mulighed for at kunne få en fast tid i en af kommunens idrætsfaciliteter sammen med en gruppe venner, så vi på egen hånd kan dyrke idræt (selvom vi ikke er en forening) (fast tid').
Aktivitetstilbud	Jeg savner aktivitetstilbud med en træner/instruktør, hvor der er fokus på generel træning af kroppen, og hvor indendørsfaciliteter og udeområder benyttes ('generel træning').
	Jeg savner mulighed for at gå på et hold med træner/instruktør, hvor aktiviteterne varierer fra gang til gang ('varierende træning').

De fem forslag er forskellige bud på, hvordan brug af faciliteter og aktivitetstilbud kan tænkes og skal betragtes som sådan. Det er klart, at eventuelle løsninger og tilbud skal til-

passes lokale forhold og muligheder. Analysen kan indgå i en sådan proces som inspiration og give indikation af, hvor mange borgere som savner muligheden/er interesserede.

Voksnes svar fordelt på de fem forslag fremgår af tabel 5.7 herunder opdelt på køn, alder og deres nuværende idrætsdeltagelse (idrætsaktive, holder pause eller inaktiv). Andelen som savner det pågældende tilbud er vist i tabellen (andel 'ja'), mens tallet i parentes i 'total' angiver andelen af borgere, som allerede benytter sig af forslaget (der er der generelt få, der gør - 5 pct. eller færre).

Cirka hver fjerde voksne savner muligheden for at kunne komme ind fra gaden og benytte faciliteter (27 pct.), at faciliteter i visse tidsrum står frit tilgængelige (25 pct.) samt træning med instruktør, hvor der er fokus på generel træning af kroppen (26 pct.). Der er lidt mindre tilslutning til at kunne få en fast tid i en facilitet (selvom man ikke er en forening) (21 pct.), mens der er mindst tilslutning til et aktivitetstilbud, hvor aktiviteter varierer fra gang til gang (16 pct.).

Tabel 5.7: Andele af voksne, som savner aktivitetstilbud/måder at benytte faciliteter på (pct.)

Andel 'ja'		Brug af faciliteter			Aktivitetstilbud	
		Fra gaden	Fri brug	Fast tid	Generel træning	Varierende aktiviteter
Total		27 (3)	25 (5)	21 (2)	26 (4)	16 (4)
Køn	Kvinder	27	26	18	30	18
	Mænd	27	25	24	20	13
Alder	16-19 år	46	31	34	23	11
	20-29 år	32	35	31	25	18
	30-39 år	31	29	28	27	23
	40-49 år	30	35	25	26	18
	50-59 år	28	23	16	30	14
	60-69 år	20	16	13	27	14
	70+ år	14	9	5	18	5
Nuværende idrætsdeltagelse	Ja	28	27	22	27	15
	Ja, men ikke for tiden	33	31	26	33	26
	Nej	18	15	12	16	8

Tabellen viser andelen af voksne, som savner forskellige aktivitetstilbud/måder at benytte faciliteter på. Tabellen er baseret på alle borgere og viser andel 'ja'-svar (n = 1.372).

På tværs af de forskellige grupperinger er der visse forskelle. Mænd savner i noget større omfang end kvinder at kunne få en fast tid i en idrætsfacilitet, mens kvinderne i noget større omfang end mænd savner aktivitetstilbud (særligt generel træning af kroppen). Det er især de yngste respondenter under 20 år, som savner muligheden for at komme ind fra gaden og bruge faciliteter, mens fri brug i højere grad appellerer til voksne mellem 16 og 49 år. En fast tid i en facilitet er også primært noget, som voksne under 50 år savner. Aktivitetstilbud med fokus på generel træning af kroppen savner flest mellem 50-59 år, mens der er flest blandt de 30-39-årige, som savner træning med varierende aktiviteter.

Splitter man svarene op på borgernes nuværende idrætsdeltagelse (om de er aktive, holder pause eller er inaktive), er det interessant, at alle fem forslag er særligt efterspurgt blandt den gruppe af borgere, som holder pause fra idræt/motion. Det indikerer, at denne gruppe af borgere mangler det rette tilbud eller mulighed for at komme i gang med/genoptage et aktivt liv med idræt/motion.

Voksnes brug af idrætsfaciliteter og steder til idræt og motion

Fra at se på voksnes idrætsdeltagelse zoomes i dette afsnit ind på voksnes brug af idrætsfaciliteter og steder til idræt og motion. Analyserne er baseret på de voksne, som har dyrket mindst én idrætsaktivitet det senest år (85 pct., n = 1.165)⁸⁶.

Alle idrætsaktive voksne har angivet, hvor de dyrker idræt og motion. De mest benyttede steder til idræt og motion er 'naturen' (54 pct.), 'fitnesscenter' (54 pct.) og 'veje, gader og fortove' (51 pct.) (se tabel 5.8). Det er alle steder, som ikke rangerer blandt de typiske kommunale idrætsfaciliteter, om end kommunen sagtens kan engagere sig i sådanne arener for idræt, som det eksempelvis sker i forhold til naturen som aktivitetsarena. Først på fjerde- og femtepladsen kommer typiske kommunale faciliteter i form af hal/sal (29 pct.) og svømmehal (25 pct.) (se tabel 5.8).

De idrætsaktive i Frederiksberg Kommune benytter i markant højere grad fitnesscenter end i sammenligningskommunerne, ligesom flere Frederiksbergborgere også kommer i svømmehallen. Naturen som aktivitetsarena scorer højt i alle kommuner, og her er det kun Gentofte, som skiller sig ud ved, at en lidt større andel er aktiv her. Andelen af brugere af hal/sal er lavere i Frederiksberg Kommune end i Ballerup, Frederikssund og Gladsaxe Kommune, mens andelen der benytter fodboldbaner og andre baner/anlæg er på niveau med de andre kommuner (på nær fodbold for Gentoftes vedkommende).

⁸⁶ Enkelte analyser medtager alle voksne. Det er eksplicit nævnt i de pågældende analyser.

Tabel 5.8: Idrætsaktives brug af forskellige faciliteter/steder til idræt, sport eller motion (pct.)

	Frederiksberg			Sammenligningskommuner			
	Total	Kvinder	Mænd	Ballerup	Frederikssund	Gentofte	Gladsaxe
Naturen	54	58	50	51	55	63	54
Fitnesscenter	54	58	50	41	41	47	39
Veje, gader og fortove	51	52	49	44	40	44	39
Svømmehal	29	29	28	23	19	23	24
Hal/sal	25	27	23	30	32	26	31
Hjemme/i haven	20	23	15	20	19	19	18
Fodboldbaner	10	5	17	9	7	4	8
Andre baner/anlæg ⁸⁷	10	7	13	10	11	11	11
Anlæg ved vand	4	2	7	2	4	8	4
Andre aktivitetsanlæg ⁸⁸	4	3	6	3	1	2	1
Spejderhytte	0,4	0,5	0,4	-	-	-	-
Andet sted	8	7	8	4	7	6	4

Tabellen viser andelen af idrætsaktive, der benytter forskellige typer af faciliteter. Opdelt på køn og kommuner. Frederiksberg (n = 1.165), Ballerup (n = 793), Frederikssund (n = 869), Gentofte (n = 720) og Gladsaxe Kommune (n = 765).

Det er især kvinderne, som er aktive i naturen, i fitnesscenter og hjemme/i haven, mens mænd i noget højere grad benytter fodboldbaner og forskellige specialbaner/anlæg.

Det er særligt de yngre (16-29-årige), der benytter et fitnesscenter, mens naturen især benyttes af 20-69-årige. Veje, gader og fortove topper blandt de 30-59-årige, hvor løb og landevejscykling er store aktiviteter. Svømmehallen benyttes særligt af voksne i forældrealderen (20-59-årige), mens fodboldbaner især benyttes af de yngre voksne. I begge tilfælde hænger brugen tæt sammen med andelen som svømmer eller spiller fodbold.

Transport til idræt og motion

Hver anden idrætsaktive (48 pct.) cykler til det sted, de oftest dyrker idræt, sport eller motion, mens lige under hver tredje løber eller går (31 pct.). Ret få andele tager bus/tog (6 pct.) eller bil (14 pct.). Der er små forskelle på tværs af køn og alder. Mændene tager i noget større omfang bilen end kvinder (20 vs. 9 pct.), mens de yngste under 30 år i højere grad end voksne over 30 år, tager bilen eller går/løber.

Borgerne i Frederiksberg Kommune skiller sig ud i valg af transportform i forhold til sammenligningskommunerne. Tre ud af fire idrætsaktive (78 pct.) i Frederiksberg Kommune bruger aktiv transport (cykle, gå eller løbe), og det er væsentligt flere end i de andre kommuner. I Ballerup Kommune går, cykler eller løber 55 pct. af de idrætsaktive, mens det er 43 pct. i Frederikssund, 55 pct. i Gladsaxe og 53 pct. i Gentofte. Det er i højere grad bilen de

⁸⁷ Andre baner/steder betegner f.eks. ishockey, beachvolley, bowling, tennis, golf, ridning, skydning, atletik.

⁸⁸ Andre aktivitetsanlæg betegner f.eks. skaterbane, multibane, idrætslegeplads, parkour, klatrebane, træningspavillon.

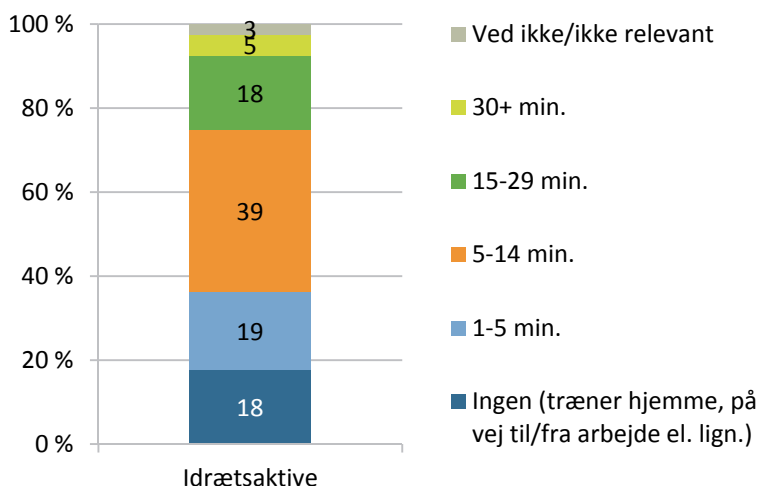
idrætsaktive i sammenligningskommuner benytter (andel der benytter bil: Ballerup, 39 pct., Frederikssund, 53 pct., Gladsaxe, 38 pct. og Gentofte, 38).

Forskellene er i og for sig ikke overraskende og kan have flere årsager. Særligt interessant er det, om borgerne vælger den aktive transportform til af lyst eller nød. Den positive udlægning er, at borgerne bor så tæt på deres aktivitetssted, at de kan gå, løbe eller cykle der-til. Den negative udlægning er omvendt, at borgerne må lade bilen stå, fordi der er for meget trafik i kommunen, og at det kan være svært at finde parkeringsplads.

Ser man på borgernes transporttid (den ene vej) til deres mest benyttede aktivitetssted, får man et billede af, at mange har kort transporttid og dyrker idræt/motion tæt på hjemmet. Det kan være en indikation af, at mange lader bilen stå, da deres aktivitetssted er i deres umiddelbare nærområde. Som vi senere skal se, er tilfredsheden med transporttiden også stor.

Hele tre ud af fire har under 15 minutters transporttid til det sted, de oftest dyrker idræt/motion (se figur 5.7). Det er ganske få (5 pct.), som har 30 minutter eller længere. Der er ikke nævneværdige forskelle mellem mænd og kvinder eller på tværs af aldersgrupper.

Figur 5.7: Idrætsaktives transporttid til det sted, de oftest dyrker idræt, sport eller motion (kun den ene vej) (pct.)

Figuren viser voksnes transporttid til det sted, du oftest dyrker idræt, sport eller motion (kun den ene vej). Figuren er baseret på idrætsaktive (n = 1.165).

På tværs af sammenligningskommunerne er der meget små forskelle i transporttiden, og i alle kommuner gælder, at godt tre ud af fire idrætsaktive har under 15 minutters transporttid. Ligeledes gælder det, at langt hovedparten (78 pct. i Frederiksberg Kommune) vurderer, at det er en acceptabel transporttid. Dertil kommer i alle kommuner, at knap hver femte ville være villig til en længere transporttid (18 pct. i Frederiksberg Kommune). Det er i alle kommuner meget få, som vurderer, at transporttiden er for lang (5 pct. i Frederiksberg Kommune).

Det samlede billede giver indtryk af, at de idrætsaktive er tilfredse med deres transportforhold. Det ser man også i andre kommuner, men Frederiksberg Kommune skiller sig ud ved, at flere når deres mest benyttede aktivitetssted ved aktiv transport (gang, løb eller cykling) end i sammenligningskommunerne.

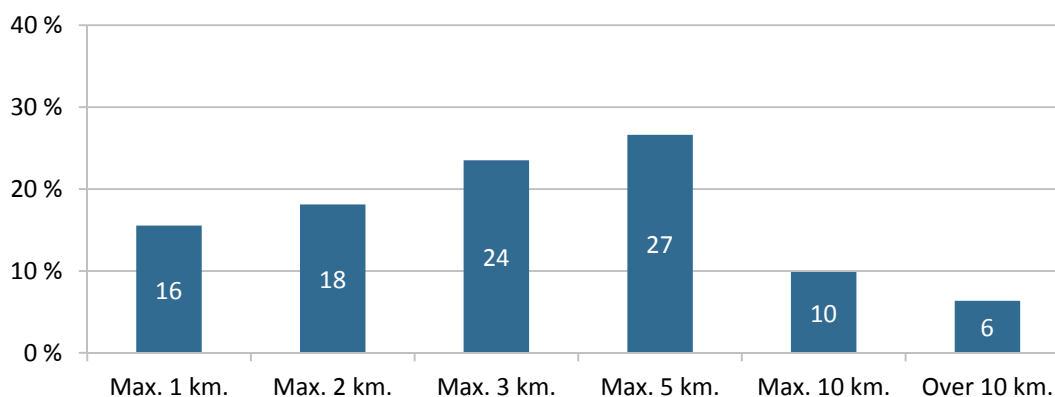
Villighed til transport

Selvom Frederiksberg Kommune er en geografisk lille kommune, og at de idrætsaktive overordnet set er tilfredse med deres transporttid til idræt/motion, er det relevant at se på, hvor langt borgerne er villige til at transportere sig.

Eksempelvis er det på grund af optimeringshensyn ikke muligt at dyrke alle aktiviteter rundt om i kommunens indendørsfaciliteter, og håndboldspillere samles således i Frederiksberg-Hallerne, ligesom fodbold også primært spilles på boldbanerne på Jens Jessens Vej. Derfor kan viden om de idrætsaktives villighed til at transportere være væsentlig i planlægningsøjemed.

En relativ stor del af borgerne ønsker at kunne dyrke idræt tæt på deres hjem. 16 pct. er således ikke villige til at transportere sig mere end 1 km., mens 18 pct. maksimalt vil transportere sig 2 km. (se figur 5.8). Det er kun 16 pct. af borgerne, som er villige til at transportere sig længere end 5 km. Der er ikke forskel mellem mænd og kvinder, mens det især er de ældre idrætsaktive på 40 år eller derover, som maksimalt er villige til transportere sig 1 eller 2 km.

Figur 5.8: Idrætsaktives transportvillighed til idræt/motion i hverdagen (pct.)

Spørgsmål: Hvor langt er du villig til at transportere dig for at benytte faciliteter/steder til at dyrke din idræt/motion i hverdagen? (Dvs. den regelmæssige deltagelse og ikke til enkeltstående begivenheder, turneringer mv.) (n = 1.165).

I forhold til sammenligningskommunerne er det overordnede billede, at de idrætsaktive i Frederiksberg Kommune er noget mindre villige til at transportere sig.

Brug af specifikke idrætsfaciliteter/steder

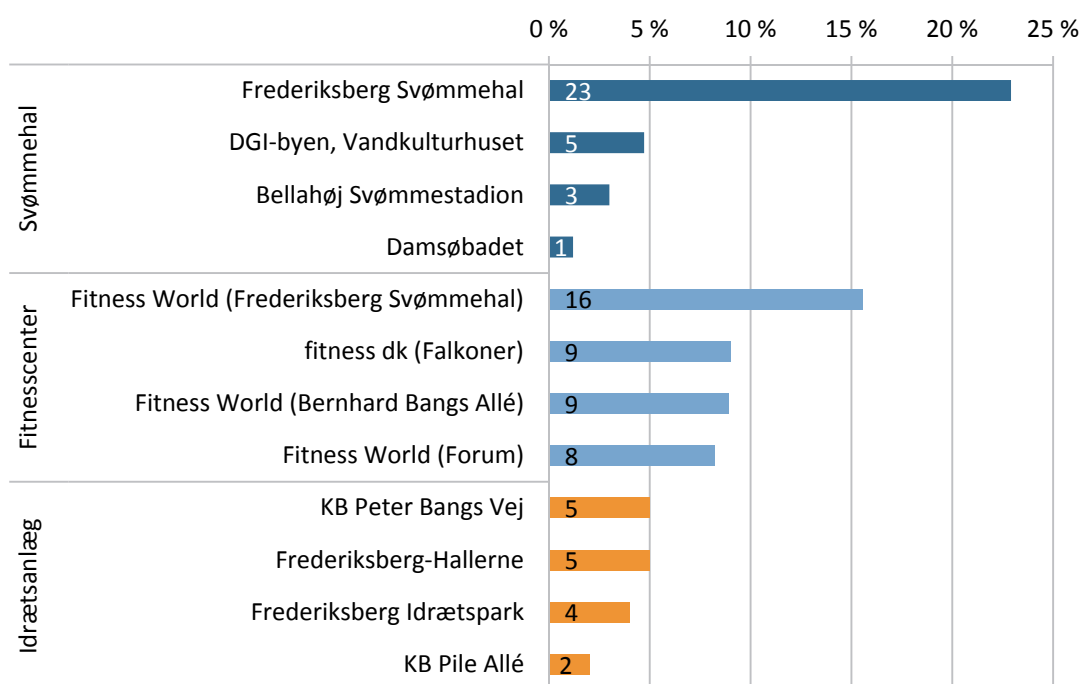
De idrætsaktive voksne er blevet spurgt ind til deres brug af specifikke faciliteter. De anlagte faciliteter (hal/sal, fodboldbane, andre baner/anlæg og aktivitetsanlæg) benyttes af ret få andele af de voksne. En oversigt kan ses i tabel 3-10, appendiks 4.

Svømmehal tiltrækker en del af de idrætsaktive, og der er særligt Frederiksberg Svømmehal, som de idrætsaktive bruger. Den benytter næsten hver fjerde (se figur 5.9). Det er væsentligt flere, end der benytter Damsøbadet (1 pct.) eller Vandkulturhuset i DGI-Byen eller Bellahøj Svømme Stadion (de to sidstnævnte ligger begge i Københavns Kommune).

Hver anden voksne kommer regelmæssigt i et fitnesscenter, og flest af de idrætsaktive benytter Fitness World i Frederiksberg Svømmehal (16 pct.). Knap hver tiende benytter fitness dk (Falkoner) eller Fitness World i Forum eller på Bernhard Bangs Allé (se figur 5.9).

Færre andele af de voksne bruger et af de store idrætsanlæg⁸⁹ i kommunen. Det er primært KB Peter Bangs Vej, Frederiksberg-Hallerne og Frederiksberg Idrætspark, de idrætsaktive benytter (se figur 5.9). Fraregner man boldbanerne på Jens Jessens Vej, er det 2 pct., der benytter de to anlæg.

Figur 5.9: Idrætsaktive voksnes brug af svømmehal, fitnesscenter og idrætsanlæg (pct.)

Figuren viser andelen af idrætsaktive voksne, der benytter specifikke idrætsfaciliteter. Figuren viser de fire mest benyttede faciliteter inden for de tre typer. Figuren er baseret på idrætsaktive inden for det seneste år (n = 1.165).

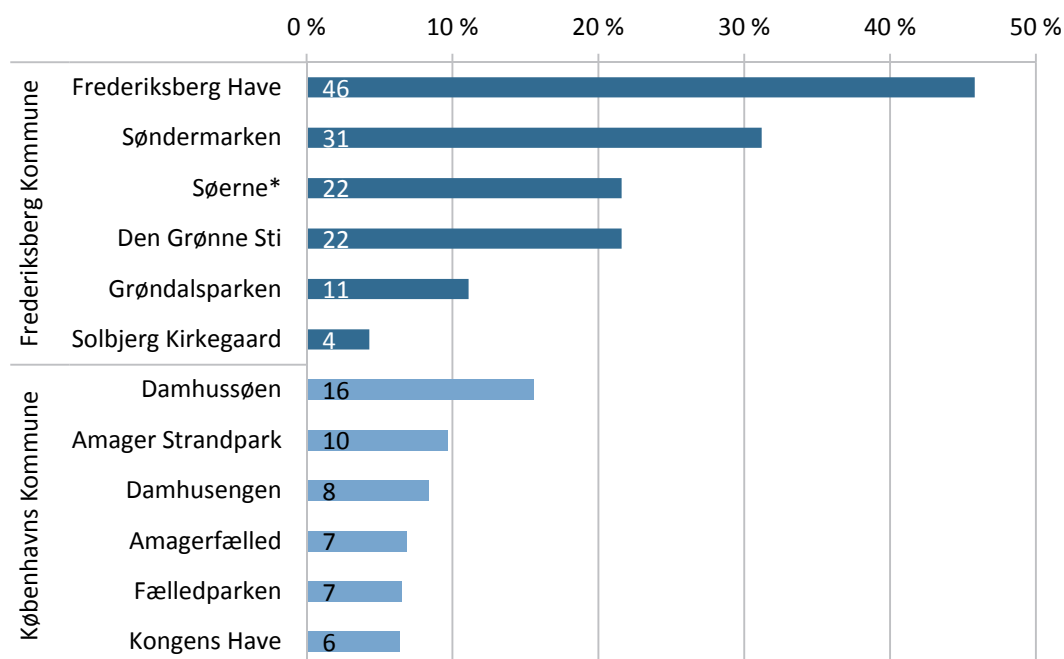
Brug af naturen til sport/motion

Den største aktivitetsarena for idrætsaktive voksne er sammen med fitnesscentret naturen. Det er især de grønne områder i kommunen i form af Frederiksberg Have og Søndermarken, som de voksne benytter (se figur 5.10). Mange benytter også Søerne, og generelt er det

⁸⁹ 'Frederiksberg Hallerne' består af hal 1-4, kunst- og græsboldbaner (v. Frederiksberg Hallerne) og fitnessrum. KB Bangs Vej består af inden- og udendørs tennisbaner, badmintonhal og kunst- og græsboldbaner (v. Frederiksberg Hallerne). 'Frederiksberg Idrætspark' består af atletik- og fodboldstadion (med beachvolley- og petanquebane), Tre Falke Hallen og Damsøbadet. 'KB Pile Alle' består af indendørs og udendørs tennisbaner samt kunstgræsbane/multibane.

de større områder i eller omkring Frederiksberg Kommune, der benyttes. Stort set alle idrætsaktive voksne (94 pct.) svarer da også, at de benytter et naturområde, som de kan komme til på mindre end 15 minutter.

Figur 5.10: Idrætsaktive voksnes brug af naturen til idræt/motion (pct.)

Figuren viser andelen af idrætsaktive voksne, der benytter naturen til idræt/motion. Figuren viser de seks mest benyttede områder i Frederiksberg og Københavns Kommune. Figuren er baseret på idrætsaktive inden for det seneste år (n = 1.165). *Søerne er beliggende både i Frederiksberg og Københavns Kommune.

En lidt større andel af kvinder end mænd bruger de ovennævnte områder på nær Amager Strandpark. Det hænger godt sammen med, at flere kvinder end mænd bruger naturen, og på den måde synes der ikke at være nogen områder (delvist på nær Amager Strandpark), som primært appellerer til mænd eller kvinder.

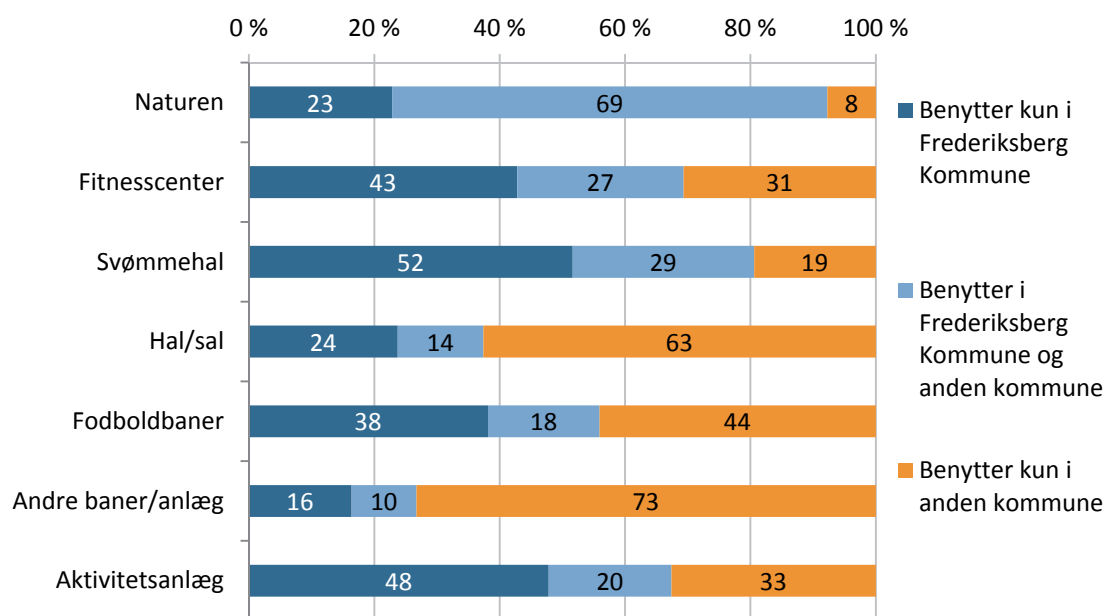
Brug af faciliteter i og uden for Frederiksberg Kommune

Via voksnes svar på deres brug af faciliteter er det muligt at opgøre, hvor mange som regelmæssigt benytter faciliteter og steder til idræt og motion i og uden for Frederiksberg Kommune.

Der er betydelige forskelle på brugen i og uden for kommunen på tværs af de forskellige arenaer. Fitnesscenter, svømmehal, fodboldbaner og aktivitetsanlæg er de typer, som flest kun benytter i Frederiksberg Kommune (se figur 5.11). Her bruger mellem hver anden og hver tredje kun disse steder i Frederiksberg Kommune, men ret mange bruger dem også i andre kommuner.

Hovedparten af dem, der benytter naturen, bruger naturområder både i og uden for Frederiksberg Kommune, mens hal/sal og andre baner/anlæg primært bliver benyttet i en anden kommune (og ikke i Frederiksberg Kommune) (se figur 5.11).

Figur 5.11: Brug af faciliteter i og uden for Frederiksberg Kommune (pct.)

Figuren viser idrætsaktive voksnes regelmæssige brug af idrætsfaciliteter/steder til idræt i og uden for Frederiksberg Kommune (NB. fordelinger er kun regnet blandt brugere af den pågældende type). Figuren er baseret på idrætsaktive inden for det seneste år (n = 1.165).

I forhold til børn og unge benytter noget større andele af de idrætsaktive voksne udelukkende faciliteter i en anden kommune.

Tilfredshed med idrætsfaciliteter i nærområdet

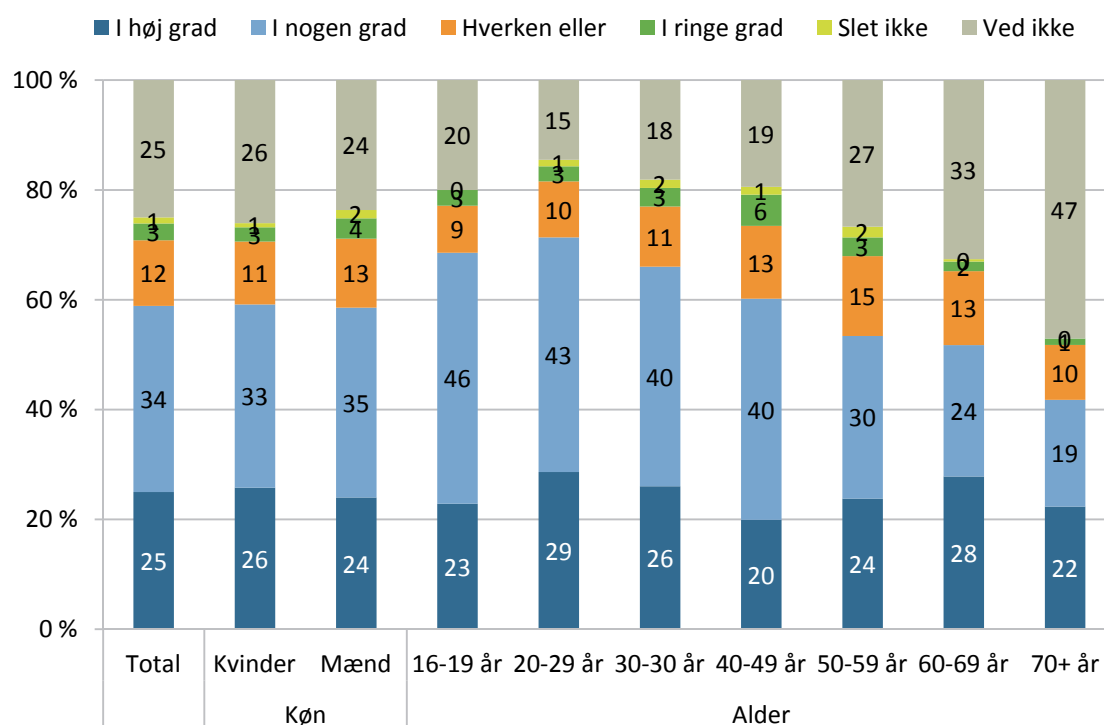
Alle voksne (idrætsaktive og ikke-idrætsaktive) er blevet bedt om at vurdere, hvor tilfredse de er med idrætsfaciliteterne i deres nærområde⁹⁰. Helt generelt er billedet, at borgerne i Frederiksberg kommune er godt tilfredse med idrætsfaciliteterne i deres nærområde (se figur 5.12). Hver fjerde svarer, at de 'i høj grad' er tilfreds, mens 34 pct. svarer i 'nogen grad'. Det er meget få borgere, som svarer 'i ringe grad' eller 'slet ikke'. En fjerdedel svarer dog 'ved ikke' til spørgsmålet, og det er særligt borgere, som ikke har været idrætsaktive inden for det sidste år. Der er ikke forskel mellem mænd og kvinder, mens lidt flere 20-39-årige svarer 'i høj grad'/'i nogen grad'.

Idrætsaktive som bruger eller har benyttet mindst én idrætsfacilitet⁹¹ regelmæssigt i Frederiksberg Kommune inden for det seneste år, er en smule mere tilfredse med idrætsfaciliteterne i deres nærområde, end borgere der ikke har benyttet en (fraseret 'ved ikke'-svar) (86 vs. 74 pct.).

⁹⁰ Det er op til borgerne selv at definere, hvad de opfatter som deres nærområde såvel som idrætsfaciliteter, og man får dermed et umiddelbart indtryk af borgernes vurdering af steder, de kender til/er relevante for dem i forbindelse med idræt/motion.

⁹¹ Her inkluderer idrætsfaciliteter hal/sal, fodboldbane, svømmehal, andre baner/anlæg, spejderhytte og aktivitetsanlæg.

Figur 5.12: Borgernes tilfredshed med idrætsfaciliteterne i nærområdet (pct.)

Spørgsmål: 'Er du tilfreds med idrætsfaciliteterne i dit nærområde?' (n = 1.372).

Tilfredshed med idrætsfaciliteterne skinner også igennem i sammenligningskommuner, og i alle kommuner gælder, at langt de fleste borgere udtrykker tilfredshed. Borgernes vurdering er meget ens mellem Frederiksberg, Ballerup og Frederikssund Kommune, mens nogle flere svarer 'i høj grad' i Gladsaxe og Gentofte Kommune (henholdsvis 40 og 45 pct.).

Vurdering af afstand til og mulighed for at benytte faciliteter og steder

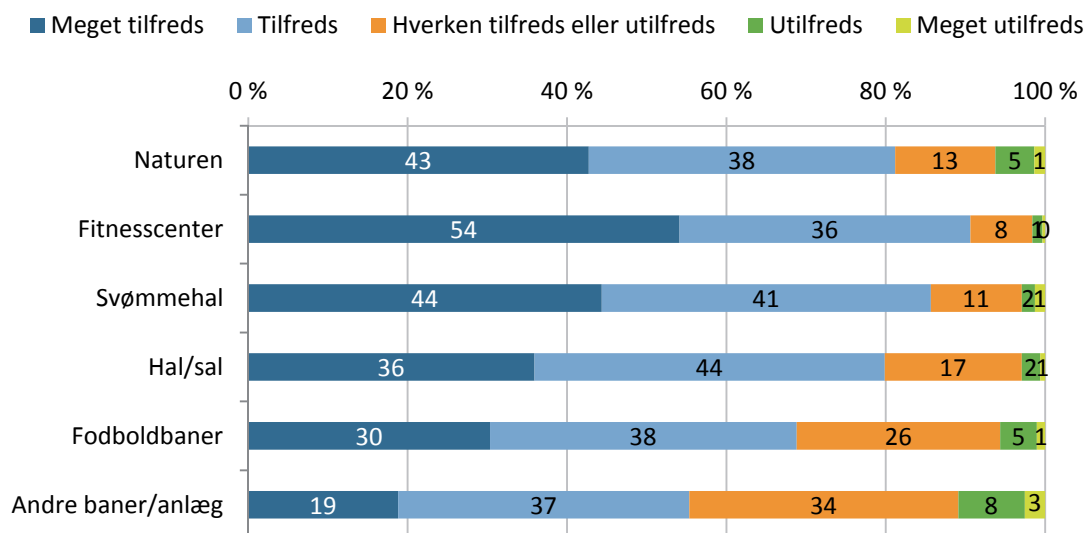
Vurderingen i figur 5.12 bygger på borgernes samlede vurdering, og det er op til borgerne selv at definere, hvad de opfatter som deres nærområde såvel som 'idrætsfaciliteter'. Vurderingen giver dermed indblik i voksnes umiddelbare vurdering. Vilkår og muligheder for at benytte faciliteter varierer mellem forskellige typer af faciliteter, og derfor er de voksne blevet stillet en række uddybende spørgsmål.

Alle idrætsaktive er blevet bedt om at vurdere, hvor tilfredse de er med afstanden til hal/sal, fodboldbaner, andre baner/anlæg, fitnesscenter, svømmehal og naturområder fra deres hjem. Rigtig mange borgere svarer 'ved ikke/ikke relevant' i forhold til hal/sal, fodboldbaner og andre baner/anlæg, hvilket afspejler at det er relativt få voksne, som benytter disse typer af faciliteter, som derfor heller ikke har relevans for dem. Frasorteres man 'ved ikke/ikke relevant'-svar får man et billede af holdningen blandt de voksne, som finder faciliteten relevant.

Helt overordnet er der stor tilfredshed med afstanden fra hjemmet til faciliteterne/stederne. Tilfredsheden er størst med afstanden til naturen, fitnesscenter og svømmehal, som også er de tre faciliteter/steder, flest voksne er aktive i. Mindst er tilfredsheden

med afstanden til andre baner/anlæg, som blandt andet dækker over faciliteter til ishockey, beachvolley, bowling, tennis, golf, ridning, skydning og atletik (se figur 5.13).

Figur 5.13: Voksne borgeres tilfredshed med afstanden fra hjemmet til forskellige faciliteter/steder til idræt/motion (pct.)

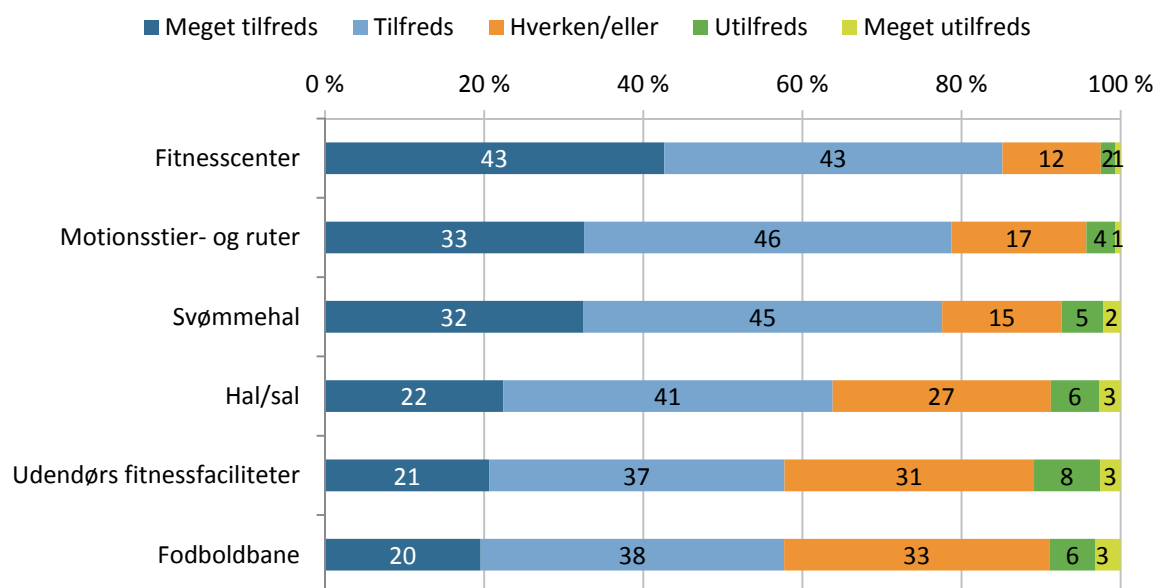

Figuren viser idrætsaktives tilfredshed med afstanden fra hjemmet til X-facilitet (frasorteret 'ved ikke/ikke relevant') (n = 1.172).

I forlængelse af ovenstående er alle borgere (både idrætsaktive og ikke-idrætsaktive) blevet bedt om at vurdere deres mulighed for at benytte forskellige faciliteter/steder til idræt/motion. Når der spørges på denne måde er det ikke kun afstanden, men eksempelvis også muligheden for at være aktiv, som indgår.

Spørgsmålet er stillet til alle borgere og inkluderer også udendørs fitnessfaciliteter og motionsstier og -ruter. Som ved forrige spørgsmål gælder, at cirka hver anden svarer 'ved ikke/ikke relevant' til hal/sal og fodboldbaner. Figur 5.14 herunder viser borgernes svar frasorteret 'ved ikke/ikke relevant', og også her ligger fitnesscenter og svømmehal i top sammen med motionsstier- og ruter. Umiddelbart er det de facilitetstyper, som borgerne især bruger, de også er mest tilfredse med. En hypotese, som ikke kan bekræftes, er, at den større tilfredshed med muligheden for at benytte faciliteterne afspejles i, at større andele af borgerne faktisk også benytter dem.

Figur 5.14: Voksne borgeres tilfredshed med muligheden for at benytte forskellige faciliteter/ steder til idræt/motion (pct.)

Figuren viser alle borgeres tilfredshed med afstanden fra hjemmet til X-facilitet (frasortet 'ved ikke/ikke relevant') (n = 1.372).

Voksnes holdninger til prioriteringer på idrætsområdet

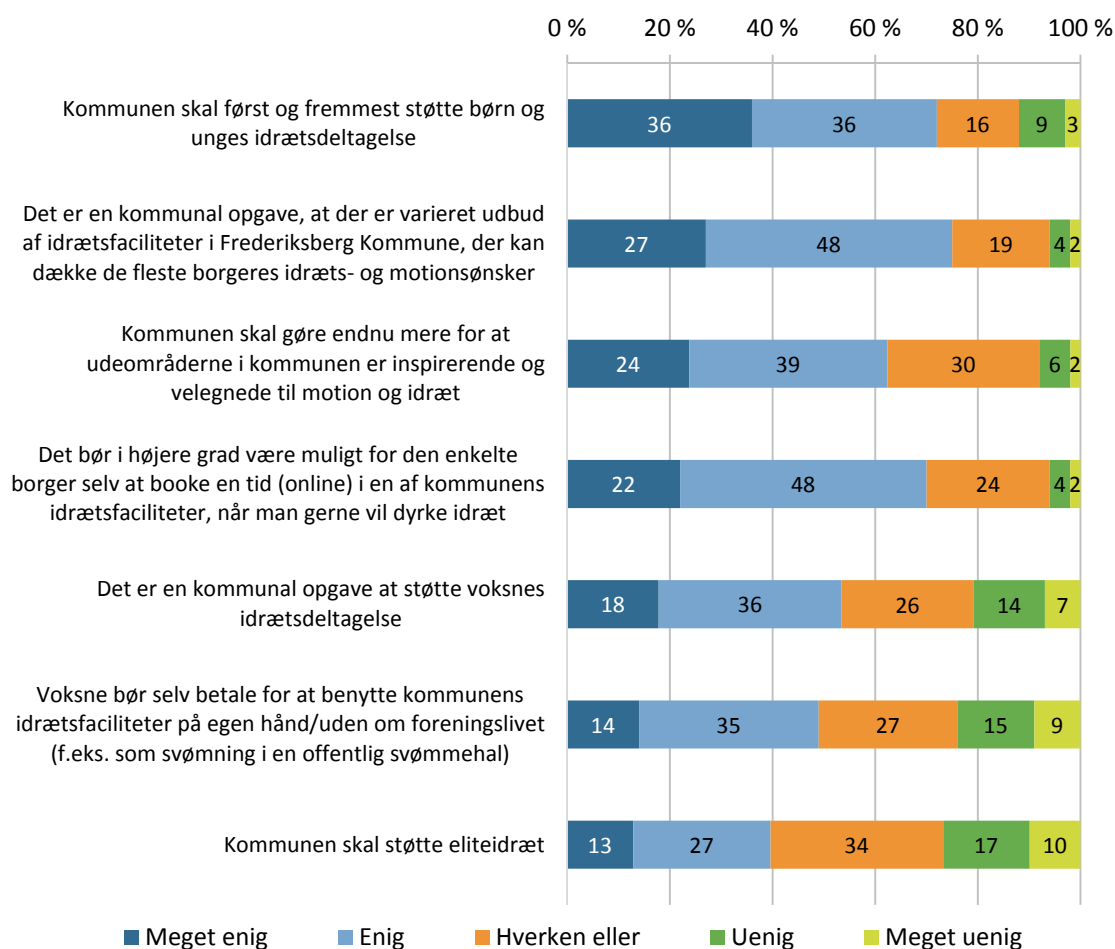
Delanalysen rundes af med et afsnit, som går i dybden med voksnes holdning til en række idrætspolitiske emner, som vedrører kommunens opgavevaretagelse på idræts- og motionsområdet (se figur 5.15).

Der er bred tilslutning til, at kommunen først og fremmest skal støtte børn og unges idrætsdeltagelse (72 pct. er 'meget enig'/'enig' heri). Det er dog ikke ensbetydende med, at kommunen ikke skal støtte voksnes idrætsdeltagelse, og et flertal af borgerne er enten 'meget enig' eller 'enig' i, at 'det er en kommunal opgave at støtte voksnes idrætsdeltagelse' (se figur 5.15).

Der er også stor tilslutning til, at det er en kommunal opgave at sikre et varieret udbud af idrætsfaciliteter i kommunen (75 pct. er 'meget enig'/'enig' heri), mens 65 pct. er 'meget enig' eller 'enig' i, at kommunen skal gøre endnu mere for 'at udeområderne er inspirerende og velegnede til motion og idræt' (se figur 5.15). Når det kommer til voksnes benyttelse af idrætsfaciliteter uden om foreningslivet, er et flertal af borgerne tilhængere af, at voksne selv skal betale, som det eksempelvis kendes fra svømmehaller.

Endelig er lige mange 'meget enig'/'enig' og 'ueinig'/'meget ueinig' i, at kommunen skal støtte eliteidræt (se figur 5.15).

Figur 5.15: Voksne borgeres holdninger til forskellige idrætspolitiske emner (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på en række udsagn om idrætspolitiske emner (n = 1.372).

Der er ingen nævneværdige forskel på mænd og kvinders svar på tværs af de syv udsagn.

Som det fremgår af figur 5.15 er 51 pct. af de voksne 'meget enig'/'enig' i, at voksne selv bør betale for at benytte kommunens idrætsfaciliteter uden om foreningslivet. I den forbindelse er alle borgere blevet spurgt til, hvor meget de er villige til at betale for at benytte en indendørs idrætsfacilitet uden om foreningslivet.

15 pct. svarer, at de ikke er villige til at betale noget, mens 32 pct. vil betale maksimalt 25 kr. Hver tredje (33 pct.) er villig til at betale maksimalt 50 kr., 9 pct. vil maksimalt betale 75 kr., 10 pct. maksimalt 100 kr. og blot 2 pct. vil betale mere end 100 kr.

Opsummering

To ud af tre voksne er normalt aktive med idræt, sport eller motion i Frederiksberg Kommune. Det er omtrent samme deltagelse som i Ballerup, Frederikssund og Gladsaxe, men lavere end i Gentofte. Med tanke på det høje uddannelsesniveau i kommunen, er det overraskende, at deltagelsen ligger på niveau med kommuner med noget lavere uddannelsesniveau (Gentofte har samme uddannelsesniveau som Frederiksberg).

Kvinder og mænd er lige aktive, mens den erhvervsaktive voksenalder (20-59-årige) er mere aktive end de yngre (16-19-årige) og ældre voksne (60+-årige). Særligt blandt de ældre over 60 år svarer mange 'nej' til at dyrke idræt, sport eller motion.

De voksne er især aktive med motionsaktiviteter, og de fire største aktiviteter for voksne er løb, styrketræning, vandring og svømning. Det er de samme aktiviteter, som topper i Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe. Både kvinder og mænd dyrkes disse aktiviteter i relativt stort omfang.

Foreningsidrætten er lille blandt borgerne i Frederiksberg Kommune med én ud af tre aktive. Det er under niveauet i sammenligningskommunerne, og det er et særligt kendetegn ved Frederiksberg Kommune, at idræt i privat regi har større tilslutning end foreningsidræt blandt de voksne. Flest borgere er dog aktive på egen hånd.

Der er stor brug af tilbud og faciliteter i andre kommuner. Syv ud af ti foreningsmedlemmer er kun medlem i en forening i en anden kommune, mens mange også benytter forskellige faciliteter og steder i andre kommuner – typisk i supplement med brug af faciliteter og steder i Frederiksberg Kommune.

Når voksne skal gå til idræt, er det afgørende for dem, at aktiviteten tiltaler dem. Herefter spiller forskellige praktiske forhold en betydelig rolle, som blandt andet angår selv at kunne bestemme træningstidspunkter. Voksne under 60 år foretrækker at træne mellem kl. 16 og 20, mens de ældre over 60 år foretrækker at træne mellem kl. 8 og 12.

Voksne udtrykker ganske stor tilfredshed med faciliteterne i deres nærområde, og langt de fleste når til deres typiske aktivitetssted på mindre end 15 minutter. Det er en transporttid, som langt de fleste er tilfredse med. I forhold til sammenligningskommunerne er flere borgere i Frederiksberg Kommune aktive i forbindelse med deres transport ved enten at gå, cykle eller løbe til idrætsfaciliteterne. Færre bruger bilen.

De voksne borgere mener, at kommunen især skal støtte børn og unges idrætsaktiviteter, og mange mener også, at det er en kommunal opgave at sikre et varieret udbud af faciliteter i kommunen.

Delanalyse 6: Idrætsforeningers status og virke

Denne delanalyse ser på idrætsforeningerne i Frederiksberg Kommune. Analysen indledes med et kort afsnit om metode og datagrundlag, hvorefter tre afsnit og en opsummering følger. Første afsnit zoomer ind på foreningerne ved at se på udvikling i antal medlemmer, frivillige/lønnede personer samt idrætsforeningernes virke- og fokusområder. Andet afsnit ser på foreningernes forhold til og samarbejde med andre aktører, mens tredje afsnit beskæftiger sig med foreningernes økonomiske status og syn på fremtiden.

Undersøgelsens metode og datagrundlag

Undersøgelsen bygger på en spørgeskemaundersøgelse, som alle idrætsforeninger og afdelinger i idrætsforeninger er blevet inviteret til at deltage i. Afdelinger i flerstrengede idrætsforeninger (f.eks. KB, CBS, VLI) er blevet inviteret til undersøgelsen individuelt, og der skelnes i afrapporteringen ikke mellem, om det er en idrætsforening eller en afdeling, som har svaret. Betegnelsen 'idrætsforeninger' anvendes konsekvent i afrapporteringen velvidende, at afdelinger også indgår blandt besvarelserne. Enkelte idrætsforeninger har aktiviteter både i Frederiksberg og Københavns Kommune. Idrætsforeningerne har kun skullet svare for Frederiksberg-delen.

Idrætsforeningerne blev inviteret via e-mail og svarede på et online spørgeskema. Der blev udsendt flere rykkere og taget personlig kontakt for at få så mange svar som muligt. I alt har 56 idrætsforeninger besvaret spørgeskemaet blandt de 113 inviterede⁹². Det giver en svarprocent på 50 pct., hvilket er på niveau med svarprocenten i lignende undersøgelser i andre kommuner.

De er især de mindre idrætsforeninger i kommunen, som ikke har svaret på undersøgelsen, og i alt repræsenterer de 56 idrætsforeninger mere end 15.000 medlemmer. Idrætsforeningerne kan deles i tre grupper ud fra deres medlemsstørrelse med en gruppe, som har færre end 100 medlemmer (25 idrætsforeninger, 'små'), en gruppe med 100-499 medlemmer (19 idrætsforeninger, 'mellemstor') og en gruppe med 500 eller flere medlemmer (10 idrætsforeninger). Klart hovedparten af medlemmerne i de 56 idrætsforeninger er medlem i en af de store idrætsforeninger (70 pct.). En stor del af analyserne er delt op på størrelse, så det er muligt at se, hvordan henholdsvis små, mellemstore og store idrætsforeninger svarer. I de tilfælde, hvor der er tale om alle besvarelser, er det vigtigt at bemærke, at de små idrætsforeninger tæller mest, og at en lille forening har samme vægt som en stor.

Undersøgelser foretaget af Frederiksberg Idræts-Union

Ud over ovennævnte spørgeskemaundersøgelse inddrages også Frederiksberg Idræts-Unions trænerundersøgelse foretaget i 2010, 2013 og 2015 til at beskrive væsentlige forhold blandt trænere/instruktører. Det er væsentligt at bemærke, at undersøgelsen kun inkluderer idrætsforeninger, som er medlem af Frederiksberg Idræts-Union.

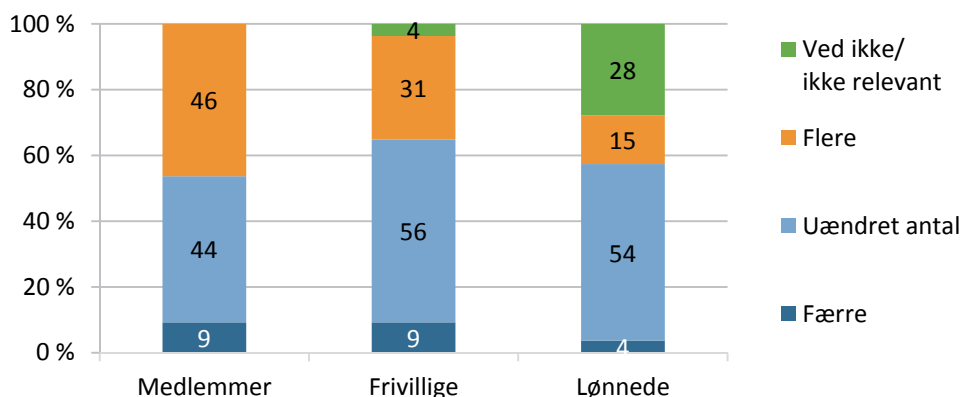
⁹² To idrætsforeninger har kun svaret på dele af spørgeskemaet.

Idrætsforeningernes ressourcer, medlemmer og virkeområde

Idrætsforeninger er sammensat af medlemmer, frivillige og lønnede personer, og indledningsvist tegnes et billede af udviklingen i deres antal de seneste fem år.

På medlemssiden overgår antallet af idrætsforeninger med medlemsvækst antallet af foreninger med tilbagegang (se figur 6.1). Det stemmer overens med den positive udvikling i medlemstal i perioden 2006-2015, som blev vist i delanalyse 1. I perioden har foreningerne i kommunen haft en samlet medlemstilvækst på 2.666 medlemmer. Et væsentligt forhold, som kan hindre medlemstilvækst, er ventelister, som en del idrætsforeninger i kommunen opgiver at have. Boks 6.1 herunder beskriver omfanget nærmere blandt de deltagende idrætsforeninger. Desuden henvises til delanalyse 1.

Figur 6.1: Udvikling i medlemmer, frivillige og lønnede de seneste fem år (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet om, hvorvidt idrætsforeningen har flere eller færre frivillige/lønnede/medlemmer inden for de seneste fem år (n = 56).

Når det kommer til frivillige har hver tredje idrætsforening oplevet tilgang, mens hver anden har samme antal som for fem år siden. Når det angår lønnede har færre oplevet en stigning de seneste fem år. Hovedparten har det samme antal som for fem år siden. En del svarer her 'ved ikke/ikke relevant', og det afspejler, at de fleste idrætsforeninger ingen ansatte har (70 pct. har ingen ansatte). Det er særligt de store idrætsforeninger, som har ansatte (otte ud af ti har mindst én ansat), og blandt de store foreninger har 60 pct. fået flere ansatte. Der sker altså især en professionalisering blandt de store foreninger, men ikke de små og mellemstore.

Udviklingen i antal frivillige er i det store og hele på niveau med Ballerup, Frederikssund, Gladsaxe og Gentofte, om end lidt færre idrætsforeninger i Frederiksberg Kommune rapporterer om tilbagegang i antal frivillige. Når det kommer til lønnede, har lidt flere idrætsforeninger i Frederiksberg Kommune oplevet at få flere. Der er kun tal for medlemsudviklingen i Gentofte Kommune, og her er udviklingen på linje med dem i Frederiksberg.

Boks 6.1: Ventelister i foreninger

Idrætsforeningerne er blevet spurgt til, hvorvidt de har ventelister for børn (0-15 år), unge (16-24 år) og voksne (25+ år). Otte foreninger har ventelister for børn, tre har for unge, mens fire har for voksne. Seks ud af de otte idrætsforeninger med ventelister for børn er store foreninger, og i alt har foreningerne angivet at have 1.739 børn på venteliste (Hovedstadens Svømmeklub har 1.100 børn på venteliste). Der står langt færre unge og voksne på ventelister (begge 112 – en forening har 100 unge og voksne på venteliste). Der er ikke spurgt til, om personer på venteliste kommer fra Frederiksberg Kommune eller en anden kommune.

De frivillige og lønnede er typisk trænere/instruktører

Tilsammen har de 56 idrætsforeninger i undersøgelsen 2.309 frivillige/lønnede tilknyttede som trænere/instruktører, ledere eller personer med andre opgaver. De fleste er tilknyttede som trænere/instruktører (67 pct.), mens mindre andele er ledere (13 pct.) og personer med andre opgaver (15 pct.). De lønnede er primært ansat som trænere/instruktører. Netop trænere/instruktører har Frederiksberg Idræts-Union flere gange haft fokus på i deres trænerundersøgelser (2010, 2013, 2015). En række hovedpointer fra undersøgelserne er samlet i boks 6.2 herunder.

Boks 6.2: Hovedresultater fra Frederiksberg Idræts-Unions trænerundersøgelser

Frederiksberg Idræts-Union foretager løbende trænerundersøgelse blandt trænerne i sine medlemsforeninger. Herunder følger hovedkonklusioner fra den seneste undersøgelse i 2015.

Hvem er trænerne?

Størstedelen af trænerne i 2015-undersøgelsen er mænd (74 pct.)⁹³. Stort set alle trænerne er i beskæftigelse, og flertallet arbejder enten i det private, i det offentlige eller som selvstændig (i alt 70 pct.). Knap hver fjerde (23 pct.) er studerende/under uddannelse (i folkeskole, gymnasium eller på en videregående uddannelse).

Hver anden træner er mellem 35 og 49 år (48 pct.), mens tæt på hver tredje er mellem 20 og 34 år (30 pct.). Få trænere har mange års erfaring og kun lidt flere end hver tredje har været træner i mere end tre år (37 pct.). Samtidig ved en stor del af trænerne ikke, hvor længe de vil fortsætte (39 pct.), og kun hver fjerde forestiller sig at være træner i mere end tre år (27 pct.). Størstedelen har dog været på en form for trænerkursus og har således erhvervet sig trænerkompetencer (67 pct.). Dem, der har været på uddannelse, regner med at fortsætte trænergerningen i længere tid end dem, der ikke har.

Hver tredje er træner for sit eget barn (34 pct.), og det er også en meget vigtig grund til at blive træner (38 pct.). Det gælder primært blandt de ældre trænere over 35 år. En stor del af trænerne svarer også, at de blev træner, fordi der var mangel (40 pct.) og/eller, fordi de blev opfordret (38 pct.). Det er særligt de yngre trænere under 35 år, som svarer, at de er blevet trænere, fordi de altid gerne har villet være det.

⁹³ Der findes ikke tal på kønsfordelingen blandt trænerne samlet set, og det er ikke til at sige, om mænd har svaret i højere grad end kvinder. Det er derfor heller ikke muligt at fastslå, om mænd er i overtal blandt trænere (som de er i undersøgelserne). Det samme gælder for alle andre resultater i undersøgelserne.

Løn, godtgørelse og opbakning

I 2015 modtog størstedelen af trænerne en eller anden form for løn eller godtgørelse for deres trænergerning (80 pct.). For en tredjedel af trænerne er lønnen/godtgørelsen 'i høj eller nogen grad' vigtig for at fastholde dem (32 pct.), mens tæt på halvdelen slet ikke finder den vigtig (44 pct.). Det er især de yngre trænere, der finder løn/godtgørelse vigtig, og blandt de yngre trænere under 20 år svarer næsten to ud af tre, at løn/godtgørelse i 'høj eller nogen grad' er vigtig for at fastholde dem som trænere (63 pct.).

Størstedelen af trænerne oplever generelt god opbakning og hjælp fra deres forening. Det gælder både i forhold til opgaver knyttet til afvikling af træning samt praktiske og administrative opgaver uden for banen. Hovedparten af trænerne (59 pct.) oplever således god opbakning til eksempelvis hjælp til udstyr, samarbejdet med andre hold og inspiration til træning, og kun hver tiende finder på dette område foreningens opbakning dårlig (11 pct.). Samtidig oplever størstedelen af trænerne også god opbakning fra foreningen i forhold til opgaver som eksempelvis indmeldelse, kontingentopkrævning og tilmelding til turneringer (60 pct. finder opbakningen god, 8 pct. finder opbakningen dårlig).

Trænernes udfordringer

Hver tredje træner oplever dårlige træningstidspunkter som en udfordring (33 pct.). Dette er et stigende problem sammenlignet med tidligere undersøgelser, hvor kun hver fjerde svarede dette (hvh. 24 pct. i 2013 og 25 pct. i 2010). Derudover mener hver tredje træner, at det er en udfordring, at trænergerningen er meget tidskrævende (31 pct.), samt at faciliteterne er utilstrækkelige (30 pct.).

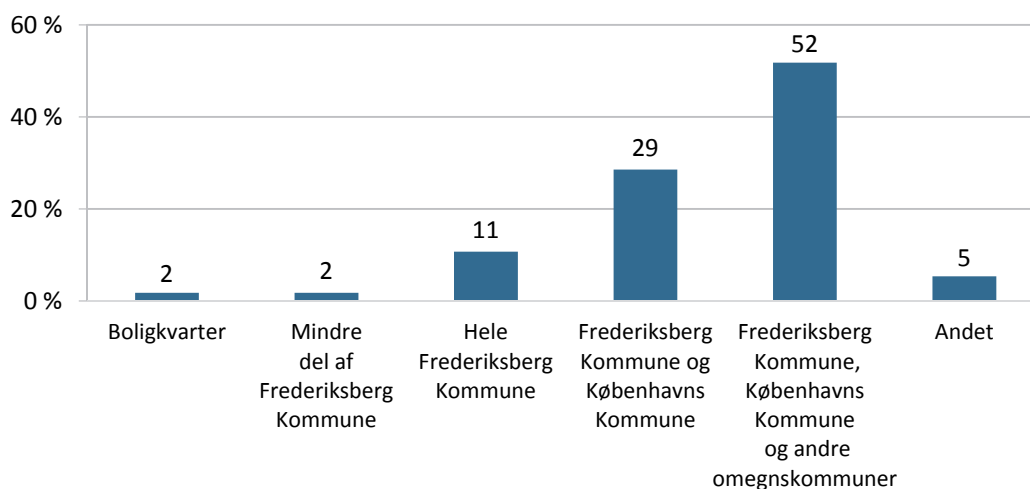
Når trænerne vurderer, hvad der i fremtiden bliver de største udfordringer, peger hver tredje på, at det bliver mere tidskrævende (33 pct.), mens hver fjerde mener, at der stilles større krav til fagligheden (26 pct.), og at det bliver sværere at gøre det attraktivt for unge (26 pct.). Hver fjerde vurderer dog samtidig, at der ikke bliver større udfordringer fremover (26 pct.).

Idrætsforeningernes virke- og fokusområde

Alle idrætsforeningerne i undersøgelsen er selvsagt hjemmehørende i Frederiksberg Kommune, men det er de færreste, som kun betragter Frederiksberg Kommune (eller en mindre del af kommune) som det primære område for idrætsforeningens virksomhed (dvs. området foreningen rekrutterer medlemmer fra) (se figur 6.2).

Det er en klar forskel fra undersøgelserne i Ballerup, Frederikssund, Gladsaxe og Gentofte, hvor flest idrætsforeninger har hele kommunen som virkeområde, mens blot hver fjerde eller færre virker ud over kommunegrænsen.

Figur 6.2: Idrætsforeningers primære geografiske virkeområde (pct.)

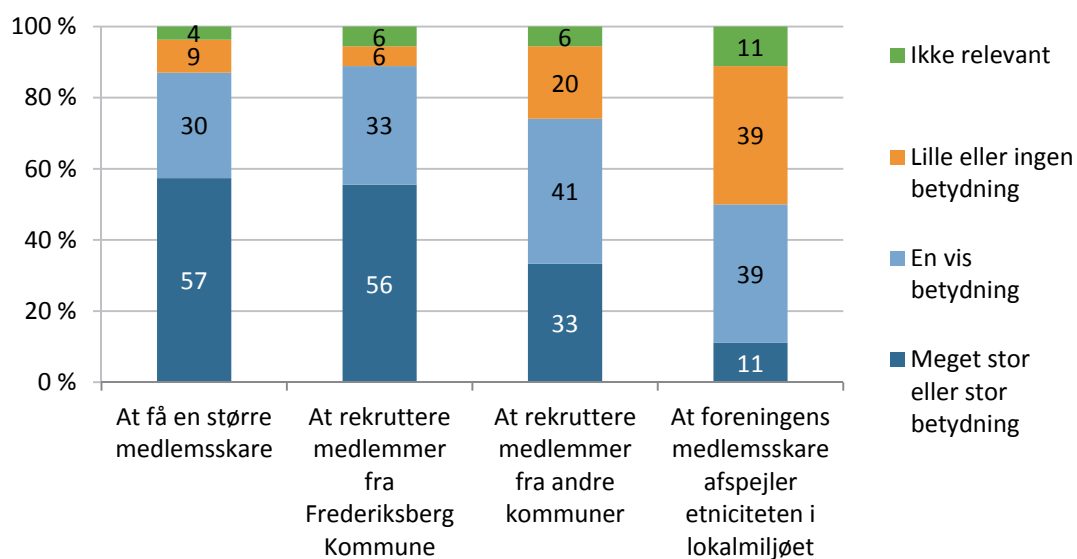
Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet 'Hvad er det primære geografiske område for foreningens virksomhed? (dvs. hvilket område rekrutterer foreningen primært medlemmer fra)' (n = 56).

Med til historien hører, at et mindre antal af idrætsforeningerne har afdelinger i Københavns Kommune og derfor naturligt også har aktiviteter i en anden kommune. Det er dog de færreste idrætsforeninger, som er delt på den måde, og det er nok nærmere Frederiksberg Kommunes beliggenhed omkranset af Københavns Kommune samt kort afstand til omegnskommuner, som gør, at foreningerne spreder deres virkeområde over flere kommuner. Det er særligt de store foreninger, som har deres geografiske virkeområde i flere kommuner.

Rekruttering og medlems sammensætning

De fleste foreninger er optaget af at få en større medlemsskare, og selvom de fleste idrætsforeninger har et virkeområde, som spreder sig ud over kommunegrænsen, er lidt flere idrætsforeninger optaget af at få medlemmer fra Frederiksberg Kommune end andre kommuner. Mens flere medlemmer står højt på dagsordenen i de fleste foreninger, spiller det en mindre rolle at afspejle etniciteten i lokalområdet (se figur 6.3).

Figur 6.3: Medlemssammensætningens betydning for idrætsforeningerne (pct.)

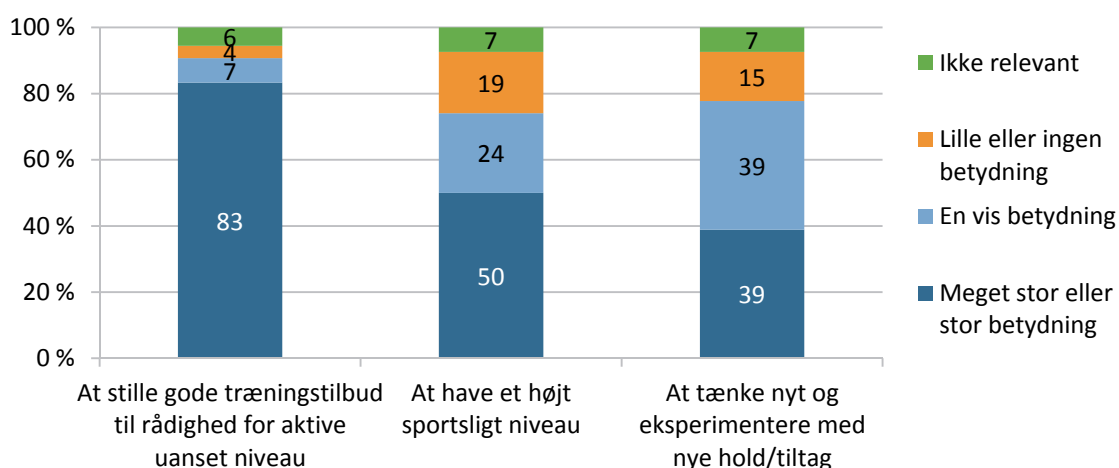
Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet 'Hvilken betydning har følgende forhold for foreningens rolle i lokalsamfundet (dér hvor foreningen holder til)?' (n = 54).

På tværs af de tre spørgsmål er der kun mindre forskelle mellem de tre grupper af foreninger, og spørgsmålene er ikke stillet til foreninger i sammenligningskommunerne.

Idrætsforeningers aktiviteter

Stort set alle idrætsforeningerne er optaget af at stille gode træningstilbud til rådighed for medlemmerne uanset niveau, mens det for færre har 'meget stor eller stor betydning' at have et højt sportsligt niveau. Godt hver tredje er optaget af at tænke nyt og eksperimentere med nye hold eller tiltag (se figur 6.4).

Figur 6.4: Aktiviteters betydning for idrætsforeninger (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet 'Hvilken betydning har følgende forhold for foreningens rolle i lokalsamfundet (dér hvor foreningen holder til)?' (n = 54).

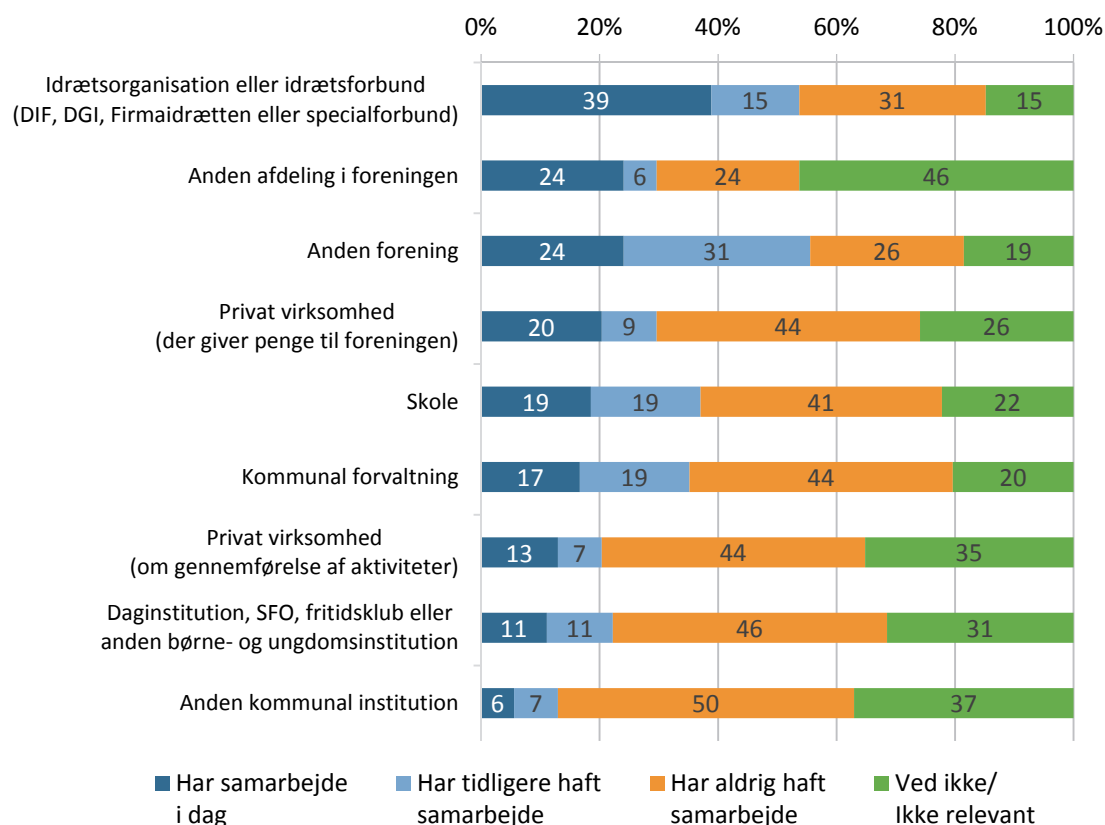
Det er primært i forhold til at eksperimentere og tænke nyt, at der er forskel på små, mellemstore og store foreninger. Det er især de store foreninger, som vægter dette element. Lidt flere store foreninger har ligeledes fokus på at have et højt sportsligt niveau. Spørgsmålene er ikke stillet til foreninger i sammenligningskommunerne.

Samarbejde med andre aktører

Den enkelte idrætsforening er en aktør i lokalområdet blandt mange andre, og for godt hver anden forening spiller det en rolle, at de kan markere sig og være synlige i lokalsamfundet. Hver anden forening er også optaget af at bidrage til lokalsamfundets udvikling, mens godt hver femte forening er optaget af at arbejde med andre lokale foreninger og/eller arbejde sammen med den lokale skole, daginstitution og lignende.

Netop samarbejde med andre aktører er der spurgt særligt ind til i undersøgelsen. Figur 6.5 viser forskellige mulige samarbejdspartnere og andelen af idrætsforeninger, som har eller har haft samarbejde med disse.

Figur 6.5: Idrætsforeningernes samarbejdspartnere (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet om, hvem foreningen har/har haft forpligtende samarbejde med inden for de seneste fem år (om aktiviteter, arrangementer eller projekter) (n = 54).

Flest idrætsforeninger har samarbejde med en idrætsorganisation eller et idrætsforbund, men generelt er det et begrænset antal foreninger, som har samarbejde med de forskellige aktører nu og her. Hver anden forening har aldrig haft et forpligtende samarbejde med en

privat virksomhed, skole, kommunale forvaltning, daginstitution, SFO, fritidsklub eller anden børne- og ungdomsinstitution eller anden kommunal institution. Det er især de store foreninger, som har samarbejde med andre aktører i dag.

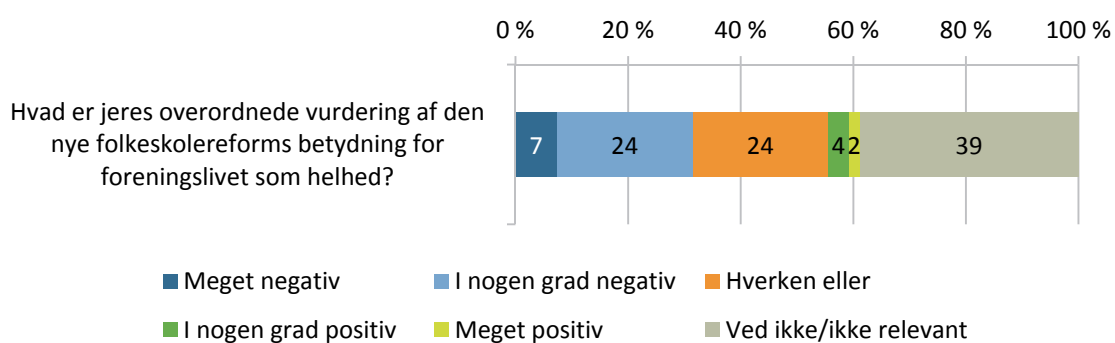
I sammenligning med idrætsforeninger i Ballerup, Frederikssund, Gladsaxe og Gentofte, er der i Frederiksberg Kommune generelt færre idrætsforeninger, som arbejder sammen med andre aktører.

Folkeskolereformen

En af hovedtankerne i folkeskolereformen er et styrket samarbejde mellem det frivillige foreningsliv og folkeskolerne. Som det fremgår ovenfor, er det knap hver femte forening, som pt. har et samarbejde med en folkeskole, og det er på højde med antallet i sammenligningskommunerne. Samarbejdet har dog ikke nødvendigvis rod i reformen, og for at undersøge samarbejdet i forbindelse med skolereformen og dens betydning for idrætsforeningerne, er foreningerne blevet stillet en række spørgsmål herom.

Meget få idrætsforeninger i Frederiksberg Kommune er positivt stemt over for reformen, og godt hver tredje er i et eller andet omfang negativt stemt (se figur 6.6). En ret stor del af foreningerne har dog ingen synderlig mening ('hverken/eller') om reformen eller svarer 'ved ikke/ikke relevant'. Selvom reformen fylder meget i visse foreninger (særligt børne- og ungeforeninger), er der altså også en hel del foreninger, som ikke tager særlig notits af reformen. Billedet er ikke unikt for Frederiksberg Kommune, og man genfinder omtrent samme negative holdning til reformen blandt foreninger i Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe. Også her er der en del foreninger, som ikke forholder sig til reformen.

Figur 6.6: Idrætsforeningernes vurdering af folkeskolereformens betydning for foreningslivet (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmål om idrætsforeningernes vurdering af folkeskolereformens betydning for foreningslivet (n = 54).

Direkte adspurgt svarer hver anden forening, at de ikke er berørt af reformen (46 pct.). Modsat vurderer en lidt mindre del (34 pct.), at de er berørt af reformen, mens 15 pct. svarer 'ved ikke/ikke relevant'. De foreninger som ikke er direkte berørt af reformen (nej-svar) har ikke fået flere spørgsmål herom. De resterende 28 foreninger ('ja' - eller 'ved ikke/ikke

relevant'-svar) er derimod stillet en række uddybende spørgsmål. Der er tale om få respondenter og svarene skal tolkes med forbehold herfor.

Blandt de 28 foreninger svarer et mindre antal (tre foreninger), at de har indgået et formelt samarbejde med en folkeskole i forbindelse med reformen, mens fem svarer, at de allerede havde et samarbejde. De fleste (20 foreninger) har altså ikke indgået et formelt samarbejde eller havde et i forvejen. Blandt de 20 foreninger uden samarbejde svarer syv, at de godt kunne forestille sig at indgå et formelt samarbejde med en eller flere skoler som følge af reformen.

Seks foreninger rapporterer, at de har oplevet et fald i antal medlemmer, mens blot én forening angiver at have fået flere. Kun to foreninger angiver, at der er sket en ændring på frivilligsiden, ved at reformen har medført et fald i antal frivillige.

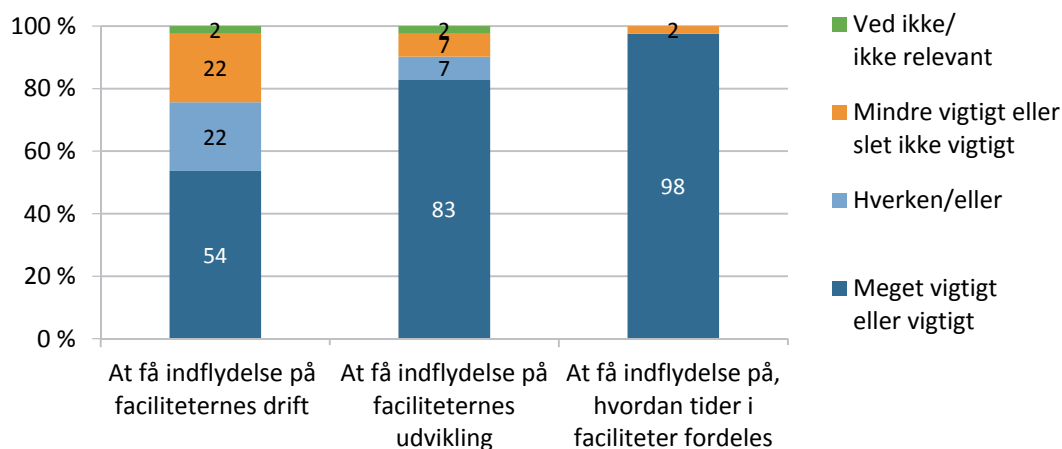
Det område som påvirker flest foreninger, er adgangen til faciliteter. Syv foreninger har oplevet forandringer med adgangen i form af færre tider (fem foreninger), mens fire foreninger oplever problemer, fordi børnene får senere fri.

Frederiksberg Idræts-Union

Flertallet af idrætsforeningerne og respondenterne i undersøgelsen er medlem af Frederiksberg Idræts-Union (75 pct. af respondenterne). Unionen er således en central samarbejdspartner for foreningerne, og alle medlemmerne er blevet stillet en række uddybende spørgsmål om deres holdning til og vurdering af Frederiksberg Idræts-Unions opgaver og rolle.

En af unionens primære opgaver er at drive og udvikle idrætsfaciliteter samt fordele tider i dem. Idrætsforeningerne er blevet spurgt til, hvor vigtigt det er for dem at kunne øve indflydelse på dette arbejde, og det er særligt fordelingen af tider, som er vigtigt for foreningerne at kunne påvirke. For langt de fleste er det også vigtigt at få indflydelse på faciliteternes udvikling, mens færre er optagede af at få indflydelse på faciliteternes drift (se figur 6.7).

Figur 6.7: Betydning af at kunne påvirke faciliteternes drift og udvikling samt fordeling af tider (pct.)

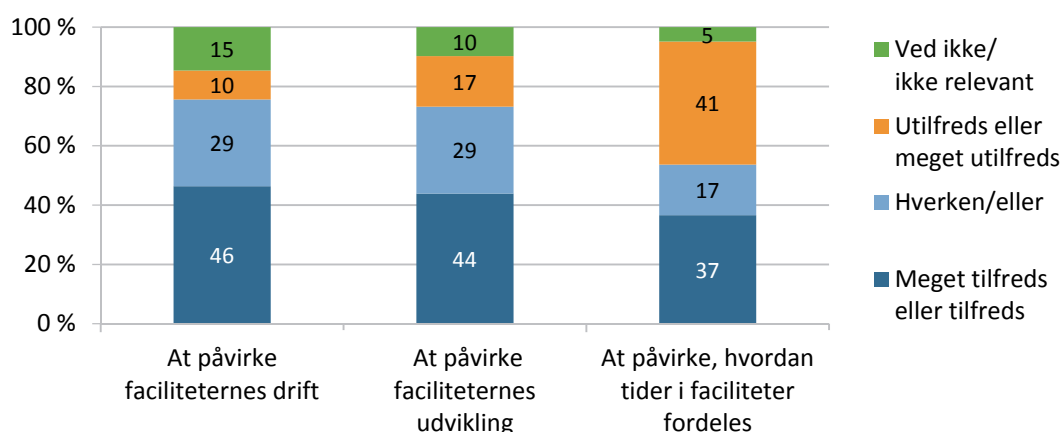

Figuren viser svarfordelinger på tre spørgsmål om vigtighed ud fra spørgsmålet: 'Hvor vigtigt er følgende for jer...' (n = 41).

Ud over at spørge til, hvor vigtigt det er at kunne få indflydelse, har idrætsforeninger også skullet svare på, hvor godt de vurderer, at de kan påvirke de tre områder via Frederiksberg Idræts-Union.

Generelt er der færre idrætsforeninger, som svarer 'meget tilfreds eller tilfreds', end der svarer 'meget vigtigt eller vigtigt' (se figur 6.8). Det kan være et udtryk for, at foreningerne efterspørger bedre muligheder for at kunne få indflydelse på de tre områder. Særligt i forhold til at påvirke fordelingen af tider (og til dels faciliteternes udvikling) synes foreningerne at være interesserede i øget medindflydelse.

Figur 6.8: Idrætsforeningernes tilfredshed med at kunne påvirke faciliteternes drift og udvikling samt fordeling af tider (pct.)

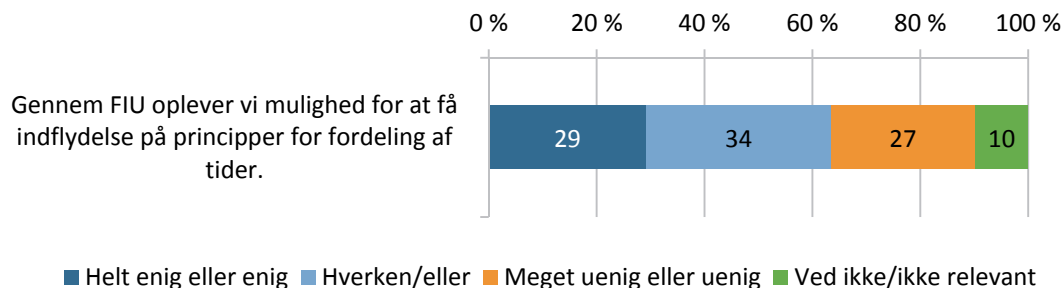

Figuren viser svarfordelinger på tre spørgsmål om tilfredshed ud fra spørgsmålet: 'Hvor tilfredse/utilfredse er I med jeres mulighed via FIU for...' (n = 41).

Foreningerne blev stillet et ekstra spørgsmål om fordeling af tider. Her skulle foreningerne vurdere, hvordan de oplever muligheden for at få indflydelse på principper for fordeling af

tider. Foreningerne svarer delt på spørgsmålet, og omtrent lige mange er henholdsvis 'helt enig eller enig' og 'uendig eller meget uendig' i, at de har mulighed for at påvirke principperne (se figur 6.9).

Figur 6.9: Idrætsforeningers vurdering af at kunne påvirke fordelingsprincipper (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på ét spørgsmål ud af seks ud fra spørgsmålet: 'Hvordan vurderer I FIU?' (n = 41).

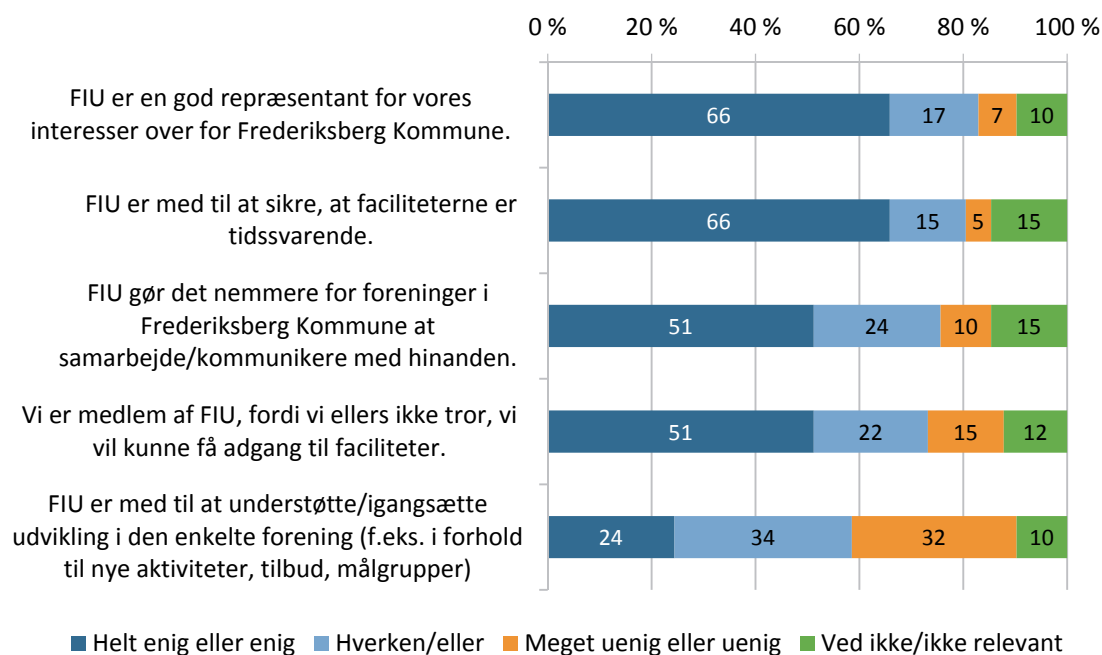
Der er altså delte meninger blandt foreningerne, når det kommer til såvel tilfredsheden med, som muligheden for at yde indflydelse på principperne for fordeling af tider.

Idrætsforeningernes vurdering af Frederiksberg Idræts-Union

Selvom idrætsforeningerne ikke udtrykker ovenud tilfredshed med mulighederne for at påvirke fordelingen af tider i faciliteter, er det overordnede billede, at foreningerne er godt tilfredse med Frederiksberg Idræts-Union. To ud af tre vurderer, at unionen er en god repræsentant over for kommunen, samt at unionen er med til at sikre, at faciliteterne er tidsvarende. Flertallet af foreninger vurderer også, at Frederiksberg Idræts-Union er med til at øge samarbejdet mellem foreningerne i kommunen (se figur 6.10). Et fåtal af foreningerne vurderer, at unionen har en rolle i at understøtte og igangsætte udvikling i enkelte foreninger, ligesom hver anden forening er medlem for at få adgang til faciliteter⁹⁴.

⁹⁴ Medlemskab af Frederiksberg Idræts-Union er ikke påkrævet for at indgå i fordelingen af tider.

Figur 6.10: Idrætsforeningernes vurdering af Frederiksberg Idræts-Union (pct.)

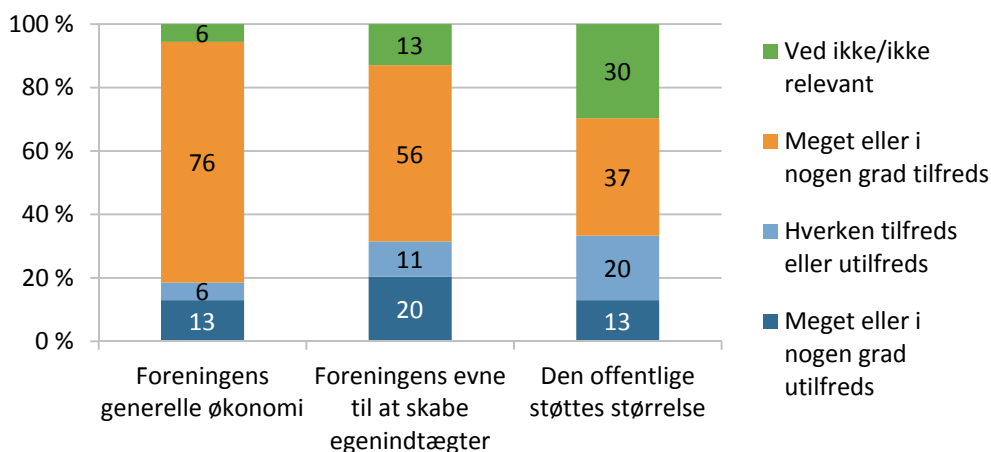
Figuren viser svarfordelinger på fem spørgsmål ud af seks ud fra spørgsmålet: 'Hvordan vurderer I FIU?' (n = 41). Note: Frederiksberg Idræts-Union er forkortet 'FIU' i figuren.

Idrætsforeningerne har haft mulighed for at komme med uddybende kommentarer til Frederiksberg Idræts-Unions arbejde, rolle og lignende. Det har 12 af de 41 respondenter gjort. Overordnet set bekræfter kommentarer det positive billede af Frederiksberg Idræts-Union. Flest kommentarer går på, at Frederiksberg Idræts-Union er en god støtte og sparringspartner (7 foreninger). To foreninger beklager sig dog over, at unionen er for lukket, mens andre to synes, at der er problemer med fordelingen af tider. Ét svar går på, at unionen mangler fokus på de faciliteter, som unionen ikke selv ejer men blot administrerer.

Idrætsforeningernes syn på deres økonomiske situation og fremtiden

Der hersker tilfredshed med økonomien blandt idrætsforeningerne i Frederiksberg Kommune, og langt hovedparten af foreningerne er 'meget eller i nogen grad tilfreds' med deres generelle økonomiske situation. Flertallet er også tilfredse med foreningens evne til at skabe egenindtægter, mens der overordnet set også er tilfredshed med den offentlige støttes størrelse (se figur 6.11). Det er dog i forhold til støtten fra det offentlige, at der er mindst tilfredshed at spore, og de store foreninger er lidt mere forbeholdende end de små og mellemstore. De store foreninger er en smule mere positive, når det kommer til egne evner til at skabe egenindtægter.

Figur 6.11: Tilfredshed med foreningens økonomi (pct.)

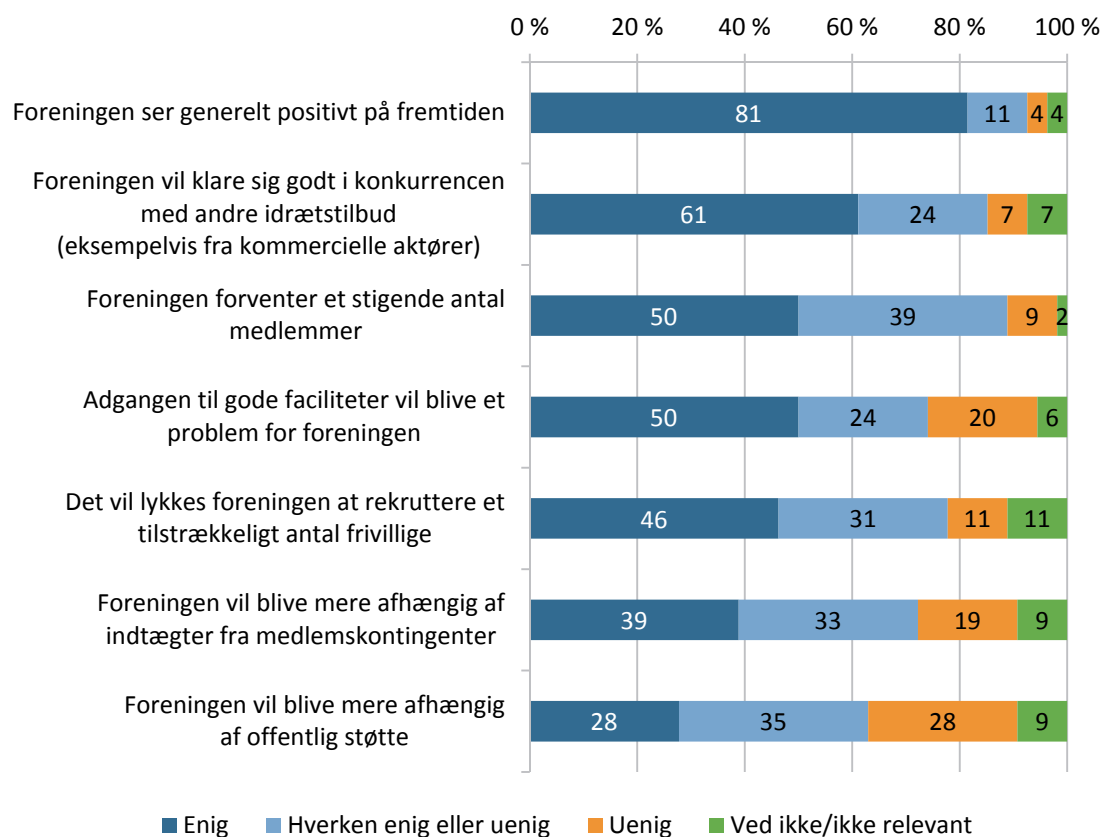
Figuren viser svarfordelinger på tre udsagn i forhold til spørgsmålet: 'I hvilken grad er foreningen tilfreds med forskellige aspekter af foreningens økonomi?' (n = 54).

Den positive indstilling til økonomien er ikke kun gældende blandt foreninger i Frederiksberg Kommune. Man genfinder bemærkelsesværdigt ens svar på de tre spørgsmål blandt foreninger i Ballerup, Frederikssund, Gentofte og Gladsaxe.

Syn på fremtiden

Det positive syn på økonomien bakkes op af, at næsten alle idrætsforeninger ser positivt på fremtiden (se figur 6.12). Det er kun blandt foreningerne i Gentofte, at man ser et ligeså positivt billede. Dertil kommer, at flere foreninger i Frederiksberg Kommune er mere enige end uenige i, at de vil klare sig godt i konkurrencen med andre idrætstilbud, at de vil få flere medlemmer, og at de vil rekruttere tilstrækkeligt med frivillige (se figur 6.12).

Figur 6.12: Foreningernes forventninger til fremtiden (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på syv udsagn i forhold til spørgsmålet: 'Hvordan vurderer foreningen den nærmeste fremtid (de kommende fem år)?' (n = 54).

Selvom det overordnede syn på fremtiden er ganske positivt, forventer idrætsforeningerne, at adgangen til gode faciliteter vil blive et problem i fremtiden. Adgangen til faciliteter er afgørende for langt de fleste af foreningerne, og foreningernes svar understreger, at det er et emne, som også fremover vil være på dagsordenen.

Foreningerne er delt, når det kommer til at blive mere afhængig af indtægter fra medlemskontingenter og støtte fra det offentlige. I en del foreninger er de to formentligt forbundet i den forstand, at falder tilskuddet fra det offentlige, stiger medlemmernes kontingentbetaling.

Tilskud pr. medlem eller øremærkede tilskud?

Idrætsforeningerne er specifikt blevet spurgt til, hvordan de ønsker, at tilskud fra Frederiksberg Kommune skal tildeles. I den nuværende model tildeles tilskuddet ud fra antal medlemmer under 25 år, som foreningen herefter selv råder over (tilskuddet skal dog gå til aktiviteter for børn og unge under 25 år). Der findes omvendt ikke øremærkede puljer, som foreningerne kan søge. Foreningerne er her blevet spurgt til, om de ønsker at fastholde den nuværende form, eller om de ønsker et mindre tilskud pr. medlem under 25 år, mod at det er muligt at søge puljer/få øremærkede tilskud.

Mange idrætsforeninger har svært ved at forholde sig til spørgsmålet, og næsten hver anden (43 pct.) svarer 'ved ikke'. Blandt foreningerne som har en mening, ytrer stort set alle ønske om at bevare den nuværende model (51 pct.). Kun tre foreninger (6 pct.) er interesserede i en model med flere puljer/øremærkede midler.

Foreningernes største udfordringer

Alle foreninger har haft mulighed for frit at skrive, hvad de betegner som foreningens største udfordringer i de kommende fem år. Det har mange foreninger gjort, og svarene giver et billede af, hvad foreningerne regner med, kommer til at fylde i fremtiden.

Svarene kan overordnet set grupperes i seks temaer, som ikke er unikke for foreninger i Frederiksberg Kommune. Der er i høj grad tale om klassiske problemstillinger, som også genfindes blandt foreninger i mange andre kommuner.

Flest foreninger peger på adgangen til passende faciliteter på de rette tidspunkter som foreningens primære udfordring. Det nævner hele 17 foreninger. Dernæst er der også stor tilslutning til, at det i de kommende fem år bliver en udfordring at bevare eller øge antallet af medlemmer (14 foreninger). Højt på listen står også opgaven med at sikre et tilstrækkeligt antal frivillige kræfter i form af trænere/instruktører, ledere og ildsjæle (otte foreninger).

Mindre tilslutning er der til, at det bliver en udfordring at fastholde foreningens struktur (to foreninger), at kommunikere, reklamere og skabe synlighed (to foreninger) samt foreningens økonomi (to foreninger).

Opsummering

Undersøgelsen giver indtryk af, at idrætsforeningerne i kommunen er i god gænge, og et stort flertal af foreningerne ser positivt på fremtiden.

Foreningerne har en god økonomi, og vurderer, at de vil klare sig godt i konkurrence med andre idrætsstilbud i fremtiden, og hver anden forening forventer, at de vil få flere medlemmer i fremtiden. Ser man på de seneste fem år, er det da også hver anden forening, som har haft medlemsfremgang, mens hver tredje har fået flere frivillige. Omvendt er det meget få foreninger, som har fået færre medlemmer eller frivillige (hver anden forening har det samme antal frivillige som for fem år siden).

Det er de færreste foreninger, som kun ser Frederiksberg Kommune som deres virkeområde (dvs. det område de rekrutterer medlemmer fra). For foreningerne har det betydning at få flere medlemmer, men det betyder mindre for foreningerne, hvor medlemmer har bopæl her. Få foreninger går op i at afspejle etniciteten i lokalsamfundet.

Det har stor betydning for langt de fleste foreninger, at de kan stille gode træningstilbud til rådighed for medlemmerne uanset deres aktivitetsniveau, mens hver anden forening er

optaget af at have et højt sportsligt niveau. For en lidt mindre andel af foreningerne spiller det også en rolle, at de kan tænke nyt og eksperimentere med nye hold og tiltag.

Når foreningerne skal pege på udfordringer for fremtiden, er det særligt adgangen til faciliteter, som de er bekymrede over. Det handler især om at kunne få nok træningstider på de rette tidspunkter. Dertil kommer andre klassiske problemstillinger som at bevare/forøge antallet af medlemmer og frivillige.

Folkeskolereformen er også en kilde til frustration blandt foreningerne. De foreninger, som er berørt af reformen, er ret enige i, at folkeskolereformen har negativ indvirkning på foreningslivet som helhed. Få foreninger i kommunen har indgået et formelt samarbejde med en skole som en konsekvens af reformen, og ifølge de berørte foreninger, er det særligt den forlængede skoledag, som skaber problemer. Det har i enkelte foreninger betydet faldende medlemstal, mens det også har haft negativ indvirkning på adgangen til faciliteter.

Delanalyse 7: Brugeres adgang til og vurdering af idrætsfaciliteter

Denne delanalyse undersøger idrætsforeninger, øvrige foreninger, aftenskoler, skoler og kommunale institutioners holdning til og vurdering af idrætsfaciliteter i Frederiksberg Kommune. Analysen indledes med et kort afsnit om metode og datagrundlag, hvorefter to afsnit og en opsummering følger. Første afsnit ser på, hvordan brugerne får adgang til faciliteter, mens andet afsnit ser på brugernes vurdering af faciliteterne i kommunen.

Undersøgelsens metode og datagrundlag

Undersøgelsen bygger på en spørgeskemaundersøgelse, som alle brugere med fast tid i en idrætsfacilitet i Frederiksberg Kommune er blevet inviteret til at deltage i. 'Brugere' anvendes som fælles betegnelse i analysen og tæller idrætsforeninger⁹⁵, øvrige foreninger, aftenskoler, skoler og kommunale institutioner. Analysen er delt på tre respondentgrupper: idrætsforeninger, øvrige foreninger/aftenskoler og skoler/kommunale institutioner.

Alle brugere blev inviteret til den elektroniske spørgeskemaundersøgelse via e-mail. Der blev undervejs udsendt flere rykkere og taget personlig kontakt for at få så mange svar som muligt. I alt har 100 brugere besvarede spørgeskemaet fordelt på 56⁹⁶ idrætsforeninger (svarprocent på 50 pct.), 20 øvrige foreninger/aftenskoler⁹⁷ (svarprocent på 29 pct.) og 24 skoler/institutioner⁹⁸ (svarprocent på 32 pct.). De lave svarprocenter blandt øvrige foreninger/aftenskoler og skoler/institutioner skyldes formentlig, at en del brugere kun i begrænset omfang benytter idrætsfaciliteter.

Undersøgelser foretaget af Frederiksberg Idræts-Union

Som supplement til spørgeskemaundersøgelse inddrages også Frederiksberg Idræts-Unions facilitetsundersøgelser udført i 2011, 2013 og 2015.

Adgang til og brug af faciliteter

Brugerne får adgang til faciliteter og steder til deres idrætsaktiviteter på forskellig vis. Der er ganske store forskelle på tværs af brugergrupper. Stort set alle idrætsforeninger får adgang ved at få tildelt tider i faciliteter af Frederiksberg Kommune eller Frederiksberg Idræts-Union, mens færre lejer faciliteter, benytter deres egne eller bruger offentlige udendørsarealer (se figur 7.1). Hver anden øvrig forening/aftenskole får anvist faciliteter, mens lige så mange lejer sig ind. Stort set alle skoler/institutioner benytter offentlige udendørsarealer, men en del låner også faciliteter af kommunen eller benytter deres egne. Få idrætsforeninger bruger offentlige udendørsarealer.

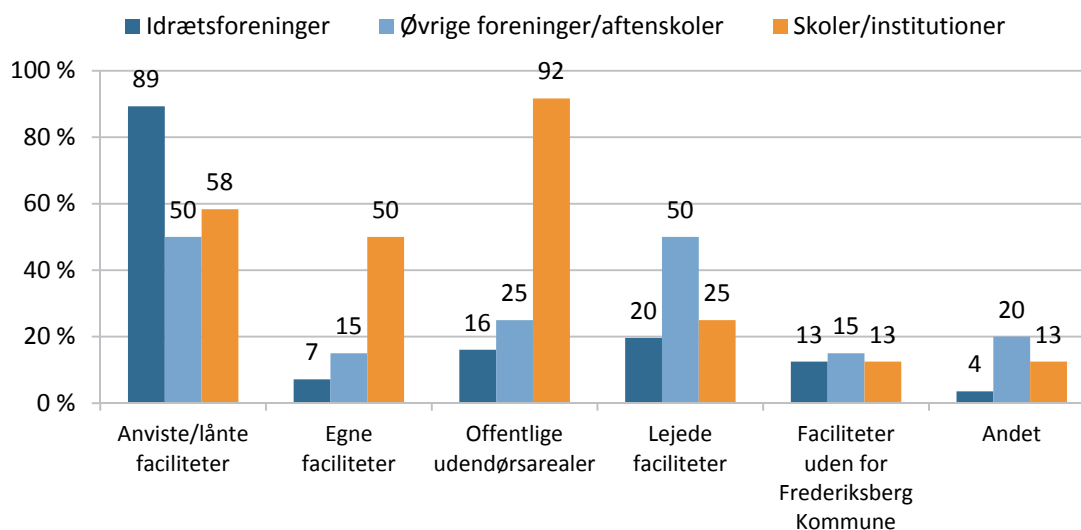
⁹⁵ Idrætsforeningerne er de samme som indgår i delanalyse 6. Enkelte besvarelser kommer fra afdelinger, og som i forrige analyse vægter de svar på samme vis, som svar fra en idrætsforening.

⁹⁶ To idrætsforeninger har kun svaret på dele af spørgeskemaet.

⁹⁷ De 20 øvrige foreninger/aftenskoler er fordelt på seks spejdergrupper, fem øvrige foreninger, tre aftenskoler og seks brugere under betegnelse 'andre sammenslutninger'.

⁹⁸ De 24 skoler/institutioner er fordelt på 15 børnehuse, fire privat-/friskoler, tre folkeskoler, et gymnasium og et ungdomscenter.

Figur 7.1: Brugernes adgang til idrætsfaciliteter og steder til idræt/motion (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmål om, hvilke faciliteter/steder brugerne benytter til deres aktiviteter (n, idrætsforeninger = 56, n, øvrige foreninger/aftenskole = 20, n, skoler/institutioner = 24). Note: Brugerne har kunnet sætte flere kryds og figuren summerer ikke til 100 pct.

Adgangen til faciliteter er et kerneområde for idrætsforeninger (jf. delanalyse 6), og det kan have betydning, om man får anvist, låner eller benytter egne faciliteter. Der er fordele og ulemper knyttet til de forskellige former, som blandt andet går på råderet samt drifts- og vedligeholdelsesmæssige forpligtelser.

Helt overordnet er der ingen forpligtelser i forhold til den daglige drift og vedligeholdelse for idrætsforeninger, der bruger anviste faciliteter, men til gengæld råder de umiddelbart også kun over faciliteterne i de timer, de har fået tildelt. Det er omvendt for idrætsforeninger med egne faciliteter. Her er det umiddelbart idrætsforeningen, som står for at drive og vedligeholde faciliteterne, mens de til gengæld også har den fulde råderet over dem. Det giver selvfølgelig gode vilkår for at tilrettelægge træning og kamp, men det er typisk også et omfattende arbejde at drive og vedligeholde faciliteter. Det skal nævnes, at kommunen typisk yder tilskud til foreninger med egne faciliteter i form af lokaletilskud og/eller driftstilskud (jf. delanalyse 2).

Som figur 7.1 viser, er det få idrætsforeninger i Frederiksberg Kommune, som bruger egne faciliteter⁹⁹. Det er derfor ikke muligt at sammenligne eksempelvis tilfredshed med faciliteter mellem brugere som ejer eller får anvist tider (f.eks. om der er forskel i tilfredshed med faciliteter).

Brugernes benyttelse af facilitetstyper

Også når det kommer til typen af idrætsfaciliteter, brugerne benytter, er der væsentlige forskelle. Bort set fra hal/sal som stort set alle idrætsforeninger benytter, er det en lille andel af idrætsforeningerne, som bruger de forskellige typer af faciliteter (se tabel 7.1). Sam-

⁹⁹ KB, Frederiksberg Badminton Klub, Ashihara Karate og Københavns Karateklub ejer selv faciliteter.

me billede gør sig gældende for øvrige foreninger/aftenskoler, mens skoler/institutioner i højere grad bruger flere og forskellige typer af faciliteter.

Tablet 7.1: Brugernes brug af facilitetstyper (pct.)

	Idrætsforeninger	Øvrige foreninger/aftenskoler	Skoler/institutioner
Hal/sal	91	45	75
Fodboldbane	16	5	42
Andre baner/anlæg	14	5	25
Svømmehal	9	15	25
Fitnesscenter	16	20	4
Anlæg ved vand	2	5	17
Aktivitetsanlæg	4	5	33
Spejderhytte	0	25	8
Andet	13	50	13

Tabellen viser svarfordeling på spørgsmål om, hvilke typer af faciliteter brugerne benytter til deres aktiviteter (n, idrætsforeninger = 56, n, øvrige foreninger/aftenskole = 20, n, skoler/institutioner = 24).

Forskellene kan forklares ved, at idrætsforeninger i udgangspunktet er specialiseret inden for én eller få aktiviteter, og derfor også bruger én eller få typer af faciliteter. Det betyder også, at idrætsforeningerne i udgangspunktet er afhængige af den facilitetstype, de benytter.

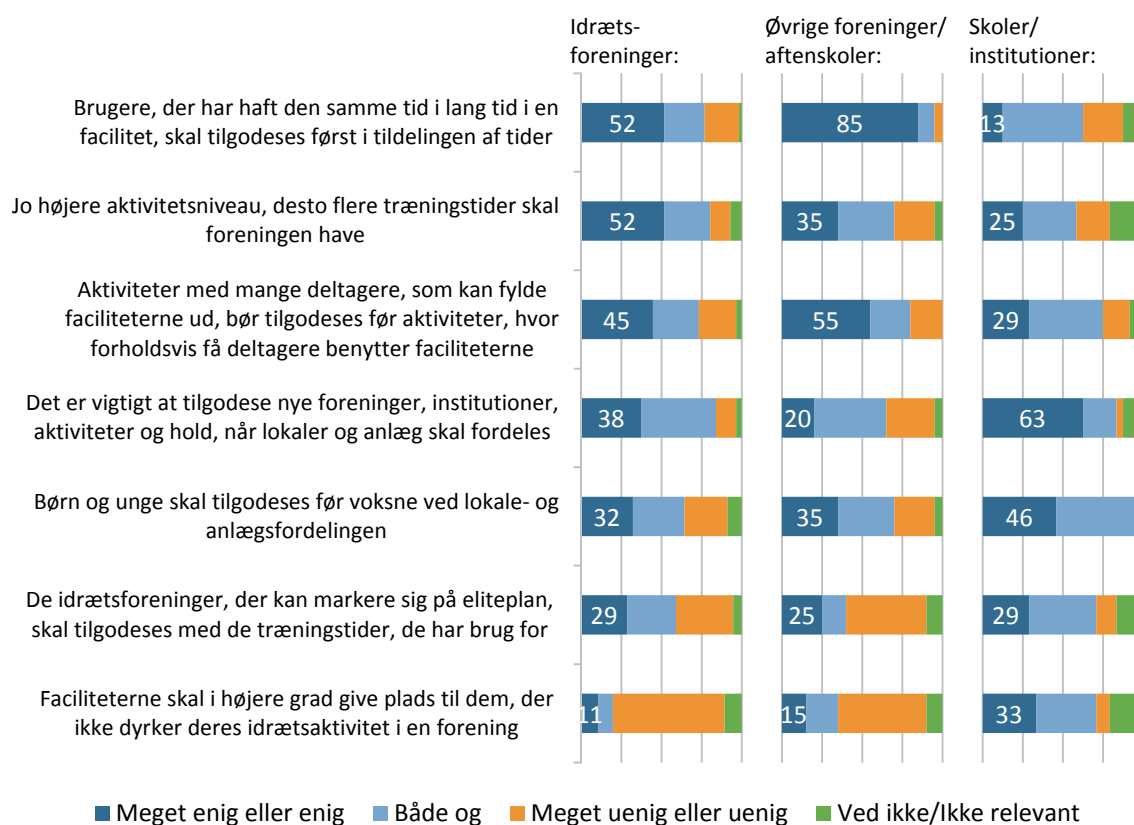
Brugernes holdning til fordeling af tider

Tid i faciliteter står højt på dagsordenen og ønskelisten blandt brugerne i Frederiksberg Kommune, og fordelingen af tider er et af de områder, som fylder meget i arbejdet i Frederiksberg Idræts-Union og i kommunen. Fordelingen er til dels styret via regler og principper i folkeoplysningsloven, men loven giver også en vis frihed til lokale løsninger og prioriteringer. Som et input til en eventuel revision af lokale fordelingsprincipperne er alle brugere blevet spurgt til, hvordan de ønsker, at tider skal fordeles.

Overordnet set vægter idrætsforeninger og øvrige foreninger/aftenskoler to forhold ved fordeling af tider (se figur 7.2). For det første ønsker de kontinuitet, og der er således stor opbakning til, at brugere med tider forrige år skal tilgodeses først ved næste års tildeling. For det andet er brugerne af den opfattelse, at et højt aktivitetsniveau og/eller mange deltagere skal honoreres i fordelingen. Skoler/institutioner udtrykker ikke særlig stor opbakning hertil, og de lægger i langt højere grad vægt på, at nye brugere skal kunne få tider.

Brugerne er delte når det kommer til spørgsmålet om, hvorvidt børn og unge skal prioriteres før voksne (som der står i folkeoplysningsloven). Blandt idrætsforeninger og øvrige foreninger/aftenskoler er der næsten lige så mange, som er 'meget uenig/uenig', som der er 'meget enig/enig'. Lidt flere brugere er imod end for, at idrætsforeninger, der kan markere sig på eliteplan, skal tilgodeses, mens særligt idrætsforeninger og øvrige foreninger/aftenskoler er modstandere af, at faciliteterne i højere grad skal give plads til dem, der ikke dyrker idræt i foreninger (f.eks. selvorganiserede).

Figur 7.2: Brugernes holdning til fordeling af tider i idrætsfaciliteter (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmål om holdning til fordeling af tider i idrætsfaciliteter opdelt på brugergrupper ((n, idrætsforeninger = 56, n, øvrige foreninger/aftenskole = 20, n, skoler/institutioner = 24).

På tværs af idrætsforeningernes størrelse er der kun mindre forskelle. Dog mener de store foreninger i større omfang end de små og mellemstore, at foreninger der havde tider sidste år, skal tilgodeses først i tildelingen.

Brugernes vurdering af idrætsfaciliteterne

Denne del af analysen går i dybden med brugernes vurdering af faciliteter i kommunen. Indledningsvist er fokus på, hvilke aspekter brugerne vurderer, har betydning for dem. Her anvendes undersøgelser foretaget af Frederiksberg Idræts-Union i samarbejde med Danmarks Idrætsforbund.

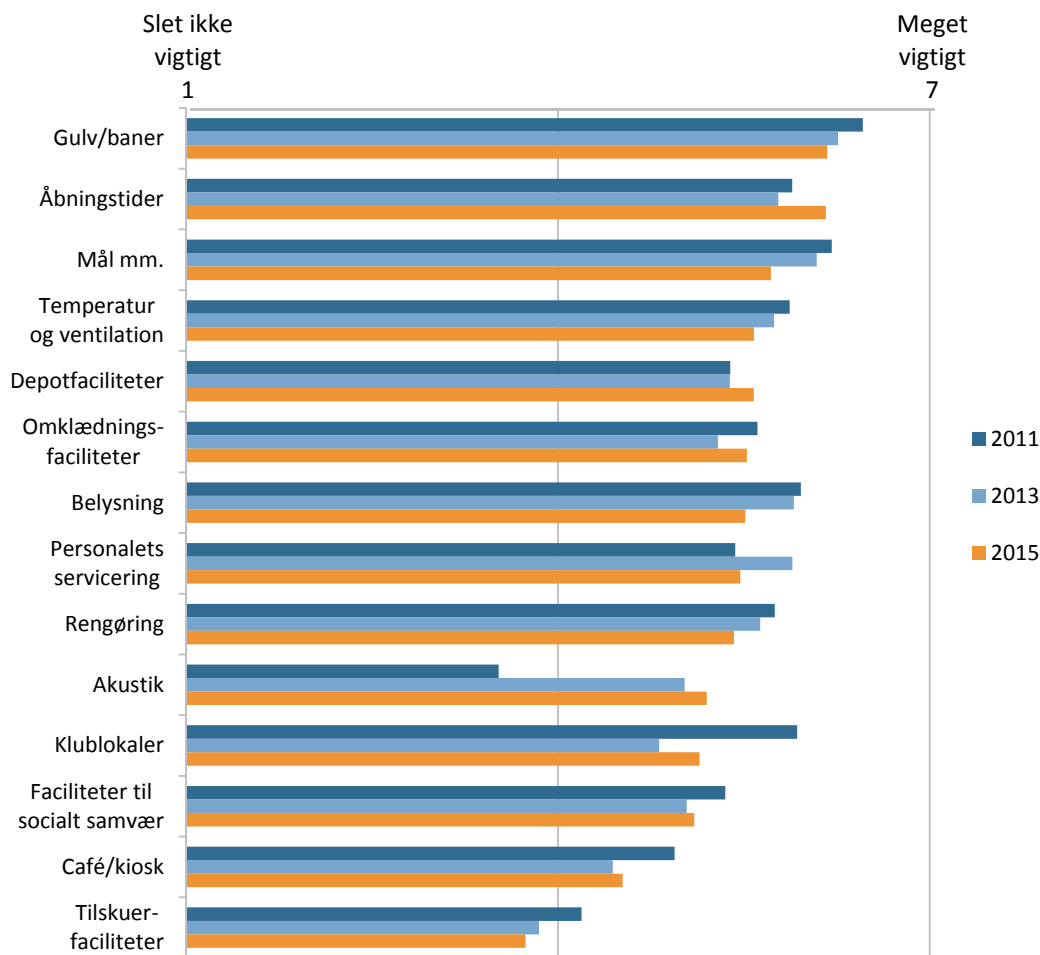
Hvad er vigtigt for brugerne?

Frederiksberg Idræts-Union gennemfører jævnligt facilitetsundersøgelser blandt unionens medlemmer. Unionen har i 2011, 2013 og 2015 spurgt sine medlemmer om vigtigheden af 14 forskellige forhold ved faciliteter, samt hvor tilfredse de er med forholdene i de faciliteterne, de benytter (se figur 7.3).

Unionens undersøgelse spørger på detaljeret vis til forskellige forhold ved faciliteter, og helt generelt er det særligt forhold, som kan knyttes til (og er nødvendige) for afholdelsen af aktiviteten, som vurderes vigtige. Gulv/baner, åbningstider og mål mm. er i alle tre un-

dersøgelser blandt de vigtigste elementer. Omvendt vurderer brugerne i mindre grad supplerende forhold som faciliteter til socialt samvær, cafe/kiosk og tilskuerfaciliteter vigtige.

Figur 7.3: Betydning af forskellige forhold i faciliteter for brugerne (score, skala 1-7)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmål om vigtighed af x-forhold. Kilde: Frederiksberg Idræts-Unions brugertilfredshedsundersøgelser i 2011, 2013 og 2015 (n, 2011 = 71, n, 2013 = 58, n, 2015 = 56).

Det overordnede billede i Frederiksberg Idræts-Unions undersøgelser er meget lig billedet i de undersøgelser, som Idan har foretaget i kommuner. Her har forhold tilknyttet aktivitetens afholdelse i form af tid til træning/kamp og faciliteternes egnethed til aktiviteten også topprioritet hos brugerne, mens personale i faciliteter og mødesteder (f.eks. cafeer og kiosker) vurderes mindre væsentligt.

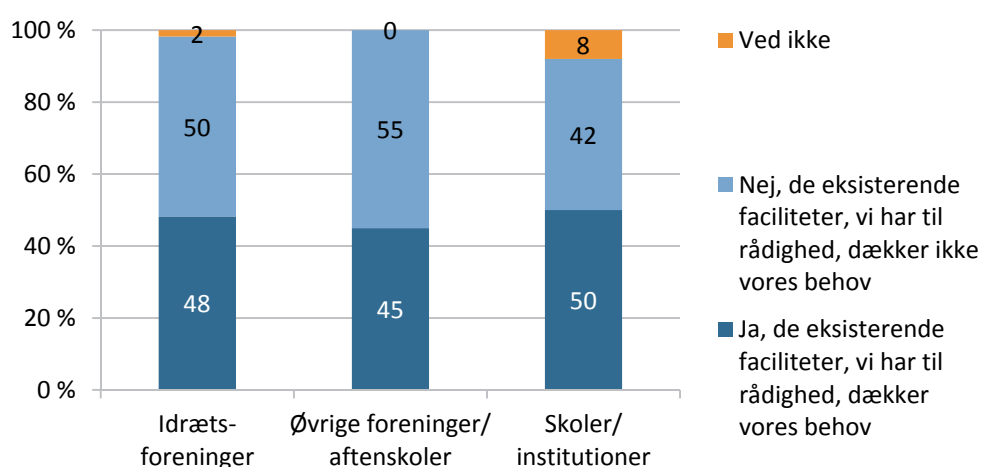
I forhold til at undersøge brugernes vurdering af faciliteterne anvendes ikke Frederiksberg Idræts-Unions undersøgelser, men i stedet data fra denne undersøgelse, som inkluderer et bredt spektrum af brugere, ligesom faciliteter i regi af Frederiksberg Idræts-Union, skoler og foreninger/selvejende institutioner indgår. Det skaber et godt billede af brugernes vurdering af forskellige typer af faciliteter i Frederiksberg Kommune.

Hvordan vurderer brugerne den samlede facilitetsdækning i kommunen?

Indledningsvist blev brugerne bedt om at svare på, om de idrætsfaciliteter, de har til rådighed, dækker deres behov. Der er moderat begejstring på dette generelle spørgsmål og brugerne er delt i to (se figur 7.4). Hver anden bruger mener ikke, at de eksisterende faciliteter, de har til rådighed, dækker deres behov, og der er få forskelle mellem de forskellige brugergrupper.

Deler man idrætsforeningernes svar op på størrelse, viser det sig, at ingen af de større idrætsforeninger med 500 medlemmer eller flere får deres behov opfyldt, mens det gælder 56 pct. af de mellemstore og 60 pct. af de små.

Figur 7.4: Brugernes vurdering af dækningen af deres facilitetsbehov (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet 'Kan de eksisterende faciliteter, I har til rådighed i kommunen, dække jeres behov?' (n, idrætsforeninger = 56, n, øvrige foreninger/aftenskole = 20, n, skoler/institutioner = 24).

Den blandende vurdering gælder ikke kun i Frederiksberg Kommune. I Gentofte Kommune svarer flere 'nej' end 'ja' til spørgsmålet, mens brugerne i Frederikssund som i Frederiksberg er delte. I Ballerup og Gladsaxe er flere positive end negative.

Brugerne har haft mulighed for at kommentere deres svar, og her giver brugerne udtryk for store og små ønsker, som går fra nye gymnastikfaciliteter og kunstgræsbaner til bedre indretning af faciliteter samt bedre fordeling af tider og udnyttelse.

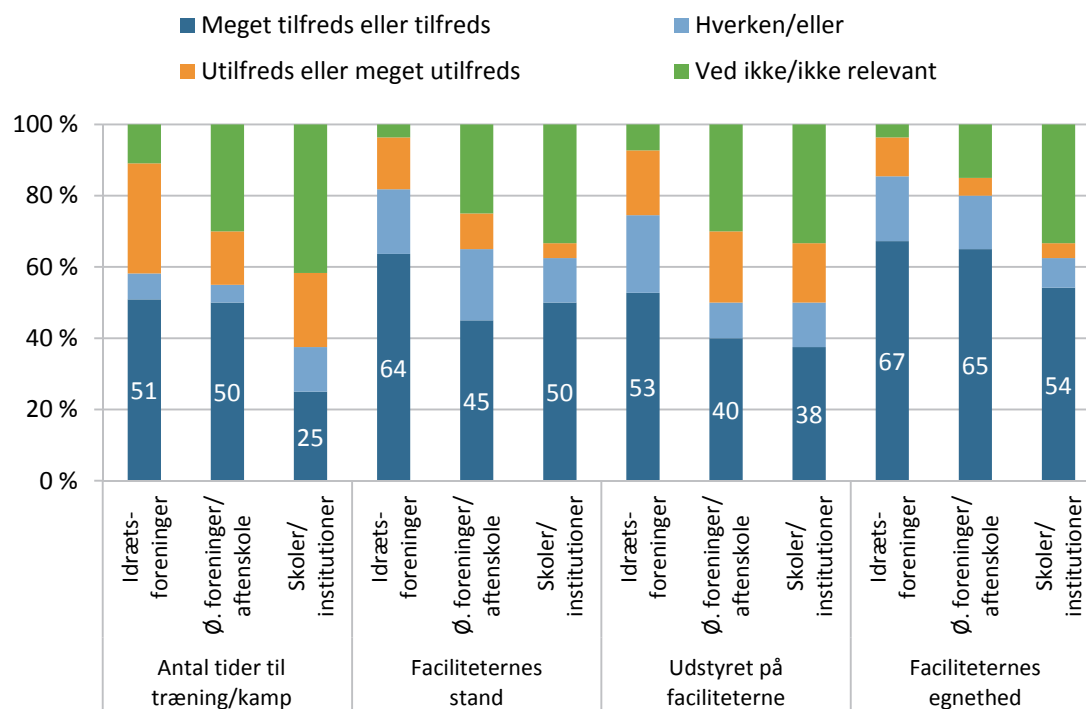
Tilfredshed med aktivitetsnære forhold

Selvom godt hver anden bruger ikke får sine behov dækket, er der tilfredshed med de aktivitetsnære forhold i idrætsfaciliteterne (se figur 7.5). Særligt i forhold til faciliteternes stand samt deres egnethed er ganske mange brugere godt tilfredse. Tilfredsheden er en smule mindre, når det kommer til antallet af tider til træning/kamp og udstyret i faciliteterne. Dog er flere også på disse punkter tilfredse end utilfredse.

På tværs af brugergrupper er idrætsforeningerne en lille smule mere tilfredse end øvrige foreninger/aftenskoler og skole/institutioner, og her er der ikke forskel blandt små, mel-

lemstore og store idrætsforeninger. Skoler/institutioner skiller sig ud, når det kommer til tilfredshed med antal tider til træning/kamp, som relativt få er tilfredse med. Mange svarer dog 'ved ikke/ikke relevant'.

Figur 7.5: Brugernes tilfredshed med forskellige forhold ved faciliteterne (pct.)

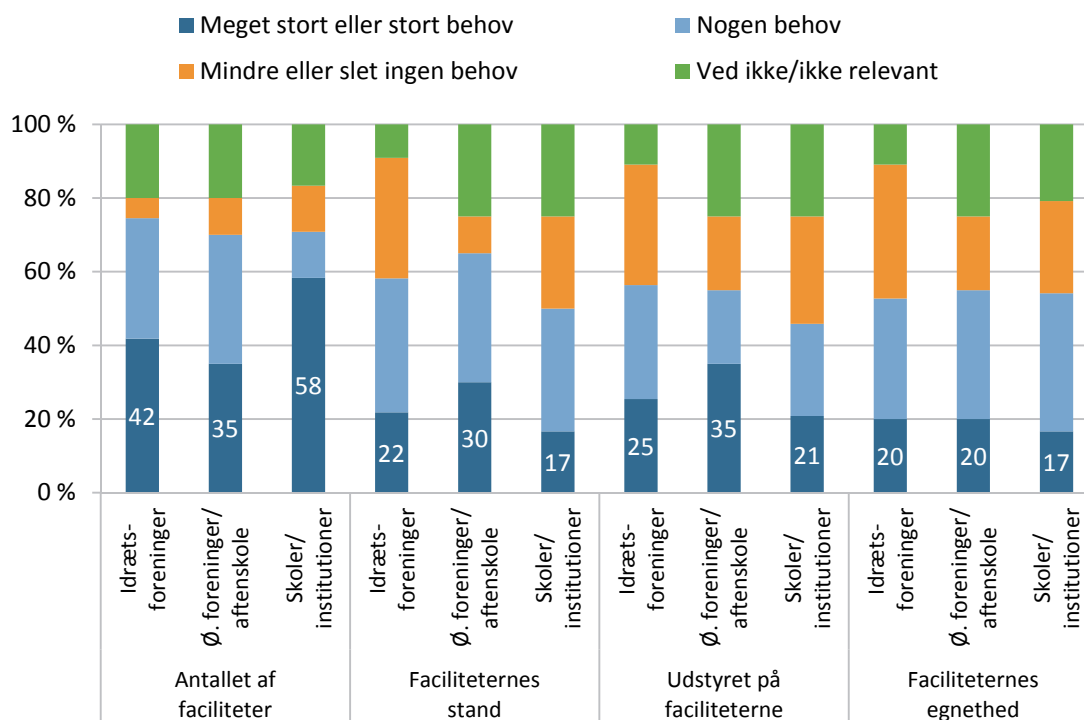

Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet 'Hvor tilfredse/utilfredse er i med nedenstående i den/de facilitet(er), I har til rådighed i Frederiksberg Kommune?' (n, idrætsforeninger = 56, n, øvrige foreninger/aftenskole = 20, n, skoler/institutioner = 24).

Behov for forbedringer

Det er særligt antallet af faciliteter, som brugerne ser behov for at forbedre (se figur 7.6). Skoler/institutioner betoner dette en smule mere end idrætsforeninger og øvrige foreninger/aftenskoler, men generelt er der tilslutning her til over hele linjen. Blandt idrætsforeningerne er det særligt de store idrætsforeninger, som har behov. Færre brugere vurderer, at der er behov for at forbedre faciliteternes stand, udstyret på faciliteterne eller deres egnethed. Det stemmer godt overens med, at der på de tre områder er relativt stor tilfredshed. Øvrige foreninger/aftenskoler giver udtryk for lidt større behov, når det kommer til stand og udstyr.

Figur 7.6: Brugernes vurdering af behov for forbedring ved faciliteterne (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet: 'Hvordan vurderer I behovet for forbedringer i forhold til nedenstående forhold?' (n, idrætsforeninger = 56, n, øvrige foreninger/aftenskole = 20, n, skoler/institutioner = 24).

Brugerne er også blevet spurgt til deres vurdering af behovet for at forbedre faciliteternes tilgængelighed (åbningstid) og depotrum/-plads i faciliteterne (ikke vist i figur). Godt hver tredje angiver, at der er 'meget stort eller stort' behov for at øge tilgængeligheden, mens brugerne er mere delte, når det kommer til depotrum/-plads. Det mener hver anden øvrig forening/aftenskole, at der er 'meget stort eller stort' behov for at forbedre, mens det kun er hver femte idrætsforening og skole/institution.

Hvor tilfredse er brugerne med de faciliteter, de benytter?

Som supplement til den generelle vurdering har brugerne også vurderet de specifikke faciliteter, som de benytter på fast basis.

Brugerne har skullet forholde sig til fem forhold ved faciliteterne. Fire vedrører specifikke forhold, mens ét er en samlet vurdering af faciliteterne. Faciliteternes stand er et af de fire forhold, som også indgik direkte i den generelle vurdering, mens de tre andre omhandler omklædnings- og badeforhold, depotrum/opbevaringsmuligheder samt stemningen og atmosfæren. De fire forhold er udvalgt med baggrund i Frederiksberg Idræts-Unions facilitetsundersøgelser, da forholdene alle tillægges stor vigtighed af brugerne.

Analysen er opdelt i tre typer af faciliteter, som er haller/sale, svømmehaller og udendørsbaner (atletikanlæg, beachvolley-, petanque-, fodbold- og tennisbaner).

Tilfredshed med haller/sale

Ved haller/sale er det også muligt at se på brugernes vurdering på tværs af forskellige organiseringsformer. Organisering betegner her, hvem der har den daglige opgave med at drive faciliteten, og faciliteterne er opdelt ud fra, om de drives af Frederiksberg Idræts-Union, kommunen (herunder faciliteter på skoler) og andet (foreninger og selvejende institutioner).

Haller/sale er her en fælles betegnelse for indendørs lokaler, som spænder fra almindelige idrætshaller til mindre gymnastiksale, sale og bevægelsesrum. De er inddelt efter organisering:

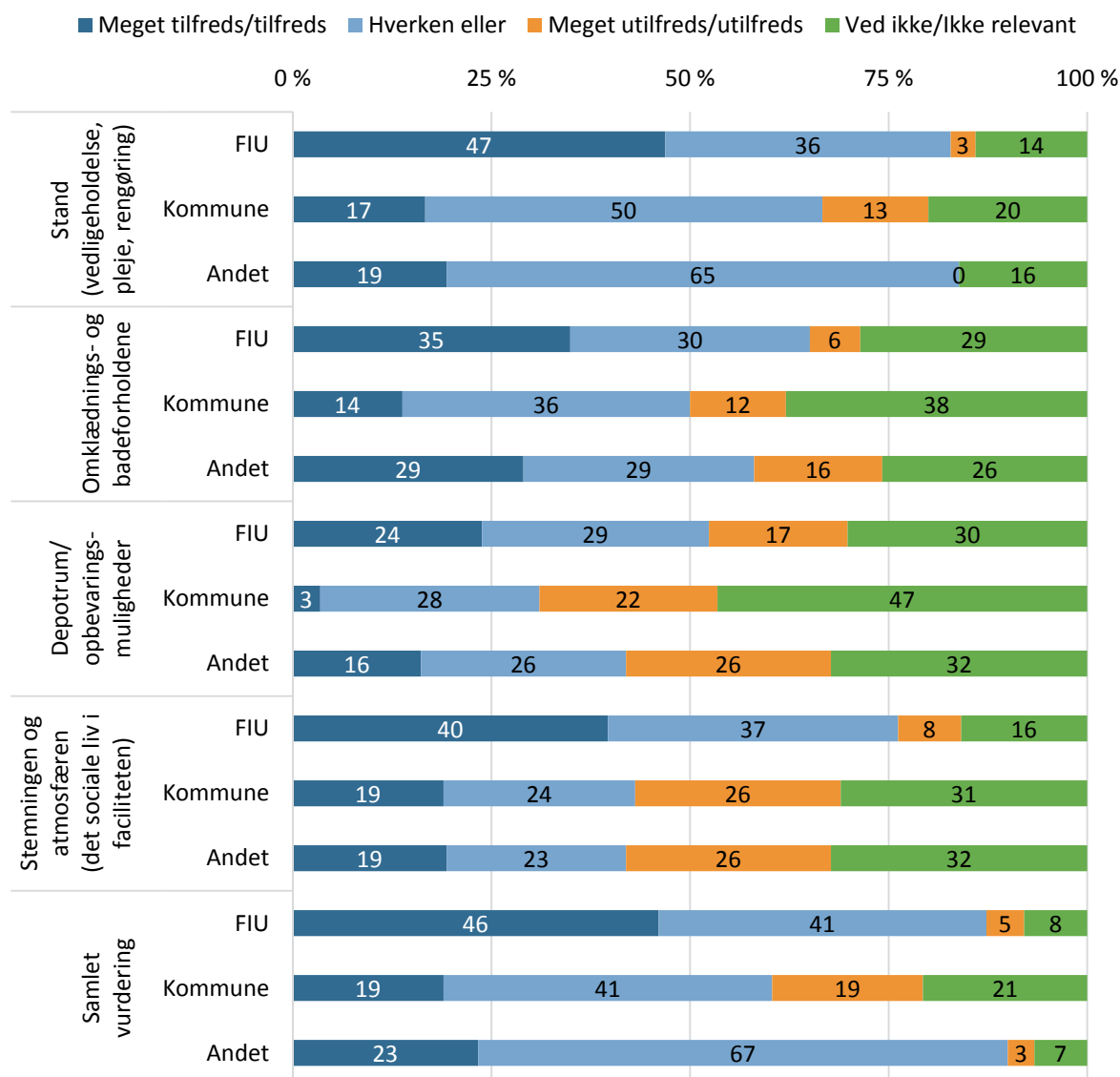
- Frederiksberg Idræts-Union (FIU): Mariendals-Hallen (hal A, hal B, spejlsal eller bordtennisal), Kedel Hallen (store hal, lille hal, Kassen eller skydekælder), Frederiksberg-Hallerne (hal 1, 2, 3 eller 4), Tre Falke Hallen¹⁰⁰ og Bülowvej-Hallen (store eller lille hal).
- Kommune: Dreng-, pige- og multisale på Søndermarksskolen, Skolen ved Søerne, Skolen ved Nordens Plads, Skolen ved Bülowvej, Skolen på Nylandsvej, Skolen på La Cours Vej, Skolen på Duevej, Ny Hollænderskolen, Lindevangsskolen, Lindehuset, Frederiksberg Ny Skole, Magneten (Sal 1 eller 2)¹⁰¹.
- Andet: K.B. Pile Allé (hal), K.B. Peter Bangs Vej (badmintonhal), Frederiksberg HF (dreng- eller pigesal), Hermeshallen (hal 1, 2 eller 3), Frederiksberg Gymnasium (hal), Falkonergårdens Gymnasium (hal eller gymnastiksal), Johannesskolen, Københavns Karate Klub (lokale 1, 2 eller 3) og Ashihara (Lokale 1 eller 2)

Der er væsentlig forskel i tilfredshedsvurdering på tværs af haller/sales organisering (se figur 7.7). Tilfredsheden med haller/sale er noget større i de haller/sale, som rangerer under Frederiksberg Idræts-Union. Det gælder i forhold til den samlede vurdering, men også i forhold til standen, depot og opbevaringsmuligheder samt stemning og atmosfære. Markant flere brugere svarer på tværs af de forskellige forhold 'meget tilfreds/tilfreds' i faciliteterne under Frederiksberg Idræts-Unionen end under kommunen eller forening. Der er mindre forskelle i andelen af 'meget tilfreds/tilfreds' i brugernes vurdering af faciliteter under kommune og andet.

¹⁰⁰ Tre Falke Hallen placeres her, da Frederiksberg Idræt-Union varetager den daglige vedligeholdelse samt rengøring af hallen. Frederiksberg Idræts-Union administrer fordeling af tider i hallen.

¹⁰¹ Kommunen varetager den daglige vedligeholdelse samt rengøring af salene. Frederiksberg Idræts-Union administrer fordeling af tider efter kl. 16 på hverdage samt i weekender.

Figur 7.7: Brugernes tilfredsheds med haller/sale (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet: 'Hvor tilfredse er I med x-forhold ved y-hal/sal' opdelt på organisering (n, FIU = 64, n, skole = 63, n, andet = 23).

Tilfredshed med svømmehaller

Brugerne af Damsø Badet og Frederiksberg Svømmehal er også blevet bedt om at vurdere dem. Her er ikke foretaget en opdeling på organisering.

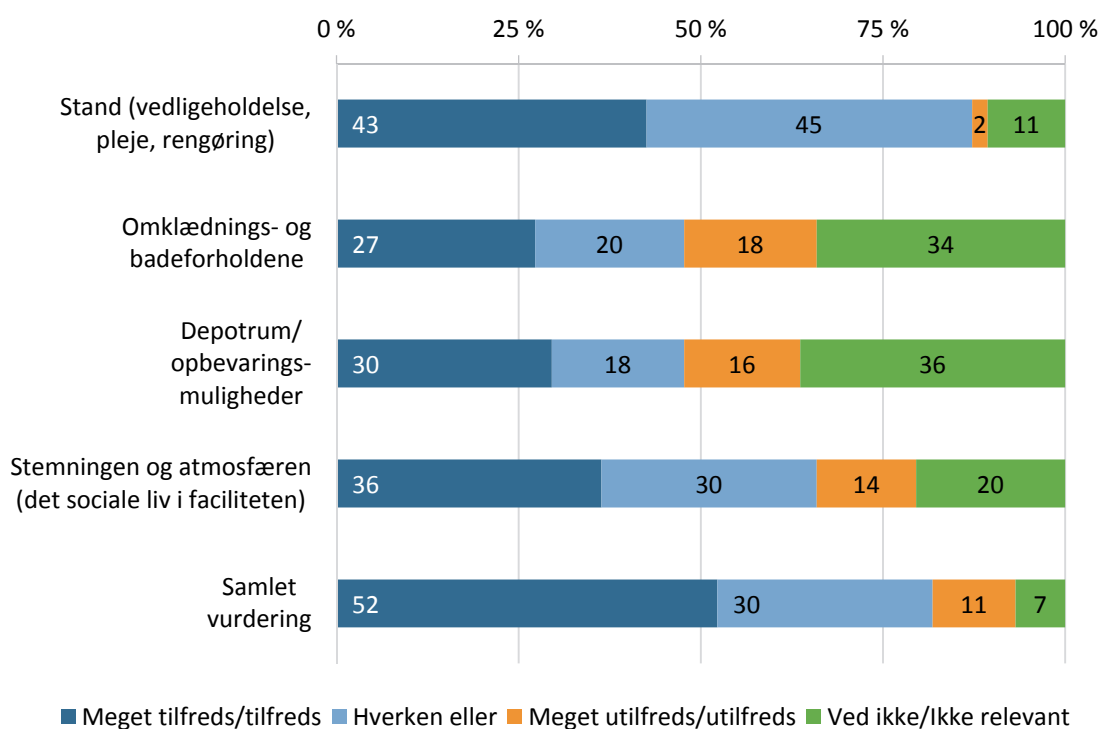
Samlet set er brugerne godt tilfredse med svømmehallerne, og i en samlet vurdering er 58 pct. 'meget tilfreds/tilfreds'. Det er særligt stemningen og atmosfæren samt standen, som brugerne er tilfredse med, mens der er mindre tilfredshed med omlædnings- og badeforhold samt depotrum og opbevaringsmuligheder.

Tilfredshed med udendørsbaner

Udendørsbaner betegner her store og små fodboldbaner (græs og kunstgræs), atletikstadion (inklusive beachvolley- og petanquebane) og tennisbaner (også indendørs). Det er her ikke muligt at opdele banerne ud fra organisering, da driften i flere tilfælde er et miks mellem Frederiksberg Idræts-Union, kommunen og foreninger med egne faciliteter¹⁰².

Der er samlet set stor tilfredshed med de forskellige udendørsbaner (se figur 7.8). Brugere angiver særligt at være tilfredse med banernes stand, som indebærer vedligeholdelse, pleje og rengøring af udeområderne. Mindst tilfredse er brugere med omklædnings- og badeforholdene, samt opbevaringsmulighederne tilknyttet udendørsbaner. Dog angiver en tredjedel af brugerne, at disse ikke er relevante eller at de ikke kan besvare spørgsmålet. I forhold til omklædnings- og badeforhold er det væsentligt at nævne, at en del brugere benytter forskellige steder, selvom de bruger samme baner. Ved banerne på Jens Jessens Vej klæder nogle fodboldklubber om i Frederiksberg-Hallerne (VLI og FA2000), mens KB og FB klæder om i egne lokaler.

Figur 7.8: Brugernes tilfredshed med udendørsbaner (pct.)

Figuren viser svarfordeling på spørgsmålet: 'Hvor tilfredse er I med x-forhold ved y-bane' (n = 47).

Opsummering

De fleste brugere (idrætsforeninger, øvrige foreninger/ aftenskoler og skoler/institutioner) i kommunen benytter anviste faciliteter, eller faciliteter de låner af kommunen (primært

¹⁰² Eksempelvis er kommunen ansvarlig for vedligeholdelsen af boldbanerne (gartnerudgifter) på Jens Jessens Vej, mens klubberne klæder om i egne lokaler eller lokaler drevet af Frederiksberg Idræts-Union.

relevant for skoler/kommunale institutioner). Det er især haller/sale, som brugerne benytter, og generelt bruger idrætsforeningerne færre forskellige typer af faciliteter end skoler/institutioner. Det bevirker, at foreningerne typisk er mere afhængige af den eller de få faciliteter, de benytter. Få idrætsforeninger bruger offentlige udendørsområder.

Idrætsforeninger og øvrige foreninger/aftenskoler vægter overordnet set to forhold ved fordeling af tider. For det første ønsker de kontinuitet, og der er således stor opbakning til, at brugere med tider forrige år skal tilgodeses først ved næste års tildeling, mens de for det andet mener, at et højt aktivitetsniveau og/eller mange deltagere skal honoreres i fordelingen. Skoler/institutioner udtrykker ikke særlig stor opbakning hertil, og de lægger mere vægt på, at nye brugere skal kunne få tider.

Cirka halvdelen af brugerne vurderer, at de eksisterende faciliteter i kommunen, de har til rådighed, dækker deres behov. Det er særligt antallet af faciliteter, som brugerne gerne vil have forbedringer i forhold til. Skoler/institutioner er mindst tilfredse sammen med de største idrætsforeninger.

For brugerne er de aktivitetsnære forhold vigtigst, og det afspejler, at foreningerne først og fremmest er optaget af at kunne gennemføre deres aktivitet. Splitter man haller/sale op i deres organisering, er der generelt stor tilfredshed med de haller/sale, som rangerer under Frederiksberg Idræts-Union. Der er noget mindre tilfredshed med de haller/sale, som rangerer under kommunen (herunder skoler) og som drives på anden vis (forening eller selv-ejende institutioner). Det er ikke muligt at lave denne opdeling på svømmehaller og udendørsbaner, men her tilfredsheden generelt stor.

Litteratur

- Frederiksberg Idræts-Union (2013). *Love for Frederiksberg Idræts-Union, vedtaget 16. april, 2013*, Frederiksberg: Frederiksberg Idræts-Union.
- Frederiksberg Idræts-Union (2016). *Årsregnskab for 2015 med noter*, Frederiksberg: Frederiksberg Idræts-Union.
- Frederiksberg Kommune (2011a). *Driftsoverenskomst mellem Frederiksberg Idræts Union (FIU) og Frederiksberg Kommune om administration af idrætsanlæg*, Frederiksberg: Frederiksberg Kommune.
- Frederiksberg Kommune (2011b). *Bilag til driftsoverenskomst mellem Frederiksberg Idræts Union (FIU) og Frederiksberg Kommune om administration af idrætsanlæg*, Frederiksberg: Frederiksberg Kommune.
- Frederiksberg Kommune (2016). *Prognose over Frederiksberg Kommunes befolkning 2016*, Frederiksberg: Økonomiafdelingen, Frederiksberg Kommune.
- Ibsen, B. og Fehsenfeld, M. (2013). Tilgængelighed til idræt for børn i udsatte boligområder. *Forum for Idræt. Bevægelse i rum og rammer*, pp. 93-107, Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Ibsen, B., Pilgaard, M., Høyer-Kruse, J., & Støckel, Jan T. (2015). *Pigers idrætsdeltagelse*, Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.
- Iversen, E. & Forsberg, P. (2014). Mål eller kaos? Muligheder og begrænsninger i at indføre 'performance management' i danske idrætsfaciliteter i *Forum for Idræt*, p. 27-40, 95-96, Odense, Syddansk Universitet.
- Kjøbenhavns Boldklub (2016). *Referat af generalforsamling d. 31. marts 2016*, Frederiksberg: Kjøbenhavns Boldklub. <http://www.kb-boldklub.dk/media/1875/referat-fra-generalforsamling-310316.pdf>
- Kulturministeriet (2009). *Idræt for alle - Breddeidrætsudvalgets rapport*, København: Kulturministeriet.
- Københavns Kommune (2016). *Faktaark fra Københavns Statistik – befolkningsfremskrivning efter bydele*, København: Københavns Kommune.
- Københavns Kommune (2014). *Årlig handlingsplan for Carlsberg – Københavns Kommunes budget 2015*, København: Københavns Kommune.
- Laub, T. B. (2013). *Danskernes motions- og sportsvaner 2011*, København: Idrættens Analyseinstitut.

Naundrup Olesen, K. (2012). *Kommuner og Idrætssliv*, København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Pilgaard, M. (2009). *Danskernes motions- og sportsvaner 2009*, København: Idrættens Analyseinstitut.

Rafoss, K. & Troelsen, J. (2010). Sports facilities for all? The financing, distribution and use of sports facilities in Scandinavian countries i *Sport in society* vol. 13, No. 4, 2010, Abingdon: Routledge, Taylor & Francis.

Datasæt:

Frederiksberg Idræts-Union (2011, 2013, 2015): Særudtræk for brugerundersøgelser i 2011, 2013 og 2015.

Frederiksberg Idræts-Union (2011, 2013, 2015): Særudtræk for trænerundersøgelser i 2011, 2013 og 2015.

Idrættens Analyseinstitut (2016). Særudtræk fra danskernes motions- og sportsvaner 2016.

